

**MAVİSEL YENER'İN MASAL
KİTAPLARININ DEĞERLER EĞİTİMİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Tuğba KAVAKLI

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Hilmi UÇAN

Haziran, 2019

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MAVİSEL YENER'İN MASAL KİTAPLARININ
DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hazırlayan
Tuğba KAVAKLI

Danışman
Prof. Dr. M. Hilmi UÇAN

AFYONKARAHİSAR 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Mavisel Yener’in Masal Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13/06/2019

Tuğba KAVAKLI

İmza

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet Hilmi UÇAN
Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Ertan ENGİN
: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA

İmza

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğba KAVAKLI'nın "Mavisel YENER'in Masal Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi" başlıklı tezi 13.06.2019 günü saat 10:00' da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği' nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

MAVİSEL YENER'İN MASAL KİTAPLARININ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tuğba KAVAKLI

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİMDALI

Haziran 2019

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Hilmi UÇAN

Bu araştırmanın amacı, çocuk edebiyatında önemli bir yere sahip olan Mavisel Yener'in masallarında verilmek istenen değerleri tespit etmek; incelenen masalların değerler eğitimindeki önemini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada Mavisel Yener tarafından kaleme alınan otuz dört masal incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşmeden faydalanılmış, literatür taraması ve içerik analizi yapılmıştır. Değerleri saptamak için otuz dört masal tek tek kodlanmıştır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kuramsal çerçeveden bahsedildikten sonra ikinci bölümde Mavisel Yener'in hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise masallardan elde edilen bulgular örneklerle sunulmuş, grafik ve tablolarla desteklenmiştir. Son olarak araştırmadan elde edilen sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda Mavisel Yener tarafından kaleme alınan otuz dört masalda on dokuz değer tespit edilmiştir. Bu değerler şunlardır: Sabır-kararlılık-inanç, özgüven, özdisiplin-çalışkanlık-zamanı verimli kullanma, dostluk-vefa, hoşgörü, sevgi, alçakgönüllülük, duyarlılık, sorumluluk, dürüstlük, güvenilirlik, saygı, adalet, cesaret, iyilik, yardımseverlik, paylaşma, merhamet, tutumluluk-kanaatkârlık.

Anahtar Sözcükler: Masal Kitapları, Çocuk Edebiyatı, Değerler Eğitimi, Mavisel Yener

ABSTRACT

EVALUATION OF MAVISEL YENER'S FAIRY TALE BOOKS IN TERMS OF VALUES EDUCATION

Tuğba KAVAKLI

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH EDUCATION

June 2019

Advisor: Prof. Dr. Mehmet Hilmi UÇAN

The aim of this study is to determine the values of the tales of Mavisel Yener who has an important place in children's literature and to reveal the importance of the studied tales in the values education. Thirty-four stories written by Mavisel Yener were examined in the study. In this study, the interview technique, as one of the qualitative research methods were used and literature review and content analysis were performed. Thirty-four fairy tales were individually coded to determine the values. The study consists of three parts. After mentioning the theoretical framework in the first chapter, the second part includes information about Mavisel Yener's life, literary personality and his works. In the third chapter, the findings obtained from the tales were presented with examples and supported by graphs and tables. Finally, the results and suggestions obtained from the study were included.

As a result of the study, nineteen values were determined in the thirty four tales by Mavisel Yener. These values are: Patience-stability-faith, self-reliance, the self-discipline- diligence, efficient time management, friendship-loyalty, tolerance, love, humility, sensitivity, responsibility, honesty, reliability, respect, justice, courage, favor, helpfulness, sharing, pity, thrift-contentment.

Keywords: Tale Books, Children's Literature, Values Education, Mavisel Yener.

ÖNSÖZ

Hedef kitlesi çocuk olan çocuk edebiyatının belli amaçları bulunmaktadır. Çocuklara kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı aşılacak, bunu aşılarken okuduğu eserlerden edebî zevk almasını sağlamak ve onlara estetik bakış açısı kazandırmak çocuk edebiyatının amaçlarındandır. Çocuk edebiyatı kaynaklarının temelini, çocukların gelişim dönemleri göz önünde bulundurularak ve olaylara onların gözünden bakılarak ortaya koyulan eserler oluşturmaktadır.

21. yüzyılda teknolojinin gelişimiyle beraber ekonomik ve sosyal alanda da değişimler olmuştur. Bu değişimler sonucunda toplumsal değerlerimiz zarar görmüş daha da kötüsü yok olmaya başlamıştır. İşte bu noktadan hareketle değerler eğitimi, tüm problemlerin çözümü konusunda önemli ve gerekli hâle gelmiştir. Çocuk edebiyatı ürünlerinden birisi olan masalların, geçmişten günümüze toplumsal değerlerimizin çocuğa aktarılmasında önemli bir yeri vardır. Masal kitapları, çocukta geniş bir hayal dünyası kurarken değerler eğitimi temelini atılmasında da yardımcı olur. Toplum içinde değerlere sahip çocukların bulunması ve bu toplum değerlerinin geleceğe taşınmasında eğitimin rolü büyüktür.

Mavisel Yener, günümüz döneminin kadın yazarlarından birisidir. Kendisinin roman, hikâye, masal ve şiir türünde pek çok eseri bulunmaktadır. Mavisel Yener'in yazarı olduğu on iki masal kitabının, değerler eğitimi açısından değerlendirildiği bu tez, üç ana başlıktan oluşmaktadır.

Birinci bölümde, çocuk edebiyatı ve değerler eğitimiyle ilgili kavramsal çerçeveye; ikinci bölümde yazarın hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkındaki bilgilere; üçüncü bölümde örneklemde yer alan masal kitaplarının belirlenen değerler eğitimi doğrultusunda yapılmış çözümlemelerine ve değerlendirmelerine; sonuç bölümünde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Tez konunun tespit edilmesinden bitirilmesine kadar olan süreçte tüm sorularımı samimiyetle cevaplayan ve kaynak konusunda desteğini esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. M. Hilmi Uçan'a ayrıca Doç. Dr. Ertan ENGİN, Prof. Dr. Celal Demir, Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA, Dr. Öğr. Üyesi Fatih GÜNGÖR ile Arş. Gör. Erhan AKDAĞ'a en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Dünyanın dört bir yanına eserleriyle uzanan, çocukların dileklerine umut olan ve onların umutlarının gerçekleşmesini canıgönülden isteyen, gerek yüz yüze gerekse elektronik röportajıyla bana destek olan değerli yazarımız Mavisel Yener'e, maddi ve manevi destekleriyle çalışmamın oluşturulmasında yardımcı olan ve sabrını esirgemeyen kardeşime; hayatımın her anında ilkbahar çiçekleri gibi bana umut olan karanlıklarımı aydınlığa çıkaran biricik anneme teşekkürü bir borç bilirim.

Tuğba KAVAKLI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1
PROBLEM DURUMU	2
PROBLEM CÜMLESİ.....	4
ARAŞTIRMANIN AMACI	4
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
VARSAYIMLAR.....	5
SINIRLILIKLAR	5
TANIMLAR	6
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	6
Araştırma Deseni ve Yöntemi.....	6
Evren ve Örneklem.....	7
Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi.....	8
BİRİNCİ BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	
1. ÇOCUK VE EDEBİYAT	9
1.1. ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMI	9
1.2. EDEBİYAT NEDİR?	10
1.3. ÇOCUK EDEBİYATI NEDİR?.....	11
2. ÇOCUK EDEBİYATINDA MASAL	12
2.1. MASALIN TANIMI	13

2.2. MASALLARIN KAYNAKLARI	14
2.3. MASALLARIN SINIFLANDIRILMASI	15
2.4. MASALLARIN BÖLÜMLERİ.....	17
2.5. MASALLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ	18
2.6. MASALLARDA ARANACAK NİTELİKLER	19
2.7. MASALLARIN ÇOCUK EDEBİYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	20
3. DEĞERLER EĞİTİMİ	22
3.1. DEĞERİN TANIMI	22
3.2. DEĞERLERİN ÖZELLİKLERİ	23
3.3. DEĞERLERİN İŞLEVLERİ.....	25
3.4. DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI	27
3.5. DEĞERLER EĞİTİMİ.....	32

İKİNCİ BÖLÜM

YAZARIN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1. MAVİSEL YENER'İN HAYATI	34
2. MAVİSEL YENER'İN EDEBİ KİŞİLİĞİ	36
3. MAVİSEL YENER'İN ESERLERİ.....	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. MAVİSEL YENER'İN İNCELENEN MASAL KİTAPLARININ ÖZETLERİ	41
1.1. MASALCININ MEKTUBU	41
1.2. TIRTIL TEYZE.....	41
1.3. MAVİ ORMAN.....	42
1.4. ÖDEV MAKİNESİ	42
1.5. DEDEKTİF BİRCE.....	43
1.6. DÜŞ SANDIĞI.....	43
1.7. UÇAN GORİL.....	44
1.8. KÖPEĞİM ÂŞIK OLDU	44
1.9. KÖPEK OKULU	45
1.10. İPSİZ GÖL	46
1.11. EVİNDEN KAÇAN MASAL	47

1.12. YAŞLI KİTAP.....	49
1.13. SİHİRLİ ÇORAPLAR.....	50
1.14. KONUŞAN KOLTUK.....	52
1.15. MASALCI DEDE VE FIRINCI.....	53
1.16. ÖFKELİ ZO.....	54
1.17. KISKANÇ MULA.....	55
1.18. MUTLU UZAY TIRTILLARI.....	56
1.19. HOKUS POKUS.....	57
1.20. HORTUS'UN KORKUSU.....	58
1.21. ELMA ŞEKERİ ÜLKESİ.....	59
1.22. UÇAN KEDİ.....	59
1.23. MİKROPLARI KORUMA KOLU BAŞKANI.....	60
1.24. ALAYCI TOG.....	61
1.25. ŞAŞTI'NİN KAÇ YÜZÜ VAR?.....	62
1.26. ŞEKER PEMBESİ.....	63
1.27. LEYDİ NE İSTİYOR?.....	63
1.28. AKREP GAZETESİ.....	64
1.29. KAYIP KİTAPLIK.....	65
1.30. KUKA'NIN MASALI.....	66
1.31. KARA DELİK MASALCISI.....	67
1.32. GÜNEŞ DOĞMAYI UNUTUR MU?.....	68
1.33. HAPTAN HUPTAN BİR KALE.....	69
1.34. UTİ'NİN UTANCI.....	71
2. MAVİSEL YENER'İN MASAL KİTAPLARINDA DEĞERLER EĞİTİMİNE YÖNELİK BULGU VE YORUMLAR.....	72
2.1. SABİR – KARARLILIK - İNANÇ DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	73
2.2. ÖZGÜVEN DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	82
2.3. ÇALIŞKANLIK- ÖZDİSİPLİN- ZAMANI VERİMLİ KULLANMA DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	102
2.4. DOSTLUK- VEFA DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR ...	120

2.5. HOŞGÖRÜ – SEVGİ - ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK - DUYARLILIK DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	136
2.5.1. Hoşgörü Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	136
2.5.2. Sevgi Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	147
2.5.3. Alçakgönüllülük Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar.....	175
2.5.4. Duyarlılık Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	178
2.6. SORUMLULUK DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	184
2.7. DÜRÜSTLÜK – GÜVENİLİRLİK – SAYGI - ADALET DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	191
2.7.1. Dürüstlük Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	191
2.7.2. Güvenilirlik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	201
2.7.3. Saygı Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar.....	206
2.7.4. Adalet Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar.....	209
2.8. CESARET DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	212
2.9. İYİLİK – YARDIMSEVERLİK – PAYLAŞMA - MERHAMET DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	225
2.9.1. İyilik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	225
2.9.2. Yardımseverlik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	232
2.9.3. Paylaşma Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar.....	239
2.9.4. Merhamet Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar	245
2.10. TUTUMLULUK VE KANAATKÂRLIK DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR	247
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	250
KAYNAKÇA	266
EKLER.....	277

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Spranger'in Değer Sınıflaması.....	28
Tablo 2. Ülken'in Değerler Sınıflaması	29
Tablo 3. Fichter'in Değerler Sınıflaması.....	29
Tablo 4. Rokeach'in Kişisel Değerler Sınıflaması	30
Tablo 5. Lickona'nın Temel ve Ahlaki Değer Sınıflaması	30
Tablo 6. Schwartz'ın Değer Grupları	31
Tablo 7. Kirschenbaum'e Göre Değer Eğitimi Hareketleri.....	33
Tablo 8. Mavisel Yener'in Masallarında Sabır - Kararlılık - İnanç Değerinin Dağılımı.....	74
Tablo 9. Mavisel Yener'in Masallarında Özgüven Değerinin Dağılımı	83
Tablo 10. Mavisel Yener'in Masallarında Çalışkanlık-Özdisiplin-Zamanı Verimli Kullanma Değerinin Dağılımı.....	104
Tablo 11. Mavisel Yener'in Masallarında Dostluk-Vefa Değerinin Dağılımı.....	122
Tablo 12. Mavisel Yener'in Masallarında Hoşgörü Değerinin Dağılımı.....	138
Tablo 13. Mavisel Yener'in Masallarında Sevgi Değerinin Dağılımı	148
Tablo 14. Mavisel Yener'in Masallarında Alçakgönüllülük Değerinin Dağılımı...	176
Tablo 15. Mavisel Yener'in Masallarında Duyarlılık Değerinin Dağılımı	179
Tablo 16. Mavisel Yener'in Masallarında Sorumluluk Değerinin Dağılımı.....	185
Tablo 17. Mavisel Yener'in Masallarında Dürüstlük Değerinin Dağılımı.....	193
Tablo 18. Mavisel Yener'in Masallarında Güvenilirlik Değerinin Dağılımı	203
Tablo 19. Mavisel Yener'in Masallarında Saygı Değerinin Dağılımı	207
Tablo 20. Mavisel Yener'in Masallarında Adalet Değerinin Dağılımı	211
Tablo 21. Mavisel Yener'in Masallarında Cesaret Değerinin Dağılımı.....	214
Tablo 22. Mavisel Yener'in Masallarında İyilik Değerinin Dağılımı	226
Tablo 23. Mavisel Yener'in Masallarında Yardımseverlik Değerinin Dağılımı.....	233
Tablo 24. Mavisel Yener'in Masallarında Paylaşma Değerinin Dağılımı	240
Tablo 25. Mavisel Yener'in Masallarında Merhamet Değerinin Dağılımı	246
Tablo 26. Mavisel Yener'in Masallarında Tutumluluk ve Kanaatkârlık Değerinin Dağılımı.....	248
Tablo 27. Mavisel Yener'in Masallarında Geçen Değerlerin Toplam İşlenme Sıklığı	254
Tablo 28. Değerlerin Mavisel Yener'in Masallarına Göre İşlenme Sıklığı	255
Tablo 29. Değerlerin Mavisel Yener'in Masallarına Göre İşlenme Sıklığı	256

KISALTMALAR DİZİNİ

AG	: Akrep Gazetesi
Akt.	: Aktaran
AT	: Alaycı Tog
Bkz	: Bakınız
BM	: Birleşmiş Milletler
DB	: Dedektif Birce
DG	: Dipsiz Göl
DS	: Düş Sandığı
EKM	: Evinden Kaçan Masal
EŞÜ	: Elma Şekeri Ülkesi
GDUM	: Güneş Doğmayı Unutur Mu?
HHBK	: Haptan Huptan Bir Kale
HK	: Hortus'un Korkusu
HP	: Hokus Pokus
KAO	: Köpeğim Âşık Oldu
KDM	: Kara Delik Masalcısı
KK	: Kayıp Kitaplık
KK	: Konuşan Koltuk
KM	: Kıskanç Mula
KM	: Kuka'nın Masalı
KO	: Köpek Okulu
LNİ	: Leydi Ne İstiyor?
MDVF	: Masalcı Dede ve Fırıncı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MKKB	: Mikropları Koruma Kolu Başkanı
MM	: Masalcının Mektubu
MO	: Mavi Orman
MUT	: Mutlu Uzay Tırtılları
ÖM	: Ödev Makinesi
ÖZ	: Öfkeli Zo

s.	: Sayfa
SÇ	: Sihirli Çoraplar
ŞKYV	: Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?
ŞP	: Şeker Pembesi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TT	: Tırtıl Teyze
UG	: Uçan Goril
UK	: Uçan Kedi
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UU	: Uti'nin Utancı
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
YK	: Yaşlı Kitap

GİRİŞ

Bir toplumun değer yargılarını, yaşama bakış açısını öğrenmek ve anlamak isteyenler; o toplumun dilini araştırıp öğrenerek amacını gerçekleştirebilir. Toplumun gelenekleri, yaşam felsefesi, dünya görüşü, yaşayışı, inançları, bilime, sanata katkıları ve bunun gibi pek çok özellikleri, o toplumun diline yansımaktadır (Aksan, 1995: 13).

Kültür ise bir milletin köklerini oluşturduğundan bu kökleri dil besler. Ancak ana dilimize sahip çıkarak ve yaşatarak kültürel değerlerimizi koruyup devam ettirebiliriz. Kültürümüzün gelecek nesillere aktarılmasında ana dili bir köprü görevi üstlenmektedir.

Çocuklar, küçük yaşlardan itibaren şuurlu bir eğitim ve öğretime tabi tutulursa toplumun tüm fertlerinde ana dili bilinci oluşturulabilir. Ana dili bilincinin oluşmasında halk edebiyatı ürünleri (ninni, masal, tekerleme), faydalanacağımız öncelikli kaynaklar arasındadır. Masalların halk edebiyatı türleri içerisinde özel bir yeri bulunmaktadır. Ayrıca masallar, çocukta ana dil bilincini oluşturmada çok önemli bir köprü vazifesi görür. Çocuğun dil öğretimini daha eğlenceli bir hâle getirmek için masal köprüsü kullanılabilir.

Pertev Naili Boratav (2007: 17) bu konuyu şöyle ifade etmiştir:

Çocuğa ana dilinin, bir işçi elindeki alet gibi nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin türlü hünerlerini; kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren, kişiye kendi dilini konuşmayanlardan uzaklaştırıcı duyguyu –ninnilerin, tekerlemelerin, türkülerin yanı başında, ama herhâlde onlardan daha geniş ölçüde- ilk aşıl原因an masallardır (Boratav, 2007: 17).

Anlatıcı, masala kendine has özelliğini vererek, daha çok onu hayal gücüyle işler. Türk toplumunda ise masal anlatıcılığı, kadınlar tarafından yapılmaktadır. Masal anlatıcıları, masalları kendi üsluplarıyla zenginleştirerek anlatırlar. Sözlü geleneğin taşıyıcılarından biri de masal anlatıcılarıdır (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016: 40).

Kültür ve tarih varlığı olarak insanın kendini gerçekleştirmesi bakımından değerlerin güçlü bir yeri vardır. Ayrıca değerler, insanın kendisinin ne olduğunu öğrenmesi ve kendisini muhakeme etmesi açısından da büyük önem taşımaktadır. Bir

toplumun geleceğinin iyi yetişmiş ve karakter sahibi insanlara bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı her bireyin uygun ahlaki kararlar ve davranışlar sergilemesine yardımcı olacak değerlerle donatılması kaçınılmazdır.

Bu gerçeklerden hareketle, çocukta ana dili bilincini yerleştirmede, anlama ve anlatma becerilerini geliştirmede, değerleri oluşturmada masallardan yararlanmak mümkündür.

Bütün bunlar göz önüne alınarak bu çalışmada Mavisel Yener tarafından kaleme alınan masalların değerler eğitimi açısından önemi ortaya koyulmaya çalışılmış ve değerlendirilmiştir.

PROBLEM DURUMU

Çocuk kavramı doğum ve ergenlik çağı arasında yaşayan insan olarak tanımlanmaktadır. 0-14 yaş grubunu kapsar. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre on sekiz yaşına kadar her insan çocuk olarak ifade edilmektedir.

Çocuk edebiyatının tanımı belirtilmeden önce edebiyat kavramının tanımı anlatılmalıdır. Edebiyat kavramına Türkçe Sözlük (2011) 'te şu anlam verilmiştir: *“Edebiyat; olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın.”* (TDK, 2011: 754).

Günümüzde edebiyatın iki anlamı üzerinde durulabilir:

1)Geniş anlam: Edebiyat, aktarılan ifadedir. Esas olan aktarılmıştır. Dil vasıtası ile insandan insana ve nesilden nesile aktarılan her beşeri ifade edebiyattır.

2)Dar anlam: Güzel yazılar. İnsan (fert veya topluluk olarak) düşünce ve duygularını dil vasıtasıyla ifade etmek isteyince, karşısına belli bir biçim çıkar. Bu biçim, kendi biçimi, ifade etmek istediği konuya en uygun olan biçimdir; hem ifade etmek istediği konuya, hem de uyandırmak istediği etkiye. Bu etki, coşkunluk, hayranlık, inandırma olabilir. Demek ki edebiyatın bir başka yönü var; sanat yönü.(Meriç, 1980 'den akt. Şirin, 2016: 18).

Edebiyat ve sanat konusunda ise Uçan (2015: 19) *“Sanatla edebiyat kişiyi, yaşamın dar kalıplarının dışına çıkararak yeni bir ufuk kazandırabilir, insanlar arasında iletişimi kolaylaştırabilir. Edebiyat eğitimi açısından yazınsal ürünlerin önemi de bu noktada bulunmaktadır. Edebiyat bir sanat dalıdır. Sanatın önemi*

kavrandığı zaman edebiyatın, edebiyat eğitiminin de önemi kavranacaktır.” yorumunu yapmıştır.

Yukarıda anlatılanlardan yol çıkılarak edebiyat; düşünce, duygu ve hayallerin yazılı ve sözlü hâlde güzel, etkili bir şekilde anlatılması sanatı şeklinde ifade edilebilir.

Batıda 16.yüzyıldan itibaren ortaya çıkmaya başlayan çocuk fikri ile çocuk ve çocukluk üzerine eğilme, çocuk edebiyatını da gündeme getirmiştir (Şirin,2016: 23). Çocuk edebiyatı, sınırları uçsuz bucaksız çocuk ve çocukluk olan, çocuklara yönelik edebiyat değeri taşıyan bir geçiş dönemi edebiyatıdır (Şirin, 2012: 32).

Çocuk edebiyatının edebiyat-sanat alanı hakkında ise Mustafa Ruhi Şirin, *“Çocuk edebiyatı, dil, bilişsel ve sosyal gelişim gibi eğitici yönü yanında duygu, düşünce, hayal ve sanat-estetik eğitimi ile çocukların iç dünyalarını zenginleştiren bir edebiyat-sanat alanıdır (Şirin, 2016: 41).”* yorumunu yapmıştır.

Çocuk edebiyatı işlevini nitelikli çocuk kitaplarıyla yerine getirmektedir. Okuma kültürü ise çocuk edebiyatının temel işlevlerinden birisidir. Sever ise çocuk edebiyatının en temel işlevlerinden birinin çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak olduğunu belirtmiştir. Bunun için de çocuklar adına üretilen yayınların çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan etkili birer uyaran olması gerekmektedir (Sever, 2015: 19).

Günümüzde toplumsal, kültürel ve insani değerleri yeni yetişen nesil yeterli seviyede öğrenememektedir. Son yıllarda çoğalan şiddet olayları, aile kurumunun zayıflaması, suç oranlarının artması, iş ahlakının olmaması ve gençlerin topluma yabancılaşması gibi olumsuz durumlar, değerler eğitimine büyük bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

İlk eğitim yeri ailedir. Aile değerler eğitiminde ilk basamaktır. Bu nedenle ailelerin bilinçli bir şekilde değerler eğitiminde çocuklara model olmaları gerekmektedir. Daha sonraki aşamalarda ise değerler eğitimi okulda devam eder. Değer aktarımı için hayat her daim bir okul ve biz de bu okulun birer öğrencileriyiz.

Değerlerin kazandırılmasında bir diğer önemli araç ise kitaplardır. Çocukları değerlerle tanıştıran ve onlara okuma sevgisini aşıl原因an edebî türlerden birisi de

masal kitaplarıdır. Değerler eğitimi parmak sallayan, öğüt verici açıdan değil de satır aralarından mesaj verilerek yapılmalıdır.

Masal kitaplarını değerler eğitimi açısından incelediğimiz Mavisel Yener, günümüz döneminin kadın yazarlarından birisidir. 1998 yılında edebî eserler vermeye başlayan Mavisel Yener, uzun yılları kapsayan yazma macerasına şu anda da devam etmektedir. Kendisinin şiir, hikâye, masal, tiyatro oyunu, roman türünde pek çok eseri bulunmaktadır. Ancak asıl başarıyı, çocuklar için yazdığı eserlerle yakalamıştır. Bu özellikleri bakımından yazarın çocuk kitaplarının, değerler eğitimi ne ölçüde taşıdığı, incelenmesi gereken bir durumdur.

Bu araştırmada Mavisel Yener'in masal kitapları değerler eğitimi açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

PROBLEM CÜMLESİ

“Mavisel Yener'in masal kitaplarında hangi değerler yer almaktadır?” sorusu araştırmamızın problem cümlesini oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Mavisel Yener'in masal kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesidir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Uçan (2005), İbn-i Hazm'in eseri olan “Güvercin Gerdanlığı, Sevgi ya da Sevenlere Dair” adlı eserinden “Allah'ın karşısına bir çocuk kadar saf çıkmak isterdim.” sözünü naklederek çocuk kavramını şu şekilde açıklar: “Çocuk denilince ilk akla gelen bu safiyettir, temizliktir. Çocuğun gözlerinin arkasında ikinci bir göz olduğunu düşünemezsiniz. Olduğu gibi ortadadır, önyargısızdır.” (Uçan, 2005: 18).

İşte bu yüzden çocuk edebiyatının içinde çocuğun dünyasının tüm renkleri, kokuları, ışıkları yer almalıdır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğun ruhundaki, zihnindeki sorulara cevap verecek ve çocuğun çok yönlü gelişimine katkı sağlayacak nitelikte olması gerekmektedir.

Çocuk edebiyatı türleri içerisinde değerlendirilen masalların, çocuğun gelişiminde çok önemli bir rolü vardır. Masallar yaşamı tanımada, anlamlandırmada fikir dünyamızı aydınlatmış ve hepimizin çocukluğunu renklendirmiştir. Ayrıca masallar, önceleri sözlü edebiyat ürünlerini oluşturmuş daha sonra da yazılı edebiyat ürünlerimiz içerisinde yer almıştır.

Çocukların eğitiminde ise masallar çok önemli bir işleve sahiptir. Masallar, çocuklara yeni ufuklar açarak onların hayal dünyalarına yeni zenginlikler kazandırmaktadır. Çocuğun hayal dünyasını geliştiren, onu “soyut” düşünceye taşıyan ve duygusal eğitimine yardımcı olan masal, ana dil eğitiminde de önemli bir görev üstlenmektedir (Bilkan, 2009: 9). Ayrıca masallar, çocukların kelime hazinesine katkı sağlar ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırır.

Çocuğun eğitim süreci ailesiyle başlar, okulda programlı bir şekilde devam eder. Bu süreçte masalın, ulusal ve evrensel değerlerin aktarılması ve benimsetilmesinde, çocuğun hayal dünyasının ve dili kullanma becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Ayrıca masalların çocuğun yaşadığı toplumun değerlerini öğrenmesinde özellikle önemli bir görevi vardır (Karatay, 2007: 470).

Yapılan tüm bu yorumlar dikkate alınarak bu çalışmada çocuk edebiyatı alanında eserler veren Mavisel Yener’in masal türündeki kitapları değerler eğitimi açısından kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve araştırılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında bu eserlerin hangi değerlerinden yararlanılabileceği üzerine tespitlerde bulunulmuş ve eserlerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışma, bu eserlerin çocuklara sağlayacağı kazanımların ortaya çıkarılması bakımından büyük bir öneme sahiptir.

VARSAYIMLAR

Bu çalışmada, Mavisel Yener’in tüm masal kitaplarının tespit edildiği ve incelendiği varsayılmıştır.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, Mavisel Yener’in çocuklara yönelik yayımladığı on iki masal kitabında bulunan toplam otuz dört masalının (1- *Dipsiz Göl*, 2- *Düş Sandığı*, 3-

Köpeğim Âşık Oldu, 4- Köpek Okulu, 5- Masalcının Mektubu, 6- Mavi Orman, 7- Ödev Makinesi, 8- Tırtıl Teyze, 9- Uçan Goril, 10-Dedektif Birce, 11-Evinden Kaçan Masal, 12-Yaşlı Kitap, 13-Sihirli Çoraplar, 14-Konuşan Koltuk, 15- Masalcı Dede ve Fırıncı, 16-Öfkeli Zo, 17-Kıskanç Mula, 18-Mutlu Uzay Tırtılları, 19-Hokus Pokus, 20-Hortus'un Korkusu, 21- Elma Şekeri Ülkesi, 22-Uçan Kedi, 23-Mikropları Koruma Kolu Başkanı, 24-Alaycı Tog, 25-Şaşti'nin Kaç Yüzü Var? 26-Şeker Pembesi, 27- Leydi Ne İstiyor?, 28-Akrep Gazetesi, 29- Kayıp Kitaplık, 30-Kuka'nın Masalı, 31-Kara Delik Masalcısı, 32-Güneş Doğmayı Unutur mu?, 33-Haptan Huptan Bir Kale, 34-Uti'nin Utancı) değerler eğitimi açısından incelenmesiyle sınırlıdır.

TANIMLAR

Çocuk: Bebeklik çağı ile erginlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kızdır (TDK, 2011: 556).

Çocuk Edebiyatı: Sınırları uçsuz bucaksız çocuk ve çocukluk olan, çocuklara yönelik edebiyat değeri taşıyan bir geçiş dönemi edebiyatıdır (Şirin, 2016: 24).

Masal: Fevkalâde olay, mâcera ve kahramanlara yer verilen, hayâli; sözle nakledilen ve daha çok çocuklara anlatılan hikâyedir (Doğan, 2014: 1161).

Değer: Olgular ve nesnelere hakkında ihtiyaç ve ideallere göre verilen yargıdır.

Değerler Eğitimi: Topluma, istenilen davranışların kazandırılması amacıyla gerçekleştirilen etkinliklerdir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırma Deseni ve Yöntemi

Mavisel Yener'in masallarında değerlere yer verilme durumunu ve bu masalların değerler eğitimindeki yerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, temelde nitel veriye (sayısal

olmayan veriler, sözcük ve çizimler gibi) dayanan bir araştırma yöntemidir (Johson ve Christensen, 2014: 376).

“Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Demirbaş, 2014: 15).”

Bu çalışmada nitel araştırma stratejisi olarak durum çalışması kullanılmıştır. Bu strateji, belirlenen durumu detaylı bir şekilde açıklayarak değerlendirebilme amacıyla tercih edilmiştir. Çalışmamda çocuk edebiyatı, masallar, değerler, değerler eğitimi ve masalların değerler eğitimine katkısı gibi kavramlar tek tek derinlemesine incelenmiştir.

“Durum çalışması; bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntemdir (Mc Millan, 2000’den akt. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014: 249).”

Ayrıca çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme tekniği de kullanılmıştır. Doküman inceleme; araştırmanın amacına yönelik olarak kaynak bulma, okuma, not alma ve değerlendirme aşamalarını barındırır (Karasar, 2009: 183). Bu durum nitel araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 220). Bu araştırmanın dokümanlarını Mavisel Yener’in on iki adet masal kitabı oluşturmaktadır.

Ayrıca bu çalışmada nitel veri toplama tekniklerinden biri olan görüşme tekniğinden de yararlanılmıştır. Görüşmeler, Mavisel Yener ile elektronik ve yüz yüze görüşme şeklinde yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Mavisel Yener, günümüz kadın yazarlarından. Çocuk edebiyatı içerisinde şiir, hikâye, masal, tiyatro oyunu, roman türünde eserler vermiştir. Mavisel Yener, çocuk edebiyatı yazarı olarak ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada da örneklem olarak Mavisel Yener’in yazdığı on iki masal kitabının tamamı belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Evren ve örnekleme belirtilen Mavisel Yener'in yazdığı on iki masal kitabı, betimsel çözümleme yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada, örneklemedeki eserlerin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

Betimsel çözümleme yönteminde, elde edilen verilerin önceden belirtilen kavramsal çerçeveler etrafında yorumlanması gerçekleştirilir. Bununla beraber öne çıkan yerlerle alakalı doğrudan alıntılara çoğunlukla yer verilir. Böylece araştırmada ulaşılan bulgular, düzenlenerek okuyucuya aktarılabilir. Bu çalışmada da elde edilen veriler, net bir şekilde betimlenmiş arkasından da açıklaması yapılmıştır.

Araştırmada, betimsel çözümlemenin kategorileri Vedat Özcan'ın *Hikâyelerle Karakter Eğitimi* adlı kitabında değerler eğitiminde belirlediği on bölümden alınmıştır. Bu çerçevede yer alan ve bu çalışmada uygulanan içerik çözümlemesinin bölümleri şunlardır:

1. Bölüm: Sabır – Kararlılık - İnanç
2. Bölüm: Özgüven
3. Bölüm: Özdisiplin – Çalışkanlık – Zamanı Verimli Kullanma
4. Bölüm: Dostluk - Vefa
5. Bölüm: Hoşgörü – Sevgi – Alçakgönüllülük - Duyarlılık
6. Bölüm: Sorumluluk
7. Bölüm: Dürüstlük – Güvenilirlik – Saygı – Adalet
8. Bölüm: Cesaret
9. Bölüm: İyilik – Yardımseverlik – Paylaşma – Merhamet
10. Bölüm: Tutumluluk – Kanaatkârlık (Özcan, 2011: 3-9).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. ÇOCUK VE EDEBİYAT

Çocuk, çocuk duyarlığı ve edebiyat birbirleriyle iç içe olan kavramlardır. Edebiyat kavramı, insanlık tarihiyle beraber var olduğundan dolayı çocuk edebiyatı tarihi de çok eskilere dayanmaktadır. Bu ifadeler göz önüne alınarak başlangıçta çocuk, çocukluk ve edebiyat kavramlarına değinilecek daha sonra da çocuk edebiyatı konusu açıklanacaktır.

1.1. ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMI

Çocuk psikolojisiyle ilgilenen bilim insanlarının çocuk ve çocukluk kavramına yaklaşım tarzları birbirleriyle örtüşmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 556)'te çocuk, "1. Küçük yaştaki erkek veya kız 2. Soy bakımından oğul veya kız, evlat" olarak tanımlanmaktadır. Eğitim Bilimleri Sözlüğü'nde çocuk; "olgunluktan önceki bir yaşta bulunan her kız ve erkek" (Öncül, 2000: 244) şeklinde belirtilir.

Çocuk kavramının sınırları, çıkış yerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Zihinsel, ruhsal, fizyolojik, sosyal gelişim ve hukuki boyutları bu değişiklikleri meydana getiren en temel faktörlerdendir. Fizyolojik boyutta ergenliğe adım atılması, zihinsel boyutta soyut düşüncenin gelişmesi, ruhsal boyutta benlik ve duygusal gelişim süreci, sosyal boyutta bireyin topluma uyum sağlaması, hukuki boyutta temel insanlık haklarının kazanılması süreci çocuk kavramının sınırlarının değişmesine neden olmaktadır.

Bu açıdan çocuk ve doğal olarak da çocukluk ülkeden ülkeye, kültürden kültüre, hatta aynı kültürün altındaki iç kültürler arasında bile farklı konumlarda değerlendirilebilmektedir. Çocuk ile kültür arasındaki bu ilişki sarmal bir yapıdadır. Yani çocuk kültürün, kültür de çocuğun şekillenmesinde önemli bir etkidir (Baş, 2014: 470).

"Çocuk evin altın topudur.", "Çocuksuz evde köçek olmaz.", "Çocuktan al haberi.", "Çocuğa iş, ardına sen düş." vb. atasözleri Türk kültürünün çocuk ve

çocukluğa bakışının yansımasıdır. Çocuğu olan aileye “gözü aydın” ziyaretleri, armağanlar, nazarlık, doğan çocuk için uzun ömürlü ağaçlar dikilmesi ve daha nice örnek, Türk kültüründe çocuğun doldurulamayacak bir değere sahip olduğunun göstergesidir.

Yukarıda da belirtildiği gibi bu dönemde kişiler pek çok yönden gelişmeye başlarlar. Bu gelişimin sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi için bireyin ihtiyaçlarının karşılanması elzemdir. Bu doğrultuda her çocuğun fizyolojik ihtiyacı olduğu kadar duygusal ihtiyacının da göz önünde tutulması gerekir. Kuşkusuz duygusal ihtiyaçların karşılanmasında edebiyat önemli bir araçtır. Bu görüşlerden yola çıkarak edebiyat tanımı ve çocuk edebiyatı kavramı ele alınmıştır.

1.2. EDEBİYAT NEDİR?

Edebiyat, yaşamı yansıtarak düzenleyen, insanlara tecrübelerini şekillendirme kuvveti veren bir ifade sanatı olarak nitelendirilebilir. Çocuklara kazandırılan birçok şey maddi gerçeklerle ilişkiliyken edebiyat ise hisler ve hayatın niteliği ile alakalıdır. Edebiyat ile beyne olduğu kadar kalbe de yönelik bir eğitim sağlar (Gönen ve Veziroğlu, 2017: 1).

Edebiyat; duygu, düşünce ve hayallerin sözlü veya yazılı olarak güzel ve tesirli bir biçimde anlatılması sanatı olarak tanımlanabilir. Edebiyat hoş vakit geçirtici, eğlendirici bir uğraştır. Ruha canlılık verir.

Edebiyat öncelikli olarak eğlendirerek öğretir ve keyif verir. Çocukluğumuzda bizi çok fazla eğlendiren veya duygulandıran kitaplar, bizi en çok etkileyen kitaplardır. Küçük yaşlarda edinilen bu tecrübeler, yaşam boyunca kitaptan keyif almanın temelini oluşturan tecrübelerdir (Brown, Tomlinson ve Short, 2011'den akt. Gönen ve Veziroğlu, 2017: 6).

Birey, temel dil becerilerini edinip geliştirirken, bir okur hâline dönüşürken, toplumsal bilinç kazanırken, temel değerleri öğrenirken doğrudan doğruya edebiyattan istifade eder. Bu fayda, edebiyatın temel anlamında yatmaktadır. Edebiyat Arapça “edeb” kelimesinden gelir. Bizde edebiyat sözcüğü, “edep” sözcüğünden türetilmiş bir sözcük; edep de “iyi terbiye, zerafet, güzel ahlak, nefsin terbiye edilmesi” anlamına gelir (Önal, 1999: 21). Batı’da edebiyat sözcüğü, “yazı”

sözcüğünden türemiş bir sözcüktür. Edebiyatın (terimin kültürel anlamıyla) aslında yazı düzeninden doğduğu kabul edilir (Uçan, 2015: 23-24).

Edebiyat, kişiliğin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu hâlde insan, kişiliğini kazanıp toplumda kendine bir yol çizerken edebiyata ihtiyaç duyar. Jacob (Leland, 1955'den akt. Oğuzkan, 2013: 5-7), çocukların edebiyat eserlerine neden muhtaç olduklarını şu sebeplere bağlar:

- Edebiyat hoş vakit geçirtici, eğlendirici bir şeydir.
- Edebiyat ruha canlılık verir, yaşama gücünü artırır.
- Edebiyat hayatı keşfe yardım eder.
- Edebiyat bir rehberlik kaynağıdır.
- Edebiyat yaratıcı etkinlikleri teşvik eder.
- Edebiyat güzel bir dil demektir.

Bu kazanımların gerçekleşme düzeyi, edebiyatın temel özelliklerini benimseyebilen bir çocuk edebiyatına bağlıdır.

Her milletin ana ülküleri arasında ana dilini güzel ve etkili kullanan, yaratıcı ve eleştirel düşünen, karşı karşıya kaldığı her çeşit sorunu çözmeye odaklanan ve bunlardan öğrendiği deneyimleri hayatına aktaran bireylerin yetiştirilmesi yer alır. Ayrıca teknolojik gelişmelerle uyumlu bir yaşam sürebilen, karar verme becerisine sahip girişimci bireyleri yetiştirmek de en önemli ülküler arasındadır.

Tüm bu ülküler, çocuğun anne karnında duyduğu ninni, türkü, mani, masal vb. ezgilerle başlayıp okuma ve yazmayı öğrenmesiyle eğitimsel bir anlam kazanır. Daha sonra çocuğa okur kimliği kazandırıp kültürlenme niteliği edindirmesiyle zirveye ulaşır. Bu zorlu ve uzun tırmanışın ışığı ve merdiveni de edebiyattır. Işıyla aydınlatarak nefes aldırır ve kılavuzluk eder (Baş, 2014: 486).

1.3. ÇOCUK EDEBİYATI NEDİR?

Çocuğa verilen önemin artmasıyla çocuk merkezli bir gelecek inşasına yönelik anlayış benimsenmiş vaziyettedir. Bu doğrultuda, çocukların yetişkinlerden farklı ihtiyaçlarının olduğu ve çocuğun bulunduğu gelişim dönemine göre

değerlendirilip buna göre ihtiyaçlarının belirlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu da beraberinde çocuk edebiyatını ortaya çıkarmıştır (Şimşek ve Yakar, 2016: 14).

Kavcar'a göre edebiyat, çağlar boyunca insanoğlunun duyduğu, düşündüğü ve yaptığı her şeyi en zengin ve en etkili biçimde ortaya koyan bir sanattır (Kavcar, 1999: 4). Şirin (2000: 9) çocuk edebiyatını “çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyat” olarak değerlendirir. Tekin (2005: 469) ise çocuk edebiyatını, amaç ve işlevi itibarıyla çocuğa dönük bir edebiyat olarak görür. Oğuzkan (2013: 3), çocuklar için yazılan eserlerin üstün sanat nitelikleri taşıması gerektiğini söyler. Sever (2015: 9), çocuk edebiyatının çocuklara duyma ve düşünme sorumluluğu verme yönüne vurgu yapar.

Yukarıdaki tanımlardan da görüldüğü üzere çocuk edebiyatı kavramı, herkes tarafından kabul edilen mutlak ifadeleri içermektedir. Çocuk edebiyatını kişisel bir bakış açısıyla, gerek gözlem gücüne dayanarak gerekse soyut ölçütlerle anlatabilmek ya da tanımlayabilmek de mümkündür.

Mavisel Yener, 20/08/2018 tarihinde elektronik ortamda yaptığımız röportajında “çocuk” ve “çocuk edebiyatı” kavramına “masal yazarı” penceresinden baktığında kendisine neler çağrıştırdığını şu cümlelerle anlatmaktadır: “Çocuk, geleceğimizdir. Yaşamının ilk yıllarında atılacak olan temeller, ileriki yaşantısını mutlaka etkileyecektir. İşte bu nedenle, çocukların iyi birer okur olabilmeleri için çocuk yaşlarda iyi edebiyatla buluşturulmalarını, okuma kültürü alabilmelerini önemsiyorum. Onların hayal kurabilmesi, okudukları kitaplardan zevk alması, eğlenmesi, sevmesi çok önemli. Masal türü, bunu başarabilen bir tür.” (Bkz., Ek-1).

2. ÇOCUK EDEBİYATINDA MASAL

Kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu hâlde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türü (Sakaoğlu, 1999: 2) olarak tanımlanan masallar, insanlığın geçmişine ayna tutan en eski edebî türlerdendir.

İnsanoğlunun var olmasıyla beraber ilk çağlardan bu yana toplumun içerisinde dolaşan bu hayali tür, bir ırmak gibi her neslin içerisinde geçerek

günümüze kadar farklı güzellikleri birleştirip getirmiştir. Ayrıca masal, halkın kültüründen, dilinden topladığı zenginliklerle yuvarlanarak büyüyen ve bunu daha da ilerilere götüren bir kartopu gibidir. Bu iki benzetmede de görüldüğü gibi masallar, her uğradığı çağın bin bir çeşit özelliğini bünyesine katarak yeni bir çağa doğru mesafe kat etmiştir. En sonunda da eriyerek verimli ovaları meydana getirmiş ve yetişmekte olan yeni nesillere geçmişin birikimini armağan etmiştir.

Bu açıdan masallara, geleceğe ışık tutan gizli bir kılavuz olarak da bakılabilir. Bu nedenle çocuk edebiyatı yazarlarımız, masallarımız başta olmak üzere sözlü kültür yapıtlarımızdan faydalanarak günümüze uyarlanmış nitelikli metinler ortaya koyabilirlerse hem ulusal ve uluslararası kahramanlarımız ortaya çıkarılabilecek hem de sözlü kültürümüzün kadim değerleri geleceğe taşınabilecektir (Yakar, 2014: 246-247).

Masallar anlatıldıkları dilin en doğal şekline bürünmüşlerdir. Masaldaki çeşitli dil unsurları (devrik cümleler, benzetmeler, deyim ve atasözleri) konuşma dilinin samimiliği içerisinde ortaya konmakta bu da türün doğallığına katkı yapmaktadır (Arıcı, 2016: 1024). Bir ulusun dil estetiğini, en güzel deyimlerini, en güzel sözcüklerini, ilginç ve dikkat çekici söz kuruluşlarını halk masallarının koynunda buluruz (Demiray, 1986: 13).

2.1. MASALIN TANIMI

Kamus-ı Osmani'ye göre 'masal' kelimesi, 'mesel'in değiştirilmiş şeklidir. 'Mesel', halk dilinde meşhur olan, adap ve öğütleri anlatan söz demektir. 'Darb-ı mesel' atalardan kalma hikmetler, ibretler, sözler anlamındadır. Buna göre, 'masal' Arapça bir kelime olan 'mesel'den çıkmıştır (Sami, 1992: 1388).

Masal, TDK Türkçe Sözlükte (2011: 1630) "Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür" şeklinde tanımlanmaktadır.

Masalın tanımını Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde Seyidoğlu(1985: 5) şöyle ifade etmiştir:

Masal, halk arasında yüzyıllardan beri anlatılmakta olan ve içinde olağanüstü kişilerin, olağanüstü olayların bulunduğu bir varmış bir yokmuş gibi sıradan bir anlatımla başlayan, belli bir uzunluğu olan, sonunda yedi içti muratlarına erdiler, yahut, onlar erdi muratlarına biz çikalım kerevetine, gökten üç elma düştü, biri anlatana, biri dinleyene, biri de bana gibi belirli sözlerle sona eren, zaman ve mekân kavramlarıyla kayıtlı olmayan bir sözlü anlatım türüdür (Sevidoğlu, 1985: 5).

Masal kelimesinin köken olarak Habeşçe “mesl”, Aramice “maslâ” ve İbranicedeki “mâsâl”dan Araplara “mesel, mâsal” şeklinde geçtiği ve kelimenin bu yolla Türkçeye mal olduğu söylenmektedir. Masal kelimesi, birçok yazar tarafından “hikâye, efsane, menkıbe, kıssa, fabl vb.” karşılığında kullanılmıştır. Bu kelime için Çuvaş Türkleri “hallap”, Kazaklar, Kırgızlar ve Kazanlılar “ertek, ertegi”, Teleutlar “çorçek”, Doğu Türkistan Türkleri “çocek” kelimelerini kullanmaktadırlar (Elçin, 1993: 368). Masallar halk arasında mesel, metel, kara hikâye adlarıyla da anılmaktadır. Türk masalları genellikle nesir olmasına karşın çok az örnekte, nazım unsurlarına da rastlanır. Bunlar da daha çok halk hikâyesinden masala dönüşmüş metinlerde görülmektedir.

Masallar, sözlü olarak nesilden nesile intikal etmiştir. Masalların anlatılmaya başlaması insanlık tarihi ile yaşıttır. Masallarda ağırlıklı olarak, olağanüstü nitelikler taşıyan kahramanların başından geçen olağanüstü olaylar anlatılır.

2.2. MASALLARIN KAYNAKLARI

Masalların kaynakları ve nereden geldikleri hakkında, çeşitli teoriler ortaya atılmıştır.

1. Mitoloji Okulu: Grimm Kardeşler, Max Müller ve G. V. Cox gibi araştırmacılar bu görüşü ortaya atmıştır. Bu okulda, masalların mitolojiden çıktığı savunulmaktadır. Grimm Kardeşler’den Wilhelm Grimm, masalların kaynağını Hint-Avrupa olarak görür. Bu görüşe göre, Hint-Avrupa dairesine giren ulusların mitolojileri zamanla değişikliklere maruz kalarak masalları oluşturmuştur.

2. Hindoloji Okulu: Bu görüşte, 10. yüzyıldan başlayarak masalların Hindistan’dan bütün dünyaya yayıldığına inanılır. Bu yüzden masalların kaynağı olarak Hindistan kabul edilmektedir. Bu görüşü benimseyen öncüler, İ. Kunoş, Theodor Benfey ve Emanuel Cosquin’dır. Bu görüşten hareketle İgnacz Kunoş,

masalları kaynak bakımından kökü Hindistan'a uzananlar ve millî masallar olmak üzere iki bölümde sınıflandırır.

3. Antropoloji Okulu: Bu görüşe göre masallar, Franz Boaz ve Paul Saintyney's'in de benimsediği ilkel hayatın birer kalıntısıdır. Bu okulun kurucuları ise Edward Taylor ve Andrew Lang'dır.

4. Psikoloji Okulu: Yukarıdaki görüşlerin dışında masalların kaynağı üzerine farklı görüşler de savunulmuştur. Alman halkbilimci Von Der Leyen, masallardaki bazı olayların kaynağını çok eski rüyalarla ilişkilendirmiştir. Bu görüşü geliştiren Ludwig Laistner, bütün masalların kaynağının rüyalarda olduğunu ileri sürmüştür (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016: 44).

Freud ve taraftarları ise, bütün masalları baskı altına alınmış isteklerin rüya şeklinde ortaya çıkması olarak değerlendirmişlerdir. Karl Jung ise, masalların, insanlığın ruhunda bulunan kolektif arşetiplerden doğduğuna inanır. Bruno Bettelheim da masallarda insanın evrensel arzu ve korkularını görür. Erich Fromm, "Rüyalar, Masallar, Mitoslar" adlı kitabında, masalların kaynağını psikolojik bakış açısıyla değerlendirir (Ana Britannica, 1989: 402, Helimoğlu, 2002: 15-16; Seyidoğlu, 1987: 125-126).

Masallar -her ne kadar aynı kaynaktan çıktığına inanılsa da- nesilden nesile aktarımı sırasında milletlerin kendine has özelliklerini –özellikle dil ve anlatım-kazanırlar. Örneğin, Türk masallarındaki masal başında ve içerisinde bulunan tekerlemeler, diğer ülkelerin masallarında görülmez. Boratav, masallardaki ortak temalara bakılarak "Ulusal masal olmaz." yargısına varmanın mümkün olmadığını, toplumların sanatsal yaratmalarının sadece konuyla sınırlandırılmayacağını belirtmiştir (Boratav, 1987: 113).

2.3. MASALLARIN SINIFLANDIRILMASI

Masalların sınıflanmasında çeşitli dönemlerde farklı düzenlemelere gidildiği görülmektedir. Ancak yaygın bir şekilde kullanılan tasnif Thompson'a aittir. Bu tasnife göre masallar, beş gruba ayrılmaktadır:

1. Hayvan Masalları

2. Asıl Halk Masalları
3. Güldürücü Hikâyeler, Nükteli Fıkralar
4. Zincirlemeli Masallar
5. Sınıflamaya Girmeyen Masallar (Sakaoğlu, 1999: 13).

Oğuzkan (2013)'e göre masallar, gelişme özelliklerine göre ikiye ayrılır. Bunlar halk masalları ve edebî masallar (edebî peri masalları, sanat masalları)'dır.

a. Halk masalları: Bu kategoriye giren masallar önce halk arasında anlatılmaya başlanmış, zamanla gelişmiş ve sonradan bir kısım meraklı araştırmacılar veya masal yazarlarınca yazılı hâle getirilmiştir.

Halk masalları, ilgili oldukları toplumun tarihî özelliklerini yansıtır ve bu nitelikleriyle sosyoloji ve antropolojiye de üzerinde işlenecek materyal sağlarlar. Belli bir kültür ortamını en canlı biçimde dile getiren, bazı geleneklerin günümüze değin sürmesine yardımcı olan en çok bu tür ürünlerdir.

Halk masallarının bir kısmı ya masal konusu üzerinde çalışan bilginler ya da bu masalları çağdaş okurlara, özellikle çocuklara sunmak isteyen yazarlar aracılığıyla yazılı dile geçirilmiştir (Oğuzkan, 2013: 19).

b. Edebî masallar (sanat masalları): Yazarların kişisel hayal güçlerine dayanarak yazdıkları ve halk masallarına göre sanat açısından daha değerli sayılan masallara “edebî masal” denilmektedir.

Bu tür masalların kahramanların çoğunluğunu periler oluşturur. Gerçek dışı konulara yer verilen masalarda olaylar da hayal ürünü yerlerde (ülkelerde) gerçekleşir. Kahramanlar her zaman olağanüstü olaylarla karşılaşır. Olayların düğümlenmesi ve çözülmesinde, tılsım, fal, kehanet (gaipten haber verme) gibi olağanüstü ve esrarlı güçlerin büyük payı vardır. Ara sıra korkunç ve acıklı durumların da bulunduğu bu masalların zaman zaman çocukları tedirgin ettiği, onları kaygılara sürüklediği de bir gerçektir (Oğuzkan, 2013: 21).

Enver Naci Gökşen ise sanat masallarını şu alt başlıklar altında inceler:

a. Geleneksel masal anlatımı ile işlenmiş halk masalları: Sanat masalları yazarların bir kısmı, eski halk masalı anlatıcılarının üslubunu ve geleneğini devam

ettirmek amacıyla, sözlü gelenekteki halk masallarını, yazılı bir edebiyat hâline getirmeye çalışmışlardır. Burada, sanatçılar, masalları yeniden düzenlemeye çalışırlar.

b. Çağdaş dille işlenmiş halk masalları: Günümüzde oldukça sık kullanılan bu yöntemde, geleneksel halk masalları bölgesel ağızdan kurtarılarak günün yazı diliyle ve aslına fazla bağlı kalınmadan kaleme alınır. Bu tip masallar, gerçek anlamda halk masalı sayılmaz. Burada yazarın üslubu devreye girmektedir.

c. Masalımsı hikâyeler: Masal geleneğinden az da olsa yararlanılarak oluşturulan eserlerdir. Bu eserler, sanat amacıyla oluşturulsa da çocuklar tarafından da okunmaktadır.

d. Manzum masallar: Bu tür masalların başında fabllar gelir. En ünlü örneklerini La Fontaine'in verdiği bu eserler, ülkemize Tanzimat Edebiyatı dönemiyle birlikte girmiştir (Gökşen, 1985: 56-58).

Sanat masalları, hak masallarının yeni bir şekil ve kurgusu olabileceği gibi tamamen yazarın hayal gücüne de dayanabilir. Bu tür masalarda konular, genellikle periler üzerinedir. Olağanüstü niteliklere sık sık rastlanır. Eğiticiğin ve değer kazandırma amacının belirgin olduğu bu eserlerde halk masallarına göre anlatım ve estetik özelliklerine daha çok özen gösterilir (Kıbrıs, 2000: 36).

2.4. MASALLARIN BÖLÜMLERİ

Masalların planı, klasik olay örgüsüne uygun olarak geçer. Döşeme, gövde ve sonuç (giriş, gelişme ve sonuç) bölümleri olayın süreç hâlinde gelişmesini ve sonuçlanmasını sağlar.

Döşeme, masalın giriş bölümüdür. Bu bölüme “masal başı” veya “tekerleme” de denilmektedir. Masallar genellikle bir tekerleme ile başlarlar. Bundaki hedef dinleyicinin masal üzerine dikkatini çekmektir. Bu bölüm asıl masalın dışında özelliklere sahiptir. Türk halk masallarında bu bölümün oldukça uzun olduğu söylenebilir. Türk halk masallarının en ilginç ve çocukların da dinlerken veya okurken çok zevk duydukları bölüm, çok ustaca geliştirilmiş olan döşeme bölümüdür (Oğuzkan, 2013: 20).

Masalın gövde bölümünde, dağılan ilgiyi toplamak amacıyla da tekerlemelerden faydalanılır. Gövde bölümünde, masalı oluşturan ana olay ve bu olayla ilgili ayrıntılara yer verilir. Bu ayrıntılar, çoğunlukla “adamin biri, günün birinde, evvel zaman içinde, bir gün” gibi söz açıcı bir başlangıçla gerçekleştirilir. Burada dinleyiciyi heyecanlandıracak ve dinleme isteğini artıracak gerilimler, düğümler oluşturulur.

Sonuç bölümünde, kahramanların kaderi kararlaştırılır ve masal bir tekerleme ile sonlanır. Enver Naci Gökşen, bu bölüme, “uç elma bölümü” demektedir; “bir tür gönül alma ve dua bölümü” olarak değerlendirmektedir (Gökşen, 1985: 62). Döşeme bölümüne göre çok kısa olan bu bölümde masalci dua yaparak sözlerini son erdirir. Bazı masalarda sonuç bölümünün bir efsane veya bir kıssadan hisse ile bağlandığı göze çarpar (Oğuzkan, 2013: 20). Masalların sonu genellikle mutlu biter.

2.5. MASALLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Masallar, doğdukları toplumun, korku, başarısızlık, ideal gibi ortak duygularını yansıtır. Burada, bir milletin yaşayışına, alışkanlıklarına ve düşünce yapısına rastlamak mümkündür. Boratav, (1987: 112-113), belli bir masalın konusundan söz etmektense, masalların konusundan bahsedilebileceğini belirtir ve kötülük-iyilik, eğrilik-doğruluk, azgınlık-alçakgönüllülük, beceriklilik, yılmazlık, olağanüstü güçlerin yardımıyla sorunları aşma gibi her toplumca kolayca benimsenebilen ortak temaların olduğunu ifade eder.

Masalarda belirli bir zaman veya mekân unsuru yoktur. Masallar “vaktiyle, evvel zaman içinde” gibi zamanı net bildirmeyen kelimelerle başlar. Masalın içerisinde “Hindistan, Türkistan, Yemen, Çin, İstanbul, Mısır, Bağdat, Halep” gibi gerçek mekân isimleri geçse de olayların doğrudan bu kentlerle ilişkisi yoktur.

Masalarda rastladığımız kahramanlar; insanlar (padişah, tüccar, oduncu, Keloğlan, Arap vb.); hayvanlar (aslan, tilki, at, güvercin, papağan vb.); bitkiler (ağaç, çiçek vb.); maddi unsurlar, alet ve eşya (dağ, taş, mağara, kuyu, su, sofrası, seccade, değirmen, ayna, çalgı vb.); hayalî yaratıklar (dev, cin, peri vb.); yalın fikirler (akıl, zekâ, iyilik, kötülük, güzellik vb.) gibi akla gelen her şeydir (Elçin, 1993: 369).

Boratav, masal kahramanlarını; “Belli bir tarih anında, belli bir yerde yaşamış olan bir topluluğun belli fertleri değil de bir padişah, bir tüccar, bir karı-koca... gibi yersiz, adsız kişilerdir. Bazı kişilerin bir adı varsa, bu sadece anlatmayı kolaylaştırır diye verilmiş, ya da sahibinin bir özelliğini, bir hâlini belirtmek üzere takılmıştır: Keloğlan, Köse, Altın Toplu Sultan...gibi” cümleleriyle sınıflar (Boratav, 1987: 112).

Masallar, geniş bir hayal gücüne dayansa da yer yer gerçeğe uygun olay ve kişilere de rastlanabilir. Kahramanlar padişah, kral, vezir, fakir delikanlı veya fakir kız gibi gerçek hayatta rastlanabilecek şahıslardır.

Masalların millî niteliklerine dikkat çeken Günay (1987), Türk masallarında kahramanların aynı zamanda iyi birer Müslüman olarak çizilmesine de dikkat çeker. Bu çerçevede, Hızır, derviş, pir gibi masal karakterlerine rastlanmaktadır. Türk masallarında, Binbir Gece Masalları veya Batı kaynaklı masallarda olduğu gibi, problemlerini sadece yardımcıları ve olağanüstü unsurlarla çözen pasif kahramanlara rastlanmaz. Külkedisi veya Pamuk Prenses tipindeki pasif kahramanların yerine, Keloğlan, Köse gibi daha aktif kahramanlar vardır (Günay, 1987: 131).

Bizim toplumumuzda masallar, özellikle yaşlı kadınlar tarafından anlatılmaktadır. Masalın kadınlar çevresinde gelişmesi sonucunda, masalı şekillendiren kadın sanatçılar olduğu için kadın kahramanlar daha keskin çizgilerle belirtilmiştir. Özellikle Şark-İslam dünyasındaki kadının evde yüklendiği ağır sorumluluklar ve toplum içerisindeki konumu, Türk masallarına da yansımıştır. Genellikle, “sağduyulu, iyi yürekli, uysal, doğru, çalışkan, güzel” gibi nitelikler taşıyan örnek kadın tipleri oluşturulmuştur (Boratav, 1987: 114).

2.6. MASALLARDA ARANACAK NİTELİKLER

Bir eğitim aracı olarak da yararlanılan masallar, çocuğun ana dilini öğrenmesini ve kullanmasını da zenginleştirmektedir. Küçük yaşlardan itibaren anlatılan masallar, çocukta okuma isteğinin de artmasını sağlamaktadır.

Masallar çocuğun ilgisini çekecek tarzda olmalı, canlı ve hareketli olaylardan meydana gelmeli, akıcı bir anlatım ve sade bir dilden oluşmalıdır. Çocuklar için hazırlanan masalların özelliklerinden birisi de eğitici olmasıdır. Ancak çoğunlukla

öğreticilikten kaçınılarak eğlendirici ve estetik kaygıları da içeren ürünler meydana getirilmelidir (Oğuzkan, 2013: 26).

Çocukların yaşadıkları çevreye uygun olan eserlerin seçimine özellikle dikkat edilmeli, yaş seviyesine uygunluk ilkesi ön plana çıkarılmalıdır (Ciravoğlu, 1998: 34-35).

Benzer bir tasnife yer veren Enver Naci Gökşen ise, Dünya Eğitim Örgütünün gerçekleştirdiği soruşturma sonuçlarına dayanarak içerik özelliklerini belirlemeye çalışmıştır:

- İyi bir masal, her şeyden önce, güzel bir heykel veya tablo gibi, çocuğu büyüleme, her tür güzellik duygusunu geliştirme amacını gütmelidir.
- Masal, çocukları neşelendirmeli, onların ruhlarını beslemelidir. İyilik ve yiğitlik duygularını aşılmalıdır.
- Masal okutur veya anlatırken şahsa, yer ve zamana uygun bir seçme yapmalıdır.
- Bozulmuş, özünü kaybetmiş, sahteleştirilmiş masallardan kaçınılmalıdır. Çocuğun hayal etme gücünü, hareket eğilimlerini, heyecanlarını kötüye kullanan ejderha, hortlak, şeytan masallarından eğitsel bir sonuç beklenmemelidir.
- Masal konularının, çocuklarla yanlış anlaşılacak yolda olmamasına dikkat edilmelidir. Kadını küçümseyen, toplumun inançlarına aykırı, uyuşukluk düşüncelerine dayanan masallar verilmemelidir (Gökşen, 1985: 64-65).

2.7. MASALLARIN ÇOCUK EDEBİYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Masalların çocuk edebiyatında oldukça önemli bir yeri vardır. Çocuklara kazandırılmak istenen hareketlerin daha kalıcı aktarılması açısından birebir eğitim yolu masallardır. Çünkü çocuklar, büyükleri kendisine bir davranışı kazandırırken ya da yaptığı hareketin olumsuz tarafını gösterirken doğrudan verilen nasihatlerden hoşlanmazlar. Çocuklara dolaylı yoldan daha güzel tekniklerle olumlu davranışlar kazandırmalıyız. Bu tekniklerden birisi de masallardır. Masalların çocuk edebiyatına katkıları şöyle sıralanabilir:

a. Masallar, güzel ve yararlı bir kişilik oluşumuna katkı sağlar. Doğrudan, haklıdan, iyiden ve güzelden yana bir eğitimin birçok masalda işlendiği bilinir. Bu bakımdan çocuğun gelişimine en etkili katkıyı masallar sağlar (Demiray, 1986: 13). Pek çok masalda da görüldüğü gibi kahramanlar, iyilik ve güzellik için kötülüklerle mücadele etmektedirler. Bu da dinleyicilerin hem ahlaki yönlerine hem de davranışlarının güzelleşmesine katkı sağlar.

b. Masallar, güzel konuşmaya katkı sağlar. Masallar için en önemli noktalardan birisi de anlatıcının özellikleridir. Anlatıcı bilgili, birikimliyse masalda bu ekseninde etkili bir masaldır. Çünkü masallar şiir gibi her zaman aynı şekilde kalan, değişmeyen bir tür değil; aynı temanın farklı kelimelerle anlatıldığı “esnek” bir türdür. Halis bir söz sanatı olan masal, kâğıda geçerken birçok özelliğini kaybeder. Çünkü masalda konu değil, masalıcının anlatışı önemlidir (Güleç, 2002: 79). Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda iyi bir masal anlatıcısı, iyi bir konuşmacıdır. Masal dinleyicileri bir yandan güzel konuşmayı öğrenirken bir yandan da masal dinler.

c. Masalların sonunda çoğunlukla güzellikler ödüllendirilmekte ve iyiler kazanmaktadır. Masalların sonunda iyilerin kazanması dinleyenlere psikolojik bir rahatlama sağlar. Kötülerin cezalandırılması ise gerçek hayattaki uygulamalar karşısında bunalan insanları tekrar yaşama tutunmasını sağlamaktadır.

d. Kişilerin dil ve edebiyat zevklerinin oluşmasında ve gelişmesinde masalların önemli katkısının olduğu ortadadır. Masal dinleyicisinin, karşısında sürekli iyi konuşan birisini gördüğü zaman bundan etkilenmemesi mümkün değildir. Dinlediği masalları başkasına anlatan çocuk, her masalda sade ve rahatça anlaşılır bir dili kullanarak kazanabilecektir (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016: 49).

e. Masallarda tekerlemelerin yer almasının amacı dinleyiciyi masal dünyasının girişine hazırlamak ve ilgisini çekmektir. Masalçı söylediği tekerlemeyle dinleyenleri keyif verir. Anlatacağı masala ilgi toplar. Masalının dikkatle ve heyecanla dinlenmesini sağlar. Bu nedenle masal dinleyenler ve anlatanlar, etkili konuşma yaptıkları için sözün ustası hâline gelirler (Arıcı, 2016: 60).

f. Çocuk edebiyatı türlerinden biri olan masalların da belli bir düzeni vardır. Diğer türlere göre masalın bölümleri daha barizdir. Masaldaki bu düzen sayesinde

öğrencilerin “estetik” algılarına katkı sağlanmış olur. Böylece çocuk, edebiyat sayesinde estetik açıdan beğeni düzeyini artırarak bakış açısını geliştirmiş olur (Dedeoğlu, 2014: 602).

g. Temizyürek (2003), çocuğa yönelik üretilen edebî eserlerin çocuğun düşünme yollarını açması gerektiğini söyler (Temizyürek, 2003: 166). Masallar, kelime çeşitleri ve ifade kalıpları (deyim, atasözü, ikilemeler, benzetmeler vb.) açısından oldukça zengin bir türdür. Bu yüzden bireylerin masalları okuması, dinleyerek anlatması düşünce ve kavram dünyalarını geliştirir.

3. DEĞERLER EĞİTİMİ

3.1. DEĞERİN TANIMI

İlk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı, Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamına gelen “valare” kökünden türetilmiştir (Bilgin, 1995: 83).

Güngör (1998)’e göre değer, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır. Arzu edilen, ilgi duyulan, ihtiyaç duyulan şeydir. Ona göre psikoloji değer problemini felsefeden farklı bir şekilde ele alır. Psikolojide değerın önemi, onun objektif bir esasa dayanıp dayanmamasında değil, insan davranışlarının yol göstericisi olarak oynadığı roldedir (Güngör, 1998: 27-28).

Değer, öznenin olguya yüklediği nitelik ya da onun kendisiyle aynı cinsten olan şeyler arasındaki yeridir (Kuçuradi, 1998: 40-41). Erdem (2003) ise değeri, belirli bir durumu diğerine tercih etme eğilimi olarak tanımlar ve davranışlara kaynaklık ederek yargılamayı sağlayan anlayış olarak ifade eder (Erdem, 2003: 56).

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 607)’te değer, “1. Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet. 2. Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, bedel, kıymet, paha, valör. 3. Üstün nitelik, meziyet, kıymet. 4. Üstün, yararlı nitelikleri olan kimse.” olarak tanımlanmaktadır.

Değerler; duygu, düşünce ile davranışlarımıza anlam veren ve onları şekillendiren ölçütlerdir. Hangi davranışların iyi, güzel, doğru ve ahlaki olduğuna

ayrıca neyin daha az neyin daha fazla zahmete değer olduğuna karar vermemize ve o yönde davranışta bulunmaya yönelten ilkelerdir (Hökelekli, 2011: 285).

Değerler, bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak için önemlidir. Öyleyse toplumu oluşturan bireylerin çoğunluğu tarafından doğru oldukları kabul edilen; ortak duygu, düşünce ve yararını yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke ya da inançlara da değer denilebilmektedir (Aydın ve Gürler, 2014: 3).

Değer, bir terim olarak tanımlanabileceği gibi, farklı bakış açıları ile de tanımlanabilmektedir. İnsan açısından değer; bireylerin tutumuna, davranışına, yaşamına yön veren, kural görevi gören, bireyin davranış biçimleri, araçları ya da sonuçları arasından seçim yapmasına yardımcı olarak bireye doğru düşünmesine, doğru değerlendirmesine ve doğru eyleme yönelmesine rehberlik eden ölçüt, rehber ve kurallardır.

Toplum açısından değer; toplumun yaşam amaçlarına referans olan yaşama yerleşmiş ve toplumun çoğunluğu tarafından onaylanan inanç, ortak düşünce, amaç ya da hedeflerdir.

Din ve ideoloji açısından değer; ilahi kaynağı veya ideolojiyi referans alan her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kurallardır. Din ile değer arasında var olan karşılıklı ilişki, hem din ve ideoloji dokusunun oluşumuna hem de değerlerin oluşumuna etki etmektedir (Aydın, 2008: 123).

Yukarıda ifade edilen değer tanımlarından yola çıkıldığında değer; insanı insan yapan özelliklere sahip olan, insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde barındıran ve insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü olarak tanımlanabilir.

3.2. DEĞERLERİN ÖZELLİKLERİ

Değerlerin tanımlarındaki çeşitlilik, doğal olarak değerlerin özelliklerine de yansımıştır. Değer kuramcıları, değerleri ele alış yaklaşımlarına göre birtakım özellikleri ile tanımlamaya çalışmışlardır.

- Değerler değişken bir yapıya sahiptir. Değerler değişime açık yapılar olduğundan, sürekli değişmekte, eskiler unutulmakta ve yerine yenileri gelmektedir (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000: 60-62).Değerler dünyasındaki değişme teneffüs edilen atmosferin değil, bu atmosfer içindeki unsurların değişmesidir. Bunun anlamı, değer yargılarının değiştiği, ancak değerlerin hep aynı kaldığıdır (Poyraz, 2011: 67). Ekonomi, siyaset, aile, hukuk, eğitim, din alanında oluşan değişimler bireylerin kişilik yapılarının da değişmesine sebep olmakta ve değerlerdeki köklü değişiklikler toplumsal özellik değişimlerine kadar yol açabilmektedir (Aral, 2008: 8).
- Değerler sistemine yeni değerler dâhil olmaktadır. Değişim kültürü, yeni değerlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ayrıca insan hakları, demokrasi, rekabet kültürü, verimlilik, toplam kalite, girişimcilik ve empati gibi modern sanayi toplumunun değerleri küreselleşmenin belirleyiciliği altında yeniden anlam kazanmıştır (Doğan, 2007: 313).
- Değerler arasında hiyerarşik bir yapı vardır. Değerler arasında üstünlük ve öncelik ilişkisi vardır. Bu durum, insan ya da toplumların kabul ettikleri ideallere yönelmelerini basamak basamak gerçekleştirmeyi amaçladıkları bir hiyerarşiyi betimler (Güngör, 1993: 23). Değerler taşıdıkları öneme göre kendi aralarında sıralanırlar. Sıralanmış bir değerler kümesi, değer önceliklerini belirleyen bir sistem oluşturur (Tozlu ve Topsakal, 2007: 179). Karşılaştırma ve seçim sürecinde değerler arasında var olan hiyerarşik sıralama etkisini gösterir ve değerlendirme genel olarak hiyerarşinin en üstünde yer alan değer ya da değer kümesine göre şekillenir. Ayrıca kişinin hayatının belli bir döneminde belirli değerler ön plana çıkabildiği gibi, zamanla bu değerlerin yerini başka değerler de alabilmektedir (Bilgin, 1995: 180-191).
- Değerler sosyal pekiştireçlerle desteklenir veya etkisini kaybeder. Bir değer diğer insanlar tarafından onaylanır ve takdir görürse bireydeki etkisi yüksek olur. Değerler, arkalarındaki toplumsal destekleri kaybettikçe değişmeye veya etkisiz olmaya başlamaktadır (Sarı, 2005: 77).

- Değerler birbirinden bağımsız değildir. Toplumsal yapıyı oluşturan ekonomi, siyaset, aile, hukuk, eğitim, din gibi temel kurumlar kendilerine ait değerleri içerdiğinden değerlerin birbirinden bağımsız olması düşünülemez (Özensel, 2003: 228). Değerler birbirini etkileyen, aynı zamanda da etkilenen özelliğe sahiptir. Sevgi, saygı, hoşgörü, yardımseverlik gibi değerleri birbirinden ayrı düşünmek bir tarafa, bu değerler arasında sıkı bir ilişki vardır (Şen, 2007: 8-9).
- Değerlerin göreceli boyutu vardır. Bir sosyal alanda etkili olan değer, başka bir sosyal alanda etkili olmayabilir (Ülken, 1957: 9). Her toplumun kendine ait kültürü olduğundan, her toplumun da kendine özgü değerleri vardır.
- Değerler, toplum tarafından uzlaşma sonucu oluşurlar. Kişilerin üzerinde uzlaştığı değerler aynı zamanda paylaşılmış olmaktadır. Değerler, toplumu meydana getiren bireyler tarafından uzlaşma sağlanarak meydana getirilmiştir. Gelenek, görenek, örf ve adetler bu duruma örnektir (Özgen, 2005: 10).

3.3. DEĞERLERİN İŞLEVLERİ

Sosyal bilimleri oluşturan çeşitli bilim dalları değerlerin işlevi konusunda farklı yaklaşımlara sahiptir. Bunun nedeni konunun bazen bireysel, bazen toplumsal ve bazen de kültürel açıdan ele alınmasıdır. Değerlerin birey açısından işlevleri, aşağıda maddeler hâlinde açıklanmıştır.

- Değerler bireyin davranışlarında bir değerlendirme aracı olarak kullanılır. Bireyin, günlük yaşantısında farkında olarak veya olmayarak değerler aracılığıyla değerlendirmeler yapması neredeyse kaçınılmaz bir durumdur (Akbaba Altun, 2003: 9). Bireyin kendini ve diğerlerini değerlendirmesinde, kendini ve diğerlerini övmesi veya kusurlar bulmasında kriter rolü oynar. Bireyin kendini diğerleri kadar ahlaklı olup olmadığını değerlendirmesinde ölçü olarak kullanılır. Değerler, kişilerin ve birlikteliklerin sosyal değerinin yargılanmasında hazır birer araç olarak kullanılır (Fichter, 1996: 150).
- Değerler bireyin karakterini teşkil eder. Kişinin zamanla ruhuna yerleşen değerler ve bu değerlerden çıkan davranış biçimleri onun karakterini teşkil

eder. Bu davranışlar, olumlu veya olumsuz olabilir. Eğer insanın çevreye karşı aldığı bu durum, yaşadığı toplumun değerleriyle uyumlu olursa ahlaki karakterden söz edilir. Ahlaki karakter, kişinin içinde yaşadığı toplumun ahlaki değer yargılarını benimsemiş sonucunda ortaya çıkan yerleşik eğilim ve davranış özelliklerine işaret eder (Hökelekli, 2009: 11).

- Değerler bireyin tercihlerini etkiler. Bireyin karar alma sürecinde mümkünler arasında birisini tercih etmek değerlerin önemli bir işlevidir. Değerler, toplumdaki alternatifleri iyi-kötü, güzel-çirkin şeklinde atıflarda bulunarak belirlediğinden dolayı bireyin davranışlarındaki kararlarına etki eder ve bir tercih yapmasına neden olur.
- Değerler, bireye kişilik kazandırarak bireyin sosyalleşmesine katkı sağlar. Her insan, belli kültürleri ve değerleri olan bir grubun içinde doğar ve bu kültürde sosyal bir varlık sıfatını kazanır. Bu süreçte insan öğrenir, öğrenirken de sosyal bir varlık hâlini alır (Güngör, 1998: 4). Ayrıca değerler, kişilerde çeşitli rollerin gereklilikleri ve role ilişkin beklentilerin bir takım değerli hedefler doğrultusunda işlemekte olduğuna işaret ederler (Fichter, 1996: 150). Kişi sahip olduğu değerleri sayesinde sosyal yaşamını düzenler, diğer insanlar arasında varlığını gösterir (Dökmen, 2000: 280-1).

Değerlerin toplum açısından işlevleri ise aşağıda maddeler hâlinde açıklanmıştır.

- Değerler, sosyal kontrol mekanizması görevi görür. Değerler böylelikle sosyal kontrol ve baskının araçları olarak değerlere ve normlara uyulması konusunda bir takım yaptırımlar uygular. Bu yaptırımlar yoluyla bireyler için değerler zorunluluk hâline gelir. Bireylerin her davranışı, doğrudan ya da dolaylı olarak değerler tarafından yönlendirilir (Dilmaç, 2002: 1).
- Toplumdaki ideal olana işaret eder. Toplumda iyiyi iyi, kötüyü kötü gösteren değerlerdir. Değerler sosyal olarak kabul edilebilir davranışın adeta şemasını çizerler (Ülken, 2001: 201). Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yollarına değerler tarafından işaret edilir. Böylece kişiler de hareket ve düşüncelerini en iyi hangi yolda gösterebileceklerini kavrayabilirler (Fichter, 1996: 150).

- Değerler günlük hayatı organize ederler. Bütün toplumlarda, hem sosyal çevrenin hem de doğal çevrenin algılanış biçimi, değerlerin oluşmasında ve günlük hayata yansımada etkilidir (Ülken, 1957: 9).

Sosyal değerlerin belli sosyal sonuçlara yol açtığını ifade eden Fichter (1996) ise bu sosyal sonuçları değerlerin işlevleri olarak adlandırır:

- a) Değerler, bireylerin sosyal statülerinin belirlenmesinde birer araç olarak kullanılırken rollerini seçiminde ve gerçekleşmesinde rehberlik ederler.
- b) Değerler, kişilerin dikkatini yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde yoğunlaştırır.
- c) Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları, değerler tarafından gösterilir. Böylece kişiler hareket ve düşüncelerini en iyi hangi yolda gösterebileceklerini kavrayabilirler.
- d) Değerler, sosyal kontrol ve baskının araçlarıdır. Ayrıca değerler onaylanmayan davranışları engeller ve sosyal ihlallerden kaynaklanan utanma ve suçluluk duygularının kolaylıkla anlaşılabilmesini sağlarlar.
- e) Değerler, dayanışma aracı olarak da işlevde bulunur. Toplum tarafından kabul görmüş ortak değerlerde sosyal dayanışmayı yaratan ve sürekli kılan önemli faktörlerdendir (Fichter, 1996: 176).

3.4. DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI

Literatürde değerlerle ilgili farklı sınıflamaların olduğu görülmektedir. Değerler, yönelim durumlarına göre ekonomik, estetik, politik değerler vb. kuramsal işlevlerine göre de dini, siyasi, ekonomik vb. değerler olarak sınıflandırılmaktadır. Değerlerin sınıflandırılmasındaki bu farklılıklara, çoğunlukla değerlerin kaynağı noktasındaki bakış açısının neden olduğu düşünülmektedir.

Psikolojide değer testi ilk defa 1928 yılında Spranger tarafından kullanılmıştır. Spranger, deneklerini her birinde hâkim olan değerlere göre kişilik tiplerine bölmüş ve herkesin estetik, teorik (bilimsel), ekonomik, siyasi, sosyal ve dini olmak üzere altı temel değer tipinden birine girebileceğini belirtmiştir (Güngör, 1998: 84).

Birey davranışlarının sahip olunan değer ve inançlarla biçimlendiğini ve bunun sonucunda da insanın belirli davranış tarzlarını sergilediğini öne süren Spranger'ın, bilimsel, dini, ekonomik, estetik, politik ve sosyal olarak altı temel davranış yönelimi gösterdiği varsayımından hareketle bu değer sınıflamaları Allport, Vernon ve Lindzey tarafından 1951 yılında ölçeğe dönüştürülmüştür (Güngör, 1993: 90). Spranger'ın yaptığı çalışmalar sonucunda belirttiği değerler ve özellikleri aşağıda Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Spranger'in Değer Sınıflaması

DEĞERLER		ÖZELLİKLERİ
1	Bilimsel Değerler	Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirici, akılcı ve entelektüeldir. Bu değere sahip olan bireylerin araştırmacılık yönü gelişmiştir.
2	Dini Değerler	Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder.
3	Ekonomik Değerler	Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gerektiğini belirtir. Bireyin hayatındaki en önemli amacı servet edinmek ve bu alanda başkalarını geçmektir.
4	Estetik Değerler	Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey hayatı, olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür. Bu değere sahip olan bireylerin sanatsal yönleri daha ağır basmaktadır.
5	Politik Değerler	Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir. Politik değerleri ağır basan bir birey, güç elde etmek ve bu gücü başkalarını etkileme yolunda kullanmaktadır.
6	Sosyal Değerler	Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempattir, bencil değildir. Bireyin amacı, insanlarla sevgiye dayalı ilişkiler kurmak ve gerçek dostluğu yakalamaktır.

Kaynak: Allport, Vernon ve Lindzey, 1960'dan akt. Güngör, 1998: 84

Bu altı değer boyutu her insan için farklı oranlarda önem kazanır. Buna göre; her insanın bir değer profili vardır. Bir insan için bir ya da birkaç değer boyutu çok daha fazla önemli olabilirken, diğer boyutların önemlilik seviyesi azalmakta, hatta bazıları birey için hiçbir önem taşımayabilmektedir.

Ülken'e göre, varoluş alanına ait olan değer, bizim kendisine maddi ve manevi anlamda ihtiyaç duyduğumuz, kendisini aradığımız ve bizi tamamlayan şey olup ancak sezgi ile kavranabilir. Değerler, karşılıklı etkileşim özelliği gösteren bilmeyi ve inanmayı referans olarak alırlar (Ülken, 2001: 218). Değerlerin sınıflandırılması pratik bir amaca hizmet etmesi açısından gereklidir. Ülken, değerleri öz karakterlerine içkin, aşkın ve normatif değerler olarak üçe ayırmaktadır (Ülken, 1965: 6-7). Bahsedilen değerler ve özellikleri aşağıda Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ülken'in Değerler Sınıflaması

DEĞERLER		ÖZELLİKLERİ
1	İçkin Değerler	Teknik, sanat ve bilgi değerlerini içeren bilinç verileridir. İnanmadan daha çok bilmenin hakim olduğu değerlerdir.
2	Aşkın Değerler	Bireyin sosyal çevresiyle etkileşiminden doğan kişiler arası değerlerdir. Yazılmış bir sözleşmeye dayanan iki insanın bu sözleşmeye sadık kalması ya da verilmiş sözlere sadık kalması gibidir. Bilgiden çok inanma üzerine kuruludur.
3	Normatif Değerler	Kişilerden doğan sözler ve eylemlerin değişiminden doğan değerlerdir. Bunlar bütün değerlerin ölçüleri, değişim örnekleridir. Bu değerlerin görevi başka değerleri birbirleriyle karşılaştırmak ve ölçmektir. Bu ölçü-değerler iktisadi, hukuki, lisani değerlerdir.

Kaynak: Ülken, 1965: 6-7.

Fichter (1996)'e göre değerler, kültüre ve topluma önem veren, anlam katan ölçütler olup toplumların özverili şekilde ciddiye alarak paylaştığı bir uzlaş sistemidir. Değerler sistemi, bireylerden ne istendiğini, onlara neyin yasaklandığını, ödül ve ceza kriterlerini ortaya koyar (Fichter, 1996: 142).

Fichter (1996), değerleri sosyal kişilik, toplum ve kültür gibi iç içe olmalarından hareketle üçe ayırmıştır. Bu değerler ve özellikleri aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Fichter'in Değerler Sınıflaması

DEĞERLER		ÖZELLİKLERİ
1	Zorlayıcılık Düzeylerine Göre Değerler	Sosyal kişiliği etkileme derecesi göz önüne alınarak düzenlenen değerler, kişinin bilinçli olarak kabul ettiği içselleştirilmiş ve ahlaki açıdan en güçlü değerlerdir.
2	Süreklilik Gösteren Ortaklaşa İşlevlerine Göre Değerler	Toplumun sürekliliği ve kamu refahı için neyin istendiğine ve hatta neyin önemli olduğuna işaret eden değerlerdir.
3	Kurumsal İşlevlerine Göre Değerler	Kurumların işlevlerinden hareketle kuruma özgü olarak belirginleşen değerler olup dini, siyasal, ekonomik ve benzeri değerlerdir.

Kaynak: Fichter, 1996: 173.

Rokeach (1973) ise değerleri, amaç değerler ve araç değerler olarak iki ana başlıkta toplamış, her bir başlık altında da on sekiz değer gruplamıştır. Amaç değerler yaşamın temel amaçlarını (rahat bir yaşam, mutluluk, eşitlik, ulusal güvenlik vb.), araç değerler ise bu amaçlara ulaşmada kullanılacak davranış tarzlarını (örneğin, hırslı, neşeli, bağımsız, sevecen vb.) içerir (Bilgin, 1995: 84). Bu değer grupları ve değerler, aşağıda Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Rokeach'in Kişisel Değerler Sınıflaması

DEĞER GURUBU	DEĞERLER	DEĞER GURUBU	DEĞERLER	
Amaç Değerler (Kişisel ve Sosyal Değerler)	1	Aile güvenliği	1	Bağımsız olma
	2	Barış içinde bir dünya	2	Bağışlayıcı
	3	Başarılı olma	3	Cesaretli
	4	Bilgelik	4	Dürüst
	5	Dini olgunluk	5	Entelektüel
	6	Eşitlik	6	Geniş görüşlü
	7	Gerçek dostluk	7	Hırslı
	8	Güzellikler dünyası	8	İtaatkar
	9	Heyecan verici bir yaşam	9	Kendini kontrol eden
	10	İç huzur	10	Kibar
	11	Kendine saygı	11	Kendine hakim
	12	Mutluluk	12	Mantıklı
	13	Gerçek dostluk	13	Neşeli
	14	Özgürlük	14	Sevecen
	15	Rahat bir yaşam	15	Sorumluluk Sahibi
	16	Sosyal kabul	16	Temiz
	17	Ulusal güvenlik	17	Yardımsaver
	18	Zevk	18	Yaratıcı olma

Kaynak: Rokeach, 1973'ten akt. Bilgin, 1995: 87-90.

Lickona, karakter kavramı ile ilişkilendirdiği değerleri ahlaki olan ve ahlaki olmayan şeklinde ikiye ayırarak incelemiştir. Bu ayırım, değerlerin bireye zorunluluk ve yaptırım uygulaması veya tercih sunması ile gerçekleşmektedir (Keskin, 2016: 41). Lickona'nın Temel ve Ahlaki Değer Sınıflaması, aşağıda Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Lickona'nın Temel ve Ahlaki Değer Sınıflaması

TEMEL DEĞERLER	DEĞERLER	ÖZELLİKLERİ	DEĞER ÖRNEĞİ
Saygı Sorumluluk	Ahlaki Değerler	Bireye dürüstlük ve sorumluluk gibi görevler yükleyen, bireyi bu değerlere uymaya zorlayan ve bireyin nasıl davranması gerektiğine rehberlik eden değerlerdir. Ahlaki değerler; evrensel ahlaki değerler ve evrensel olmayan ahlaki değerler olarak ikiye ayrılmaktadır.	Evrensel Ahlaki Değerler; Adil olmak, yaşam hakkına saygı, özgürlük, eşitlik, bağımsızlık, sorumluluk gibi değerler. Evrensel Olmayan Ahlaki Değerler Dinlerin özel günleri, yeme içme ile ilgili kurallar gibi değerler.
	Ahlaki Olmayan Değerler	Ahlakla ilişkisi kurulamayan, bireye benimseme ve uygulama konusunda tercih sunan ve bireysel arzularından hareketle oluşan değerlerdir.	Çiçekler arasında gülü sevmeye, sanat eserlerini önemsemeye, edebiyatta veya müzikte klasik yapıtları tercih etmeye gibi değerler.

Kaynak: Lickona, 1991'den akt. Keskin, 2016: 42.

Psikoloji literatürünün yanında konuyla ilgili felsefî ve dinsel literatürden de faydalanan Schwartz, tespit ettiği 56 değeri güdusel yönden farklı on temel gruba ayırmıştır (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000: 61). Schwartz'ın değer grupları aşağıda Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Schwartz'ın Değer Grupları

DEĞER GRUPLARI		DEĞER GRUP ÖZELLİĞİ	DEĞERLER
1	Hazcılık	Bireysel zevke ve hazza yönelim	Zevk, hayattan tat almak
2	Uyarılma/ Harekete Geçirme	Heyecan ve yenilik arayışı	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak
3	Özyönelim/ Kendi Kendini Yönlendirme	Düşünce ve eylemde bağımsızlık	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, (kendine saygısı olmak)
4	Evrenselcilik	Anlayışlılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek	Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, (iç uyum)
5	İyilikseverlik	Kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme	Yardımsaver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, (gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat).
6	Geleneksellik	Kültür ya da dinsel töre ve fikirlere saygı ve bağlılık	Alçakgönüllü olmak, dindar olmak, hayatın verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat (dünyevi işlerden el ayak çekmek, mahremiyet).
7	Uyuma	Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanması	Kibarlık, itaatkar olmak, anne babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini denetleyebilmek
8	Güvenlik	Toplumun var olan ilişkilerin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, (bağlılık duygusu, sağlıklı olma)
9	Güç	Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim gücü	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek (insanlar tarafından benimsenmek)
10	Başarı	Toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin (muktedir) olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, (zeki olmak).

Kaynak: Schwartz, 1992'den akt. Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000: 61.

Toplumların kendilerine has kültürleri vardır ve bu kültürler geçmişten günümüze süregelen, zaman içinde değişen ve insanları da etkileyen değerlerdir. İnsanlık tarihi kadar eskiye dayanan bu geçmiş kültürel değerlerimizi kaybetmeden

günümüz kültürünü yaşamalıyız. Eğer bu şekilde yaşar ve kendi değerlerimiz çerçevesinde düşünce üretirsek o zaman geleceğin kültürünü sağlam temeller üzerine oturtabiliriz.

3.5. DEĞERLER EĞİTİMİ

İçinde yaşadığımız toplumda son zamanlarda giderek güçlenme eğilimi gösteren öğrenciler arasındaki şiddetin artması, zararlı alışkanlık kullanımının artması, saygısızlık, sahtekârlık ve bunun gibi pek çok problem aileleri ve eğitimcileri telaşlandırmaya başlamıştır. Ayrıca insanları teknoloji bağımlılığına iten internetin bilinçsizce kullanımına bağlı olarak gerçekleştirilen davranışlar, toplumun temel değerlerini yerinden oynatacak noktaya gelmiştir. Bu nedenlerden dolayı etkili bir değerler eğitiminin gerekli olduğu görülmektedir (Hökelekli, 2010: 5).

Değer eğitimi, erdemli bir yaşamla bireylerin hayattan zevk almalarını sağlamak ve toplumun iyiliğine katkıda bulunmak üzere iki amaca hizmet etmektedir (Bacanlı, 1999: 19). Demokratik bir toplumun başarısı için temel oluşturan değerler eğitimi, insanların önce adil ve özgür bir toplumda yaşamasını sağlamalıdır (Nesbitt ve Henderson, 2003'den akt. Kılınç, 2015: 9).

Değerler ve birey arasında karşılıklı bir döngü bulunmaktadır. Değerleri insanlar ve yaşantılarla oluşan bu değerler, kişiye ve topluma yön vermektedir. Bütün bunlar sağlıklı bir yapı içerisinde ancak eğitimle gerçekleştirilebilir (Tokdemir, 2007: 30).

Kirschenbaum (1994)'e göre değer eğitimi, değer geliştirmeye yardımcı olur. Kişinin tatmin edici hayat kurmasına hizmet eder. Değer eğitiminin doğasında başkalarına yardımcı olma vardır. Değer eğitimi; bireye ve topluma daha karakterli bir yaşamla hayatlarından memnun olmalarına destek olmayı ve toplumun iyiliğine katkı sağlamayı hedeflemektedir (Kirschenbaum, 1994'ten akt. Ulusoy ve Dilmaç, 2018: 59)

Kirschenbaum (1995)'e göre değer eğitimlerinde bugüne kadar değer gerçekleştirme, karakter eğitimi, vatandaşlık eğitimi, ahlak eğitimi olmak üzere dört önemli hareket ortaya çıkmıştır (Kirschenbaum, 1995'ten akt. Akbaş, 2004: 65) Bunlar aşağıda Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Kirschenbaum 'e Göre Değer Eğitimi Hareketleri

1. DEĞER GERÇEKLEŞTİRME	2. KARAKTER EĞİTİMİ
Kendini bilme: Kendi duygu, inanç ve önceliklerini bilme Özsaygı (Onur) Yeteneklerine uygun hedef koyma Düşünme becerileri: Eleştirel ve yaratıcı düşünme Karar alma becerileri İletişim becerileri Sosyal beceriler Dünya hakkında bilgi	Saygı: Kendine, çevreye ve mülkiyete saygı Sorumluluk: Dürüst ve güvenilir olmak Şefkat: Nazik (kibar),yadımsever, arkadaş, empatik, insancıl ve hoşgörülü olmak Disiplinli, azimli ve tutumlu olmak Sadakat Cesaret İş ahlakı
3. VATANDAŞLIK EĞİTİMİ	4. AHLAK EĞİTİMİ
Bilgi: Tarihî ve demokratik sistemi anlamak Takdir: Miras, haklar, sorumluluklar ve kültürel çeşitliliği Eleştirel düşünme becerisi İletişim becerisi İşbirliği becerisi Anlaşmazlıkları çözme becerisi	Ahlaki bilgi: Ahlaki olarak gelenek, adalet, etik ve doğruluğun anlaşılması Ahlaki muhakeme: Yüksek seviyeli muhakeme, tersine roller, sorgulayan bilinç Şefkat ve Fedakârlık: Diğerlerini düşünmek, özverili olmak Ahlaki eğilimler: Bilinç, iyinin sevilmesi, kendini kontrol, alçakgönüllülük ve ahlaki alışkanlık

Kaynak: Kirschenbaum, 1995'ten akt. Akbaş, 2004: 65.

Değerler, günlük yaşam içerisinde ailede, akraba, komşu, yakın çevre ile ilişkilerde, alışverişte, düğünde, yasta, bayramlarda bir başka deyişle her zaman her yerde toplumsal yaşamımızın içerisinde yer almaktadır (Deveci ve Ay, 2009: 169). Bu nedenle, yaşamımızın tümünde güçlü bir yere sahip olan değerlerin geleceğe hazırladığımız çocuklara eğitim yoluyla kazandırılması önem arz etmektedir. Bu nedenle etkili bir değerler eğitiminin ne kadar önemli ve gerekli olduğu tartışma götürmez bir gerçektir (Yalar ve Yanpar Yelken, 2011: 81).

İKİNCİ BÖLÜM

YAZARIN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1. MAVİSEL YENER'İN HAYATI

1962 yılında Ankara'da doğdu. 1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun oldu. Şiir, hikâye, masal, tiyatro oyunu, roman türlerinde pek çok eser verdi.

Gazete Ege'de ve *Haber Ekspres* gazetesinde çocuk sayfası hazırladı. 2007'den bu yana *Cumhuriyet gazetesi* kitap ekinde çocuk kitapları hakkında tanıtım ve eleştiri yazıları yazmaya devam ediyor.

Varlık, *Virgül*, *Edebiyat Eleştiri* gibi yazın dergilerinde hikâye ve yazıları yayımlandı. TRT İzmir Radyosu'nda iki yıl süreyle "Mavi Mektuplar" isimli yazın köşesini hazırladı, sundu. 2007'de TRT İzmir Radyosu'nda "Mavi Sözcükler" isimli köşeyi hazırlayıp sundu.

İki yazar arkadaşıyla (Aytül Akal, Nilay Yılmaz) birlikte kaleme aldığı "Mor Gece Mavi Gün" isimli oyunu Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahnelendi. TRT Radyolarında oynanmış radyo tiyatroları var. "Küçük Hanımlar Küçük Beyler" adlı oyunu Uluslararası Tiyatro Festivali'nde Türkiye'yi temsil etti. Oyun, ayrıca Hindistan'da seyirciye sunuldu. 2012 sezonunda "Kırmızı Şemsiye" adlı tiyatro oyunu (Aytül Akal, Nilay Yılmaz ile birlikte) İstanbul Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelendi. 2012'de (Literature İn Flux) Doğu Avrupa ve Türkiye'yi içine alan kültürlerarası edebiyat buluşmasında Split ve Tiran'da ülkesini temsil etti. 2013'te Kosova Yılın Çocuk Kitapları Yazarı ödülüne değer bulundu. 2015'te Macaristan, Rodos ve Belçika çocuk edebiyatı buluşmalarında ülkesini temsil etti. 2015'te Reçelli Şiirler adlı kitabı (Aytül Akal ile birlikte) Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği Yılın Kitabı Tasarım Ödülü'nü aldı. Çocuk edebiyatının Nobel'i sayılan H. C. Andersen Ödülü için 2018 yılı Türkiye adayı olarak gösterildi.

Edebiyatçılar Derneği, Yazarlar Sendikası, Dil Derneği, P.E.N (Poets: Şairler, Essayists: Denemeciler, Novelists: Romancılar) Yazarlar Derneği, Oyun

Yazarları ve Çevirmenleri Derneği, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin üyesidir.

Çocuk yazını alanında atölye eğitmenliği de yapıyor. Çocuk yazını alanında gerçekleşen yurt içi ve yurt dışı sempozyumlarda bildiriler sundu; üniversitelerde konferanslar verdi. Hikâye, masal ve şiirleri ilköğretim ders kitaplarında yer alıyor, yabancı dillere çevriliyor.

Yazar, evli ve iki çocuk annesidir.

Mavisel Yener' in aldığı ödüller şunlardır:

- 1998 – Yeni Asır – İçimizdeki Köşe Yazarları Ödülü
- 1999 Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) – Anadili Masal Yarışması Ödülü (Evinden Kaçan Masal)
- 2000 Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) – Anadili 2000'e Hikâyeler Yarışması Ödülü (Su Yeşili)
- 2000 Bu Yayınevi Çocuk Mizahı Hikâyeleri 3.lük ödülü / Üşengeç
- 2001 Bu Yayınevi Çocuk Romanı Yarışması 1.lik ödülü / Kayıp Seslerin İzinde
- 2002 Samim Kocagöz Hikâye 1. lik ödülü
- 2002 Ömer Seyfettin Hikâye 1.lik ödülü
- 2003 Tudem Yayın Grubu Çocuk Romanı Yarışması 1.lik ödülü / Mavi Zamanlar
- 2004 Çocuk Edebiyatçıları Birliği Yılın Çocuk Şiiri Kitabı ödülü / Mavi Ay (Aytül Akal ile birlikte)
- 2005 Abdullah Baştürk İşçi Hikâyeleri Yarışması 2.'lik Ödülü
- 2005 Denizin Büyüsü Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) Yılın En İyi Resimli Kitap ve Tasarım Ödülü (Aytül Akal ile birlikte)
- 2008 Kırmızı Şemsiye adlı kitapla 2008'de Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) Tasarım Özendirme Ödülü (Aytül Akal ile birlikte)

- 2012 amlaraltı Koleji Cumhuriyete Sahip ıkanlar dl
- 2013 Yılın ocuk Kitapları Yazarı dl (Kosova)
- 2015 Uluslararası Found In Translation Seçkisi dl / Kayıp Kitaplıktaki İskelet (Aytül Akal ile birlikte)
- 2015 ocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (GYD) Yılın kitabı tasarım dl / Reçelli Şiirler (Aytül Akal ile birlikte)
- 2016 HONG KONG Proverse Poetry Antoloji Yarışması Winner of a Place in the Proverse Poetry Prize Anthology 2016 Questions to the Rock Őiiriyle, (Aytül Akal ile birlikte)
- 2017 THE FLYING GRANDPA Scholastic Picture Book Award 2017- Short List / Türkiye'den, Kısa Liste'ye giren ilk resimli kitap (Aytül Akal ile birlikte)
- 2017 Kocaeli Yüksek ğrenim Vakfı (KYV) ocuk Edebiyat dl – Sanata İlk Adım Dizisi / Hep Kitap
- 2018 H.C.ANDERSEN Uluslararası ocuk Edebiyatı dl Türkiye Adayı

2. MAVİSEL YENER'İN EDEBİ KİŞİLİğİ

Mavisel Yener, 120'ye yakın kitabı yayımlanan, birçok Şiir, hikâye ve masalı Türkçe ders kitaplarında, dergilerde yer alan ve yabancı dillere çevrilen, editörlük, yaratıcı yazarlık eğitmenliği yanında inceleme ve eleştiri yazıları da yazan, sayısız ödüllerin sahibi bir yazardır.

1984 yılında Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun olan Mavisel Yener, neden yazar olmak istediği sorulduğunda Artfulliving (2017)'e yapmış olduğu söyleşide Şöyle yanıt verir: “*Neden Yazarlık?' sorusunun yanıtı bende çok basit; çünkü çocuklar ve gençler için yazmayı seviyorum.*”

Mavisel Yener, kendisiyle 07/04/2019 tarihinde yüz yüze yaptığımız röportajda yazım serüveninde kendisini en çok etkileyen kişilerin annesi ve babası başta olmak üzere ğretmeni olduğunu belirtir. Onlara ok Şey borçlu olduğunu ifade eder. Daha ilkokul ikinci sınıftayken öğretmenin yazar olacağını söylediğini

anlatır. Öğretmeni, ilk şiirini kendisinden gizli olarak yarışmaya gönderir ve Mavisel Yener Türkiye birinciliğini kazanır. Bu nedenle yazarlık macerasında öğretmenin bu katkısını hiçbir zaman unutmadığını vurgular (Bkz., Ek-3).

Mavisel Yener, 22/04/2019 tarihinde Batı Radyo’da Edebiyat Durağı adlı programda yapmış olduğu söyleşide çocuk edebiyatını ve niçin gerekli olduğunu şöyle açıklar: *“Çocuk edebiyatı, bireyde okuma sevgisi ve sevincini oluşturarak kültürel özgürleşmenin, sürdürülebilir kalkınmanın, anlamanın, anlatmanın, demokratik tutumun, insan olmanın ipuçlarını verir ve bunun için gereklidir.”*

Mavisel Yener, kendisiyle 21/08/2018 tarihinde elektronik ortamda yaptığımız röportajda çocuk edebiyatını ‘önce edebiyat’ şeklinde belirtir. Çocuk edebiyatının incelikli bir yazarlık biçimi olduğunu dile getirir. İyi bir çocuk edebiyatı yazarını ise dilini başarıyla kullanabilen, dil evreni geniş, hayal kurabilen, çocuk gerçekliğini bilen, çocukların duyarlıklarının farkında, okuru yeni arayışlara yönelten duygu ve düşüncelere sahip bir sanat insanı şeklinde tanımlar (Bkz., Ek-1).

Aynı tarihte kendisiyle elektronik ortamda yaptığımız röportajda, çocuk edebiyatı alanında seçkin yapıtlar vermeye yönelten noktaların çocukken okuduğu kitaplar olduğunu ifade eder. Böylece o kitaplar, yazarın güzel kitaplar yazma isteğini teşvik eder. Daha sonra yazar, o iyi kitaplar olmasa kendisinin de yazar olmayacağını belirtir (Bkz., Ek-1).

Günümüzde çocuk edebiyatının önde gelen yazarlarından biri olan Mavisel Yener, 2018 yılında Parents dergisinin yaptığı röportajda çocuk kitapları yazmasının amacını *“Çocuk kitapları yazarken onlara vermek istediğim en önemli duygu okuma keyfi, sevgisi ve sevincidir.”* şeklinde ifade eder. Yazarın bu ifadelerinden hareketle yazmaktaki en önemli amacının okuma sevgisini çocuklara kazandırmak olduğu göze çarpar. Röportajın devamında Mavisel Yener, okuma oranının artmasında kitap sevgisinin ne kadar önemli olduğunu ise şu cümlelerle vurgular:

“Onların ilgisini çekebilecek kurgu ve dille, yaş gruplarına, ilgi alanlarına yönelik kitaplarla seslenebilirsek okuma oranlarını artırabiliriz. Burada itici güç, anahtar sözcük “sevgi”dir. Sevebilecekleri kitaplarla tanıştırlarsa ona duyacakları gereksinim de artacaktır. Biz yetişkinler asla dayatmacı olmadan, kitapların sınırsızlığını keşfetmelerine olanak sağlayabiliriz. Çocuk okurun ne denli zeki ve yaratıcı olduğunu asla unutmamak gerekiyor.”

Kendisiyle 21/08/2018 tarihinde elektronik ortamda yaptığımız röportajda, masalların çocuk tarafından değerlerin keşfedilmesi açısından çok önemli araçlar olduğunu söyleyen Mavisel Yener, çocukların değerleri, masal kahramanları aracılığı ile öğrenip yaşantılarına kattığını savunur. Ayrıca yazar, masalların değerler eğitimi için iyi malzemeler olduğunu ve değerlerimizi masalların içine oya işler gibi işlemek gerektiğini anlatır (Bkz., Ek-1).

Mavisel Yener ile 07/04/2019 tarihinde yüz yüze yaptığımız röportajda, masallarında evrensel düşüncenin gelişimini destekleme amacı olup olmadığı sorulduğunda, evrensel yoğunluğun ve ahlaki değerlerin çocuklara verilmesi gerektiğini belirtir. Ayrıca hem masal türünde hem de hikâye türünde yazdığı kitaplarda evrensel değerlerimizi ön plana çıkardığını buna özellikle önem verdiğini vurgular (Bkz., Ek-3).

Mavisel Yener ile 07/04/2019 tarihinde yüz yüze yaptığımız röportajda masallarında yer alan eğitsel ilkeleri aktarım şekli sorulduğunda, o eğitsel yanı çok ortaya çıkarmadan, satır arasına gizleyerek vermeye çalıştığını belirtir. Didaktik olduğu zaman çocuğun sıkılabileceğini ve sıkılan çocuğun kitap okumaktan vazgeçebileceğini söyler. Öğretmenlerin, çocuğu sevebileceği kitapla buluşturursa, okumayı da seveceklerine değinir (Bkz., Ek-3).

3. MAVİSEL YENER'İN ESERLERİ

Romanları:

Önce Çocuklar Düşledi (2004), Mavi Elma (2005), Mustafa Kemal'in Kayıp Seslerinin İzinde (2007), Dolunay Dedektifleri 1-İz Peşinde (2007), Dolunay Dedektifleri 2-Dehşet Mektuplar (2007), Dolunay Dedektifleri 3-Mumya Dükkânı (2008), Dolunay Dedektifleri 4-Korkunç Satranç (2009), Sırsayar (2009), Dolunay Dedektifleri 5-Ölümler Ormanı (2010), Çılgınlar Sınıfı 1-Korsan Takımı (2011), Çılgınlar Sınıfı 2-Çıldırın Kasaba (2011), Kayıp Kitaplıktaki İskelet (2011), Çılgınlar Sınıfı 3-Dinozor Takımı (2012), Dolunay Dedektifleri 6-Yarasa Yarışları (2012), Çılgınlar Sınıfı 4-Sırlar Takımı (2013), Kayıp Kitaplıktaki İskeleti 2-Yaşayan Ölümler (2014), Çılgınlar Sınıfı 5-Atlantis Takımı (2015), Pasaklılar 1-Tehlikeli

Maymun (2015), *Pasaklılar 2-Timsah Havuzu* (2016), *Mavi Zamanlar* (2016), *Pasaklılar 3-Şapşal Baykuş* (2017), *Kayıp Kitaplıktaki İskeleti 3-Fare Sarayı* (2017)

Masalları:

Evinden Kaçan Masal (2005), *Sihirli Masallar (Derleme)* (2009), *Mavi Masallar Dizisi-1 Uçan Goril* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-2 Köpek Okulu* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-3 Köpeğim Âşık Oldu* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-4 Tırtıl Teyze* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-5 Düş Sandığı* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-6 Masalcının Mektubu* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-7 Mavi Orman* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-8 Dipsiz Göl* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-9 Ödev Makinesi* (2011), *Mavi Masallar Dizisi-10 Dedektif Birce* (2011), *Elma Şekeri Ülkesi* (2012), *Masallı Boyama* (2018), *Mavisel Yener ile Masal Atölyesi* (2018), *Sanata İlk Adım Dizisi-1 Şiir Sevenler Parmak Kaldırın* (2017), *Sanata İlk Adım Dizisi-2 Oyun Sevenler Şapka Taksın* (2017), *Sanata İlk Adım Dizisi-3 Kedi Sevenler Buraya Toplansın* (2017), *Sanata İlk Adım Dizisi-4 Dans Sevenler Ayağa Fırlasın* (2018), *Sanata İlk Adım Dizisi-5 Resim Sevenler Eğlenceye Katılsın* (2018), *Sanata İlk Adım Dizisi-6 Masal Sevenler Bulutlara Baksın* (2018), *Sanata İlk Adım Dizisi-7 Patlamış Mısır Sevenler Sinemaya Koşsun* (2018)

Hikâyeleri:

Çorap Canavarı (2001), *Kızlar Sünnet Olur mu?* (2004), *Derin Yırtmaç* (2004), *Vampir Öyküsü* (2005), *Zeki'nin Zekâ'sı Kaçtı* (2006), *Çikolata Zamanı* (2006) , *Üşengeç* (2006), *Zaman Torbası* (2007), *Dinozorla Kahvaltı* (2009), *Hayaletten Mektuplar* (2009), *Öğretmen Neden Çıldırdı* (2009), *Gitme Dönmezsin* (2011), *Kedi Ted'in Serüvenleri* (2011), *Haylaz Pati'nin Serüvenleri-1 Haylaz Kopek Pati* (2012), *Haylaz Pati'nin Serüvenleri-2 Kremalı Köpek Gofreti* (2012), *Haylaz Pati'nin Serüvenleri-3 Flüt Çalan Köpek* (2012), *Haylaz Pati'nin Serüvenleri-4 Korkunç Gölge* (2012), *Haylaz Pati'nin Serüvenleri-5 Öğretmen Sınıfa Ne Getirdi* (2012), *Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri-1 İkizler Okula Başlıyor* (2012), *Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri-2 Köpekleri Seven Kedi* (2012), *Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri-3 Papağanlar Ne Yer* (2012), *Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri-4 Piyano Çalan Kedi* (2012), *Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri-5 Sihirbaz Dinozor* (2012), *Palyaço Okulu- El Yazısı-1 Ödevimi Kim Yapar* (2013) , *Palyaço Okulu- El Yazısı-2*

Unuttum Öğretmenim (2013), *Palyaço Okulu- El Yazısı-3 Sınıfta Karmaşa* (2013) , *Palyaço Okulu- El Yazısı-4 Sınıftaki Aslan* (2013), *Palyaço Okulu- El Yazısı-5 Çantadaki Hazine* (2013), *Gölgeler Islanmaz* (2013), *Hastanede Şenlik Var* (2014), *Eğlenceli Şeyler Kitabı* (2014), *Öykü Yazmayı Seviyorum* (2014, Aytül Akal ile), *Karamelli Akide Şekeri* (2015), *Bu Ne Biçim Armağan?* (2015, Aytül Akal ile), *Bu Ne Biçim Sunum?* (2015, Aytül Akal ile), *Uçan Nine* (2016, Aytül Akal ile), *Bu Ne Biçim Yarışma* (2016, Aytül Akal ile), *Bu Ne Biçim Kardeş* (2017, Aytül Akal ile) , *Öğretmenim Atatürk* (2017), *Mavisel Yener ile Öykü Atölyesi* (2017), *Mimi'nin Serüvenleri-1 Masalları Çok Severim* (2015), *Mimi'nin Serüvenleri-2 Dans Eden Dinozorlar* (2016), *Mimi'nin Serüvenleri-3 Sevgili Anneannem* (2016), *Mimi'nin Serüvenleri-4 Kim Bu Yaramaz?(2018)*, *Mimi'nin Serüvenleri-5 Gülümsemek İyidir* (2018), *Atatürk'ün Doğa Sevgisi* (2018), *Atatürk'ün Hayvan Sevgisi* (2018), *Atatürk'ü Tanıyalım* (2018)

Şiirleri:

Şiirimi Kedi Kaptı (2004, Aytül Akal ile), *Kuş Uçtu Şiir Kaldı* (2004, Aytül Akal ile), *Kar Sesi* (2004, Aytül Akal ile), *Mavi Ay* (2004, Aytül Akal ile), *Denizin Büyüsü* (2005, Aytül Akal ile), *Ay Kaç Yaşında?*(2006, Aytül Akal ile), *Kırmızı Şemsiye* (2007, Aytül Akal ile), *Kaç Güneş Var?* (2008, Aytül Akal ile), *Şiir Saldım Gökyüzüne* (2011), *Şaşkın Şiirler* (2011, Aytül Akal ile), *Uçan Şiirler* (2013, Aytül Akal ile), *Balığım Şiir Yazdı* (2013, Aytül Akal ile), *Reçelli Şiirler* (2014, Aytül Akal ile), *Zıplayan Şiirler* (2014, Aytül Akal ile), *Komik Şiirler* (2014), *Gıdıklanan Kitap (Şiirlerle Değerler Eğitimi)* (2015), *Şakacı Kitap (Şiirlerle Değerler Eğitimi)* (2015), *Küçük Kara Balık* (2017), *Mavisel Yener ile Şiir Atölyesi* (2017)

Yabancı Dile Çevrilen Kitapları:

Mavi Elma, Roman (İngilizce, Macarca ve Arapçaya çevrildi.), *Evinden Kaçan Masal*, Masal (İngilizce ile Almancaya çevrildi.), *Gitme Dönmezsin*, Hikâye (İngilizceye çevrildi.), *Zaman Torbası*, Hikâye (İngilizceye çevrildi.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. MAVİSEL YENER'İN İNCELENEN MASAL KİTAPLARININ ÖZETLERİ

Çalışmanın bu bölümünde, Mavisel Yener'in incelenen masal kitaplarında tespit edilen değerler üzerinde durulmadan önce konunun daha iyi anlaşılması için masallarla ilgili kısa bilgiler verilmiştir.

1.1. MASALCININ MEKTUBU

Mavi vaktin birinde yaşayan nine ve torununun başından geçenler, merak dolu cümlelerle anlatılır. Nine, her sabah bahçedeki elmalarını toplar. Bu arada günlerden bir gün yine elma toplarken torunu bahçede gördüğü, karıncaların yuva yaptığı mor delikli taşın içinde kendini bulur. Torunu bu taşın içinde doğadaki canlıların insanlara verdikleri mesajları nasıl aktardıklarına şahit olur. Karıncalar kendilerinden ağır ve büyük çekirgeyi taşıyarak, arılar hiç durmadan bal yapıp çalışarak ve daha birçok canlı kendi dillerince insanlara verdiği mesajları çocuğa aktarırlar. Masalda bu hayalin yeri “*Burada Her Şey Mektuptur*”. Bu verilen isim aktarılan kurguyu özetler niteliktedir. Doğadaki canlılar her ne kadar konuşmasa da davranışları ile insanlara bazı mesajlar vermek ister.

1.2. TIRTIL TEYZE

Minik tırtıl, tombul tırtıl ve mavi kelebek arasındaki samimi arkadaş ve dostluk muhabbeti aktarılıyor. Bu aktarılırken de çocuklara bazı mesajlar veriliyor. Tombul tırtılın nasıl koza öreceği bilimsel açıdan fakat onun diliyle çocukların penceresinden anlatılır. Tombul tırtıl bunu anlatırken, kelebek de koza örerken kendi başından geçenleri anlatır ve minik tırtıl üzerinden çocuklara bilgi verir. Minik tırtıl koza örmenin şiş ve iplikle olacağını aktarıp insanlar gözünden bakarken, tombul tırtıl ile kelebek koza oluşumunu hayvanlar gözünden anlatır. Koza içinde beklerken kitapları düşünen kelebek, kendini kitaplar yerine koyar ve duygularıyla düşüncelerini paylaşır. Çocuklara kitap sevgisi aşılayabileceğimiz başarılı bir masal kitabıdır.

1.3. MAVİ ORMAN

Ormanda Mavi Dede ve çocukların başından geçen ilginç olaylar anlatılır. Bu anlatılırken doğa ve doğadaki canlılar hakkında bilimsel bilgiler sezdirilerek okuyuculara aktarılır.

Okul pikniği ile ormana gelen çocuklar, merakları sonucu ormanda kaybolurlar ve bir Mavi Dede ile karşılaşır. Bu Mavi Dede'nin ilginç özellikleri vardır. Bunlar; mavi olması, ağaçlarla konuşması gibi özelliklerdir. Kaybolan çocukların piknik yerlerini bulmasına yardımcı olmaya karar veren Mavi Dede, kısa yolu bulmak için ormandaki ağaçlarla konuşur. Bunları gören çocuklar, büyük şaşkınlık yaşar. Kısa yolu öğrenmek için konuşurlar ama sohbet ederlerken ağaçlar kendileri hakkında bilimsel bilgileri, eğlenceli bir şekilde çocuklara aktarırlar. Hatta tarla faresi de bu sohbetlerine ortak olur. Burada öğrendiği bilgileri günlük hayata aktarmak isteyen çocuklar, aynı zamanda okurlara da bunu sezdirir. Örnek verecek olursak köknar ağacına dokunamayan fare, bu ağacın dayanıklılığını anlatır. Bunu duyan çocuklardan biri, bu bilgiyi dayısına söylemek için can atar. Masalda faydalı ve pratik bilgiler, okuyuculara merak uyandıracak şekilde sezdirilmektedir. Çocuklar piknik yerlerini bulana kadar meşe, kestane, kayın, ıhlamur ve cevizle sohbet ederler. Böylece çocuklar, bu ağaçlardan faydalı bilgiler öğrenirler. Piknik yerlerine ulaştıklarında çocuklar bir de ne görsün! Mavi Dede ortadan kaybolur.

1.4. ÖDEV MAKİNESİ

Mavi zaman içinde, gezegenin birinde Şaptikler yaşarmış. Yüzyıllarca yaşayan Şaptikler, bir gün Dünya'yı keşfeder ve Dünya'ya yerleşir. Şaptikler, fiziksel olarak insanlara benziyor ve onlar gibi yemek yiyip, iş sahibi olarak hayatlarını devam ettiriyorlarmış. Farklı özellikleri ise insanların düşüncelerini görebilmekmiş. Mavi Şaptiklerden küçük Ayşe, okula gider ve arkadaşlarının düşüncelerini okur. Bununla da kalmaz, öğretmenin düşüncesini ona direkt söyler. Uykucu bir çocukla arkadaş olan Şaptik Ayşe, okula gelip giderken uykucu arkadaşının icadı olan ödev makinesine şahit olur. Bunun nasıl yapıldığını öğrenmek ve onun düşüncelerini okumak ister fakat uykucu onu daha okula gelmeden unuttur. Zaten uykucu çocuğun düşündüğü tek şey uykudur. Bu yüzden arkadaşları onunla

hep dalga geçer. Nasıl yapıldığını ve çalıştığını hatırlamayan uykucu çocuk, okulda yine uykuya dalar ve önemli bir buluş olan ödev makinesi de tarihin sayfalarına gömülüp gider.

1.5. DEDEKTİF BİRCE

Birce'nin başından geçenler anlatılır ve aile bireylerinin ona verdiği sorumluluk okurlara sezdirilir. Anneanesi, Birce'ye Çim Adam hediye eder ve buna bakmasını ister fakat Birce okula gittiğinde Çim Adamına bir şeyler olur. Bir gün, Çim Adamı bu hâle getiren olayı ve odasını dağıtanı bulmak için dedektif gibi plan yapar. Arka pencereden gizlice odasını gözetler. Bir de ne görsün! Bütün bunları yapanın muhabbet kuşu Boncuk olduğunu öğrenir. Bunu annesine anlatmak için eve koşar ve olup bitenleri annesine anlatır. Annesinin tepkisinden sonra birazcık sakinleşen Birce, Çim Adamı suçladığı için pişmanlık duyar. Birdenbire Çim Adam kaybolur ve buna üzülen Birce'ye anneanesi pembe menekşe hediye eder, onları sulamasını ister. Bu menekşeleri de fark eden Boncuk, tatlarına bakmak için fırsat kollar. Masalda okuyuculara sorumluluk sahibi olmak ve temizlik duyguları sezdirilerek aktarılır.

1.6. DÜŞ SANDIĞI

Ayakkabı boyacılığı yapan Umut ve Umut'un kitap fuarında başından geçenler anlatılır. Umut bol tişört ve pantolonu ile mahcup ama gururlu ayakkabı boyacılığı yapar. Sandığında ise sadece boyalar değil düşlerini de taşır. Kitap fuarına giden Umut "Uçan Goril" adlı kitabı beğenir. Günlerce çalışıp emek vererek kazandığı kitap parasını cebinden çıkarır ve kitabını alır. Sonra yazara durumu anlatarak; öğretmeniyle geldiği gün kitap alamadığını ve üç gündür para biriktirip kitap almaya geldiğini belirtir. Yazardan da kitabına imza için rica da bulunur. Yazar memnuniyetle kitabı imzalar. Umut'un düşlerini destekleyici cümleler de kuran yazar ona kitaplarından birini armağan etmek ister fakat bunu hisseden ayakkabı boyacısı Umut, konuşmasına fırsat vermeden "*Belki birkaç ayakkabı daha boyar yine gelirim*" der ve oradan ayrılır. Umut'un taşıdığı sandık, ağırdır çünkü düşleriyle doludur. Sekiz yaşında bir çocuğun ayakkabı boyacılığı yaparak kendi harçlığını

kendi kazanması ve çocukların da sorumluluk sahibi olduğunu anlatan, okura sorumluluk bilinci sezdiren, hayal dünyasına katkı sağlayabilecek başarılı bir eserdir.

1.7. UÇAN GORİL

Hayvanat bahçesinde yaşayan beş yavru goril ve eğitmenleri Sezgin Bey'in oğluyla onları ziyaretleri anlatılır. Sezgin Bey'in oğlu Ali, babasının çalıştığı yeri merak eder ve bir gün onu ziyaret etmek ister. Bunun için söz veren babası, bir gün oğluyla işe gider. Hayvanat bahçesinde gördükleri karşısında Ali, hayrete düşer. Önce girişte fille tanışır sonra yavru gorillerin yuvasına gider. Babası yavru gorillerle oğlunu tanıştırap tek tek beş yavru gorilin ismini ve neden o ismi verdiğini anlatır. Bu yavru goriller çok kıskançtır. Eğitmen Sezgin Bey, birini fazla sevsin hemen tepkilerini belli etmektedirler. Yavru goriller, dış görünüş olarak birbirine benzemektedir. Ali, babasının bunları nasıl ayırt ettiğini öğrenmek ister. Babası Sezgin Bey de tek tek özelliklerini ve beş yavru gorilin farklarını anlatır. Mesela yerinde duramayan yavru gorilin ismi Kanatlı'dır. Bunları dinleyen oğlunun şaşkınlığı iyice artar. Hayvanlara bir şeyler yaptırır ve yapmadığında onlara nasıl davrandığını gösterir.

Ali, eğitmen babası ve kendi öğretmenini karşılaştırır fakat Sezgin Bey ikisinin aynı olmadığını; hayvan yavrusu ve insan yavrusu arasındaki farktan bahseder. Yavru gorilleri çok seven Ali hatta Kanatlı'yı evine götürmek ister fakat bunu cesaret edip babasına soramaz. *“Ali, minik goril Kanatlı'yı eve götürebilmiş mi dersiniz?”* diye kitabımı da bitirir, okurda merak uyandırır ve hayal dünyasını yeni ufuklara açması için okura kitabın sonunda bir soru bırakır.

1.8. KÖPEĞİM ÂŞIK OLDU

Ihlara'nın köpeği Toros ve âşık olduğu komşu köpeği Fifi anlatılır. Ihlara'nın köpeği, Toros'un anlattıkları karşısında şaşkınlığını gizleyemez. Köpeği Toros, âşık olmuştur hem de evden hiç çıkmayan Altan Amca'nın köpeğine. Sevmek ve âşık olmanın insanlara ve de kızlara has olduğunu anlatır Ihlara ama Toros da aşkı dürüst bir şekilde anlatınca bu duruma inanır. Ihlara, köpeğinin mutsuzluğunu görünce Fifi ile onları tanıştırmak ister. Çünkü komşusu Altan Bey, iyi kalpli fakat biraz sert görünümlü birisiymiş. Cesaretini toplayan Ihlara, Altan Amca'ya gider ve

kapısını çalar. İsterse köpeğini gezdirebileceğini hatta Toros ile tanıştıracığını anlatır. Sahibi köpeğini dışarı çıkarmadığını ancak isterse Toros'u Fifi'nin yanına getirebileceğini söyler. Bu işe çok sevinen Ihlara hemen Toros'un yanına gidip bu güzel haberi ona da anlatır. Toros'un hazırlığı iki saat sürer ve hazırlanıp Fifi'nin evine giderler. Orada Fifi'yi gören Toros iyice etkilenir. Belki heyecandan olacak Toros'un çışı gelir ve huysuzluk yapmaya başlar. Toros; durumunu Ihlara'ya anlatır ve kendisini oradan çıkarmasını ister. Toros, sevdiği köpek Fifi karşısında çok utanır ve oradan ayrılmak ister. Ihlara, Altan Amca'dan müsaade ister ve daha sonra tekrar geleceklerini belirterek Torosla birlikte oradan ayrılır. Eve vardıklarında Toros'un içinden şiir yazmak gelir ve oturup şiir yazar. O günden sonra her gün yüreğine düşen şiirleri kâğıda döker. O şiirleri belki bir gün Fifi'ye okumak umuduyla yazar. İnsanlar gibi hayvanların da sevebileceği, sahiplenebileceği anlatılırken masal türünün içinde şiir de okura sezdirilmeye çalışılır, köpeğe şiir yazdırılarak öğrenci de şiir yazmaya özendirilir.

1.9. KÖPEK OKULU

Ihlara'nın köpeği Toros ve Toros'un okul macerası anlatılır. Toros okula gideceği haberini annesinden öğrenir. Hayretler içinde kalan Toros, köpek okulunda neler öğreneceğini çok merak eder. Annesinin anlattıklarından hoşnut olmayan Toros, okula gitmek istemez. Her şeyi dişlemeyi, halı üzerine çişini yapmayı çok sever. Toros, özgür şekilde istediğini yapmak ister hatta annesine *“Uslu olmak her ne demekse ondan olmak istemiyorum, ben görünmez olup canımın istediğini yapmayı istiyorum, hav, hav...”* diye cevap verir. Toros, evde kimse yokken telefonla oynar hatta numaralarından birini bile tuşlanmış yine oynarken son aranan numarayı tuşlar ve anneannesine ziyarete gitmiş olan Ihlara telefonu açar. Köpeğinin havlamasını duyunca telefonun evden edildiğini anlar ve Toros'tan telefonu kapatmasını ister, eve döneceğini belirtir. Ihlara'nın sesini duyan Toros, çok mutlu olur. Mutluluktan hopyayı zıplamaya başlar. Toros'un annesi de okula gideceğini zannedip mutlu olur ancak durum öyle değildir. Annesi, Toros'a yine okulu anlatmaya başlar fakat Toros mızızlanmaya başlar. Toros mızızlandığı sırada, eve Ihlara gelir. Okulu ve okuldaki ortamı bir de Ihlara anlatmaya başlar. Toros yine yaramaz bir köpek olmak istediğini okula gitmek istemediğini anlatır. Ihlara buna

rağmen okulu sabırla anlatmaya devam eder. Okulda arkadaşları olacağını öğrenen Toros, çok mutlu olur. Hatta Ihlara'ya şiir ile çarpım tablosunu bildiğini söyler ve Ihlara şiir okumasını, çarpım tablosunu söylemesini istediğinde verdiği cevaplar “*hav hav gırrr haaaav hav hav guır haaaav...*” ve “*hav kere hav: hav hav.*” olur. Bunları duyan Ihlara, gülmekten yerlere yatar. Toros'un çişinin geldiğini bile anlayamaz ve Toros da çişini halının üstüne yapiverir. Toros'un annesi bu durum karşısında Toros'a kızmak ister fakat o sırada Ihlara'nın annesi komşu gezmesinden döner. Toros'un halıya çişini yaptığını görünce Ihlara'yı azarlar. Ihlara'nın açıklama yapmasına fırsat bile vermez. Olup biteni izleyen Toros, Ihlara'nın üzüldüğünü görünce kendisi de çok üzülür. Toros, bir karar verir; köpek okuluna gidecek, insanlara kendini anlatabilmeyi öğrenecektir. “Köpek Okulu” masal kitabında hayvanların da sorumlulukları olduğu, sorumluluklarını yerine getirmemenin sonuçları okurlara sezdirilerek anlatılır. Ayrıca çaba harcamadan hiçbir şey olmayacağı da okura anlatılır.

Günümüzde büyük sorun olan; hayvanların sokaklara atılması durumuna da güzel bir şekilde kapalı olarak değiniliyor aslında. İnsanlar köpekleri alıp belli süre sonra sokağa atmaktadır. Ancak insan ve hayvanların belli sorumlulukları vardır. Eğitimin sadece insanlar için değil hayvanlar için de gerekli olduğu anlatılır.

1.10. İPSİZ GÖL

Mavi vaktin birinde balıkçı ve oğlunun Dipsiz Göl'de avlanmaları, avlanırken başlarından geçen olaylar anlatılır. Baba ve oğlu serdikleri ağı, usul usul çekerken bir de ne görsünler! Ağın içinde o güne kadar hiç karşılaşmadıkları bir canlı durmaktadır. Bu canlının, şişkin mor vücudu, mercan bacakları, masmavi kanatları vardır. Balıkçı bu ilginç canlıyı oğluna emanet eder ve iyi bakmasını ister. Çünkü kıyıya vardıklarında onun ne kadar para yaptığını öğrenecektir. Oğlu olan bitene anlam veremez ama babasının verdiği görevi yerine getirir. Balıkçı, kıyıya geldiklerinde oğlunu bırakıp danışacağı birilerini aramaya gider. Oğluysa ilginç canlının başında bekler. Tam da o sırada, o canlı dile gelir ve konuşur: “*Aman ne olur; göstermeyin beni kimseye*” diyerek sitem duyar. Çocuk, hayretler içindedir. O ilginç canlı, aynı insan gibi konuşmaktadır. İlginç canlı, kendini tanıtır ve özelliğini anlatır. Dinozorlar döneminden bu yana yaşayan denizyıldızlarının akrabasıdır ve

ismi Mavi Yıldız'dır. Ardından anlatmaya devam eder. Yalnızca dipsiz gölde yaşadığını, soyunun tükenmek üzere olduğunu ve evinin bir tanecik oğlu olduğunu belirtir. Çocuk, özgürlüğünü isteyen Mavi Yıldız'ı serbest bırakır. Mavi Yıldız giderken, çocuğa kovada bir şey bırakır ve onu da belirtir. Çocuk, kovaya baktığında mavi bir inci bulur. Onu alıp cebine atar. Babasına ne diyeceğini düşünürken babası gelir ve ilginç canlıyı sorar. Çocuk da kaçıp gittiğini söyler.

Babası, oğluna inanır ve haylazlığı sonucu kaçırmıştır diye düşünür. Mavi Yıldız kendisine yardımcı olan çocukla karşılaştığı için çok mutludur. "*Sevgili çocuk, iyi ki seni tanıdım.*" der. Babası, ilginç canlıyı satıp kazanacağı parayı düşünürken, oğlu Mavi Yıldız'ın özgür kalıp ailesine kavuşmasını ister. Çocuk bakar ki babası çok üzgün. Mavi Yıldız'ın bıraktığı inciyi, cebinden çıkarıp babasına uzatır. O gün babası, ona çok kızar fakat ertesi gün oğlundan incinin hikâyesini dinler. Oğlunun yüreğinin güzelliğini anlar ve inciyi satmazlar. Mavi Yıldız'ın bıraktığı inciyi, yaşamları boyunca saklarlar ve inci onlara hep uğur getirir.

Yazar, Dipsiz Göl adlı masal kitabında hayatta bencil olmamayı anlatır. İnsan, hayvan veya bitki hangi canlı olursa olsun, empati kurup sonucunu düşünerek hareket etmeyi okurlara sezdirerek anlatır. Yine çocuklara, sorumluluk sahibi olmayı ve düşünceli davranmayı aktarır.

1.11. EVİNDEN KAÇAN MASAL

Bir masal başından geçenleri ve düşüncelerini dürüst bir şekilde anlatır. Masal, öteki masallardan farklı olmak ister hatta "*Kafdağı'nın ardında...*" diye başlayan masalları hiç sevmem.' ve "*Öteki masallara benzememeliydim.*" diyerek devam eder. Yazarından kaçmak için sekiz gün yedi gece fırsat kollar. Sekizinci gece canını dişine takıp Masalcı Amca'nın evinden kaçır. Gecenin karanlığı masalı korkutur fakat yolundan geri dönmez. Masal, geceyi geçirebileceği güvenli bir yer ararken aklına, deneyimli masal kahramanı Alaaddin'in verdiği öğüt gelir. Pencereden gördüğü, uyuyan minik bir kız çocuğunun evine girer. Minik kız uyandırmadan yanına sokulmak ister ancak minik kız birden uyanır. Minik kızla masal tanışırlar ve masal, yazarından kaçtığını söyler. Minik kız da masala, başından geçenleri anlatır. Ayrıca minik kız, aynı masalların anlatılmasından şikâyetçidir. Bu duruma, evinden kaçan masal çok sevinir. Minik kız, heyecanla evinden kaçan

masalın masal arkadaşlarından bahsetmesini ister. Masal da yorgun olduğunu ve ertesi gün anlatabileceğini söyleyerek minik kıızı ikna eder. Minik kız masalla bir gün geçirmek ister ve masalla birlikte uykuya dalar.

Evinden kaçan masal, sabahleyin minik kıızdan önce uyanır ve ona bir isim düşünür. Aklına da “Güneş Kız” ismi gelir. Bu ismi duyan minik kız da mutlu olur. Masal, bir an önce gitmek ister fakat Güneş Kız onun konuşmasına fırsat vermeden odadan çıkıp kahvaltıya gider. Masal da başıboş bir masal olmak istemez. En kısa zamanda birinin onu yazmasını ister.

Güneş Kız, kahvaltıdan döner ve birlikte evden çıkarlar. Güneş Kız, masalı galaksiler ötesine götürdüğünü söyler. Bunu duyan evinden kaçan masal, Güneş Kız’ın dalga geçtiğini düşünür. Oysa minik kız gayet ciddidir hatta dün gece yaşananların tesadüf olmadığını anlatır. Minik kıızın dolunaydan bir masal göndermesini istediğini ve onun geldiğini anlatır.

Masal, minik kıza inanmaz hatta onunla dalga geçer. Minik kız, dalga geçmenin ayıp olduğunu söyler ve düşündüğü şeyin gerçekleşmesi için ona inanmasının yeterli olduğunu anlatır. İğne yapraklı çamların olduğu bir ormana gelirler. Burada bir toplantı yapılacaktır. Minik kız, evinden kaçan masalın da bu toplantıya katılmasını ister. Nerede olduğunu öğrenen masal çok şaşırır. Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’na gelmişlerdir ve onları çikolatadan cinler karşılar. Pek çok davetli katılır ve davetlilerle Güneş Kız kuşça, ağaçça konuşur. Okuma yazma bilmeyen minik kıızın, bu dilleri bu kadar güzel konuşmasına masal şaşakalır. Minik kız istedikten sonra onların dillerini anlayabileceğini söyler. Bu sırada Dağ Cinleri’nin kralı gökkuşağı üzerinden kayarak iner. Önce onlarla selamlaşır. Daha sonra parktaki koca ağacın kesilmesi sebebiyle toplandıklarını açıklar. Kral; bütün hayvanları, bitkileri ve masal kahramanlarını Dağ Cinleri ülkesine davet eder.

Evinden kaçan masal, herkesin konuşmadan anlaştığını fark eder. Toplantıya katılanlar birbirlerinin düşüncelerini okurlar. Bu sayede kimse, birbirinden bir şey saklayamaz. Konuşmalar devam eder ve ilk sözü Profesör Karınca alır. İnsanlarla birlikte yaşamaya devam edip zorluklarla mücadele edilmesini önerir. Fakat Sarımsak Prensesi aynı fikirde olmayıp bütün masal kahramanlarının Dağ Cinleri ülkesine saklanmasını söyler. Herkes söz alıp konuşurken Dağ Cinleri Çikolata

Krallığı'nın çevre bakanı insanların doğaya verdiği zararları anlatır. En son çocukların temsilcisi olan Güneş Kız söz alır ve düşüncelerini anlatır. Hatta yanında götürdüğü evinden kaçan masala da konuşma fırsatı verir. Çikolata Krallığı'nda toplantı karara bağlanır ve o sırada masal artık gitmek ister. Çünkü kendini yazacak birini arama telaşındadır. Bu sırada Güneş Kız, masalı yazdığını söyler. Bunu geç fark eden evinden kaçan masal ise çok mutlu olur. Güneş Kız'ın evinden ayrılmadan yastığının altına şu notu bırakır: “ÇOCUKLAR MASALSIZ UYUMASIN.” Daha sonra evinden kaçan masal da kanatlarını masalsız kalmış çocuklara doğru çıkar.

1.12. YAŞLI KİTAP

Saatler gece yarısını vurduktan sonra oyuncaklar birbiriyle oynar, dağlar suya iner, balıklar konuşur, devler fare, fareler kuğu olur. Kütüphanedeki kitaplar da gece yarısı olunca konuşurlar. Bütün gün yaptıklarını birbirlerine anlatırlar.

Şiir kitaplarından biri hiçbir çocuk onu okumadığı için gününün kötü geçtiğini anlatır. Bir başka kitap da onu birçok çocuk okuduğu için gününün güzel geçtiğini anlatır. Eski bir kitap da aylardır okunmadığı yaşlı bir kitap olduğu için yalnızlığını paylaşır. Çocuklarla kitapların kucaklaşmasını ister. Kitaplar ona eski olmadığını içindeki bilgilerin ise çok güzel olduğunu anlatır. Masal kitaplarından biri kendini çok beğenir. Kütüphaneye gelenlerin en çok kendisiyle ilgilendiklerini anlatır. Buna kırılan hikâye kitapları da düşüncelerini dile getirirler. Bunun üzerine gülmece kitaplarından biri çocukların bütün kitapları sevdiğini anlatır. Dolunay da bu tartışmanın sonucunu merakla beklemektedir. Gezi kitapları da çocukların dünyayı öğrenmek istediği için onları sevdiğini anlatır. Uykuları gelen kitaplar tartışmayı daha fazla uzatmaz. Dolunay da dağların arkasına çekilir.

Ertesi sabah kütüphaneye çocuklar yine gelir. Onları büyük bir keyifle kitaplar da izler. Ne aradığını bilen çocuklarla beraber ne aradığını bilmeyen çocuklar da vardır. O gün yaşlı kitabın da bir konuğu olur. Bunu gören yaşlı kitap, birinin onu aramasına çok sevinir. Öğretmenin ödev verdiği kitabı bulan çocuk, bu duruma çok sevinir ve onu yanından hiç ayırmaz. Tabi bu yaşlı kitabın da çok hoşuna gider. Gece yarısı olunca yine ortada bir hareketlilik başlar. Yaşlı kitap, masanın üstünde daha önce dikkatini çekmeyen yuvarlak, ortası delik garip şeyler görür. Sesler, onlardan geliyordur. İçlerinden biri konuşmaya başlar ve “*Aptal bir kitap*

daha geldi odamıza öyle mi? Ne işe yarar bu eski şey?” diyerek kahkahalar atar. Bunları duyan yaşlı kitap, onların kendisi hakkında kaba bir şekilde konuşmalarına itiraz eder. Onun bu itirazına çok aldırılmazlar ve dalga geçmeye devam ederler. Yaşlı kitap, onların ne olduğunu öğrenmek ister.

İçlerinden birisi kendilerinin elektronik kitap olduğunu ve bilgisayara takılınca çalıştıklarını söyler. Bunları duyan yaşlı kitabın kafası karışır. Çünkü yazıları olmayan kitapları ilk defa görür ve buna inanamaz. Birbirleriyle atışır, her biri kendini tanıtır ve içindeki bilgiyi anlatır. Bilgisayar da tartışmaya katılır ve yaşlı kitabın ertesi gün her şeyi anlayacağını söyler. Ertesi gün çocuk, okuldan gelince yaşlı kitaba kendisini ansiklopedi olarak tanıttığı delik cismi bilgisayara takıp bir şeyler araştırır. Bunu gören yaşlı kitap, anlatılanların doğru olduğunu anlar. Bunun üzerine yaşlı kitap olanlara üzülür. Dişlerini fırçalayıp yatağa yatan çocuk, uyuyana kadar yaşlı kitabı okur. Burada birkaç gün geçiren yaşlı kitap, kütüphaneyi özler. O sırada yine onlarla ilgilenen boncuk gözlü çocuğu izleyen yaşlı kitap, bir anda ilginç bir şey görür. Bilgisayarın ekranı elektrik gidince bir anda kararır. O gece çocuk, yaşlı kitabı okuyup bitirir. Gece yarısı olunca yine bir araya gelip konuşmaya başlarlar. Yaşlı kitap onları affettiğini söyler. Elektronik kitaplar, yaptıklarından utanırlar ve onlar da yaşlı kitabı anladıklarını söylerler.

Ertesi gün yaşlı kitap, kütüphaneye kavuştuğu için çok mutlu olur. Olup biteni arkadaşlarına bir bir anlatır. O günden sonra kütüphanedeki kitaplar, kardeş olduklarını bilip aralarında hiç tartışmazlar. Gökten üç elma düşer. Biri bu masalı okuyup dinleyenlere, biri kitaplara, diğeri de elektronik kitaplara.

Masalda kitaplar, birbirleriyle tartışıyor gibi görünse de sonuç tatlı bir şekilde biter ve tek tek kendileri hakkında okuyuculara bilgi aktarmış olurlar. Yeri ve zamanına göre her birinin değeri ayrıdır. Bu da okurlara mesaj olarak verilir. Hatta masalın sonunda düşen üç elmadan biri de elektronik kitaplarla paylaşılır. Masal yazarı, ölçülülük ilkesi doğrultusunda hareket eder.

1.13. SİHİRLİ ÇORAPLAR

Köylerden bir köy vardır. Bu köyde bir nine yaşar ve renkli çoraplar örüp satmak için pazara gider. Günlerden bir gün nine, çorapları örmek için böğürtlen

gölgesine oturur. O sırada bir ses duyar ancak etrafta kimseyi göremez. Hâlbuki bu duyduğu ses, iyilik perisinin sesidir. Çorapların sihirli olduğunu öğrenen nine, şaşkınlık içindedir. Nine, ertesi gün çorapları satmak için pazara gider. Kimse bu sihirli çoraplara alıcı olmaz. Bu duruma çoraplar da üzülür. Çünkü onlar da küçük bir çocuğun hem ayaklarını hem kalbini ısıtmak isterler. Akşam olur ve bir kadın gelip çorapları alır. Çorapları çantanın altına koyar. Çoraplar hangi çocuğun giyeceğini merak ederler. Eve varan hanımlar, çantadan her şeyi çıkartır fakat çorapları çıkartmayı unuttur. Üç gün sonra hanım, kızının yüzünün kızardığını görür. Annesi, sorunu öğrenmek için kızına sorar. O gün, kızının arkadaşının doğum günü vardır ve ona hediyesi olmadığı için kızı üzülmemektedir. Pazar çantasının altındaki çoraplar aklına gelir ve onları güzel bir paket yaparak kızına verir. Bunu gören kızın yüzü güler. Kız, hediyesini vermek için koşarak arkadaşına gider ama hediye açan kız onları beğenmez. Bir teşekkür bile etmeden onları çamaşır sepetine fırlatır. Yaramaz çocuk, kırılan bozulan her şeyi o sepete atar. O yüzden sepettekiler de bu duruma üzgündür. Kırk gün kırk gece o sepette kalan çoraplar, oyuncaklarla arkadaş olur. Temizlik yapan anne, çorapları sepetten alıp kızına götürür fakat kız çorapları giymeyeceğini söyler çünkü onları beğenmez. Kızın annesi, mahallenin yeni gelininin kapının önünden geçtiğini görür ve bu çorapları ona verir. Bir gün çocukları olursa onlara giydirebileceğini söyler.

Çoraplar, bereler örmeyi seven biri olan yeni gelin bu duruma çok sevinir. Sihirli çorapları evine götürür ve ördüğü çorapların bulunduğu sandığın içine koyar. Günlerden bir gün insanlar, evsiz barksız kalır. Dağ, taş, gök, deniz birbirine karışır. Evi barkı olanlar, evsiz kalanların yardımına koşar. Yeni gelin de ördüklerini evsiz barksız çocuklara gönderir hatta sihirli çorapları da içine koyar. Gelen yardımları herkes paylaşır. Sihirli çoraplar da Eylül adlı bir kız çocuğuna denk gelir. Eylül, çorapları çok sever. Sadece kirlendiklerinde yıkanması için çıkarır. Sihirli çorapları giyen Eylül'ün bütün dilekleri kısa sürede gerçekleşir. Eylül büyüdüğü için çoraplar küçük gelir ve annesi onları bir kutuya kaldırır. Çoraplar ise başka bir çocuğun hayallerini gerçekleştirmek için kutunun içinde beklemeye başlarlar.

Masalda hediyelerin değerinin kullanıldığında anlaşılacağı, hiçbir hediye değersiz olmadığı, her hediye bir değeri olduğu mesajı verilir.

1.14. KONUŞAN KOLTUK

Evvel zaman içinde, vaktin birinde bir ülke vardır. Bu ülkenin bir yerinde minik bir kız yaşar. Bu minik kız çok meraklıdır ve her yeri, her şeyi öğrenmek ister. En çok merak ettiği yer, evlerinin bodrumudur. Kızı burayı annesine her sorduğunda, annesi geçiştirici yanıtlar verir. Bir gün annesi kızının küçülen kıyafetlerini, ayakkabılarını torbalara doldurur ve bodruma iner. Bunu fırsat bilen minik kız, annesine yardım edip orada ne olduğunu öğrenmek ister. Annesi kızının bodruma inmesini istemez ama yine de yardım önerisini kabul eder. Anne, kızıyla birlikte bodruma iner. Minik kız hemen etrafı incelemeye koyulur. Daha sonra kendini, yayıları dışarı fırlamış kırmızı koltuğun üzerine atıverir. Tozlu eşyaların üzerinde dolanan minik kızına annesi çok kızar. Annesinin koltuk hakkında olumsuz düşünür. Minik kız bir ses duyar ancak sesin nereden geldiğini anlayamaz. Bu sesi sadece minik kız duyar, annesi sesin farkında değildir. Tam bu sırada kapı zili çalar, annesi bakmaya gider ve bunu fırsat bilen küçük kız etrafı incelemeye başlar. Minik kız, bodrumun çok güzel bir oyun odası olabileceğini düşünür. Eline eski bir dergi alıp kırmızı koltuğa tekrar oturur. Bir anda kendisinin kırmızı koltuk olduğunu söyleyen bir sesle irkilir. Biraz önce duyduğu sesle aynı olan bu sesi algılamaya çalışır. En sonunda koltuğun konuştuğunu anlar. Minik kız, koltukların konuşamayacağını söyleyerek hayretler içinde yerinden fırlar. Kırmızı koltuk, minik kıza bütün eşyaların konuştuğunu onların da duyguları olduğunu anlatır.

Minik kız, kırmızı koltuğun anlatacaklarını merak eder ve koltuk da ona hikâyesini anlatır. Ninesinin koltuğu olduğunu, ona ninesinin çok iyi baktığını ve o günleri özlediğini anlatır. Minik kız, annesinin çocukluğunu kırmızı koltuktan dinlerken çok heyecanlanır ve dikkatle koltuğu dinler. Bunları koltuktan duymak minik kıza çok ilginç gelir. Kırmızı koltuk, anneannesinin ölümü ile onların evine gelişini anlatır. Daha sonra kullanılmadığı için annesi tarafından bodruma atıldığını söyler. Minik kız, koltuğu odasına alarak onunla arkadaşlık edebileceğini düşünür. Ama koltuk, bodrumda arkadaşlarıyla mutlu olduğunu belirtir. Annesi geri döndüğünde minik kızın hâlâ orada olduğunu görünce ona kızar. Minik kız, kırmızı koltuğu odasına almak istediğini belirtir. Ancak annesi, odasının dağınık olduğunu gerekçe göstererek itiraz eder. Minik kız, dayanamadığı için durumu babasına da

anlatır ve babası buna ikna olur. Koltuk eskidiği için tamir gerektirir. Minik kız ve babası koltuğu tamir etmek için uğraşırlar.

Bir gün evlerine konuklar gelir ve oturacak yer kalmaz. Eski de olsa kırmızı koltuğu, minik kızın salona getirmesine annesi razı gelir. Koltuk salona gelir gelmez misafirlerin yüzü koltuğa kayar. Konuklar, yüzyıllar öncesinin koltuğuna oturabilmek için sıraya girerler. Hatta konuklardan biri, eski eşya biriktirdiğini ve ne kadar isterlerse bu koltuk için vermeye hazır olduğunu söyler. Minik kızın annesi buna çok sevinir ve teklifi hemen kabul eder. Akşama kadar minik kız, üzgün ve düşünceli bir şekilde oturup düşünür. Babası gelince ona olup biten her şeyi anlatır. Minik kızın babası, eşini bu düşünceden vazgeçirmek için çok dil döker. Daha sonra minik kızın annesi, sinirli bir şekilde kendini koltuğa atıverir. Kırmızı koltuğun yayları fırlar ve bacaklarına batar. Minik kızın annesi, yayları kopuk bir koltuğu kimsenin almayacağını düşünerek dövünür. Böylece koltuk satılmaktan kurtulur.

Masalın sonunda “*Yeni olan da zamanla eskir.*” denilerek her eşyanın eskiyebileceği anlatılır. Eşyaların kullanılma süreleri vardır. Bu süre bitse de onların üstünde yaşanmışlık ve geçmişin izleri, anıları vardır. Bunların unutulmaması gerektiği mesajı verilir.

1.15. MASALCI DEDE VE FIRINCI

Mavi vaktin birinde bin iki yaşında, mor sakallı masalcı bir dede yaşar. Bu masalcı dede Anadolu, Çin, Antarktika hatta uzaya bile ayna tutar ve her yeri dolaşarak masal toplar. Çünkü masallar çoğaldıkça kötülükler azalır diye düşünür ve bu yüzden evreni dolaşıp masal toplar. Evreni dolaşırken de çocukların yüreğine, diline bal koyar.

Günlerden bir gün şafakla beraber uyanır ve yola koyulur. Az gider uz gider, altı ay bir güz gider. Hiç görmediği bir ülkenin köy meydanında bulur kendini. Uzaklara bakıp soluklanmak için bir taşa oturur. O sırada gözü bir kalabalığa takılır ve soluğu yanlarında alır. İnsanlar ekmek fırını önünde kuyruğa girmiş beklerken fırıncı da ekmek hamurunu hazırlar. Masalcı Dede bir selam verir ve fırıncı ile sohbet etmeye başlar. O mahallede iki fırın daha olmasına rağmen niçin onun fırınının önünde kuyruk olduğunu merak edip fırıncıya sorar. Fırıncı da kendi sırrının

olduğunu söyler. Masalcı Dede, mor sakalını sıvazlayıp bu sırrı düşünürken fırıncı da bir şarkı söylemeye başlar. Şarkısında Zologa gezegeninden ve ekmeklerine kattığı sevgiden bahseder. Masalcı Dede fırıncının Zologa gezegeninden geldiğini öğrenince şaşırır. Kendisini anlatır, nasıl evreni dolaşıp masal topladığını ve bunu niçin yaptığını bir bir açıklar. Sonra da Zologa'ya gideceğini söyler ve ona veda eder. Fırıncı, Zologa'ya selam söylemesini ve Pırtık kediye görürse onun için sevmesini söyler. Masalcı Dede de arabasına binip gizemli dünyasına uçar.

1.16. ÖFKELİ ZO

Masalcı Dede günlerden bir gün şafakla beraber uyanır, yola düşer. Az gider uz gider bir gök altında çeşit çeşit canlıların yaşadığını görür. Masalcı Dede tekerlemesini söyleyip yürürken Zologa gezegenine varır. Bir de ne görsün! Zologa insanı, heyecanla sağa sola koşuşturuyor. İçlerinden birini durdurup durumu öğrenmek ister. Zologa insanına *“Hey! Bu telaş ne böyle?”* diye sorar. Karşısında mor sakallı, kocaman adamı gören Zologa insanı şaşkınlıkla ona bakar. Masalcı Dede'nin sorusunu şöyle cevaplar: *“Sen de kimsin? Görmüyor musun, işimiz var. Yarınki bilgelik yarışmasına hazırlanıyoruz hepimiz.”* Bunları işiten Masalcı Dede, Zologa insanının kendisinden bahsetmesini ister. Onlardan masalında bahsedeceğini ve bu yarışmayı da anlatacağını böylelikle Dünya çocuklarının onlarla tanışacağını söyler. Bu söylenenler, Zologa insanının hoşuna gider ve kendini tanıtır. Hatta yanındaki arkadaşı da ona katılır. Bu iki Zologa insanı, ilerde duran gri elbiseli öfkeli arkadaşlarına da seslenir. Fakat o, bunlara aldırış etmeden kendi gölgesi ile kavga etmeye devam eder. Gri elbiseli Zologa insanı, gölgesine basmaya çalışır fakat kendisi eğilince gölgesi de eğilir. Buna daha çok öfkelenir ve kendi gölgesini tehdit eder. Bununla da kalmaz, kendi gölgesine yumruk savurur. Onu sakinleştirmek için uğraşan arkadaşlarına da kızarak çamlardan kopardığı iğne yapraklarını sallar. Masalcı Dede, bu duruma şaşakalır çünkü onun mavi ülkesinde insanlar konuşarak anlaşır. Öfkeli Zologa insanı, bu sefer de kendi gölgesine taşlar atmaya başlar. O gölgesine taş attıkça gölgesi de ona taş atar. Bu durumdan rahatsız olan kuşlar, dört bir yana kaçar, fırtınalar kopar. Öfkesine hâkim olamaz, etraftaki kedi köpeği tekmeler. Bir de bakar ki bilgelik yarışmasına başvuru süresini kaçırdığını fark eder. Daha da öfkelenerek yanında duran elma sepetinden elmaları alıp gelen geçene

fırlatır. Gözü güneşe takılan öfkeli Zologa insanı, güneş yüzünden yarışmayı kaçırdığını söyleyip onu tehdit eder. Öylesine bağırır ki havada kapkara bulutlar belirip ortalık birden kararır. Zologa insanların üstüne çığlık bulutları yağmaya başlar. O sırada da Masalcı Dede, bir şarkı söylemeye başlar ve herkes kulak kesilir. Masalcı Dede, şarkısında herkesin toplanıp birlik olmasını, bulutlara üflemesini ve bulutların da dağılmasını söyler. Bunu duyan Logi ve Mogi herkesi toplar, hep beraber büyük bir güçle buluta üflerler ve yeniden özgür olan mavi gökyüzü ile güneş yeniden gülümser. Öfkeli, öfkesine yenik düşüp Masalcı Dede ile tanışamaz ve masal kahramanı olamaz. Yaşamında da neler kaybettiğini hiç anlayamaz.

1.17. KISKANÇ MULA

Masalcı Dede'nin kaldığı mantar kulübeye sabahın ilk ışıkları vurur. Her bahar düzenlenen yetenek ve bilgelik yarışma günü gelir çatar. Zo insanları az gider uz gider, dağ deniz demeden yarışmanın yapılacağı vadiye ulaşırlar. Herkes heyecanlıdır ve hünelerini sergilemek için sabırsızlanır.

Kurul üyeleri arasında Logi ve Mogi vardır. Bir de yanlarına Masalcı Dede'yi alırlar. Kurulun başkanı ise ünlü bilge Pofodur. Kurul başkanı Pofodur, kürsüye çıkıp bir açılış konuşması yapar. Yarışmanın ödülü, Zo gezegeninde bir yıl boyunca çikolata, limonata ve Dünya gezegenine bir seyahat ödülüdür.

Kalabalık içinden kıskanç Mula'nın cırtlak, hırçın sesi duyulur: *"Bilgi ve zekâsına güvenmeyenlerin burada ne işi var anlayamadım!"* Bunu duyan Masalcı Dede'nin yüzü, hüznü bir ifadeye bürünür. Mula'ya, tanımadığı kişiler hakkında neden böyle düşündüğünü sorar. Mula da kendisinin yarışma birincisi olacağı için herkesin ona kıskançlıkla baktığını söyler. Zologa gezegeninin en kıskanç yarattığı olan Mula, başkalarını kıskançlıkla suçlayınca gülünç bir duruma düşer. Bilge Pofodur, elindeki mor değneği sallar ve yarışma başlar.

Genç bir Zologalı elindeki kocaman ayna ile Samanyolu'nu yeryüzüne indirebileceğini söyler. Fakat gündüz olduğu için Samanyolu ortada yoktur. Gösterisini gece yapmak istediğini söyler. Seçici kurul üyeleri de bunu kabul eder. Kıskanç Mula, bu duruma karşı çıkar. Mula'ya da Logi tepki gösterir. Daha sonra

gösteriler devam ederken Mula, hain planını gerçekleştirir. Genç Zologalı'nın aynasını böğürtlen ağacı dibine saklar, işini şansa bırakmak istemez.

Yarışmacılardan Çabi, Mula'nın aynayı sakladığını görüp aynayı sessizce alarak genç Zologalı'ya geri verir. Mula, hazırladığı “*Sihirli Kuş Projesi*” nin ödül almasını ister. Seçici kurul, gece yarısına kadar çalışır ve sonuçların açıklanma zamanı gelir. Yarışma boyunca diğer yarışmacılara destek olan Çabi, bilgelik yarışmasının birinciliğini kazanır. Diğer Zologalılar sevinçle Çabi'yi kutlar. Bu arada Mula ve sihirli kuşu, kıskançlıktan kötü kokulu çirkin yaratıklara dönüşür. Bilgelik yarışmasını tutkulara kapılmayan, başkalarını kıskanmayan Çabi kazanır.

1.18. MUTLU UZAY TIRTILLARI

Zologa gezegenindeki yetenek ve bilgelik yarışmasının seçici kurul üyeliğini yapan Masalcı Dede çok yorulur. Zologa gezegenindeki dut ağaçlarından birine yaslanıp uyuyakalır. Bu sırada gökyüzünden gelen uzay kaykayı, dut ağacının yaprakları arasına konar. Kaykaydan inen turist tirtillar, ağacın lezzetli yapraklarıyla kahvaltı yapar. Sonra da Masalcı Dede'nin mor sakalında gezintiye çıkarlar. Turist tirtilların en yaşlısı, bir anda Masalcı Dede'nin rüyasına atlar. Masalcı Dede'ye, komşu gezegen Düşka'dan geldiklerini ve onu çok merak ettiklerini söyler. Masalcı Dede de bunun sebebini sorar yaşlı turist tirtıla. Açıklamaya başlar. Birkaç güne kozaya gireceklerini, kozadan çıktıklarında Masalcı Dede'nin oralardan gidebileceğini ve gitmeden onu görüp onunla tanışmak istediklerini anlatır. Mutluluk kaynaklarının düşünmek, merak etmek, paylaşmak, araştırmak, sevebilmek, olduğunu da söyler. Masalcı Dede de tirtilların ömrünün kısa olduğunu ve bu duruma şaşırdığını söyler. Masalcı Dede'nin tepkisine yaşlı tirtıl gülererek ömürleri kısa olduğu için tembelliğe zamanlarının olmadığını açıklar. Mutluluğu yüreklerinde büyütürlerse kelebek olarak kozalarından çıktıklarında güzelliği taşıyan kanatlarının, göz alıcı renklerinin olacağından bahseder. Yaşamlarının o kısmını araştırarak güzellikleri çiçek özleriyle paylaşarak mutlu bir şekilde geçireceklerini de ekler. Daha sonra Dişka gezegeninde uyanır uyanmaz yaptıkları ilk işin bilge tirtılın sözlerini anmak olduğunu söyler. Bilge tirtılın sözünü merak eden Masalcı Dede öğrenmek ister. Yaşlı, bilge tirtıl şunu der: “*Mutlu olabilmek, sahip olduklarını gözden geçirebilmektir.*” diye Masalcı Dede'nin merakını giderir. Bunları duyan

Masalcı Dede, tırtılların hiç sorunu olmadığını zanneder. Oysa yaşlı tırtıl da mutlu olunca sorunsuz bir yaşam olmadığını aksine sorunlara yaratıcı çözümler bulmak gerektiğini söyler. Yaşlı tırtıl Masalcı Dede'ye veda ederek diğer tırtıllarla oradan ayrılır. Turist tırtıllar, Düşka gezegenine doğru yola çıkar. Masalcı Dede, uykusundan uyanıp yanında oturan Mogi'ye yeni masalında, yaşlı uzay tırtılından bahsedeceğini söyler. Masalcı Dede Mogi'ye Düşka gezegeninin uzak olup olmadığını sorar. Mogi de gülümseyip yüreğini göstererek "*Pek uzak sayılmaz!*" der.

1.19. HOKUS POKUS

Zologa gezegenindeki yetenek ve bilgelik yarışmasının birincisi Çabi, Dünya'yı gezecektir. Çabi, hazırlıklara başlar. Ona Masalcı Dede de yardım eder ve Dünya hakkında bilgiler verir. Zo insanların bir özelliği de Dünya'ya kimi zaman bitki, kimi zaman insan olarak misafir gidebilmeleridir.

Çabi ise Dünya'ya çocuk olarak gitmek ister. Çünkü çocuk kılığında giderse dikkat çekmeyeceğini, rahat rahat gezip dolaşabileceğini düşünür. Yolculuk sırasında Çabi'ye Durti isimli astronot eşlik edecektir.

Çabi, gezegeninden ip sarkıtır ve onunla Dünya'ya iner. Kendini uçsuz bucaksız bir bahçede bulur. Bahçede kırmızı güller, güvercinler, martılar vardır ve onun gelişine sevinirler. Bunu güllerin kokusundan anlayan Çabi de çok mutlu olur. Çabi, bahçede bir ev ve onun açık penceresini görür, yaklaşıp bakmak ister. Bir de ne görsün! İçeride turuncu ceketli, kırmızı silindir şapkalı bir adam elini kolunu sallayıp tuhaf hareketler ile odaya girer. Ceketinin kolunu silkeleyince bir anda odada güvercinler uçuşur. Çabi de bunun nasıl olduğuna şaşırıp çılgılık atar. Çılgınlıkları duyan adam, Çabi'yi fark eder. Kim olduğunu ve gecenin o saatinde orada ne işi olduğunu sorar. Çabi de kendini tanıtır, yolunu kaybettiğini söyler. Bunları işiten adam, Çabi'yi içeri çağırdıktan sonra sihirbaz selamı verir ve çocuğun şaşkınlığını gidermek için kendini tanıtır. Masanın üstündeki kırmızı ipi makasla üç parçaya ayırıp "*hokus, pokus*" diyerek ipi tek hareketle birleştirir. Çabi de yapmak ister ve Milyus'un elinden ip ile makası alır. Milyus, derin bir nefes alıp iç geçirir ve Çabi'ye görüldüğü gibi kolay olmadığını söyler.

Sihirbaz Milyus'un hüzünlendiğini gören Çabi, işini sevmediğini düşünüp ona bu konuyu sorar. Sihirbaz Milyus da işini sevdiğini fakat bugünlerde terslikler olduğunu ve başaramayacağını düşünerek kaygılandığını söyler. Hatta geçen gün gösteride kaybetmesi gereken mendili, yanlışlıkla yere düşürdüğünü ama seyircilerin komiklik sandığını anlatır. Sihirbaz Milyus, ustası Teodor'un gerçek başarı için sabırlı ve sakin olunması gerektiğini söylediğini hatırlar. Daha sonra ustasının haklı olduğunu hatırlayıp hüzünlü bir şekilde hissettiklerini Çabi'ye anlatır. Sihirbaz Milyus, kendisindeki sıkıntının tavşanlara geçtiğinden de bahseder ve tavşanlarını Çabi'ye göstermek ister. Daha sonra yan odaya gider. O sırada Çabi, pantolonu üstünde havuç resmi olduğu için tavşanların o havuçları gerçek sanabileceğini düşünüp titremeye başlar.

1.20. HORTUS'UN KORKUSU

Çabi, Dünya'daki ilk gecesini sihirbaz Milyus'un evinde geçirir. İlk başlarda sihirbazın Zıpzıp, Tıptıp ve Ponpon isimli tavşanlarından korkar ama sonra iyi arkadaş olurlar. O da boş yere korktuğunu anlar.

Tavşanlar kahvaltı yaparken yelek ceplerinden saatler çıkarırlar ve geç kaldıklarını söylerler. Bu yüzden Çabi, tavşanları Alis Harikalar Diyarı'ndaki pembe gözlü tavşana benzetir.

Çabi, tavşanlara nereye geç kaldıklarını sorar. Onlar da sirke yeni bir tavşan terbiyecisi geleceğini, yeni numaralar öğreteceğini bu yüzden de sirke gitmeleri gerektiğini anlatır. Tavşanlar, Çabi'yi de alarak sirk çadırına giderler. Fakat o sabah aslanlar, atlar, kaplanlar uyanmayı unuturlar. Tavşanların yanına bir palyaço gelir. Çabi'yi de yeni palyaço zanneder. Onun yeni palyaço olmadığını öğrenince sihirbaz Milyus'un kulağına bir şey fısıldar. Hüzünlünen Milyus, tavşanlarını yeni çalıştırıcının geldiği sahneye gönderir.

Çadırı inleyen bir ses duyulur. Yeni eğitici, tavşanlara öfkesini kusar. Elinde de bir sopa vardır. Tavşanlardan bisiklet numarasını yapmalarını ister. Bunlar karşısında tir tir titreyen tavşanlar, başlarını öne eğerler. Yeni eğitici adının Hortus olduğunu ve bisiklete binmeyi mutfaktaki tencerede pişireceğini söyler. Bunun

üzerine tavşanlar, öylesine korkarlar ki deneyimsiz tavşanlar gibi hatalar yapmaya başlarlar.

Zıpzıp numarasını yaparken bisikletiyle yere yuvarlanır. O sırada da bisiklet selesinde uyuyan fındık faresi, sahneye atlar. Bunu gören Hortus, korkusundan hokkabazın topuna basar ve dengesini kaybedip düşer. Kafasındaki peruk ve elindeki sopa etrafa fırlar. Tavşanlar gülmek ister ama korkudan buna cesaret edemezler. Hortus da düştüğü yerden bağırır. Daha sonra tavşanların ne kadar korkak olduklarını ve tavşanların hemen bisikletlerine binmelerini söyler.

1.21. ELMA ŞEKERİ ÜLKESİ

Yolculuk sırasında Çabi'ye, Durti isimli astronot eşlik eder. Bu, Durti'nin ilk uzay gezisidir. Durti, yolculuk boyunca Çabi'nin yanında olur. Çabi ile Durti, Zologa'nın Dünya'ya en çok yaklaştığı nokta olan Elma Şekeri Ülkesi'nin Elma Şekeri Vadisi'ne giderler. Kurallara göre vadiye sadece yolculuğa katılanlar girebilir. Vadiden yeryüzüne ise ip uzatarak ulaşabileceklerdir. Çalışmaya başlarlar ama Durti, ipi görünce canı ip atlamak ister ve oynamaya başlar. Çabi, ipi Durti'den alıp merdiveni hazırlamaya başlar. Dünya'ya sarkıttıkları iple merdivenden inmeye başlarlar. Tam yolun yarısına gelince Durti, çok acıktığını söyler ve huysuzluğa başlar. Hatta Durti, burnuna kızarmış ekmek kokusu geldiğini söyler. Durti, kendini bir anda merdivenlerden aşağı bırakır ve daha hızlı uçmaya başlar. Kıpırmızı çileklerin yetiştiği bahçeye düşer. Çileklerin güzelliğine dayanamaz ve göbeği şişene kadar yer. Gerçeği anladığında ise çok geçtir, çilekler bir tablonun içindedir. Durti, kocaman bir manzara resminin içine düşer. Tablodaki çileklerin yenildiğini gören ressam üzülür ancak Durti'ye bağırılmaz. Çünkü Durti'den çilekleri neden yediğini öğrenmek ister.

1.22. UÇAN KEDİ

Mor sakallı Masalcı Dede, tüylü kalem ile Pırtık adlı kediyi yazmaya başlar. Bu arada Pırtık oradan geçer. Masalcı Dede, Pırtık'a nereye gittiğini sorar. Pırtık, Durti ve Çabi'nin uzun bir zaman geçmesine rağmen Dünya'dan dönmediklerini ve onları aramaya gideceğini söyler. Masalcı Dede, Pırtık'a uzun zaman olduğunu nasıl anladığını sorar. Ancak Pırtık, bu soruyu cevaplamayı unutup Masalcı Dede'ye neler

yazdığını sorar. Masalcı Dede de Pırtık'ı yazdığını söyler. Bunu duyan Pırtık, masal kahramanı olduğu için çok mutlu olur. Masalcı Dede, Pırtık'ın Dünya'ya gitmemesini ister ve bu işin çok zor olduğunu açıklar. Pırtık da Zologa'da yaşayan kedilerin haftanın bir günü uçabildiğini, Dünya hakkında bilgi de topladığını ve kararlı olduğunu söyler. Uçabildiği gün, Dünya'ya gidip arkadaşlarını bulmak ister. Masalcı Dede ise Pırtık'a halatla Dünya'ya inmenin ne kadar zor olduğunu söyler. Daha sonra Pırtık'ın bu amacından vazgeçmesini ister. Ancak Pırtık zor bir iş olduğunu kabul etmesine rağmen başarılı olacağından emindir. Pırtık, Elma Şekeri Vadisi'ne gider ve halatı sıkıca bağlar. Fakat bütün çabalarına rağmen kaymayı beceremez. Pırtık, halata tutunmayı onlarca kez dener. Biraz dinlenir, uğraşmaya devam eder ve amacına ulaşır. Artık Dünya gezegenine varmıştır. Pırtık, Durti ve Çabi'yi bulur. Daha sonra hep birlikte Elma Şekeri Ülkesi'ndeki Elma Şekeri Vadisi'ne geri dönerler.

Zologa'nın ilk uzay kedisi Pırtık ise başladığı işi bitirmenin mutluluğunu yaşar. Durti ise çok özlediği ev yemeklerine kavuşur. Çabi de yepyeni bilgiler edinip gezegene döndüğü için çok mutludur. Tam bu sırada Dünya televizyonları da günün ilk haberlerinde uçan bir kedinin gökyüzünde görüldüğünü iddia eden haberi sunar.

1.23. MİKROPLARI KORUMA KOLU BAŞKANI

Çabi, Durti ve Pırtık'ın Zologa gezegenine dönüşlerini kutlamak için Mor Dağ'da piknik düzenlenir. Herkes sevinçli bir telaş içindedir. Onlardan birisi de sekiz yaşındaki Nebula adlı kızdır. En güzel kurabiyeleri kendisinin yapacağını düşünüp sevinir. Ancak arkadaşları küçük olduğu için yapamayacağını söylerler. Bu söylenenlere öfkelenen Nebula, kurabiyeyi çok iyi yapan babasından püf noktalarını öğrenmek ister. Babasını dikkatle dinleyen Nebula kurabiyeleri yapar hatta mis kokusu mahalleyi sarar. Kurabiyeler, pikniğe gelen herkese yetecek kadar çoktur.

Ertesi gün Nebula, pikniğe arkadaşları ile gider ve kurabiyeleri arkadaşlarına ikram eder. Fakat kimseden çıt çıkmaz. Daha sonra aralarında bir şeyler fısıldaşırlar. Bunun üzerine Nebula'nın ısrarlarına dayanamayıp kurabiyelerini yemeyeceklerini söylerler. Nebula, bunun sebebini sorar fakat öğrenemez. Arkadaşları oyun oynarlar ve Nebula'yı da aralarına almazlar.

Onları uzaktan izleyen bilge Pofa, çocukların yanına gidip neden doğrularını Nebula'ya söylemediklerini sorar. Arkadaşları da Nebula'nın tırnakları arasında kurabiye hamurları kaldığı için ondan iğrendiklerini söyler. Bilge Pofa, bütün bunları Nebula'ya anlatmalarını ister. Ama arkadaşları ısrarla ondan tiksindiklerini söyler. Hatta arkadaşlarından biri, Nebula'nın okulda mikropları koruma kolu başkanlığı yaptığını söyler. Nebula da bir köşeye çekilip olan biteni izlemektedir. Daha sonra üzülerek kendinden utanır. Kimselere görünmeden eve gider. Tırnak makası, fırça ve sabun alıp temizliğe başlar. Bir yandan da Masalcı Dede'nin masalında adının değiştirmesini umut eder. Masalcı Dede de öyle yapar ve masaldaki bu kıza "Nebula" ismini verir. Nebula bu duruma çok sevinir ve başından geçenleri de unutmaz.

Masalcı Dede, yeryüzündeki nefis ve temiz meyveli kurabiyelerin tümünü çocuklara göndererek masalını bitirir.

1.24. ALAYCI TOG

Masalcı Dede, ormandaki kokuyu ciğerlerine çekip sakalını sıvazlarken bir anda bir ses duyar. Bu ses, Tog'un sesidir ve komşu kızın kurabiyesini kimsenin yemediğini söyleyerek çığlıklar atmaktadır.

Tog, mantardan yapılan kulübesinin bahçesinde bulunan hamakta güneşlenirken, gelen geçenlerle de alay eder. Daha sonra Tog, herkesin Masalcı Dede'nin etrafını sarmasının nedenini merak eder. Ama üşengeçliği yüzünden yerinden kalkamaz. Tog, Masalcı Dede'nin kafasına mavi bir elma fırlatır. Masalcı Dede'nin kafasına mavi elma çok sert çarpar ve bir süre kendine gelemes. Elmayı atanla konuşmak için etrafına bakınırken Flog, utangaç bir şekilde kulağına fisıldar. Tog'un gün boyu neler yaptığını anlatır ve yanına da gitmemesini tavsiye eder. Masalcı Dede, Flog'u dinlemez ve Tog'un bahçesine gider. Tog ise dikkat çektiği için mutlu olur. Bununla da kalmayıp Masalcı Dede'yi görmezden gelir ve bir şarkı söylemeye başlar. O sırada ağaçtan mavi bir elma Tog'un kafasına düşer. Bu sırada Masalcı Dede de Tog'un yanına gitmiştir. Masalcı Dede, ağaçtan düşen Tog'a yardım etmek ister. Ancak Tog, bu davranışını küçümseyici bir tavırla karşılar ve Masalcı Dede'ye bağırır. Daha sonra yere isteyerek atladığını söyler. Buna karşılık Masalcı Dede, sakinliğini korur ve Tog'a bahçesinden kafasına uçan mavi elmayı

getirdiğini söyler. Alay ettiği Zo insanların sinirlemeleri ile mutlu olan Tog, olayları sabırla karşılayan Masalcı Dede karşısında bu sefer eğlenemez. Sonra yerden kalkarak Flog ve Og ile alay eder. Og bahçeden çıkarken Tog'a oyunu hep yanlış oynadığını, alay etmemiş olsa bir sonraki masal kitabının kahramanı bile olabileceğini söyler. Dilinin zehrinde eridiğini ve şansını kaybettiğini belirtir. Tog, bunları duyunca içten içe üzülür. Kafasına elma fırlattığı kişinin Masalcı Dede olduğunu nereden bilebileceğini düşünür.

1.25. ŞAŞTI'NİN KAÇ YÜZÜ VAR?

Uzun zamandır Zologa gezegeninde masal toplayan Masalcı Dede, çok sevdiği Elma Şekeri ülkesinden ayrılacaktır. Farklı gezegenlere giderek taze sözcükler toplamak ister. Yola çıkmak için sabah erken saatte uyanır. Dışarıda bardaktan boşanırcasına yağmur yağdığını görür. Başka gezegene varana kadar ıslanacağını düşünüp güneşli bir günde yola çıkma kararı alır. Pencereden bakarken bahçede duran minderin yağmurdan ıslandığını görür. Şemsiyeyi alıp dışarı çıkar. Şemsiyeyi açar açmaz içinden bir zarf düşer. Eve girdikten sonra zarfın kime ait olduğunu anlamak için pembe kâğıdı okumaya başlar. Mektup, Şaşti tarafından Ziza'ya yazılmıştır. Mektubunda Masalcı Dede'den önemsiz adam olarak bahseder ve ekler. Masalcı Dede'nin Zologa'dan ayrılacağını, onun güvenini kazanıp yazdığı masalların püf noktalarını öğrendiğini söyler. Devamında Masalcı Dede'nin masallarını çalıp bahçedeki turuncu çileklerin altına koyduğunu ve kendisinin deniz kabuğu ile Aska gezegenine doğru yola çıktığını anlatır. Bir de altını şu dipnotu düşer: Masallar, Aska gezegeninde en pahalı mücevherden daha değerlidir. Masalcı Dede, bu kadar güvendiği Zologa Masal Akademisi öğrencisi Şaşti'nin bunları yaptığına inanamaz. Hatta mektubu birkaç kere daha okur. “*Şaşti'nin bana göstermediği kaç yüzü var?*” diye düşünür. Hayal kırıklığıyla beraber bir de şaşkınlık yaşar. Oysa Masalcı Dede, Şaşti ve onun sınıf arkadaşı Ziza'yı yalnızca deneyimli masalcıların katıldığı Kaf Dağı gezisine davet edilmesini sağlayacaktı. Masalcı Dede, o şaşkınlıkla şemsiyesi olmadan bahçeye çıkar ve hüzünlü bir şekilde turuncu çileklerin yanına gider.

1.26. ŞEKER PEMBESİ

Masalcı Dede, üç gündür Mira gezegenindedir. Ama üç gün boyunca hiç masal yazamaz. Çünkü oradaki insanlar robot gibi davranarak duygularını hiç yansıtmazlar. Bu duruma üzülen Masalcı Dede, bahçede turuncu kertenkeleyi izlerken kapı komşusu Oka ve Raza evden çıkarlar. Masalcı Dede'yi görünce selam verip kaç masal yazdığını sorarlar. Masalcı Dede de hiç masal yazmadığını, Mira gezegeninde çalışmanın zevksiz olduğunu, Miralıların robot gibi yaşadığını anlatır. Buna itiraz eden Oka ve Raza, Miralıların duygularını gölgelerinin rengiyle belli ettiğini söyler. Bu duruma Masalcı Dede şaşırır. Oka ve Raza, gölgelerin rengini görebilmesi için Masalcı Dede'yi değişim odasına götürürler. Böylece Masalcı Dede'nin gölgelerin renklerine duyarlı olabildiğini sağlayacaklardır. Çünkü Miralıların duygularını anlamazsa bu gezegeni anlatan masal yazamayacaktır. Masalcı Dede, Oka ve Raza'ya bu ayarlamaların zor olup olmadığını sorar. Bunun hiç de zor olmadığını öğrenir. Raza, ekran başında son ayarlamaları yapar ve birdenbire büyüleyici, göz kamaştırıcı renkler ışıdamaya başlar. Masalcı Dede ne olduğunu anlayamadan enerji nakli tamamlanır. Masalcı Dede, artık gölgeleri renk değiştiren bu canlıların duygularını anlayabilecektir. Oka'nın gölgesinin mavi olduğunu fark eder. Hemen onun ne anlama geldiğini sorar. Raza da bu renklerin hangi anlama geldiğini kendisinin bulmasını ister. Masalcı Dede, pencereden bakar ve pembe gölgeler görür. Raza ve Oka gururlu ve mutludurlar. Onların gölgeleri de şeker pembesi olur. Masalcı Dede gölgelerin hayal kurunca mavi, yeni fikirlere heyecanlanınca şeftali kabuğu rengi olduğunu söyler. Ancak şeker pembesi rengini anlayamadığını belirtir. Raza da herkesin işini zevk alarak yaptığını ve sırlarının bu olduğunu söyler. Masalcı Dede de şeker pembesinin hangi duygunun rengi olduğunu anlar.

1.27. LEYDİ NE İSTİYOR?

Leydi, Mira imparatorluğuna sekiz bininci yaşı gününde armağan edilen asil bir kedidir. Öteki kedilerden çok farklıdır. Kimsenin ayağına sürtünmez, miyavlamaz, kucakta şarkı söylemez. Tüm gün güzellik salonunda tüylerini kabartır.

Gezegene Masalcı Dede ve Pırtık'ın geldiğini duyunca düşlerini gıcırdatır. Ona rakip olacak bir kediye dayanamaz. Leydi, çok hırslı bir kedidir.

Pırtık ve Masalcı Dede'yi saraya davet eder. Pırtık, bunlardan habersiz yeni bir arkadaşla tanışacağı için çok mutludur. Leydi, Pırtık gelince onu görmezden gelir ve sadece Masalcı Dede ile ilgilenir. Leydi, Masalcı Dede'ye büyük büyük babalarından dinlediği efsaneleri anlatmak ister. Leydi başka gezegenlerde tanınacağı için çok sevinir. Bahçede kırmızı simli yün yumağı ile oynayan Pırtık'a hırlar. Pırtık da sessizce oradan uzaklaşır. Leydi, Pırtık'ı Masalcı Dede'ye şikâyet ederken Pırtık'ın sıradan biri olduğunu ve onun masallarında akıllı bir kedinin olması gerektiğini söyler. Masalcı Dede, bu konuyu geçiştirmek için anlatacağı efsaneleri sorar. Leydi ise o kediyi kitaplarından çıkarıp kendi resmini koymasını karşılığı anlatacağını belirtir. Bunun üzerine Masalcı Dede, Leydi'nin de fazla hırsı yüzünden gemisini batırdığı söyler ve oradan uzaklaşır.

1.28. AKREP GAZETESİ

Tiktak gezegeninin her yanı sık ormanlarla kaplıdır. Bu gezegenin en önemli özelliği de tepsi biçiminde olmasıdır. Gezegen kalabalıklaşınca insanlar, gezegenin kenarlarından taşıp boşluğa düşerler.

Dudi, Lumi ve Reni isimli bilim adamları bu soruna çözüm bulmak için birlikte çalışmaya başlarlar. Gecelerce araştırma yaparlar. Buluşu yaptıkları gün Dudi, sevinçten zıp zıp zıplar. Lumi, heyecandan sürekli tuvalete gider. Reni ise daha soğukkanlıdır. Buluşlarını açıklamak için gezegenin her yerine haber salarlar. Tiktak gezegeninin tek gazetesi Akrep gazetesini ve Yelkovan televizyonunu, açıklama yapacakları alana davet etmeyi ihmal etmezler. Dudi de sözcü olarak seçilir.

Tüm hazırlıklar biter, açıklama günü gelir. Dudi kürsüye çıkar. Elindeki kutuyu gösterip içinde Şulub adında bir alet olduğunu söyler. Bu alet sayesinde gezegende, insanların kenarlardan düşmesi engellenecektir. Ardından davetlilere arkadaşları ile küçük bir gösteri yapacağını söyler.

Elindeki kutudan bir makine çıkarır, gökyüzüne doğru tutar. Gökyüzü bir perde gibi, makinenin içindeki filmi göstermeye başlar. Gezegenin çevresini saracak

manyetik kafesin, nasıl oluşacağını anlatan bir gösteri başlar. Şulub, gezegenin etrafında görünmeyen kafesi oluşturacak olan alettir.

İzleyenler, duruma şaşırır ama kimse uzay boşluğuna düşmeyeceği için de buna çok sevinirler. Dudi ve arkadaşları, gösteri sonunda soruları yanıtlarlar. Buluşları ilgi görünce onlar da mutlu olurlar. Ertesi sabah, yaptıkları ilk iş Akrep gazetesini almak olur. İlk sayfada Şulub ve kendilerinin kocaman bir fotoğrafını görürler. Haberin içeriğinde ise Dudi ve arkadaşlarının gezegenin çevresinde görünmez bir kafes yapacaklarını anlatarak halkı aldatmaya çalıştıkları yazar. Bu haberi gören Dudi ve arkadaşları çok şaşırırlar. Hepsi çok büyük hayal kırıklığına uğrar.

Onların hayal kırıklığının farkına varan Masalcı Dede, kapılarının altından pulsuz mavi bir zarf atar. Dudi, zarfı görüp alır. Masalcı Dede, Dudi ve arkadaşları için; kimi zaman umut ettiklerine ulaşamayabileceğini fakat hayal kırıklığı ile sonuçlanan her olay içinde de armağanın saklandığını ve onların yola devam etmelerini yazar.

1.29. KAYIP KİTAPLIK

Tiktak gezegeninin saçsız bir insan başına benzeyen Pat isimli uydusu vardır. Limonatasını içen Masalcı Dede, gece yürüyüşüne çıkar. Pat'ın olduğu yere gidip onun ıssız yüzeyine “pat” diye atlar.

Merakla etrafını süzüp nerede olduğunu anlamaya çalışırken alacakaranlığın ürpertici sessizliğinden gelen fısıltılar duyar. O zamana kadar hiç görmediği minik yeşil yaratıklar bulutlara astıkları salıncaklarda sallanıp aralarında konuşurlar. Bu minik yeşil yaratıkların kulakları karnabahara benzer. Birden Masalcı Dede'yi fark ederler ve kim olduğunu sorarlar. O da gezgin bir masalcı olduğunu, Tiktak gezegeninden geldiğini söyler. Yaratıklardan iki burunlu olan Masalcı Dede'ye boğuk sesle “*Seni onlar mı gönderdi?*” diye sorar. Kimlerin olduğunu anlamayan Masalcı Dede durumu anlamadığını açıklar ve yaratıklar da bir şey bilmediğini açıklayınca sırrın peşinde pek çok yaratık olduğunu söyler. Bu kez Masalcı Dede sırrı merak eder. Tıknaç, kızıl saçlı olan yaratık kayıp bir kitaplığın sırrını çözmeye çalıştıklarını açıklar. Masalcı Dede kayıp kitaplığın yerini bildiğini fakat Tiktak

gezegenine gidip defterindeki haritaya bakması gerektiğini söyler. Yanında da onlardan birinin gelebileceğini ekler. Fakat yaratıkların hepsi aynı anda bu durumu karşı çıkar. O gezegene gelemeyeceklerini ve kayıp kitaplığı kendilerinin bulabileceğinin söylerler. Masalcı Dede yokmuş gibi kendi aralarında konuşmaya devam ederler.

Teklifi geri çevrilen Masalcı Dede kendini kötü hisseder, onlara kırılır. Gece yürüyüşünün berbat geçtiğini düşünüp gezegenine dönerken kendi kendine kırınlığını fısıldar. Yosun yeşili olan yaratık bunu duyup Masalcı Dede'ye o gezegenin atmosferinde yaşamaları için gerekli Çozot gazı bulunmadığını, oraya ayak bastıkları an nefessiz kalıp boğulduklarını anlatır. Bunu duyan Masalcı Dede'nin içi rahatlar *“Şunu daha önce söyleseydiniz ya... Durup dururken kırılacaktım size.”* der.

1.30. KUKA'NIN MASALI

Masalcı Dede yeni masallar aramak için yolculuğa çıkar. O sırada gezegenin birinden ezgiler duyar, o tarafa yönelir. Ezgilerin geldiği gezegene gelince çekinerek gezegenin kapısını çalar. Kapı açılır ve onu iriyarı bir robot karşılar. Robot metalden elini Masalcı Dede'ye uzatır.

Robot gezegenin isminin Tars olduğunu ve o gezegene girebilmek için sorulan soruya doğru yanıt vermesi gerektiğini söyler. Masalcı Dede'ye bu durumu kabul edip etmediğini sorar ve Masalcı Dede de evet der gibi başını sallar. Masalcı Dede'ye robotla konuşmak komik gelir. Masalcı Dede o gezegende birkaç gün kalıp masal toplamak ister.

Robot o güne kadar sorulan sorulara çocuklar dışında kimsenin doğru yanıt vermediğini söyler ve Masalcı Dede'ye emin olup olmadığını sorar. Robot: *“Elma şekeri ne renktir?”* diye sorusunu yöneltir. Masalcı Dede bu sorunun yanıtı olmadığını; birinin elma şekerini kırmızı görünürken, renk körü birinin elma şekerini kırmızı göremeyeceğini söyler.

Robotun sorusunu doğru cevaplayan Masalcı Dede, Tars gezegenine girer ve içeride çocukları görür. Tars gezegeni olağanüstü güzelliğiyle Masalcı Dede'nin gözleri önündedir. İçerideki çocuklar, Masalcı Dede'yi görür görmez tanır. Çocuklar

Masalcı Dede'yi gördüklerine çok mutlu olurlar. Masalcı Dede de çocuklarla birlikte oturup onlara masallar anlatmaya başlar. Tam o sırada Tars gezegeni kapısına uzay kaykayı gelir, kaykaydan inen çocuklar kapının önünde robotun sorduğu soruları bir bir yanıtlar. En sona da Kuka kalır. Soruyu duyan Kuka sorunun yanıtını bildiği hâlde, cesaretini toplayıp sorunun yanıtını veremez. Robot sorulan soru için on saniye süre vermektedir bu süre içinde soruyu cevaplayamayan Kuka Tars gezegenine girme hakkını kaybeder. Bunun üzerine robot da Kuka'dan arkadaşları içeriden çıkana kadar onları bekleme salonunda beklemesini ister. Kuka aslında elma şekerinin duruma göre değişebileceğini bilmektedir fakat cesaret edip robota yanıt veremez. Robottan yeni bir şans istemek ister fakat buna da cesaret edemez.

Arkadaşları akşama doğru güle oynaya geri dönerler. O kadar neşelidirler ki sanki bir masal kitabından çıkmış gibidirler. Arkadaşları Kuka'nın içeri giremeyeşine üzüldüklerini söylerler. Kuka aslında soruyu bildiğini fakat cesaret edip yanıtlayamadığını onlara da söylemek ister bunu da söyleyemez. Arkadaşları içerideki dünyayı en çok da atlı karıncayı anlata anlata bitiremezler.

Kuka'nın içinden bir ses, çekingenliği yüzünden pek çok şey kaybettiğini fısıldar.

1.31. KARA DELİK MASALCISI

İlksizlerin ilkinde, masmaviliğin orta yerinde bitmek tükenmek bilmeyen bir kara delik uzanır. Masalcı Dede düşünde Kara Delik Masalcısı'nı görür. Düşünde gördüğü Kara Delik Masalcısı, Masalcı Dede'yi çağırır. Bu düş sonrası Masalcı Dede kara deliğe gitmeye karar verir.

Samanyolu saati ile iki yüz elli yıl süren yolculuk geçirir ve karşısında bembeyaz taşlardan yapılmış bir şato görür. Kara Delik Masalcısı bu şatoda yaşar. Masalcı Dede çekinerek şatonun kapısını çalar. Kara Delik Masalcısı kapıda belirir, masalcıdan çok büyücüye benzemektedir. Kara Delik Masalcısı, Masalcı Dede'yi güzel bir şekilde karşılar ve yorgun olduğunu fark edip içeri buyur eder.

Bir anda gökyüzü gümbürtüyle ortadan yarılr ikisi de yukarı çekilir. Şatonun üst katına geçerler, orada görkemli bir sofra onları bekler. Kara Delik Masalcısı,

Masalcı Dede ile masalları konuşmak istediğini beraber yemek yiyeceklerini söyler ve onu sabırsızlıkla beklediğini de ekler.

Masalcı Dede, masallarını anlatmaya başlar. Bir yer bin anlatır o sırada Kara Delik Masalcısı uyuklar. Bunu gören Masalcı Dede biraz da onun masallarını dinlemek ister. Kara Delik Masalcısı gözlerini aralar, Masalcı Dede'ye bir şeyler anlatır. Kara deliğin aslında bir bilgi kaybı olduğunu orada masalların kaybolduğunu ve kendisinin hiç masalcı olmadığını anlatır. Kara Delik Masalcısı uzay derinliklerindeki masaları çok merak ettiğini ve bunu öğrenmek için tek yolunun masalcıları yanına çağırıp onlardan yeni masallar öğrenmek olduğunu anlatır.

Masalcı Dede buna karşılık onun çok bencilce davrandığını ve yalan söyleyerek onları yanına çağırdığını söyler. Kara Delik Masalcısı, kara deliğin onu yutmasından korktuğu için onları yanına çağırdığını söyler ve ekler yanına gelecek masalcıların kara delikte yutulursa onu ilgilendirmediğini açık açık belirtir. Çünkü kara delik, Masalcı Dede'yi yutsa da o öğrenmek istediğini öğrenmiştir. Tam o sırada kırbaç şaklamasına benzer bir ses duyulur, kara deliğin güvenliğinden sorumlu şafak atlarından biri kapıda belirir. Elindeki kara kitabı gösterip Kara Delik Masalcısı'na başkalarının masallarını kopyalayarak kara kitabı yazanın o olup olmadığını sorar. Bu sırada Masalcı Dede kanatlı buluta atlayıp gitmeye hazırlanır, bunu gören ve herkesi kullanmaya alışık olan Kara Delik Masalcısı arkasından seslenir. *“Hey dostum, nereye? Sana şaka yaptım, geri dön! Beni yalnız bırakma!”* Masalcı Dede'nin sesi kara delikte yankılanır; bencilliğin dostluğun zehri olduğunu ve bunu unutmaması gerektiğini söyler.

1.32. GÜNEŞ DOĞMAYI UNUTUR MU?

Masalcı Dede az gider, uz gider sonunda Zologa'nın ikizi olan Tinga gezegenine varır. Kanatlı bulutundan kentin en kalabalık meydanına iner. Kutlamaya benzer bir etkinlik vardır. Masalcı Dede ne olduğunu anlayamaz ilk bakışta, insanlar telaş içinde koşturmakta hatta Masalcı Dede'yi bile fark edememişlerdir.

Meydanda, abanoz ağacından işlenerek yapılan bir kaplumbağa ailesi heykelinin açılışı vardır. Sanatçı yaptığı heykeli hayranlıkla izlerken bir çift mavi gözün kendisine baktığını görür. Bu mavi gözlü Tingalı çocuğa sanatçı gülümser.

Çocuk utanır ve gözlerini sanatçının bakışlarından kaçırır. O sırada çocuğun annesi evde çok işin olduğunu söyler ve çocuktan oyalanmamasını ister. Heykel için de bir tahta parçası olduğunu söyler. O heykeli aylarca uğraşıp yapan heykel sanatçısı bunları duyunca üzülür fakat beğenen birçok kişiyi de görünce üzüntüsü çabucak geçer. Çocuk heykele bakmak için annesine ısrarcı davranır annesi ise umursamaz bir tavırla çocuktan başka zaman bakmasını ister. Herkes hayranlıkla bu ağaçtan yapılmış kaplumbağa yontusunu hayranlıkla izlerken o eve gitmek zorundadır.

Çocuğun üzüntüsünü gören ve yüreğinde hisseden Masalcı Dede ona en güzel masallarından birini anlatmak ister ve bunun bir yolunun arar. Düşünüp kaşınır, kaşınırken de sırtındaki masal sandığı gürültüyle yere yuvarlanır, masallar da yere saçılır. Mavi gözlü çocuk annesinin elinden kurtulur ve koşarak Masalcı Dede'ye yardıma gelir. Şimdi de Masalcı Dede üzülür, bir anda yanaklarından yaşlar süzülür.

Tingali çocuk kâğıtları çabucak toplar ve yüzünde minik bir tebessüm belirir. Masalcı Dede'ye sandığının kırılmadığını ve üzülmesi için bir neden olmadığını söyler. Bu sefer de soru sorma sırası Masalcı Dede'ye geçer. Çocuğun düşünceli görüldüğünü ve bir üzüntüsünün olduğunu söyler ve içine atmamasını ister. Çocuk içine atmadığını biraz daha kalıp kaplumbağalara bakmak istediğini ve bunu annesine söylediği hâlde annesinin izin vermediğini anlatır. Ayrıca Tingali çocuk bunun hayatı boyunca unutmayacağını da ekler. Masalcı Dede gülmek ister fakat çocuk daha fazla üzülmesin diye gülmez, çocuğun omzuna yavaşça dokunur şunları söyler:

“-Masallarımın biri şöyle biter: Çok iyi biliyorum ki, güneş doğmayı, çiçekler açmayı, üzüntü zaman içinde azalmayı unutmaz! ”

1.33. HAPTAN HUPTAN BİR KALE

Masalcı Dede, Tinga gezegenindeki Estekköstek Kenti'ne gitmek için rüzgar sırtına biner. Havada uçar, anahtar deliğinden geçer haptan huptan bir virane kaleye varır. Bir de bakar inler ile cinlerin basket maçı var. Masalcı Dede virane kaleyi cebine sokar ve yoluna devam eder. Güz geçer yaz gelir sonunda Estekköstek Kenti'nin merdivenlerine varır. Bir de ne görür mor sakalının üstünde bir karınca çim biçme makinesi ile dolaşıyor.

Masalcı Dede mor sakalına izinsiz gelen karıncayı sakalında istemez ve bunu da kendisine söyler. Karınca tasını tarağını toplar ve çekip gider. Karınca, fildişinden yapıma tarağını unuttur. Masalcı Dede tarağın üstünde bir ayna, aynanın içinde gelincik kırmızısı bir fil görür. Masalcı Dede filin orada ne işi olduğunu sorar. Fil de aynanın büyük büyük dedesinin dışından yapıldığını, kendine bakmak isterken aynanın içine kaçtığını ve kurtulamadığını anlatır.

Estekköstek kentinde böyle tuhafıklar doğal sayılır. Ancak böyle durumlara Masalcı Dede alışık değildir. Masalcı Dede fil için ne yapabileceğini sorar. Oradan kurtulmanın çok zor olduğunu söyleyen fil kurtulmanın tek yolu olduğunu onun da; birisinin haptan huptan virane bir kaleyi bu aynanın içine sokması hâlinde kurtulabileceğini belirtir. Masalcı Dede bunun çok kolay olduğunu söyler ve cebinden kaleyi çıkarır. Ayna, kalenin görüntüsünü yansıtmaya başlar ve içeride yer kalmaz, fil dışarı atlar. Gelincik kırmızısı kırmızı fil, hortumu ile Masalcı Dede'ye sarılır. Fil kendisine çok yalnız ve çaresiz olduğu bir anda yardım eden Masalcı Dede'ye teşekkür eder. İyi dostu sandığı canlıların hepsinin onu orada yalnız bırakıp gittiğini anlatır Masalcı Dede'ye. Olanlardan sonra kalabalık kentte ne kadar yalnız olduğunu, kimsenin yardım etmediğini anlatır.

Sessizce olup biteni dinleyen Pırtık, bir anısını hatırlar. Günlerce yürüyüp Dünya'da yaşayan arkadaşı Pupik'i görmeye gittiğinde yaşadıkları gelir aklına. Pupik'in yaşadığı evde kapılar hava kararınca kapanır, sabaha kadar da açılmazmış. Sığınacak bir yer bulamayan Pırtık ayazda sabaha kadar arkadaşını bekler. Dünya'da yapayalnız kalmış duygusuna kapılır. Oysa Pupik de içeride aynı duyguları yaşar. Sabah olup kapılar açılır ve Pırtık arkadaşına görkemli bir karşılama töreni hazırlar. Kimi zaman geçici bir yalnızlık doldursa da yüreklerini ikisi de asla yalnız olmadıklarını bilir. Pırtık bunları düşünürken uyuyakalır.

Kırmızı fil, hiç yalnızlık çekmeyen, dostları olan çocukların bu masalı okuyup gülümsemelerini ister. Fil de masal kahramanlarından biri olmak için masal sandığının içine atlar.

1.34. UTİ'NİN UTANCI

Tekerlemeler söylemeyi seven Masalcı Dede oturduğu gül dağında mırıldanır:

“Masam masal maliki,

Kim der ki, yaşım bin iki?

Bir varmış, iki varamamış,

Üç... yatıya kalmış.

Bir de baktım ne göreyim

Masal sandığım doluvermiş

Aman, bu sandığı taşımak ne zormuş.

Tutayım pirenin birisini

Taşıtayım masalın en irisini...”

Masalcı Dede tekerlemesini söylerken gümüş mavisi ayakkabılarını giymek gelir aklına. Ayakkabıları ayağına giyer giymez zaman ırmağından geçiverir. Masalcı Dede kendini Zologa gezegeninde bulur. Onu çok seven Zo insanları çok mutlu olurlar, kutlamalar yaparlar. Bu duruma en çok da Logi ve Mogi sevinir. Masalcı Dede Zologa gezegeninde kalmayacağını, Dünya'ya dönmesi gerektiğini, sandığının ağırlaştığını ve masalları boşaltınca geleceğini söyler.

Dostları Logi ve Mogi onu bırakmak istemez. Bu duruma bir çözüm bulurlar; Zologa gezegeninin en güçlü kuvvetli sporcusu, gezegenlerarası üne sahip, uzay samuru Uti'ye giderler. Masalcı Dede'nin ulağı olarak sandıkla beraber Dünya'ya gidip gidemeyeceğini sorarlar. Uti bunu sevinerek kabul eder, sandığı Dünya'ya indirmek bir bardak suyu taşımak kadar kolaydır onun için. Hem Dünya'da yaşayan su samuru arkadaşlarını görebileceğinin düşününce daha çok sevinir.

Hazırlıkları tamamlayan Uti, sandığı alır ve teslim edeceği adresi öğrenir. Sandıktaki masalları çok merak eder ama izinsiz okuyamayacağını da bilir. Yola çıkmak üzereyken aklına: *“İçinden bir masalı alırsam kim anlayacak?”* fikri gelir. Sandığın içinden bir masal alıp kemerine sıkıştırır. Uti, emanet sandığı Dünya'ya

ulaştırır. Masalcı Dede'nin en yakın arkadaşı olan Ozan dede Günbi'nin kapısını çalar fakat kalbi gümbür gümbür atmaya başlar. Günbi, Uti'yi içeri buyur edip onunla ilgilenir. Uti tam gideceği sırada Günbi Uti'ye gülümseyerek sandığı birlikte açmak istediğini söyler.

Sandığı açarlar açmasına ama içinden bir de kısa mektup çıkar, o mektupta sandığın içinde kaç masal olduğu yazılıdır. Günbi masalları sayınca bir eksiklik olduğunu fark eder bu sırada Uti'nin utançtan yüzü kızarır. Günbi birkaç kez saymasına rağmen her defasında masallar eksik çıkar, Uti de kemerindeki masalı gizlemeye çalışır. Olan biteni anlayan Günbi, duyarlı biridir ve Uti'nin yardıma ihtiyacı olduğunu düşünür. Yolculuk esnasında belki sandığın açılıp bir masalın uçup üzerine takılıp kalabileceğini belirtir Uti'den üstünü kontrol etmesinin ister. Bu sözlerden cesaret alan Uti, kemerine sıkıştırdığı kağıdı çıkarır. Günbi, Uti'ye teşekkür ederek onun üstünde takılıp kalmasına sevindiğini, uçup gitseydi daha kötü olacağını anlatır.

Uti, masal sandığının kapağını kapatır tam bu esnada gökten mavi elmalar düşer. Hepsi de çocuklara...

2. MAVİSEL YENER'İN MASAL KİTAPLARINDA DEĞERLER EĞİTİMİNE YÖNELİK BULGU VE YORUMLAR

Masalların değer aktarımında ne denli öneme sahip olduğundan önceki bölümlerde bahsedildi. Buradan yola çıkarak Mavisel Yener'in kaleme aldığı on iki masal kitabı, Özcan (2011)'in Hikâyelerle Karakter Eğitimi adlı kitabında değerler eğitiminde belirlediği on bölümde verilen değerler doğrultusunda incelenmiştir. Bu değerler şunlardır:

1. Bölüm: Sabır – Kararlılık - İnanç
2. Bölüm: Özgüven
3. Bölüm: Özdisiplin – Çalışkanlık – Zamanı Verimli Kullanma
4. Bölüm: Dostluk - Vefa
5. Bölüm: Hoşgörü – Sevgi – Alçakgönüllülük - Duyarlılık
6. Bölüm: Sorumluluk
7. Bölüm: Dürüstlük – Güvenilirlik – Saygı – Adalet

8. Bölüm: Cesaret

9. Bölüm: İyilik – Yardımseverlik – Paylaşma – Merhamet

10. Bölüm: Tutumluluk – Kanaatkârlık (Özcan, 2011: 3-9).

Bu inceleme sonucunda ortaya çıkan bulgular aşağıda sunulmuştur:

2.1. SABIR – KARARLILIK - İNANÇ DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1996)'te sabır; “1. Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç. 2.Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1450)'te ise sabır, “1. Acıya, üzüntüye ve sıkıntıya katlanma; zorluk güçlük ve musibetlere dayanma; tahammül. 2.Olabilecek şeyleri telaşa kapılmadan bekleme. 3.Devam etme, sebat gösterme.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1322)'te kararlılık; “kararlı olma durumu, istikrar.” şeklinde tanımlanmaktadır. “Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 958)'te ise kararlılık, “kararlı olma hâli, istikrar” şeklinde ifade edilmiştir.

Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 848)'te inanç ise “bir fikre olan bağlılık, kesin kabul” şeklinde ifade edilmiştir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1186)'te ise inanç “1. Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma. 2. Birine duyulan güven, inanma duygusu.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Sabır, üzüntü verecek (yoksulluk, ölüm, ayrılık, öfke ve haksızlık gibi) olaylar karşısında tahammül gösterebilir. Daha sonra onlardan kurtulabilmek için gerekli tedbirleri almak, gereksiz davranışlardan uzaklaşmaktır (Karagöz, 2002: 5-6). Eğer insan sabırlı olursa toplum tarafından sevilerek takdir edilir ve böylece uzun vadede kazanmış olur (Yılmaz, 2014: 103).

Kısacası sabır, bir insanın hayatın zorlukları ve beklenmedik engelleri karşısında sarsılmadan, kırılmadan ve gerilmeden direnerek ümitsizliğe düşmeden dayanmasıdır (Yılmaz, 2015: 98). İnsan, zorlukları aşabilmek için sabırla davranırsa başarılı olabilir. (Çetin, 2015: 21). Sonuç olarak sabır, toplumun her bir ferdinin kararlı davranmasını ve güçlenmesini sağlar.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında sabır-kararlılık-inanç değerinin dağılımı aşağıda Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Mavisel Yener'in Masallarında Sabır - Kararlılık - İnanç Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Sabır- Kararlılık - İnanç	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	14	
2	Tırtıl Teyze	10, 11	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	12	
6	Düş Sandığı	7, 9, 11	
7	Uçan Goril	13	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	11, 13, 15	
10	Dipsiz Göl	-	
11	Evinden Kaçan Masal	9, 10, 16, 19	
12	Yaşlı Kitap	-	
13	Sihirli Çoraplar	48, 49, 52	
14	Konuşan Koltuk	-	
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	9	
16	Öfkeli Zo	-	
17	Kıskanç Mula	-	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	31	
20	Hortus'un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	38	
22	Uçan Kedi	42, 43	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-	
24	Alaycı Tog	51	
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-	
26	Şeker Pembesi	-	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	71	
29	Kayıp Kitaplık	-	
30	Kuka'nın Masalı	78	
31	Kara Delik Masalcısı	-	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	84, 85	
33	Haptan Huptan Bir Kale	87, 90	
34	Uti'nin Utancı	-	

Mavisel Yener'in masallarında sabır-kararlılık-inanç değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; çocuk kuşa gölün adını sorar. Daha sonra çocuk, kuşa bu gölde neden her şeyin mektup olduğunu sorar. Serçenin çocuğa verdiği cevapta sabırlı olma değerine şu şekilde yer verilir:

“ ‘-Doğadaki her canlı bir mektuptur. Karıncalarda çalışkanlığı, kırlangıçlarda sabrı, yapraklarda umudu, dipsiz gölde sonsuzluğu görmüyor musun?’” (MM, s.14).

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında; minik tırtıl neden koza ördüklerini merak eder. Bunu tombul tırtıl teyzeye sorar. Tombul tırtıl teyze, kelebek olmanın tırtılların düşü olduğunu söyler. Bunun üzerine mavi kelebeğin söylediklerinde sabır değeri şöyle vurgulanmaktadır:

“ ‘-Kozanın içindeyken, üç hafta boyunca nasıl da özlemiştim güneşi. Uçmayı düşünmüşüm hep, başardım işte’ demiş.” (TT, s.10).

Mavi kelebeğin bu ifadesinde bir hedef belirleyip o hedef uğrunda kararlılık ve inanç göstermek yoluyla sabır değerine yer verildiği görülmektedir.

Aynı masalın devamında teyze tırtıl, kelebeğe kozanın içerisinde üç hafta kalmanın sıkıcı olup olmadığını sorar. Kelebeğin cevabında bu üç haftalık sürede neler yapılabileceği, düşündüklerine inanmanın ayrıca bu uğurda sabırlı ve kararlı olmanın ne kadar önemli olduğu şöyle ifade edilir:

“ ‘-Hayır, hiç değil. Bol bol uyursun kozanın içinde. Uyanırken de hep sevgiyi, barışı, güzellikleri düşünmeli bir tırtıl. O zaman, kanatlarının rengi çok parlak, bol desenli güzel bir kelebek olarak çıkar kozadan’ demiş kelebek.” (TT, s.11).

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; ertesi sabah Birce, planını uygulamaya başlar. Anneannesine gidiyor gibi yaparak otların arasına gizlenir. Amacı, ortalığı dağıtmayı yakalamaktır. Birce, belirlediği amacına ulaşmada kararlı davranarak sabır gösterir. Daha sonra amacını gerçekleştirirken gösterdiği sabır, masalda şu şekilde sezdirilmiştir:

“ Öylece beklemiş. Perdenin aralığından odasını görebiliyormuş.” (DB, s.12)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut aldığı kitabı imzalaması için yazara verir. Umut’un yazarla konuşmasında, kitap almak için ne kadar sabırla beklediği şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Öğretmenimizle birlikte üç gün önce gelmiştik. Ama kitap alamamıştım, param yoktu. Üç gündür para biriktiriyordum. İmzalar mısınız?’ diye sordu.” (DS, s.7)

Umut’un bu ifadesinde, kitap fuarından kitap almakta ne kadar kararlı olduğuna yer verildiği görülmektedir.

Aynı masalın devamında yazar, Umut’un aldığı masal kitabını imzalayarak ona uzatır. Daha sonra Umut’un düş ustası olmasında kararlı bir şekilde sabretmesinin önemi şu şekilde vurgulanır:

“Umut, kitap satın alabilmek için günlerce ayakkabı boyamıştı. Biriktirdikleriyle düşünüyü gerçekleştirmiş bir düş ustasıydı.” (DS, s.9)

Bu ifadeye ise Umut’un inandığı hedefi gerçekleştirebilmek için gösterdiği sabır ve kararlılık bir kez daha vurgulanmıştır.

Yine masalın devamında, Umut yazara düşlerle ne yapabileceğini sorar. Bu arada Umut’un boya sandığı okuyuculara anlatılırken tekrar sabırlı olmanın öneminden şu şekilde bahsedilir:

“Boya sandığının içinde gece gündüz büyüttüğü düşler vardı, umut vardı.” (DS, s.11)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; yavru goriller bardaklardan su içerler. Sadece Şımarık, bardağı yere atar. Bunun üzerine Sezgin Bey, Şımarık’ı uyarır. Ali, babasına Şımarık’ın bardağı yere atmaması gerektiğini nasıl öğreneceğini sorar. Babasının Ali’ye verdiği cevapta sabır değeri şu şekilde belirtilmiştir:

“-Şımarık, masadakilerin yere atılmayacağını öğrenecek. Söylediklerime uymazsa onunla bir süre ilgilenmeyerek ceza veriyorum. O da hatasını anlıyor. Böylece öğrenmiş oluyor’ demiş Sezgin Bey.” (UG, s.13)

Bu ifadede ise Sezgin Bey'in Şımarık'a bardağı yere atmaması gerektiğini öğretmedeki kararlığı ve inancı vurgulanmıştır.

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında; Toros Ihlara'ya okula gitmek istemediğini söyler. Bunun üzerine Toros'un, Ihlara'nın anlattıklarını sabırlı bir şekilde dinlemesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Okulda çok arkadaşın olacak, karne getirme derdin olmayacak, saatlerce şiir ezberlemen gerekmeyecek, çarpım tablosunu öğrenmek zorunda da değilsin.’

Toros Ihlara'nın anlattıklarını şaşkınlıkla dinlemiştir.” (KO, s.11 ve s.13)

Aynı masalın devamında evde olanları gören annesi kızgınlıkla Ihlara'ya söylenir. Ihlara'nın üzülmediğini gören Toros da bu duruma üzülür. Daha sonra Toros'un verdiği kararda sabır değeri şu şekilde okuyucuya hissettirilmiştir:

“O gün kararını vermiş. Köpek okuluna gidecek, insanlara kendini anlatabilmeyi öğrenecekti.” (KO, s.15)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) yarım kalmış masal, artık çocukların Kafdağı'nın önündeki masalları öğrenmesini ister. Bunu gerçekleştirmek için yaptığı davranıştaki sabırlı olma değeri, okuyuculara şu şekilde aktarılmıştır:

“Sekiz gün, yedi gece kaçma fırsatı bekledim. Sekizinci geceydi; canımı dişime takıp hiç ses çıkarmadan, yavaşça kaçtım Masalcı Amca'nın evinden.” (EKM, s.9 ve s.10)

Bu ifadede ise yarım kalmış masalın kaçmayı hedeflediği, inandığı hedef uğrunda kararlılık göstermesiyle sabır değerine yer verildiği görülmektedir.

Aynı masalın devamında Güneş Kız, yarım kalmış masala dolunaydan masal istediğini söyler. Ancak buna yarım kalmış masal inanmak istemez. Bunun üzerine Güneş Kız'ın konuşmasında, bir amaca inanınca gerçekleşebileceği şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Benimle alay etme. Bana inan. Ben ne düşünürsem, o gerçek olur her zaman.”. (EKM, s.16)

Yine masalın devamında yarım kalmış masal buna inanmamakta ısrar eder. Buna kanıt olarak bir filin sırtına binip uzay yolculuğuna çıkmanın da gerçek olamayacağı tezini öne sürer. Bunun üzerine Güneş Kız, bir hedef belirleyip o hedef uğrunda inançlı bir şekilde kararlılık gösterilirse bu hedefin gerçekleşebileceğini şöyle anlatmıştır:

“-Hâlâ benimle alay ediyorsun. Düşündüğüm şeyin gerçekleşmesi için ona inanmam gerekir. Ben bir filin uçabileceğine gerçekten inansam o bile olur.” (EKM, s.16)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Güneş Kız toplantıya gelen davetlilerle balıkçayı, kuşçayı, ağaççayı konuşur. Güneş Kız, yarım kalmış masalın da onlarla konuşabileceğini söyler. Ancak yarım kalmış masal öğrenmeye kararlı olmadığı için Güneş Kızı tersler. Bunun üzerine Güneş Kız, eğer kararlı bir şekilde sabır gösterirse onları anlayabileceğini yarım kalmış masala şöyle anlatmıştır:

“-Yanlıyorsun işte. Doğada yaşayan her varlığın bir dili vardır. Eğer çok istersen onları anlayabilirsin. Heyy... Şuradaki gökkuşağına bak!” (EKM, s.19)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar) kızın arkadaşı sihirli çorapları sepete atar. Sihirli çorapların sepette kararlı bir şekilde sabırla beklemeleri şu şekilde vurgulanmıştır:

“Sihirli çoraplar birbirlerine sarılıp kırk gün kırk gece bu sepetin içinde konaklamış, kırık dökük oyuncaklarla arkadaşlık etmişler.” (SÇ, s.48)

Aynı masalın devamında bir gün, çocuğun annesi sepeti toplarken sihirli çorapları görür. Annesi çocuğunun sihirli çorapları giymesini ister fakat çocuğu giyemez. Bunun üzerine sihirli çorapları yeni geline verir. O da sihirli çorapları evindeki sandıkta saklar. Sihirli çorapların sandıkta sabırla beklemelerine, şöyle dikkat çekilmiştir:

“Burası çok karanlıkmış. Çoraplar çaresiz yeni sahiplerini bekleyeceklermiş.” (SÇ, s.49)

Yine masalın ilerleyen bölümünde sihirli çoraplar, Eylül Kız’a küçük gelir. Daha sonra sihirli çorapların Eylül Kız’dan sonra yeni sahiplerinin hayallerini

gerçekleştirmek için kararlı bir şekilde sabırla beklemelerine masalda şu şekilde yer verilmiştir:

“Annesi çorapları minik bir kutuya koyup kaldırmış. Sihirli çoraplar başka bir çocuğun hayallerini gerçekleştirmek için, minik beyaz kutunun içinde beklemeye başlamışlar.” (SÇ, s.52)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı) Masalcı Dede, bir ekmek fırını önünde diğer iki fırından daha fazla insanın kararlı bir şekilde beklediğini görür. Bunun üzerine fırıncıya giderek neden insanların sabırla beklediklerini sorar ve şu yanıtı alır:

“-Evet ama neden herkes kuyruğa girmiş dükkanınızın önünde?”

“-Mis gibi ekmekler almak için...” (MDVF, s.9)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), sihirbaz Milyus hata yapma kaygısıyla nasıl bir yanlışlık yaptığını Çabi’ye anlatır. Çabi, sihirbaza neden üzülüğünü sorar. Bunun üzerine sihirbaz Milyus, ustasından örnek vererek başarılı olmak için kararlı bir şekilde sabırla çalışmanın önemini şu şekilde vurgulamıştır:

“-Ustam Teodor, sihirbazlık eğitimim sırasında hep şunu söylerdi: ‘-Yüzlerce sihirbazlık malzemesine ve numaraya sahip olabilirsiniz. Çok çalışmış da olabilirsiniz. Ama gerçek başarı için sabırlı ve sakin olmalısınız.’” (HP, s.31)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), Çabi, bir yandan boşluğa düşmemek için gayret ederken bir yandan da Durti’yi sakinleştirir. Daha sonra Çabi’nin Durti ile konuşmasında sabırlı olmaya şöyle değinilmiştir:

“-Dünya’ya varmaya az kaldı, bekle biraz. Gidince doyururuz karnımızı.” (EŞÜ, s.38)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık, Masalcı Dede’nin kendisini masalında anlatmasına çok sevinir. Masalcı Dede Pırtık’ı neden masalında anlattığını sabırlı olmaya da değinerek şu şekilde açıklamıştır:

“-Sabırla bekle, hak ettin bunu.” (UK, s.42)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Pırtık’a Dünya’ya gitmemesini söyler. Ancak Pırtık’ın bu konudaki kararlılığı şu şekilde belirtilmiştir:

“-Pırtık kararlı görünüyormuş.” (UK, s.42)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, Pırtık’a uzay yolculuğunun o kadar da kolay olmadığını söyler. Fakat Pırtık’ın amacındaki ısrarı ve kararlılığına şu şekilde yer verilmiştir:

“Pırtık, zor bir işe kalkıştığını biliyormuş fakat bunu sonuçlandırmaya kararlıymış. Elma Şekeri Vadisi’ne gidip halatı sıkıca bağlamış.” (UK, s.42 ve s.43)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, Pırtık’ın Dünya’ya gidebileceğine inanması ve bu inancının peşinde sabrederek kararlı bir şekilde davranması şu şekilde vurgulanmıştır:

“Halat bacaklarına dolanıyor, dolandıkça kayması daha da zorlaşıyor, düşürüveriyormuş. Halata tutunmayı onlarca kere denemiş. Sonunda tamamen tükenmiş bir hâlde yere yığılmış. Ama başaracağına inanıyormuş. Biraz dinlendikten sonra yeniden denemiş, uğraşmış, didinmiş sonunda patileri takılmadan halatta nasıl kayılacağını bulmuş.” (UK, s.43)

Yine masalın devamında Pırtık’ın kararlı bir şekilde sabırla çalışarak hedefine ulaşması tekrar şu şekilde ifade edilmiştir:

“Kararlı davranmış ve amacına ulaşmış. Artık Dünya gezegenindeymiş.” (UK, s.43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Masalcı Dede başına elma düşen Tog’a yardım eder. Tog, Masalcı Dede’nin bu yardımını kabul edecek yerde küçümser ve ona bağırrır. Masalcı Dede’nin Tog’un bu tavrına gösterdiği sabır, şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“-Biliyorum... Biliyorum... Sizinle tanışmak için gelmiştim. Az önce bahçenizden doğru bir elma uçtu kafama. Size onu getirdim.” (AT, s.51)

Aynı masalın devamında, Masalcı Dede’nin Tog’un davranışına gösterdiği sabır, okuyuculara bir kez daha şu şekilde aktarılmıştır:

“Tog, Masalcı Dede'nin sabrı karşısında ne yapacağını bilememiş.” (AT, s.51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını çok iyi açıklamalarına rağmen Akrep Gazetesi'nde yalancı olarak gösterilmelerine şaşakalırlar. Onların düş kırıklığını fark eden Masalcı Dede, sabırlı bir şekilde amacını gerçekleştirmek için kararlılığın önemini kâğıtta şu şekilde anlatmıştır:

“-Umut edilenle daha sonra gerçekleşen arasında galaksiler kadar uzaklık olabilir kimi zaman. Düş kırıklığı yaratan her olay, içinde armağanını saklar. Yola devam sevgili dostlarım...” (AG, s.71)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka'nın Masalı), uzay kaykayıyla konuklar Tars gezegenine gelir. Konukların içerisinde bulunan Kuka'nın gezegene girebilmek için gösterdiği sabır şu şekilde belirtilmiştir:

“En sona kalan Kuka, çekingen ve utangaç gözlerini robottan kaçırarak bekliyormuş.” (KM, s.78)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede'nin sabrederek başka gezegendeki masalları kararlı bir şekilde aramasına şu şekilde değinilmiştir:

“Masalcı Dede, az gitmiş uz gitmiş, sonunda Zologa'nın ikizi olan Tinga gezegenine varmış.” (GDUM, s.84)

Aynı masalın devamında Tingalılar, sanatçının yapmış olduğu kaplumbağa ailesi heykelini incelerler. Bu sırada bir çocuğun annesi, heykeli tahta parçası olarak nitelendirince sanatçı üzülür. Daha sonra sanatçının, kararlı bir şekilde çalışarak eserini sabırla ortaya koyması şu şekilde vurgulanmıştır:

“Çocuğun annesinin ‘tahta parçası’ dediği o heykeli aylarca uğraşıp yapmışmış.” (GDUM, s.84 ve s.85)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Tinga gezegeninden ayrılan Masalcı Dede'nin kararlı bir şekilde yaptığı seyahatinde masal toplamak için gösterdiği sabır şu şekilde ifade edilmiştir:

“Havada uçmuş, anahtar deliğinden geçmiş, vara vara varmış haptan huptan virane bir kaleye.” (HHBK, s.87)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Pupik’in yaşadığı evde kapıların hava kararınca kapandığı ve sabaha kadar açılmadığı belirtilir. Daha sonra Pırtık’ın kararlılığı ve gösterdiği sabır şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Pırtık kapının önünde, ayazda sabaha kadar beklemiş arkadaşını.” (HHBK, s.90)

2.2. ÖZGÜVEN DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011:1870)’de özgüven sözcüğü, “ *İnsanın kendine güvenme duygusu*” olarak ifade edilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1365)’te ise özgüven “*kendine güvenme*” şeklinde tanımlanmaktadır.

Özgüvene sahip bireylerin her durumda kendilerine güvenleri tamdır, kendilerini iyi tanırlar. Kendisini tanımayan birey, çevresine uyum sağlamakta zorlanır. Özgüveni yüksek bireyler kendilerine inandıkları için başarıya daha çabuk ulaşırlar. Birey, akademik anlamda ne kadar başarılıysa özgüveni de o kadar yüksektir (Akın, 2007: 166).

Özgüveni yüksek kişiler sağlıklıdır, huzurludur, mutludur ve çevresini de mutlu eder (Soner, 2000: 250). Özgüven sahibi kişiler öğrenmeye isteklidir. Bununla beraber sosyal ilişkilerini geliştirebilmek adına gayret gösterirler. Özgüven sahibi bireyler, girişimci bir ruhu yansıtırlar.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında özgüven değerinin dağılımı aşağıda Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Mavisel Yener'in Masallarında Özgüven Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Özgüven
		Sayfa
1	Masalcının Mektubu	3, 4, 8, 10, 12
2	Tırtıl Teyze	3, 5, 8, 11, 12
3	Mavi Orman	5, 11, 14
4	Ödev Makinesi	8, 10
5	Dedektif Birce	5, 6, 10
6	Düş Sandığı	5, 7, 9
7	Uçan Goril	3, 4, 6, 10, 13
8	Köpeğim Âşık Oldu	3, 4
9	Köpek Okulu	3, 9
10	Dipsiz Göl	8, 12, 15
11	Evinden Kaçan Masal	9, 10, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24
12	Yaşlı Kitap	27, 28, 30, 36
13	Sihirli Çoraplar	46
14	Konuşan Koltuk	53, 55, 57, 62, 64
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	7, 9, 10
16	Öfkeli Zo	11, 12, 16
17	Kıskanç Mula	18, 20
18	Mutlu Uzay Tırtılları	22, 23
19	Hokus Pokus	27, 30, 31
20	Hortus'un Korkusu	33, 35
21	Elma Şekeri Ülkesi	37, 38
22	Uçan Kedi	41, 42, 43
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46
24	Alaycı Tog	50, 51
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	54
26	Şeker Pembesi	58, 59
27	Leydi Ne İstiyor?	62
28	Akrep Gazetesi	68
29	Kayıp Kitaplık	72, 73, 74
30	Kuka'nın Masalı	76, 78
31	Kara Delik Masalcısı	-
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	85
33	Haptan Huptan Bir Kale	87, 88
34	Uti'nin Utancı	92

Mavisel Yener'in masallarında özgüven değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında çocuk, büyük bir özgüvenle ninesine elmaları niçin topladığını sorup bunu öğrenmek için çabalar:

“-Günaydın nineciğim. Neden elmaların hepsini topluyorsun?” (MM, s. 3)

Aynı masalın devamında, ninesi çocuğa yanıt verir. Ancak çocuk, ninesinin verdiği cevap ile ikna olmaz ve kendinden emin bir şekilde konuşur:

“-Her gün yiyeceğimiz kadar toplasak, daha iyi olmaz mı? Hem daha az yorulursun.’ ” (MM, s. 4)

Yine masalın ilerleyen kısmında küçük çocuk merak içindedir ve özgüveni yüksek olan çocuk, bir şeyler öğrenmek için çabalar:

“Tahta kapıyı yavaşça açıp başını içeriye uzatmış.” (MM, s. 8)

Aynı masalın devamında girişimci bir ruha sahip, öğrenme çabasında olan küçük çocuğun özgüven duygusu ile hareket etmesi şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Çocuk merakla yoluna devam etmiş.” (MM, s. 8)

Yine masalın ilerleyen bölümünde sosyal ilişkilerini de geliştirme çabası içerisinde olan özgüven sahibi çocuk, ölü bir çekirgeyi taşıyan karıncalardan bir şeyler öğrenmek ister:

“-Aaaa, siz bunu neden taşıyorsunuz? Size göre çok büyük değil mi? Beliniz ağrıyacak!” (MM, s. 10)

Aynı masalın devamında girişimci bir şekilde özgüvenle hareket eden küçük çocuk, bu sefer de kuş ile iletişime geçer ve ona merak ettiklerini öğrenmek için şu soruları sorar:

“-Bu gölün adı nedir güzel kuş?’

‘-Adı: Dipsiz Göl...’

...

‘-Ne demek ‘Burada her şey mektuptur?’” (MM, s. 12)

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında minik tırtıl, kendinden çok büyük olan tırtıl teyzeye sorular sorar ve tırtıl teyzenin durumunu merak ettiğini şu şekilde ifade eder.

“-Senin neyin var teyze? Çok durgunsun” (TT, s. 3)

Minik tırtıl özgüven ile hareket ederek kendine güven duyar ve merak içinde sorular sorarak öğrenme çabası içerisinde olduğunu gösterir.

Aynı masalın devamında minik tırtıl çılgık atarak, tırtıl teyzenin gittiği yeri merakla öğrenmek ister. Teyze tırtıl, kozasını örüp içine girme vaktinin geldiğini söyler. Bunun üzerine minik tırtıl, kendine inanan bir tavırla şu şekilde konuşur:

“-Neee, örgü örmek mi? İyi ama seni hiç elinde şişlerle, yünlerle görmedim ki!” (TT, s. 5)

Minik tırtıl kozanın şiş ve yünlerle örüldüğünü zanneder ve merak ettiği şeyleri özgüven içinde öğrenmek, öğrendiklerinin de doğru olup olmadığını bilmek ister.

Yine masalın ilerleyen kısmında çok meraklı olan minik tırtıl, bir tırtıl olarak koza örmenin niçin gerekli olduğunu öğrenmek ister ve özgüven içinde şu soruyu sorar:

“-Neden koza örmeniz gerekiyor?” (TT, s. 8)

Aynı masalın devamında minik tırtıl, üç hafta boyunca kozanın içinde kalmanın sıkıcı olduğunu söyler. Bunun üzerine teyze tırtıl da özgüvenli bir şekilde öğrenmek istediği soruyu kelebeğe yöneltir:

“-Sahi içerisi sıkıcı mı?” (TT, s. 11)

Yine masalın ilerleyen kısmında kelebek, kozanın içerisinin sıkıcı olmadığını söyler. Bunun üzerine minik tırtıl özgüvenini toplayıp kelebeğin koza içindeki düşüncelerini öğrenmek ister.

“-Sen neler düşündün kozanda?” (TT, s. 12)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında Mavi Dede, özgüven ile konuşarak çocukların şu şekilde kendilerinden emin olmalarını sağlamıştır:

“-Üzülmeysin çocuklar, bu ormanda yoktur bilmediğim yer. Mavi ormanın ağaçlarıyla konuşurum birer birer. Sorarız, kısa yolu bize gösterirler.” (MO, s. 5)

Aynı masalın ilerleyen kısmında dağ havası çocukların başını döndürür. Oğlanlardan biri öksürmeye başlar. Bunun üzerine ıhlamur, özgüven içerisinde konuşmaya başlar:

“-Ne oldu böyle,
hasta mısın sevgili çocuk?
İyileştireyim mi seni şifalı çiçeklerimle?
Ben hep baş başayım
hastalarla hekimlerle...” (MO, s. 11)

Yine masalın devamında tarla faresi, Köknar’ı sevmediğini söyler. Bunun üzerine çocuk merakla bunun sebebinin fareden öğrenmek ister. Özgüvenli ve girişimci bir ruhla, çekinmeden fareye sorusunu yöneltir.

“-Niye sevmiyormuşsun? Köknar’ın öteki ağaçlardan farkı ne ki?” (MO, s. 14)

“Ödev Makinesi” adlı masal kitabında Ayşe, öğretmenin ne tepki vereceğini düşünmeden, girişimci bir ruh ve her durumda kendine güvenen özgüveni yüksek tavrı ile kendini şöyle ifade etmektedir:

“-Öğretmenim bana kızmış gibi yapıyorsunuz ama asıl düşündüğünüz şey, akşam size gelecek konuklara yapacağınız pasta!” (ÖM, s. 8)

Aynı masalın devamında uykucu çocuk, elinde bir makine ile okula gelir. Arkadaşları özgüvenlerini toplayarak şu soruyla meraklarını gidermek istemiştir:

“-Bu ne?’ diye sormuş arkadaşları.” (ÖM, s. 10)

Yine masalın ilerleyen kısmında Ayşe, uykucu çocuğun konuşmasına fırsat vermeden düşüncelerini özgüveni yüksek bir tavırla arkadaşlarına şöyle okur:

“-Aaa... Bu harika bir şey arkadaşlar, bütün ev ödevlerini yapıyor bu alet. Siz top oynarken o ödevleri bitiriyor. Hem de bunu kimse anlamadan!” (ÖM, s. 10)

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında Birce büyük bir dertle karşı karşıya olduğunu anlar. Daha sonra Birce, annesine sorduğu şu soruyla özgüven değerini yansıtmıştır:

“-Anneeee!.. Bu odaya ne olduuu?” (DB, s. 5)

Aynı masalın devamında annesi pek sakindir. Ancak Birce, özgüveni yüksek bir şekilde annesine merak ettiği diğer soruyu şöyle sormuştur:

“-Baksana! Nasıl da dağılmış, kim yaptı bunu?” (DB, s. 6)

Yine masalın ilerleyen kısmında okuldan dönen Birce, yine aynı şekilde karşılaşır, her tarafın dağınık olduğunu görür. Bunu öğrenebilmek için özgüvenli bir şekilde şu çözümü bulmuştur:

“-O yokken odasını karıştıran tuhaf Çim Adam’ı iş başında yakalamak için bir plan yapmış. Hafta sonu erken kalkıp, arka sokakta oturan anneannesine kahvaltıya gideceğini söyleyecek ama gitmeyecekti.” (DB, s. 10)

Bu plan karşısında nasıl bir durumla karşılaşacağını bilmeyen Birce, planı her durumda özgüvenli bir tavırla uygulamaya geçer.

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında Umut, kitap fuarına gelir. Daha sonra kitap alabilmek için Umut’un özgüvenle davranmasına şöyle değinilmiştir:

“-Sonra gülümseyerek, sevinçle yazarın yanına geldi. İmzalaması için kitabı ona verdi.” (DS, s. 5)

Aynı masalın devamında yazarın ne tepki vereceğini bilmeyen Umut, özgüvenli bir tavırla yazara kitabı uzatır. Kitabı yazara uzatırken özgüvenini toplayarak şu şekilde konuşmuştur:

“-Üç gündür para biriktiriyordum. İmzalar mısınız?” (DS, s. 7)

Yine masalın ilerleyen kısmında yazar, Umut’un seçtiği masal kitabını imzalayıp ona uzatır. Yazar, aldığı kitabın düşlerini çoğaltacağını söyler. Daha sonra Umut, özgüveni yüksek bir şekilde yazara şu soruyu yöneltmiştir:

“-Düşlerle ne yapabiliriz?” (DS, s. 9)

Umut, bu soruyla özgüven becerisini yansıtır. Çünkü özgüven becerisine sahip olanlar öğrenmek ve sosyal ilişkilerini geliştirmek için meraklıdırlar.

“Uçan Goril” adlı masal kitabında Sezgin Bey, hayvanat bahçesindeki gorillerin eğitmeni olur. Daha sonra Sezgin Bey’in özgüvenli ve kendi başarısından emin bir şekilde yapacakları şu şekilde belirtilmiştir:

“-Kimsesiz yavru gorillerin bakımını yapacak, onları hayata hazırlayacakmış.” (UG, s. 3)

Aynı masalın devamında Ali, hayvanat bahçesine girer girmez kocaman bir fili selamlar. Daha sonra Ali, özgüveni yüksek bir şekilde file şu şekilde konuşmuştur:

“-Merhaba minik şey, sen çok tatlısın. Ben gorilleri görmeye gidiyorum. Sen de onları merak ediyor musun?” (UG, s. 4)

Yine masalın ilerleyen kısmında Sezgin Bey, beş yavru gorile Ali’yi tanıtır. Sezgin Bey’in oğlu Ali, yavru gorillere özgüvenli bir şekilde davranmıştır:

“-Ali hiç korkmadan onları okşamış.” (UG, s. 6)

Aynı masalın devamında gören Sezgin Bey, yavru gorillere eşit sevgi göstermesini istediği için Şımarık’ın tepindiğini söyler. Bunun üzerine Ali, babasının ne tepki vereceğini beklemeden özgüveni yüksek bir şekilde sorusunu yöneltmiştir:

“-Siz de beni sevince, Arzu tepinecek mi baba?” (UG, s. 10)

Yine masalın ilerleyen kısmında yavru goriller suyu içer. Şımarık dışındakiler bardağı yere atar. Sezgin Bey, Şımarık’ı bir daha yapmaması için uyarır. Daha sonra Ali, kendi bildiğinden emin bir şekilde babasıyla şöyle konuşmuştur.

“-Baba, çok komiksin. Şımarık bunu neden yere atmaması gerektiğini nasıl bilir?” (UG, s. 13)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında Ihlara, köpeği Toros’un derdini öğrenmek ister. Ihlara, girişimci bir ruh ve her durumda kendine güvenen tavrı ile özgüven değerini şu şekilde yansıtmıştır:

“-Toroscuğum bir derdin varsa, konuşalım, dertleşelim.” (KAO, s. 3)

Aynı masalın devamında Toros, karşı evde yaşayan Fifi’ye âşık olduğunu söyler. Ihlara, bu duruma çok şaşırır ve kendinden emin bir şekilde şöyle konuşur:

“-Şaka yapma Toros. Sevmek, âşık olmak, insanların işi. Hele erkekler, âşık olmazlar ki, yalnız kızlara olur bu!” (KAO, s. 4)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında Toros, köpek okuluna gideceğini duyunca çok sevinir. Bunun üzerine Toros, özgüvenli bir şekilde annesine şu soruları sormuştur:

“-Okula gidince okumayı öğrenebilecek miyim?”

'-Olur mu hiç?' diyerek gülümsemiş annesi.

'-Ya, ne yapacağım okulda?'" (KO, s. 3)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Toros, özgüveni yüksek bir tavırla annesine arka arkaya şu soruları sormuştur:

"-Benim de okul giysim olacak mı?"

'-Hayır!'

'-Benim de okul çantam olacak mı?'

'-Tabii ki hayır!'

'-Benim de harçlığım olacak mı?'

'-Hayır!'" (KO, s. 9)

"Dipsiz Göl" adlı masal kitabında çocuk, mavi göl yıldızını suya bırakır. Bunun üzerine mavi yıldızın, kendinden emin bir şekilde çocukla konuşmasına şu şekilde yer verilmiştir:

"-Esen kal! Senin için bir şey bıraktım kovanın içine' diyerek suya atlamış Mavi Yıldız." (DG, s. 8)

Aynı masalın devamında babası, emekleri boşa gittiği için oğluna çok kızar. Çocuk ise sessiz kalır. Özgürlüğüne kavuşan Mavi Yıldız, mutluluğunu özgüven ve sevgi dolu bir tavırla şöyle belirtmiştir:

"-... Sevgili çocuk iyi ki seni tanıdım.'" (DG, s. 12)

Yine masalın ilerleyen kısmında babası, kızgınlıkla çocuğu orada bırakıp eve gider. Daha sonra çocuk, özgüven içinde sonsuzluğa şöyle seslenir:

"-Ben sınırsız düş gücüyüm, ben sevgiyim!'" (DG, s. 15)

"Evinden Kaçan Masal" adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal), evinden kaçan masal, okuyuculara kendi hakkında bilgi verirken özgüvenli bir şekilde şöyle konuşmuştur:

"Öteki masallara benzememeliydim. Galaksiler ötesindeki gerçek hikâyeleri anlatmalıydım." (EKM, s. 9)

Aynı masalın devamında evinden kaçan masalın, başarısından emin bir şekilde özgüvenle davranması şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Sekiz gün, yedi gece kaçma fırsatı bekledim. Sekizinci geceydi; canımı dişime takıp hiç ses çıkarmadan, yavaşça kaçtım Masalcı Amca'nın evinden.” (EKM, s. 9 ve s.10)

Yine masalın ilerleyen bölümünde; evinden kaçan masalın aklına Alaaddin'in öğüdü gelir. Daha sonra verdiği kararı özgüvenle bir şekilde şöyle gerçekleştirir:

“Yavaşça içeri süzuldüm.” (EKM, s. 12)

Aynı masalın devamında evinden kaçan masal ile minik kız, bir geceyi beraber geçirirler. Ertesi gün, evinden kaçan masalın kendine olan özgüveni şu şekilde okuyuculara yansıtılmıştır:

“Yüzü, odaya dolan güneşle öyle güzel aydınlanmıştı ki o anda ona ‘Güneş Kız’ diye seslenmek geldi içimden. Bunu yüksek sesle söylemiş olmalıyım ki keyifli bir gerinmeyle açiverdi gözlerini.” (EKM, s. 14)

Yine masalın devamında evinden kaçan masal, minik kıza adını sorar. Bunun üzerine minik kız, evinden kaçan masalın kendisine isim bulmasını ister. Evinden kaçan masal, özgüvenli bir şekilde minik kıza şöyle yanıt vermiştir:

“‘-Sana Güneş Kız desem olur mu?’” (EKM, s. 15)

Aynı masalın ilerleyen kısmında evinden kaçan masalın, özgüvenini kaybetmeden hedefini başarabileceğinden emin olmak istemesi şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Bütün gün onunla dolaşamazdım. Başiboş bir masal olmamalıydım. En kısa zamanda biri beni yazmalıydı.” (EKM, s. 15)

Yine masalın devamında Güneş Kız, dolunaydan güzel bir masal göndermesini istediğini söyler. Evinden kaçan masal böyle bir şeyin masallarda olabileceğini belirtir. Bunun üzerine Güneş Kız, evinden kaçan masalla kendinden emin bir şekilde şöyle konuşmuştur:

“‘-Başkaları ile alay etmek ayıptır masal kardeş. Benimle alay etme. Bana inan. Ben ne düşünürsem, o gerçek olur her zaman.’” (EKM, s. 16)

Aynı masalın ilerleyen kısmında evinden kaçan masal, yılan dili ve karınca dilinin ancak masalarda olacağını söyleyerek Güneş Kız'a inanmaz. Bunun üzerine Güneş Kız, evinden kaçan masalla özgüveni yüksek bir şekilde şöyle konuşmuştur:

“-Yanıyorsun işte. Doğada yaşayan her varlığın bir dili vardır.” (EKM, s. 19)

Yine masalın devamında, Dağ Cinleri'nin kralı toplantıya katılanlara teşekkürlerini sunup özgüvenini toplayarak şunu söylemiştir:

“-İnsanlar doğaya istedikleri gibi zarar veriyorlar. Artık buna bir çözüm bulmalıyız.” (EKM, s. 19)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde Dağ Cinleri'nin kralı konuştuğundan sonra ilk sözü alan Profesör Karınca, başarabileceklerinden emin bir şekilde şöyle konuşmuştur:

“-Zorların en kolay çalışanların elinde. Eğer güçlülere rağmen insanlarla birlikte yaşamaya devam edersek, daha güzel bir dünya kazanabiliriz.” (EKM, s. 20)

Yine masalın devamında Sarımsak Prensesi konuştuğundan sonra anka kuşu, fikrini özgüvenli bir şekilde toplantıya katılanlara şöyle açıklamıştır:

“-Doğanın, bütün kötülükleri bağışlayacağına inanıyorum arkadaşlar. Kötümser olmayalım.” (EKM, s. 20)

Aynı masalın ilerleyen kısmında toplantıya başkanlık eden cin, söz hakkını Güneş Kız'a verir. Güneş Kız özgüveni yüksek bir şekilde konuşmasını şöyle yapmıştır:

“-Hepinizi dinledim. Hepinize de hak veriyorum. Unutmayın ki kötülükler hiçbir zaman cezasız kalmaz. Ama şunu da unutmayın ki çocuklar çoğaldıkça kötülükler azalır. Ben çocukların temsilcisi olarak hepinizi aramızda görmek istediğimi söylemek istiyorum.” (EKM, s. 22)

Yine masalın devamında söz sırası gelen evinden kaçan masalın, kendinden emin ve özgüvenli bir şekilde konuşması şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Beni de dinlerseniz mutlu olurum. Güneş Kız2ın söylediği gibi çocuklar kötülükleri yeryüzünden silecekler. Bunu yapabilmek için çabucak büyümeli çocuklar. Yeterince yiyip çokça uyumalı çocuklar. Masallar çocukları terk ederse, uyuyamaz ve büyüyemez çocuklar. Sakın hiçbiriniz terk etmeyin çocukları.” (EKM, s. 23)

Aynı masalın ilerleyen kısmında evinden kaçan masal, Güneş Kız uykuya daldığında yastığının altına bir not bırakır. Daha sonra evinden kaçan masalın özgüveni yüksek bir tavırla uzaklaşması şu şekilde vurgulanmıştır:

“Kanatlarımı masalsız kalmış çocuklara doğru çırptım.” (EKM, s. 24)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), masal kitaplarından biri kendi başarısından emin ve özgüvenli bir şekilde şöyle konuşmuştur:

“-Masalları seviyor çocuklar, boşuna kimse heveslenmesin. En çok benimle ilgileniyor çocuklar’ diye kasım kasım kasılmış.” (YK, s. 27)

Aynı masalın devamında gezi kitapları, kendilerinde duydukları özgüveni arkadaşlarına şu şekilde anlatırlar:

“-Çocuklar gezi kitaplarını seviyorlar artık. Çünkü dünyayı öğrenmek istiyorlar. Biz çocukları sayfalarımıza bindirip uzak diyarlara götürüyoruz.” (YK, s. 28)

Yine masalın ilerleyen kısmında, kütüphaneye giden çocuk aradığı kitabı bulur. Çocuğun eve gelince aradığı kitabı bulma başarısından kendinden emin bir şekilde konuşması şu şekilde belirtilmiştir:

“-Anneeee, öğretmenimin okumamı önerdiği kitabı buldum!’ diye bağırması.” (YK, s. 30)

Aynı masalın devamında elektronik kitaplar, yaşlı kitaba kendilerini tanıtırlar. Daha sonra bilgisayar, yaşlı kitabı kendi hâline bırakmalarını ister. Daha sonra bilgisayarın kendinden emin bir şekilde açılacağına inanması şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Bu akşam kitap okumaktan bana vakit ayıramadı, ama nasıl olsa yarın beni açar boncuk gözlü çocuk.” (YK, s. 36)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), çoraplar uzun bir zaman sonra kendilerini, kimsenin almayacağını düşünmeye başlarlar. Daha sonra çoraplar, kendilerine duydukları güvenle aralarında şunu konuşurlar:

“-Biz küçük bir çocuğun hem ayaklarını hem kalbini ısıtmak istiyoruz.” (SÇ, s. 46)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), ülkenin bir yerinde minik bir kız yaşar. Minik kızın kendinde duyduğu özgüven şu şekilde ifade edilmiştir:

“Minik kız her şeyi, her yeri öğrenmek istermiş.” (KK, s. 53)

Aynı masalın devamında annesi, kızının küçülen elbiselerini torbalara doldurup bodruma indirir. Bunu gören minik kız, özgüveni yüksek bir şekilde annesine şu soruyu sormuştur:

“Minik kız bunu fırsat bilip, ‘-Anne sana yardım edebilir miyim?’ diye sormuş.” (KK, s. 53)

Yine masalın ilerleyen kısmında minik kız yayları fırlamış kırmızı koltuğa oturur. Bir an kendisine bir şeyin sarıldığını duyumsar. Kırmızı koltuğun minik kızla konuşmak için kendinde bulduğu özgüven, okuyucuya şu şekilde hissettirilmiştir:

“-Merhaba! Ben kırmızı koltuğum’ diyen sesle irkilmiş.” (KK, s. 55)

Aynı masalın devamında minik kızın yüreği küt küt atmaya başlar. Daha sonra minik kızın kendinden emin bir şekilde konuşmasına şu şekilde değinilmiştir:

“-Koltuklar konuşamaz ki’ diye yerinden fırlamış minik kız.” (KK, s. 55)

Yine masalın ilerleyen kısmında kırmızı koltuk özgüvenini toplayıp minik kızın kendisine inanmasını şu şekilde istemiştir:

“-Yanıyorsun! Kim söyledi sana bunu? Bütün eşyalar konuşur. Onların da duyguları vardır. Az önce sana sarıldım bile! Konuşabildiğime inanmıyorsan çık git bu masaldan!” (KK, s. 55 ve s.57)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde minik kız annesiyle beraber bodrumdan çıkar. Daha sonra minik kız, özgüveni yüksek bir şekilde kırmızı koltuk hakkında annesine şunu söylemiştir:

“Minik kız, bodrumdaki kırmızı koltuğu odasına koymak istediğini söylediğinde annesi karşı çıkmış.” (KK, s. 62)

Yine masalın devamında minik kızın babasının kendinden emin, özgüveni yüksek bir şekilde koltuğun tamirini yapabileceğine inanması şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Koltuğun kumaşından bir parça olsaydı tamir edebilirdim. Fakat bu durumda tamiri olanaksız.’ demiş.” (KK, s. 62)

Aynı masalın ilerleyen kısmında konuklar, kırmızı koltuğu dikkatle incelerler. Bunu gören minik kızın annesi, özgüvenini toplayarak kendinden emin bir şekilde konuklarla şöyle konuşmuştur:

“-Ben eski eşyaları biriktiririm. Ne kadar para isterseniz vermeye hazırım. Yeter ki bu koltuğu bana satın’ diye tutturmuş.” (KK, s. 64)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), Masalcı Dede’nin özgüveni yüksek bir tavırla gerçekleştirdiği seyahat okuyuculara şu şekilde aktarılmıştır:

“Az gitmiş, uz gitmiş, altı ay bir güz gitmiş. Ondan başka kimselerin bilmediği yer altı yollarından geçip diğer yarım küreden yeryüzüne çıkmış.” (MDVF, s. 7)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, insanların ekmek fırınının önünde beklediklerini görür. Daha sonra Masalcı Dede, fırıncıyla özgüvenle şöyle konuşmuştur:

“-Merhaba, ne yapıyorsunuz?’ diye sorup adamın omzunu sıvazlamış.” (MDVF, s. 9)

Yine masalın devamında fırıncı, insanların mis gibi ekmek almak için kuyruğa girdiklerini söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede, özgüvenli bir tavırla tekrar fırıncıya soru sorar:

“-İyi ama sokağınızda iki fırın daha var. Çok tuhaf, anlayamadım, başka fırıncılardan farkınız ne?” (MDVF, s. 9)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, fırıncının söylediği şarkıdan Zologalı olduğunu anlar. Bunun üzerine fırıncı, özgüvenini toplayarak Masalcı Dede’ye şu soruyu sorar:

“-Aaaa... Sen nerden biliyorsun Zologa ’yı?” (MDVF, s. 10)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), Masalcı Dede Zologa gezegenine varır. Daha sonra Masalcı Dede özgüvenini toplar ve ne olduğunu anlamak ister:

“Orada yaşayan Zologa insanları heyecanla, sağa sola koşuşturup duruyorlarmış. İçlerinden birini durdurup, ‘-Hey! Bu telaş ne böyle?’ diye sormuş masalcı.” (ÖZ, s. 11)

Aynı masalın devamında Zologa insanı, mor sakallı adama şaşkınlıkla bakar ve kendinden emin bir şekilde konuşur:

“-Sen de kimsin? Görmüyor musun, işimiz var. Yarınki bilgelik yarışmasına hazırlanıyoruz hepimiz.” (ÖZ, s. 12)

Yine masalın ilerleyen kısmında az ötede tepinip duran Zologa insanına özgüvenleri yüksek bir tavırla seslenirler:

“-Heyy gelsene, bırak gölgenle kavga etmeyi, bak bir masalın kahramanı oluyoruz!” (ÖZ, s. 12)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde birden ortalık kararır, Zologa insanların üstüne çığlık bulutları yağmaya başlar. Bu durumu düzeltmek isteyen Zologalılar, özgüven içinde şunları yapmışlardır:

“Kurtlar, karıncalar, dere balıkları, çamlar, çiçekler de toparlanıverip derin bir nefes almışlar aynı anda. Hep beraber öyle büyük bir güçle üflemişler ki buluta, yeniden özgür olmuş mavi gökyüzü.” (ÖZ, s. 16)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), Zologalı insanların özgüvenleri yüksek bir şekilde başaracaklarına inanmalarına şöyle değinilmiştir:

“Zo insanları, gezegenini her yanından, dağ demeden, deniz demeden, az gitmiş, uz gitmiş yarışmanın yapılacağı vadiye ulaşmışlar.” (KM, s. 18)

Aynı masalın devamında seçici kurul, gece yarısına kadar çalışır. Daha sonra Bilge Pofonun, kendinden emin bir şekilde davranması şu şekilde ifade edilmiştir:

“Bilge Pofoyerinden kalkarak açıklamasını yapmış.” (KM, s. 20)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), kaykaydan inen turist tırtıllar Masalcı Dede'nin mor sakalında gezintiye çıkarlar. Daha sonra turist tırtılların nereden geldiklerini anlatıp, Masalcı Dede ile sohbet etmeleri kendilerinde duydukları özgüveni gösterir:

“En yaşlısı, bir anda dedenin rüyasına atlayıvermiş. Komşu gezegen, Düşka'dan geldiklerini söylemiş.” (MUT, s. 22)

Aynı masalın devamında özgüven sahibi olan tırtıllar, öğrenmek ve sosyalleşmek için çabalar. Daha sonra tırtıllar, dedeyle sosyal ilişkilerini geliştirmek ve ondan bir şeyler öğrenmek istediklerini özgüven içinde şöyle aktarırlar:

“-Bizim mutluluk kaynağımız düşünmek, merak etmek, paylaşmak, araştırmak, sevebilmektir. Duyduk ki çok yakınımıza bir masalcı gelmiş, onunla tanışmak istedik elbet.” (MUT, s. 23)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Çabi, Dünya'ya gezi yapacaktır. Dünya'da özgüvenli bir şekilde gezebilmek için Çabi'nin girmek istediği kılık şöyle belirtilmiştir:

“Çabi, Dünya'yı çocuk kılığında gezmek istemiş.” (HP, s. 27)

Aynı masalın devamında Çabi'nin, özgüvenli bir şekilde Dünya'ya gerçekleştirdiği seyahat okuyuculara şöyle anlatılmıştır:

“Çabi, gezegeninden sarkıttığı iple Dünya'ya indiğinde, ucu bucağı belirsiz bir bahçede bulmuş kendini.” (HP, s. 27)

Yine masalın ilerleyen kısmında sihirbaz, özgüveni yüksek bir tavırla Çabi'ye kendini şöyle kanıtlamak istemiştir:

“-Ben sihirbaz Milyus,. Ne o, inanmamış gibi bakıyorsun! Hemen bir numara göstereyim sana.” (HP, s. 30)

Aynı masalın devamında sihirbaz Milyus, sihirbazlığın görüldüğü gibi kolay olmadığını söyler. Daha sonra Çabi, sosyal iletişimini de geliştirmek için özgüvenli bir şekilde sihirbazın duygu ve düşüncelerini şöyle öğrenmek istemiştir:

“-*Bunu söylerken neden hüznünlendiniz? Yoksa sevmiyor musunuz işinizi?*”
(HP, s. 30)

Yine masalın ilerleyen kısmında Çabi, sihirbaza gösteri yaparken hata yaptığına neden üzöldüğünü sorar. Sihirbaz Milyus, bunun sebebini açıklarken başarılı olmak için özgüvenin de ne kadar önemli olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

“-*Ustam Teodor, sihirbazlık eğitimim sırasında hep şunu söylerdi: ‘...Kendinize güvenin. Sahneye çıktığınızda kaygularınız varsa, başarınız düşer, hokus pokusunuz bir işe yaramaz!’*” (HP, s. 31)

Aynı masalın devamında Çabi, aldığı bu cevaptan sonra sihirbaz Milyus’a özgüvene tekrar değinerek şu şekilde soru yöneltmiştir:

“-*Kendinize güveninizi artırmak için mi çalışıyorsunuz şimdi?*” (HP, s. 31)

Yine masalın devamında sihirbaz Milyus, Çabi’nin sorusuna özgüveni yüksek bir şekilde şöyle yanıt vermiştir:

“-*Aslında kendime güveniyorum ama sahneye çıktığım anda sanki başarısızlığa uğrayacakmışım gibi bir duygu kaplıyor içimi.*” (HP, s. 31)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki altıncı masalda (Hortus’un Korkusu) tavşanlar, Çabi’ye sirk çadırına gidip çalışacaklarını söylerler. Bunun üzerine Çabi, tavşanlara merak ve özgüven içinde şu soruyu yöneltir:

“-*Ne ? ‘Tavşan terbiyecisi’ mi? Sihirbazınız ne güne duruyor?*” (HK, s. 33)

Aynı masalın devamında Çabi ile tavşanlar sirk çadırına giderler. Daha sonra turuncu pantolonlu palyaço, Çabi’ye merak ve özgüven içinde şu soruyu sorar:

“-*Merhaba! Yoksa sen yeni palyaço musun?*” (HK, s. 35)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi) Dünya’ya gezmeye gidecek olan Çabi’ye eşlik edecek olan astronot Durti, büyük bir heyecan içindedir ve kendine de çok güvenmektedir:

“-Güçlüyüm, kuvvetliyim! Ey Dünya beni bekle! Uzayın en kahraman astronotu geliyoorr...” (EŞÜ, s. 37)

Aynı masalın devamında Durti'nin, aklına gelen olağanüstü fikirle özgüven içinde davranmasına şu şekilde değinilmiştir:

“Bir anda kendini merdivenlerden aşağı bırakıp Dünya'ya hızla uçmaya başlamış.” (EŞÜ, s. 38)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık'ın, Masalcı Dede'ye kendinden emin bir şekilde Elma Şekeri Vadisi'ne gidip arkadaşlarını arayacağını söylemesi şöyle ifade edilmiştir:

“-Elma Şekeri Vadisi'ne gidiyorum. Uzun zaman geçti, Durti ve Çabi Dünya'dan dönmediler, merak ediyorum. Onları aramaya gideceğim.” (UK, s. 41)

Aynı masalın devamında Pırtık, Masalcı Dede'ye ne yaptığını öğrenmek için özgüven içinde şu soruyu sorar:

“-Ya sen, neler yazıyorsun dede?” (UK, s. 41)

Yine masalın ilerleyen kısmında Pırtık, halatla Dünya'ya inebileceğini büyük bir özgüven içinde Masalcı Dede'ye şöyle dile getirir:

“-Çok çalıştım, bunu başaracağım.” (UK, s. 42)

Aynı masalın devamında Pırtık kendisinde büyük bir özgüven duyar ve hedefini gerçekleştirebileceğinden emin bir şekilde çalışmaya devam eder:

“Halata tutunmayı onlarca kere denemiş. Sonunda tamamen tükenmiş bir hâlde yere yığılmış. Ama başaracağına inanıyormuş. Biraz dinlendikten sonra yeniden denemiş, uğraşmış, didinmiş sonunda patileri takılmadan halatta nasıl kayılacağını bulmuş.” (UK, s. 43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), pikniğe gidecek arkadaşları Nebula'ya küçük olduğunu ve kurabiye yapamayacağını söylerler. Buna rağmen Nebula'nın kendine duyduğu özgüven şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Neden yapamayacakmışım, bal gibi de yaparım!’ demiş.” (MKKB, s.45)

Aynı masalın devamında Nebula, babasını dikkatle dinledikten sonra kurabiyeleri yapar. Ertesi gün, Nebula ve arkadaşlarının özgüven içerisinde pikniğe gitmeleri şöyle anlatılmıştır:

“Bir sonraki gün, Nebula ve arkadaşları sepetlerini hazırlayıp düşmüşler yola. Gide gide varmışlar mor dağın doruğuna.” (MKKB, s.46)

Yine masalın devamında Nebula, kurabiye yapmayı başardığından dolayı kendinden o kadar emindir ki arkadaşlarına da özgüven içinde bunu ikram eder:

“-Haydi, tadın bakalım kurabiyemden!” (MKKB, s.46)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Flog, Tog’un herkesle alay ettiğini ve Masalcı Dede’nin Tog’a gitmemesini söyler. Ancak Masalcı Dede’nin bunu başarabileceğinden emin olması şöyle ifade edilmiştir:

“Masalcı Dede kafasında oluşmaya başlayan şişliğin sorumlusu ile konuşmak istiyormuş.” (AT, s. 50)

Aynı masalın devamında Tog, Masalcı Dede’yi görmezlikten gelip sırtır. Buna rağmen Masalcı Dede’nin özgüvenli bir şekilde davranması şöyle belirtilmiştir:

“Masalcı Dede kaşla göz arasında Tog’un yanına gitmiş, onu yerden kaldırmaya çalışmış.” (AT, s. 51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede, Zologa’da bir gün daha geçirmeye karar verir. Daha sonra özgüvenle davranmasına şöyle değinilmiştir:

“Pencereden bakarken bahçede duran minderinin ıslandığını görmüş. Şemsiyesini alıp dışarı çıkmış. Şemsiyeyi açar açmaz içinden bir zarf düşmüş. Zarfın kime ait olduğu belli değilmiş. Eve yeniden girip, ne olduğunu anlamak için zarfı açmış, içindeki pembe kâğıdı çıkarmış.” (ŞKYV, s. 54)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede’nin komşusu olan Oka ve Raza, evlerinden çıkar. Oka, Masalcı Dede’ye özgüvenle seslenir:

“-Günaydın Masalcı Dede, nasılsın? Kaç masal yazdın?” (ŞP, s. 58)

Aynı masalın devamında Oka, Miralıların duygularını gölgelerinin rengiyle belli ettiklerini söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede, özgüveni yüksek bir şekilde şöyle tepki verir:

“-Ne! Gölge mi? Nerede?” diye homurdanarak mor sakallarını çekiştirmiş Masalcı Dede.’” (ŞP, s. 58)

Yine masalın ilerleyen kısmında Oka, Masalcı Dede’ye isterse gölgeleri görmesini sağlayabileceğini söyler. Daha sonra hep birlikte değişim odasına gelirler. Raza, konuşmasında yaptıkları çalışmayı anlatırken hoşgörüyü de şu şekilde vurgu yapar:

“-Bu odada, gölgelerin renklerine duyarlı olabilmeni sağlayacağız.’” (ŞP, s. 59)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Pırtık ve Masalcı Dede’yi saraya davet eder. Pırtık, Leydi’yi görür görmez patisini uzatır. Bunun üzerine Leydi’nin özgüvenine şu şekilde değinilmiştir:

“Leydi, onu duymazlıktan gelmiş, kendinden emin bir tavırla, bol tüylü iri yarı bedenini Masalcı Dede’nin ayaklarının arasına sokup oraya oturmuş.’” (LNİ, s. 62)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Dudi, konuşma yapacağı kürsüye çıkar. Dudi, Şulub aletini tanıtırken konuşmasına özgüven şu şekilde yansımıştır:

“-Şimdi size arkadaşlarımla birlikte küçük bir gösteri yapacağız.’” (AG, s. 68)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Masalcı Dede, Tiktak gezegeninin uydusu Pat’a varır. Orada salıncaklarda sallanan minik yeşil yaratıklar görür. Bu yaratıklar, bir anda Masalcı Dede’yi fark edince özgüvenli bir şekilde şöyle konuşurlar:

“-Sen de kimsin?’” (KK, s. 72)

Yine masalın devamında Masalcı Dede, yaratıklara kendisinin gezgin bir masalcı olduğunu söyler. Daha sonra yaratıkların hangi sırrın peşinde olduklarını

merak eder. Bunun üzerine Masalcı Dede, kendine güveni yüksek bir şekilde yaratıkların konuşmalarına katılır:

“-Kayıp kitaplığın hangi gezegende olduğunu ben biliyorum. Tiktak gezegeninde kalan defterimdeki haritaya gidip bakarsam, onun yerini size söyleyebilirim.” (KK, s. 73)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, kayıp kitaplığın nerede olduğunu bildiğini söyler. İçlerinden birisinin kendisiyle Tiktak gezegenine gelmesini ister. Daha sonra hepsi, özgüvenleri yüksek bir şekilde şöyle karşı çıkmıştır:

“-Neeee? O gezegene gelmek mi?.. Asla gelemeyiz o gezegene, kendimiz buluruz kayıp kitaplığın yerini.” (KK, s. 74)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Masalcı Dede, robotun sorusunu cevaplarken kendi bilgisine olan özgüvenini şu şekilde ortaya koymuştur:

“-Bu sorunun yanıtı yoktur. Ben elma şekerini kırmızı görebilirim. Fakat renk körü olan bir canlı elma şekerini kırmızı göremez. Örneğin bir kedi elma şekerini asla kırmızı göremez.” (KM, s. 76)

Yine masalın ilerleyen kısmında misafirler, uzay kaykayına binerek Tars gezegenine gelir. İnen konuklar, robotun sorusunu yanıtlayarak bir bir gezegene girer. En sona kalan Kuka’nın özgüven eksikliği şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Robot soruyu ona da yöneltmiş. Kuka, yanıtı bildiği hâlde söylemekten çekinmiş. Aslında yanıtın yanlış olabileceğinden korkuyor, kendine güvenmiyormuş.” (KM, s. 78)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Kuka’nın Masalı), Masalcı Dede’nin masalları kaşınınca yere saçılır. Bunu gören Tingalı çocuk özgüvenli bir şekilde şöyle davranmıştır:

“Mavi gözlü çocuk annesinin elinden kurtulup koşarak Masalcı Dede’ye yardıma gelmiş. Eğilip yerdeki kâğıtları toplamaya başlamış.” (GDUM, s. 85)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Masalcı Dede aynanın içindeki fili görünce çok şaşırır ve merak içinde özgüven ile sorusunu yöneltir:

“‘-Ne arıyorsun burada?’ diye sormuş.” (HHBK, s. 87)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede’nin karşılaştığı durum, alışık olmadığı bir durumdur. Daha sonra Masalcı Dede, büyük bir özgüven ile şu soruyu sorar:

“‘-Senin için ne yapabilirim?’ diye sormuş file.” (HHBK, s. 88)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Uti, Masalcı Dede’nin ulaşı olarak Dünya’ya gitmeyi kabul eder. Uti’nin kendine olan özgüveni şu şekilde vurgulanmıştır:

“Bu sandığı Dünya’ya indirmek bir bardak suyu taşımak kadar kolaymış onun için.” (UU, s. 92)

Aynı masalın devamında Uti’nin, hazırlıklarını tamamladıktan sonra büyük bir özgüvenle yaptığı seyahat şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Sandığı yüklenmiş, dizlerini iyice kaldırmış, gezegeninden sarkıtığı halattan hızla kayarak Dünya’ya ulaşmış.” (UU, s. 92)

2.3. ÇALIŞKANLIK- ÖZDİSİPLİN- ZAMANI VERİMLİ KULLANMA DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 487)’de çalışkanlık sözcüğü, “*çalışkan olma durumu, faaliyet*” olarak tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 287)’te ise çalışkanlık “*çalışkan olma hâli, faallik*.” şeklinde ifade edilmektedir.

Yusuf Has Hacib, Kutagu Bilig adlı eserinde;

“*ukuş birle işle kamuğ iş ködüğ bilig birle bekle bu bulmuş ödüg*” beyitiyle kişinin bütün işini anlayışla yaparak eline geçen zamanı israf etmemesini öğütler (Ölmez, 1997: 39).

Çalışkan insanın özelliklerinden birisi de özdisiplinli olmasıdır. “*Özdisiplin, bütün meslek gruplarında bütün iş performansı kriterleri ile tutarlı ve anlamlı ilişkiler gösteren bir kişilik boyutu olarak tespit edilmiştir. Özdisiplini yüksek bireyler bütün mesleklerde işlerini başarı ile tamamlama özelliğine sahiptirler. (Barrick ve Mount, 1991’den akt. Meydan ve Polat, 2013: 32).*”

Bireylerin belirlemiş olduğu amaçlarını gerçekleştirebilmesi için çalışması gereklidir. Çalışkan insan her zaman kazanır, hem çevresine hem de kendisine katkı sağlar. Çalışkanın insanın bir diğer özelliği de zamanı verimli kullanmasıdır.

“Zaman kavramının geriye döndürülmesi veya depolanıp tekrar kullanılması gibi bir durum söz konusu değildir. Bu denli eşsiz bir kaynak olan zamanın etkili ve verimli kullanılması oldukça önemlidir (Varışoğlu, Şeref ve Yılmaz, 2012: 378).”

Mavisel Yener’in masal kitaplarında çalışkanlık-özdisiplin-zamanı verimli kullanma değerinin dağılımı aşağıda Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Mavisel Yener'in Masallarında Çalışkanlık-Özdisiplin-Zamanı Verimli Kullanma Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Çalışkanlık-Özdisiplin-Zamanı Verimli Kullanma	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	3, 9, 12, 14	
2	Tırtıl Teyze	7, 10	
3	Mavi Orman	3	
4	Ödev Makinesi	10	
5	Dedektif Birce	12	
6	Düş Sandığı	7, 9, 11, 15	
7	Uçan Goril	14	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	15	
10	Dipsiz Göl	3	
11	Evinden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	9, 15, 19, 20, 23
12		Yaşlı Kitap	30, 37, 39
13		Sihirli Çoraplar	42, 44
14		Konuşan Koltuk	53, 63
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalcı Dede ve Fırıncı	7, 9, 10
16		Öfkeli Zo	11, 12, 16
17		Kıskanç Mula	18, 20, 21
18		Mutlu Uzay Tırtılları	23, 25
19		Hokus Pokus	31
20		Hortus'un Korkusu	33, 35
21		Elma Şekeri Ülkesi	38
22		Uçan Kedi	42, 43
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46
24		Alaycı Tog	50, 51
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	54
26		Şeker Pembesi	59, 60, 61
27		Leydi Ne İstiyor?	64
28		Akrep Gazetesi	67, 68, 69
29		Kayıp Kitaplık	73
30		Kuka'nın Masalı	75, 76
31		Kara Delik Masalcısı	-
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	84, 85, 86
33		Haptan Huptan Bir Kale	87
34		Uti'nin Utancı	92

Mavisel Yener'in masallarında çalışkanlık-özdisiplin-zamanı verimli kullanma değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında, mavi vaktin birinde bir nineyle torunu kısaca anlatılırken ninenin zamanı nasıl verimli kullandığına vurgu yapılır ve ninenin çalışkanlığı şu şekilde anlatılır:

“Nine sabahları erken kalkar, çiçekleri sular, ağaçların olgunlaşan meyvelerini toplarmış.” (MM, s. 3)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, bahçeye giren çocuk arıyla karşılaşır.

Masalın devamında arının zamanı verimli kullanmasına vurgu yapılarak çalışkanlık değerine şu şekilde yer verilir:

“ ‘-Vızzz... vızzz... Merhaba çocuk. Yaşamım çok kısa, bu yüzden çok bal toplamalıyım.’ diyerek aceleyle gitmiş.” (MM, s. 9)

Aynı masalın devamında, gölün yanındaki çocuk, serçenin şarkı söylediğini duyar. Merak ettiği soruyu sormak isteyen çocuğun, kuştan aldığı cevap çalışkanlık değerini ön plana çıkarmaktadır. Ayrıca serçenin zamanı verimli kullanmasındaki titizlik, çocukla olan konuşmalarına da yansır.

“ ‘-Bir dakika dur, ne olur!’ demiş çocuk.

‘-Ne oldu? Neden durayım, işim çok!’” (MM, s. 12)

Yine masalın ilerleyen kısmında, çocuğun sorusuna cevap veren serçenin konuşmasında, çalışkanlık değeri okuyuculara masal tadında verilir.

“‘-Doğadaki her canlı bir mektuptur. Karıncalarda çalışkanlığı görmüyor musun?’ ” (MM, s. 14)

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında; teyze tırtıla mavi kelebek, minik tırtıla kozanın nasıl örüldüğünü anlatırken çalışkanlık değeri ön plana çıkmaktadır.

“‘-Evet ama koza öyle örülmez. Koza örmek için ağızımızda bir sıvı oluşur. Bu yapışkan sıvı ile bedenimizin her yanını kaplar, içine gireriz.’” (TT, s. 7)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, tırtıl teyze minik tırtıla kozayı neden ördüklerini anlatır. Masalın devamında mavi kelebeğin çalışkanlığına vurgu yapılır ve çalışkanlık değerine şu şekilde yer verilir:

“ ‘-Kozanın içindeyken, üç hafta boyunca nasıl da özlemiştim güneşi. Uçmayı düşünmüşüm hep, başardım işte.’ demiş.” (TT, s. 10)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; mavi zaman içinde bir Mavi Dede’nin yaşadığı anlatılır. Arkasından Mavi Dedenin zamanı nasıl verimli kullandığına değinildikten sonra çalışkanlığına da vurgu yapılır ve masal şöyle devam eder:

“-Her sabah ormana gider, odun keser, hafta sonları satarmış.” (MO, s. 3)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; uykucu çocuk elinde bir makine ile gelir. Arkadaşları bunun ne olduğunu sorar. Masalın devamında ise Mavi Şaptiklerden olan Ayşe’nin çalışkanlığına şu şekilde değinilmiştir:

“ -Ayşe hemen onun düşüncelerini görmüş.” (ÖM, s. 10)

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; ertesi sabah Birce planı uygulamaya başlar. Odanın penceresinin yanındaki otların arasına gizlenir. Masalda Birce’nin çalışkanlığına şu cümlelerle vurgu yapılır:

“Ortalığı dağıtanı yakalamayı başarırsa ilerde belki de dedektif olurmuş.” (DB, s. 12)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut cebindeki paralarla beğendiği kitabı alır. Daha sonra yazara sorduğu soruda, Umut’un çalışkanlığı ön plana çıkarılır.

“ -Üç gündür para biriktiriyordum. İmzalar mısınız?’ diye sordu.” (DS, s. 7)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, yazar Umut’un seçtiği masal kitabını imzalar. Masalın devamında ise Umut’un zamanı verimli kullanarak gösterdiği çalışkanlığına tekrar şu şekilde değinilmiştir:

“Umut, kitap satın alabilmek için günlerce ayakkabı boyamıştı.” (DS, s. 9)

Aynı masalın devamında; düşlerle ne yapabileceğini soran Umut’un çalışkanlığı masal tadında okuyuculara tekrar aktarılır.

“Onları gerçeğe dönüştürmenin yollarını arıyordu kitaplarda.” (DS, s. 11)

Yine masalın son kısımlarında, yazarın başka kitaplarından armağan edeceğini anlayan Umut, zamanı verimli kullanarak oradan çabucak ayrılır. Masalın son kısmında çalışkanlık değerine şu şekilde yer verilir:

“ ‘Belki birkaç ayakkabı daha boyar yine gelirim.’ diyerek yel gibi uzaklaşıp gitti.” (DS, s. 15)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Sezgin Bey oğluna, insan yavrusu ile hayvan yavrusu arasındaki farkı anlatır. Daha sonra Sezgin Bey’in çalışkanlığı ve zamanı verimli şekilde kullanması masalda şu şekilde vurgulanır.

“Sezgin Bey gorillerin sebzededen oluşan yemeklerini hazırlamaya girişmiş bile.” (UG, s. 14)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında; olanları gören annesi Ihlara’ya kızar. Ihlara’nın üzülmesi Toros’u da üzer. Masal, bundan sonra Toros’un çalışkan olacağına vurgu yapılarak bitirilir:

“Köpek okuluna gidecek, insanlara kendini anlatabilmeyi öğrenecekmış.” (KO, s. 15)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; balıkçı ve oğlu Dipsiz Göl’de avlanmaya gider. Masalın giriş kısmında, baba ile oğlunun çalışkanlığı ön plana çıkarılır.

“Baba ile oğlu, serdikleri ağı, usul usul çekmeye başlamışlar. Ağırlığına bakılırsa epeyce balık geliyor gibiymiş.” (DG, s. 3)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal), öteki masallara benzemek istemeyen yarım kalmış masalın gerçekleştirdiği davranışında çalışkanlık değeri şu şekilde vurgulanır:

“Sekizinci geceydi; canımı dişime takıp hiç ses çıkarmadan, yavaşça kaçtım Masalcı Amca’nın evinden.” (EKM, s. 9)

Aynı masalın devamında; yarım kalmış masal ile Güneş Kız günü birlikte geçirirler. Yarım kalmış masal ise bu duruma pek sıcak bakmaz. Onun düşüncelerindeki çalışkanlık değeri, zamanı verimli kullanmaya da vurgu yapılarak masalda şu şekilde okuyuculara yansıtılmıştır:

“Bütün gün onunla dolaşamazdım. En kısa zamanda biri beni yazmalıydı.” (EKM, s. 15)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Dağ Cinleri'nin Kralı, katılımcılara neden toplandıklarını açıklar. Daha sonra katılımcılara yaptığı konuşmasında çalışkanlık değeri şu şekilde ön plana çıkarılır:

“ ‘İnsanlar doğaya istedikleri gibi zarar veriyorlar. Artık buna bir çözüm bulmalıyız.’ ” (EKM, s. 19)

Aynı masalın devamında; yarım kalmış masalın da bulunduğu toplantıya katılan herkes, düşüncelerini söyleyecektir. İlk sözü söyleyen Profesör Karınca'nın konuşmasında çalışkanlık değerine şu şekilde yer verilir:

“ ‘Zorların en kolayını çalışanların elinde.’ ” (EKM, s. 20)

Yine masalın ilerleyen kısmında, Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'nda toplantı karara bağlanır. Daha sonra yarım kalmış masal, zamanını verimli kullanmak ister. Bunun üzerine yarım kalmış masalın, Güneş Kıza veda etmeden önceki konuşmasında çalışkanlık değeri de okuyuculara şöyle aktarılır:

“ ‘Beni yazacak birini bulmalıyım. Çok zaman kaybettim.’ ” (EKM, s. 23)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), çocuklar kütüphanede kitap ararlar. İçlerinden birisi yaşlı kitabı bulduğuna çok sevinir. Daha sonra çocuk yaşlı kitabı ödünç alır. Çocuk eve gelince annesine bunları anlatırken çalışkanlık değerine şu şekilde değinilmiştir:

“ ‘Anneeee, öğretmenimin okumamı önerdiği kitabı buldum!’ diye bağırması.’ ”

Annesi de çocuğu sarılıp öpmüş.

‘Bu kitabı çabucak okuyup bitirirsin, çünkü onu bulmayı çok istiyordun’ demiş.” (YK, s. 30)

Annenin bu ifadesinde kitabı bulmak için çocuğun gösterdiği çalışkanlığa vurgu yapılır. Ayrıca annesi, çocuğa zamanı verimli kullanarak ödevini de bitirebileceği öğütler.

Aynı masalın devamında ertesi gün çocuk, evdeki bilgisayarından elektronik kitaplar içinde araştırma yapar. Yaşlı kitap, bu duruma üzülür. Daha sonra çocuğun zamanı verimli kullanarak çalışmasına devam etmesine şu şekilde vurgu yapılmıştır:

“O gece çocuk onunla hiç ilgilenmeyecek sanmış. Ama boncuk gözlü çocuk, dişlerini fırçalayıp pijamasını giydikten sonra yatağına yatmış, yaşlı kitabı eline alıp uykuya dalana dek okumuş.” (YK, s. 37)

Yine masalın ilerleyen kısmında elektrikler gidince bilgisayarın sesi kesilir. Elektronik kitaplar, bu duruma sevinmezler. Bunun üzerine çocuğun elektriğin gitmesine rağmen zamanı verimli kullanarak gösterdiği çalışkanlığı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Annesi, çocuğun başucuna bir ışıldak koymuş. Çocuk, yaşlı kitabı o gece okuyup bitirmiş. Yaşlı kitap da çok mutlu olmuş.” (YK, s. 39)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), giriş bölümünde masal başladıktan sonra masalın karakterlerinden biri olan ninenin çalışkanlığı şu şekilde vurgulanmıştır:

“İşte bu köyde ninelerden bir nine varmış. Renkli renkli desenli çoraplar örer, satmak için pazara getirirmiş.” (SÇ, s. 42)

Aynı masalın devamında nine, çocuklar için bir çift çorap örerken iyilik perisinin sesini duyar. Ninenin, iyilik perisinin anlattıklarından sonra zamanı verimli kullanması ve çalışkanlığı masalda şu şekilde bahsedilmiştir:

“Ninematik, çorapların sihirli olduğunu duyunca şaşakalmış. Bir çile yün, su olup akmış. Nine çorapları çabucak örüvermiş.” (SÇ, s. 44)

Yine masalın ilerleyen kısmında nine, ördükleri çoraplara türkü söyler. Çorapları ördükten sonra ninenin çalışkanlığı, tekrar şu şekilde vurgulanmıştır:

“Ertesi gün pazara gitmiş. Tezgâhına özenle yerleştirmiş çorapları.” (SÇ, s. 44)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), gölgelerin saklambaç oynadığı ülkede minik bir kız yaşar. Minik kızın bazı özelliklerinden bahsedilirken çalışkanlığına da şu şekilde vurgu yapılmıştır:

“Minik kız her şeyi, her yeri öğrenmek istermiş.” (KK, s. 53)

Aynı masalın devamında yaz gününde minik kızın annesi, kızının küçülen kıyafetlerini ve ayakkabılarını toplar. Minik kızın çalışkanlığı tekrar şu şekilde okuyuculara aktarılır:

“Minik kız bunu fırsat bilip,

‘-Anne sana yardım edebilir miyim?’ diye sormuş.” (KK, s. 53)

Yine masalın ilerleyen bölümünde minik kız, bodrumdaki kırmızı koltuğu odasına koymak ister. Ancak kırmızı koltuk, çok eski ve bakımsızdır. Minik kız derdini babasına anlatır. Babası kırmızı koltuğun parçası olmadığı için tamir edemeyeceğini söyler. Ancak minik kızın sandığın içindeki kumaşı bulunca babasıyla beraber zamanı verimli kullanarak gayretle çalışması şu şekilde ele alınmıştır:

“Baba kız, gündüz gece çalışıp koltuğu sabır ve özenle tamir etmişler. Koltuk pırıl pırıl olmuş.” (KK, s. 63)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), masalcı dede insanların fırının önünde sıraya geçtiklerini görür. Masalcı dedenin gözlemlediği fırıncının çalışkanlığına ise şu şekilde değinilmiştir:

“Önünde beyaz fırıncı önlüğü olan adam, tezgâhın üstüne un, maya ve su koymuş, ekmek hamuru hazırlıyormuş.” (MDVF, s. 7)

Aynı masalın devamında masalcı dede, fırıncının sırrını öğrenmek ister. Buna rağmen fırıncının işine göstermiş olduğu özdisiplin ve fırıncının çalışkanlığı bir kez daha şu şekilde vurgulanmıştır:

“Fırıncı elini hamurdan çekmemiş. Ekmeğin mis gibi kokması, nar gibi kızarabilmesi için hamurun tam kıvamında olması gerekirmiş. İşini bırakmadan, şarkısını söylemeye başlamış.” (MDVF, s. 9)

Yine masalın ilerleyen kısmında masalcı dede, fırıncının Zologa gezegeninden geldiğini öğrenir. Daha sonra fırıncıya ne yapacağını anlatan masalcı dedenin, çalışkanlığından ve zamanı verimli kullanmasından şu şekilde bahsedilmiştir:

“-Şimdi de Zologa 'ya gidiyorum, yepyeni masallara yelken açmaya. Yolcu yolunda gerek, hoşça kal.” (MDVF, s. 10)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), giriş yapılırken masalcı dedenin durmak bilmez çalışkanlığından şu şekilde söz edilir:

“Masalcı Dede, günlerden bir gün, şafakla beraber uyanmış; düşmüş yola. Az gitmiş, uz gitmiş, göklerde uçmuş, denizleri geçmiş, çok yer görmüş.” (ÖZ, s. 11)

Aynı masalın devamında gördüklerine inanamayan masalcı dedenin diyar diyar gezmesi ve çalışkanlığı sayesinde gideceği yere ulaşması tekrar şu şekilde vurgulanmıştır:

“Zaman ırmağından geçmiş, gide gide kokulu otların, çiçekli ağaçların, yemyeşil çam ormanlarının süslediği Zologa gezegenine varmış.” (ÖZ, s. 11)

Yine masalın ilerleyen kısmında masalcı dede, Zologa insanların zamanı verimli kullanarak heyecanla koşuşturduklarını görür. Masalcı dede bunun nedenini sorduğunda, Zologa insanı çalışkanlıklarından şu şekilde bahseder:

“-Görmüyor musun, işimiz var. Yarınki bilgelik yarışmasına hazırlanıyoruz hepimiz.” (ÖZ, s. 12)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, Zologa insanların üstüne çığlık bulutları yağmaya başlar. O sırada masalcı dede şarkısına başlar. Daha sonra Logi ve Mogi'nin çalışkanlığına şöyle değinilmiştir:

“Masalcı Dede'nin şarkısı daha bitmeden Logi ve Mogi ne yapılacağını anlamışlar, bir araya getirmişler Zologa gezegeni insanlarını.” (ÖZ, s. 16)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), sabahın ilk ışıkları Masalcı Dede'nin kaldığı kulübeye düşer. Daha sonra Zologa insanların çalışkanlığı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Zologa gezegeninde her bahar yinelenen yetenek ve bilgelik yarışması o günmüş. Zo insanları, gezegenin her yanından, dağ demeden, deniz demeden, az gitmiş, uz gitmiş, yarışmanın yapılacağı vadiye ulaşmışlar.” (KM, s. 18)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde herkes gösterisini sunduktan sonra seçici kurul üyeleri değerlendirmeye başlar. Seçici kurul üyelerinin zamanı verimli kullanarak çok çalışmalarına şu şekilde vurgu yapılmıştır:

“Seçici kurul gece yarısına kadar çalışmış.” (KM, s. 20)

Yine masalın devamında seçici kurul, yoğun çalışmanın ardından değerlendirmesini bitirir ve kararını verir. Değerlendirme sonucunda yarışmayı kazanan kişinin çalışkanlığına şu şekilde değinilmiştir:

“-Yarışma boyunca diğer yarışmacılara destek olan, mavi saçlı Çabi, bilgelik yarışmasında birinciliği kazanmıştır.” (KM, s. 21)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), Masalcı Dede turist tırtılların neden tanışmak istediklerini sorar. Tırtılların bu soruyu cevaplarırken çalışmaya verdikleri önemden de şu şekilde bahsedilmiştir:

“-Bizim mutluluk kaynağımız düşünmek, merak etmek, paylaşmak, araştırmak, sevebilmektir.” (MUT, s. 23)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede Dünya’daki tırtılların ömürlerini göz önüne aldığı zamanı nasıl verimli kullandıklarına ve çalışkanlıklarına şaşırması şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Masalcı Dede şaşırmış.

‘- Ömrünüz merak etmek, araştırmak için yeterince uzun mu? Dünya’da tırtılların ömrü kısadır...’ (MUT, s. 23)

Yine masalın devamında Masalcı Dede’nin bu sorusuna yaşlı tırtıl, çalışkanlıklarına ve zamanı verimli kullanmalarına tekrar vurgu yaparak şu şekilde cevap vermiştir:

“-İyi ya! Madem ki ömrümüz kısa, tembelliğe zaman yok!” (MUT, s. 23)

Aynı masalın ilerleyen kısmında yaşlı tırtıl, Masalcı Dede’ye yaşamlarını nasıl geçirdiklerini anlatırken yine çalışkanlıklarına şu şekilde vurgu yapmıştır:

“-Yaşamımızın bundan sonraki bölümünü de uçarak, araştırarak, güzellikleri çiçek özleriyle paylaşarak, yani mutlu olarak geçiririz.” (MUT, s. 23)

Yine masalın devamında yaşlı tırtıl, Masalcı Dede'ye Düşka gezegenindeki tüm tırtılların çalışkanlıklarını ve zamanı nasıl verimli kullandıklarını bir örnek vererek şu şekilde anlatmıştır:

“-Düşka gezegeninde sabah uyanır uyanmaz, yüzümüzü bile yıkamadan yaptığımız ilk iş; bilge tırtılın sözlerini anmak olur.” (MUT, s. 25)

Aynı masalın ilerleyen kısmında tırtılların hiç sorunu olmadığını söyleyen Masalcı Dede'ye, yaşlı tırtıl açıklama yapar. Daha sonra tırtılların ayrılırken dahi zamanı nasıl verimli kullandıkları ve çalışkanlıkları okuyucuya şu şekilde sezdirilmiştir:

“-Ben ve arkadaşlarım artık buradan gitmeliyiz. Kelebek olduğumda belki yine görüşürüz. Hoşça kalın...” (MUT, s. 25)

Yine masalın devamında, yaşlı tırtılın Masalcı Dede ile konuşması bittikten sonra turist tırtılların çalışkanlıklarına şu şekilde değinilmiştir:

“Turist tırtıllar uzay kaykayına atlayıp Düşka gezegenine doğru yola çıkmışlar.” (MUT, s. 25)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Çabi, sihirbazın hata yaptığına neden üzülüğünü sorar. Sihirbazın verdiği cevapta çalışkanlık değerine şu şekilde değinilmiştir:

“-Ustam Teodor, sihirbazlık eğitimim sırasında hep şunu söylerdi: ‘-Yüzlerce sihirbazlık malzemesine ve numaraya sahip olabilirsiniz. Çok çalışmış da olabilirsiniz. Ama gerçek başarı için sabırlı ve sakin olmalısınız.’” (HP, s. 31)

Aynı masalın devamında Çabi, aldığı bu cevaptan sonra sihirbaza tekrar soru sorar. Çabi'nin sihirbaza sorusunda çalışkanlık değeri şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Kendinize güveninizi artırmak için mi çalışıyorsunuz şimdi?” (HP, s. 31)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki altıncı masalda (Hortus'un Korkusu), Çabi sihirbazın tavşanlarıyla iyi bir dostluk kurar. Daha sonra Çabi'nin tavşanlarla konuşmasında, tavşanların zamanı nasıl verimli kullanarak çalıştıkları şu şekilde vurgulanmıştır:

“Çünkü onlar da yelek ceplerinden saatler çıkarıp ‘-Eyyah! Eyyah! Çok geç kaldık’ diyorlarmış.

‘-Nereye geç kaldınız?’

‘-Sirk çadırına tabii. Gidip çalışmamız gerek.’” (HK, s. 33)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde tavşanlar, Çabi’yi de sirk çadırına götürürler. Sirk çadırında gördükleri kareli ceketli, benekli papyon takan, koca burunlu palyaçonun çalışkanlığı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Şarkı söylüyor, takla atıyor, bir yandan da keman çalıyormuş.” (HK, s. 35)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), sonunda Çabi ile Durti merdivenin ucunu vadiye bağlayıp Dünya’ya sarkıtlar ve inmeye başlarlar. Bu sırada Çabi’nin çalışkanlığı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Çabi bir yandan boşluğa düşmemek için çaba gösterip bir yandan da onu sakinleştirmeye çalışıyormuş.” (EŞÜ, s. 38)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık Masalcı Dede’ye arkadaşlarını aramaya gideceğini söyler. Masalcı Dede, Pırtık’ın Dünya’ya gitmesini istemez. Ancak Pırtık karardır. Pırtık, zamanı verimli kullanarak yaptıklarını anlatırken çalışkanlığı şu şekilde belirtilmiştir:

“‘-Zologa’da yaşayan kediler haftanın bir günü uçabilirlermiş. Pırtık halat kullanma dersleri aldığını, Dünya hakkında bilgi topladığını anlatmış Masalcı Dede’ye.’” (UK, s. 42)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Pırtık’ın Dünya’ya inmesinin zor olduğunu ve bu işten vazgeçmesini söyler. Ancak Pırtık’ın çalışkanlığına tekrar şu şekilde yer verilmiştir:

“‘-Çok çalıştım, bunu başaracağım. Adım Pırtık ama yaptığım işler hiç de pırtık değil.’” (UK, s. 42)

Yine masalın ilerleyen bölümünde Pırtık, Masalcı Dede ile konuştuktan sonra karar verdiği işi yapmaya koyulur. Bu sırada Pırtık’ın çalışkanlığı şu şekilde ele alınmıştır:

“Halata tutunmayı onlarca kere denemiş. Sonunda tamamen tükenmiş bir hâlde yere yığılmış. Ama başaracağına inanıyormuş. Biraz dinlendikten sonra yeniden denemiş, uğraşmış, didinmiş sonunda patileri takılmadan halatta nasıl kayılacağını bulmuş.” (UK, s. 43)

Aynı masalın devamında Pırtık kararlı bir şekilde amacına ulaşır ve Dünya’ya iner. Pırtık’ın buradaki zamanı verimli kullanarak çalışmasına ise şöyle dikkat çekilmiştir:

“Pırtık Dünya’nın altını üstüne getirmiş. Arkadaşlarını bulmuş..” (UK, s. 43)

Yine masalın ilerleyen kısmında Pırtık ve arkadaşları Elma Şekeri Ülkesi’ne geri dönerler. Daha sonra Pırtık’ın çalışkanlığı, tekrar şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Zologa’nın ilk uzay kedisi Pırtık başladığı işi bitirmenin ... mutluluğunu yaşıyormuş.” (UK, s. 43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), arkadaşları Nebula’ya kurabiye yapamayacağını söylerler. Ancak Nebula, verdiği yanıtta çalışkanlığını arkadaşlarına şu şekilde anlatmıştır:

“‘-Neden yapamayacaktım, bal gibi de yaparım!’ demiş.” (MKKB, s. 45)

Aynı masalın devamında babası, Nebula’ya kurabiye yapmanın püf noktalarını öğretmiş. Nebula’nın kurabiye yaparken gösterdiği çalışkanlık ve özdisiplin, şu şekilde vurgulanmıştır:

“Nebula onu dikkatle dinlemiş, şekeri, unu, tuzu, yumurtayı, sütü koyup, meyveli kurabiyeleri yoğurmuş. Fırına sürmüş. Kurabiyelerin mis kokusu mahalleyi sarmış, herkesin ağzı sulanmış.” (MKKB, s. 45)

Yine masalın devamında Nebula ve arkadaşları, sepetlerini hazırlayıp yola düşerler. Daha sonra Nebula ve arkadaşlarının çalışkanlığına şu şekilde değinilmiştir:

“Gide gide varmışlar mor dağın doruğuna. Başlamışlar yiyecekleri sofraya dizmeye.” (MKKB, s. 46)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Masalcı Dede kafasındaki şişliğin sorumlusunu bulup konuşmak ister. Daha sonra Masalcı Dede’nin zamanı verimli kullanmasından şu şekilde bahsedilmiştir:

“Zaman yitirmeksizin Tog’un bahçesine gitmiş.” (AT, s. 50)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Tog, Masalcı Dede’yi görmezden gelir. Bu sırada Tog’un kafasına elma düşer. Daha sonra Masalcı Dede’nin zamanı verimli kullanması ve çalışkanlığı şu şekilde belirtilmiştir:

“Masalcı Dede kaşla göz arasında Tog’un yanına gitmiş, onu yerden kaldırmaya çalışmış.” (AT, s. 51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), masalın başlangıcında Masalcı Dede’den bahsedilirken onun çalışkanlığı ve zamanı verimli kullanması şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Masalcı Dede’nin, uzun zamandır masal topladığı Zologa gezegeninden, çok sevdiği Elma Şekeri Ülkesi’nden ayrılma zamanı gelmiş artık. Farklı gezegenlere gidip taze sözcükler toplamalıymış.” (ŞKYV, s. 54)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede’nin çalışkanlığından bahsedildikten sonra zamanı verimli kullanması tekrar şu şekilde ifade edilmiştir:

“Yola çıkmak için sabahın erinde uyanmış.” (ŞKYV, s. 54)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede’nin Miralıları anlaması için Oka ile Raza’nın gösterdikleri çalışkanlık ve gayret, şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“-Sen göremiyorsun gölgelerimizi. İstersen görmeni sağlayabiliriz. Biz bu gezegenin, makinelerle ilgili konularında deneyimli ustalarıyız. Haydi gel bizimle!” (ŞP, s. 59)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Raza, ekranın başına geçip son ayarlamalarını yapar. Ekran, birdenbire ışıdamaya başlar. Raza’nın bunları yaparken zamanı verimli bir şekilde kullanması ve çalışkanlığı şu şekilde vurgulanmıştır:

“Masalcı Dede ne olduğunu anlayamadan, Raza ‘-Enerji nakli tamamlandı’ uyarısında bulunmuş.” (ŞP, s. 60)

Yine masalın devamında Masalcı Dede, Raza ile Oka'nın şeker pembesi gölgelerinin parıldadığını görür. Masalcı Dede, bu gölge renginin ne anlama geldiğini merak eder. Raza ile Oka'nın Masalcı Dede'ye verdiği cevapta çalışkanlık değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Biz burada hepimiz yaptığımız işten zevk alırız. Başarı sırrımız bu.” (ŞP, s. 61)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Masalcı Dede'ye gezegenlerden masallar topladığını söyler. Kendisinin de babasından dinlediği efsaneleri anlatmak istediğini belirtir. Bunun üzerine Masalcı Dede, kendi çalışkanlığına şu şekilde değinmiştir:

“-Onları öğrenmek isterim tabii, o efsaneleri çocuklar için yazar, bütün gezegenlere götürürüm.” (LNİ, s. 64)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Tiktak gezegenindeki problemi çözmeye yönelik Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamlarının zamanı verimli kullanarak çalışmalarına şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamları bu sorunun çözümü için birlikte çalışmaya başlamış, günlerce, gecelerce araştırma yapmışlar.” (AG, s. 67)

Aynı masalın ilerleyen kısmında, Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını yaparlar. Buluşlarını yaptıktan sonra Dudi, Lumi ve Reni'nin çalışkanlıkları, şu şekilde belirtilmiştir:

“Buluşlarını açıklamak için gezegenin her yanına haber salmışlar. Tiktak gezegeninin tek gazetesi olan Akrep gazetesini ve Yelkovan televizyonunu açıklama yapacakları alana davet etmeyi unutmamışlar.” (AG, s. 67)

Yine masalın devamında Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını herkesle paylaşacakları için sevinçlidirler. Dudi, sözcü olarak seçilir. Bu sırada Dudi'nin konuşmasında Dudi, Lumi ve Reni'nin çalışkanlıkları tekrar şu şekilde okuyuculara hissettirilmiştir:

“Elinde tuttuğu tuhaf kutuyu gösterip içinde Şulub adında bir alet olduğunu söylemiş. Şulub sayesinde gezegenin kenarından insanların düşmesi engellenecekti.” (AG, s. 68)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Dudi, Şulub aletini anlattıktan sonra buluşu açıklamak için konuşmasına devam eder. Dudi’nin, Tiktaklılara yaptığı açıklamada arkadaşlarıyla beraber gösterdikleri çalışkanlığa şu şekilde vurgu yapılmıştır:

“-Sayın izleyenler, Şulub’u size tanıtmak benim için büyük mutluluk. Aylarca çalışıp çabaladık, gezegenimiz için çok önemli bir buluş yaptık.” (AG, s. 68)

Yine masalın devamında Dudi, Lumi ve Reni’nin buluşuyla ilgili gösterisini izleyenler çok şaşırır. Daha sonra Dudi, Lumi ve Reni’nin buluşlarını Tiktaklılara açıklamada gösterdikleri gayret ve çalışkanlık, şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Dudi ve arkadaşları, gösterinin sonunda sorulan soruları canla başla yanıtlamışlar.” (AG, s. 68 ve s.69)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Masalcı Dede, minik yeşil yaratıklara hangi sırrın peşinde olduklarını sorar. Tıknaz, kızıl saçlı yeşil yaratığın Masalcı Dede ile konuşmasında zamanı verimli kullanmak istemesi şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Bakın sayıl masalcı, biz burada kayıp olan bir kitaplığın sırrını çözmeye çalışıyoruz. Saat geç oldu. Bizi oyalamasanız...’ ” (KK, s.73)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Masalcı Dede yeni masallar aramak için yolculuğa çıkar. Masalcı Dede’nin geldiği gezegende zamanı verimli kullanarak çalışmak istemesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“Birkaç günlüğüne de olsa bu gezegende kalıp masal toplamak istiyormuş.” (KM, s.75)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), robot, Masalcı Dede’ye soruyu cevaplarken zamanını verimli kullanması gerektiğini şu şekilde anlatmıştır:

“-Bugüne kadar sorulan sorulara çocuklar dışında kimse doğru yanıt veremedi bip, soruyu duymak istediğinizden emin misiniz? Bip, on saniye süreniz var, bip... bip... Hazır mısınız?’” (KM, s.75 ve s.76)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede, Tinga gezegeninde ilk anda ne olduğunu anlayamaz. Daha sonra gördükleri okuyuculara anlatılırken çalışkanlık değeri şu şekilde hissettirilmiştir:

“Meydanda, abanoz ağacından işlenerek yapılmış bir kaplumbağa ailesi heykelinin açılışı varmış.” (GDUM, s.84)

Aynı masalın devamında bir çocuğun annesinin, heykele ‘tahta parçası’ demesine rağmen sanatçının çalışkanlığı tekrar şu şekilde belirtilmiştir:

“Heykeli yapan sanatçı bunu duyunca üzülmüş. Çocuğun annesinin ‘tahta parçası’ dediği o heykeli aylarca uğraşıp yapmışmış.” (GDUM, s.84 ve s.85)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, çocuğun üzüntüsünü fark edince masallarından birini anlatmak ister fakat kaşınmaya başlar. Bu sırada masal sandığı dağılır ve Masalcı Dede sızlanmaya başlar. Tingalı çocuğun çalışkanlığı ve zamanı verimli kullanması şu şekilde ele alınmıştır:

“Tingalı çocuk kâğıtları çabucak toplayıp sandığa geri koymuş. Yüzüne minik bir tebessüm yerleşmiş.” (GDUM, s.86)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Masalcı Dede’nin masal toplamak için seyahatinde gösterdiği çaba ve çalışkanlık şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Virane kaleyi cebine sokup yoluna devam etmiş. Bu yolda tek yolcu oymuş. Yokuş gitmiş, düz gitmiş. Güz geçmiş, yaz gelmiş, sonunda Estekköstek Kenti’nin merdivenlerine varmış.” (HHBK, s.87)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Logi ve Mogi Masalcı Dede’nin Zologa gezegenine gelmesine çok sevinirler. Masalcı Dede, Logi ve Mogi’ye neden gideceğini anlatırken çalışkanlığını da şöyle vurgulamıştır:

“-Burada çok kalamayacağım dostlarım, artık Dünya'ya dönmem gerek. Sandığım iyice ağırlaştı. Orada masalları boşaltınca yine gelirim' demiş Masalcı Dede.” (UU, s.92)

Aynı masalın devamında buna çözüm yolu bulmak isteyen Logi ve Mogi, Uti'ye giderler. Uti'nin çalışkanlığı ise okuyuculara şu şekilde hissettirilmiştir:

“Zologa gezegeninin en güçlü kuvvetli sporcusu, gezegenlerarası üne sahip, uzay samuru Uti'ye gitmişler.” (UU, s.92)

Yine masalın ilerleyen kısmında Logi ve Mogi, Uti'ye masal sandığını Dünya'ya götürüp götüremeyeceğini sorarlar. Uti bunu yapabileceğini söyler. Daha sonra Uti'nin, Logi ve Mogi'nin isteklerini yapabilmek için çalışmasına şu şekilde değinilmiştir:

“Hazırlıklarını tamamlamış, masal sandığını almış. Sandığı teslim edeceği adresi öğrenmiş.” (UU, s.92)

Aynı masalın devamında Uti, masallardan birini alıp kemeriyle vücudunun arasına sıkıştırır. Daha sonra Uti'nin zamanı verimli kullanması ve çalışkanlığı, şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Sandığı yüklenmiş, dizlerini iyice kaldırmış, gezegeninden sarkıttığı halattan hızla kayarak Dünya'ya ulaşmış.” (UU, s.92)

2.4. DOSTLUK- VEFA DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 706)'te dost; “sevilen, güvenilen, yakın arkadaş” olarak ifade edilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 417)'te ise dost; “sevilen kimse, sevgili; ahbap, arkadaş.” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 417)'te dostluk, “dost olma hâli, dostça davranış.” şeklinde belirtilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011:707)'te dostluk ise “1. Dost olma durumu. 2. Dostça davranış.” şeklinde ifade edilmektedir.

Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1779)'te ise vefa, “sevgi, dostluk ve bağlılıkta sebat.” şeklinde tanımlanmaktadır. Türkçe Sözlük (TDK, 2011:

2476)'te ise vefa; “*sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı*” şeklinde ifade edilmiştir.

İnsanların yalnız yaşaması söz konusu değildir. İnsanlar, hayatı boyunca farklı kişilerle tanışır, sosyal ilişkiler geliştirir ve yeni dostlar edinir. Daha sonra samimi ve gönülden yapılan dostluklar kalıcı hâle gelir. Dostlar, her koşulda birbirlerinin kıymetlerini bilirler ve vefa borçlarını hiçbir zaman unutmazlar.

Yusuf Has Hacib, Kutagu Bilig adlı eserinde;

“kiming bolsa koldaş adaşı telim

aning arkası bek kaya ol yalım” beyitiyle kimin dostu çoksa onun arkasını sağlam ve yalçın kayaya dayamış olduğunu vurgular. (Ölmez, 1997: 22).

Mavisel Yener’in masal kitaplarında dostluk-vefa değerinin dağılımı aşağıda Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Mavisel Yener'in Masallarında Dostluk-Vefa Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Dostluk-Vefa	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	3	
3	Mavi Orman	3, 5, 7, 9, 12	
4	Ödev Makinesi	8, 9	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	3, 4, 5, 15	
8	Köpeğim Aşık Oldu	7, 9, 12	
9	Köpek Okulu	11, 13	
10	Dipsiz Göl	-	
11	Evinden Kaçan Masal	12, 14, 15, 17, 19	
12	Yaşlı Kitap	25, 30, 32, 33, 34, 41	
13	Sihirli Çoraplar	48	
14	Konuşan Koltuk	55, 57, 61	
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	9	
16	Öfkeli Zo	12	
17	Kıskanç Mula	-	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	22, 23	
19	Hokus Pokus	28, 30	
20	Hortus'un Korkusu	33, 35	
21	Elma Şekeri Ülkesi	37	
22	Uçan Kedi	42, 43	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46	
24	Alaycı Tog	49	
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	56	
26	Şeker Pembesi	58, 60	
27	Leydi Ne İstiyor?	62	
28	Akrep Gazetesi	67, 71	
29	Kayıp Kitaplık	72, 73	
30	Kuka'nın Masalı	75	
31	Kara Delik Masalcısı	81, 83	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-	
33	Haptan Huptan Bir Kale	88, 90	
34	Uti'nin Utancı	91, 92, 93	

Mavisel Yener'in masallarında dostluk-vefa değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında, hayvanlardaki dostluk değerini ön plana çıkaran şu cümlelerle masal başlar:

“Minik tırtıl, teyzesi tombul tırtıl ve mavi kelebek, dut ağacının yaprağında buluşmuş, dereden tepeden konuşuyorlarmış.” (TT, s. 3)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında, Mavi Orman’da yolunu kaybeden çocuklar Mavi Dede’ye rastlar. Mavi Dede’nin çocuklarla tanışması, dostluk-vefa değerine vurgu yapılarak masalda şu cümlelerle ifade edilir:

“Merhaba çocuklar. Benim adım Mavi Dede. Ya siz kimsiniz, ne yapıyorsunuz burada?’ diye sormuş Mavi Dede gülümseyerek.” (MO, s. 3)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, piknik alanına nasıl geri döneceklerini soran çocuğa Mavi Dede, dost olduğu ağaçlardan yardım alabileceklerini söyler:

“ - ‘Mavi Orman’ın ağaçlarıyla konuşurum birer birer.’ ” (MO, s. 5)

Aynı masalın devamında, kuşkuyla bakışan çocuklara Mavi Dede’nin, ormandaki ağaçları tanıştırmak istemesi dostluk-vefa değerini ön plana çıkaran şu cümlelerle ifade edilir:

“Haydi, gelin sizi ormanın Meşe dayısı ile tanıştırayım. Ondan sorarız yolu.” (MO, s. 7)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Meşe ağacından sonra bir başka ağacın da çocuklarla konuşması, dostluk-vefa değerine vurgu yapılarak masalda şu cümlelerle ifade edilir:

“ -Kulak misafiri oldum sözlerinize.

Tanışmak isterim sizle.

...

Kestane’dir adım.’ ” (MO, s. 9)

Aynı masalın devamında, başka bir ağaca hasret kalan cevizin, çocuklara sevinçli bir şekilde seslenmesiyle dostluk-vefa değeri ön plana çıkarılmıştır.

“ -Dağda bayırda bahçede yalnız kaldım.

Arkadaşım kavağı özledim.’ ” (MO, s. 12)

Bu ifadede ise dostluğun önemine ve cevizin dostu olan kavak ağacına vefa örneği sergilemesine yer verilmektedir.

“Ödev Makinesi” adlı masal kitabında, sınıfın en uykucu çocuğunun Mavi Şaptiklerden olan küçük Ayşe ile dostluğu masalda şu şekilde vurgulanmıştır:

“Ayşe, sınıfın en uykucu çocuğu ile yakın arkadaşmış.” (ÖM, s. 8)

“Ayşe onunla arkadaşlık eder...” (ÖM, s. 9)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında, babasının çalıştığı hayvanat bahçesine giden Ali’nin, karşılaştığı hayvanlarla tanışmasında dostluk-vefa değerine vurgu yapılarak şu cümlelere yer verilir:

“Hayvanat bahçesine girer girmez ilkin, kocaman fil selamlamış Ali.

‘-Merhaba minik şey...’” (UG, s. 3, 4)

Aynı masalın devamında, hayvanat bahçesinde çalışan Sezgin Bey’in, oğlu Ali’yi yavru gorillerle tanıştırmada yine dostluk-vefa değeri duyarlı bir şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Sezgin Bey gülümsemiş:

‘-Dertli, Gezgin, Şımarık, Kanatlı, Dost, merhaba deyin bakalım benim oğlum Ali’ye.” (UG, s. 5)

Arkadaşlık değerinin bulunduğu bu masalda, özellikle yavru gorillerin isimlerinden birinin “Dost” olması ise oldukça dikkat çekicidir.

Yine masalın ilerleyen kısmında, Ali’yle tanışan yavru gorillerin vermiş olduğu tepkiler, dostluk-vefa değerini tekrar ön plana çıkartmıştır.

“Yavru goriller eğitmenlerinin sözünü anlamış, Ali’nin ayaklarının dibinde zıplamaya başlamışlar.” (UG, s. 5)

Aynı masalın devamında, yavru gorilleri detaylı bir şekilde gözlemleyen Ali’nin dostluk için göstermiş olduğu gayret, masalın sonuna doğru tekrar vurgulanmıştır.

“...Yepyeni güzellikler bulacağını bilerek, gorilleri tek tek tanımaya çalışmış...” (UG, s. 15)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında, Toros adlı köpeğin Altan Bey’in köpeği Fifi’yi, Ihlara’ya anlatması sırasında dostluk-vefa değerine vurgu yapılarak şu cümlelere yer verilir:

“Toros iç geçirerek anlatmayı sürdürmüştü:

‘-Sahibi, başka cins köpeklerle arkadaşlık etmesine asla izin vermiyormuş.’”
(KÂO, s. 7)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Ihlara’nın Altan Bey’in köpeği Fifi’yi, gezdirmek için izin istemesinden sonra tekrar dostluk-vefa değeri ön plana çıkarılmıştır.

“ ‘...Hem bizim Toros’la da tanıştırdım.’” (KÂO, s. 9)

Aynı masalın devamında, Altan Bey’in evine giden Toros’un, Fifi’yi görünce vermiş olduğu tepkide dostluk-vefa değeri duyarlı bir şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Toros, heyecandan çatallaşan bir sesle havlamış. Fifi de ona yanıt vermiş.”
(KÂO, s. 12)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında, Ihlara’nın, köpeği Toros’a okula gidince neler olacağını anlatırken dostluk-vefa değeri şöyle vurgulanmıştır.

“ ‘-Okulda çok arkadaşın olacak...’” (KO, s. 11)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Ihlara’nın anlattıklarını şaşkınlıkla dinleyen Toros’un dostluğa ilgisi masal tadında okuyuculara aktarılmıştır:

“Okulda arkadaşları olacağı haberine sevinmiş.” (KO, s. 13)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Eviden Kaçan Masal), yarım kalmış masal geceyi geçirebileceği güvenli bir yer ararken bir ev bulur. Penceresinden baktığında içeride, minik bir kız çocuğu görür. Yarım kalmış masal, minik kızın yanında bir gece kalmak için izin ister. Bunun üzerine minik kız çocuğunun yarım kalmış masala verdiği cevapta dostluk-vefa değeri şu şekilde ifade edilmiştir:

“ ‘-Senden korkmadım masal kardeş. İyi ki geldin.’” (EKM, s. 12)

Daha sonra yarım kalmış masal ile minik kız arasındaki geçen konuşmalarda dostluk-vefa değeri şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Masal kardeş, sen bütün masal kahramanlarını tanır mısın?

-Evet, hepsi iyi arkadaşımdır.” (EKM, s. 12)

Aynı masalın devamında, minik kız çocuğu, masal kardeşten masal kahramanlarını anlatmasını ister. Ancak masal kardeş, minik kıza yorgun olduğunu söyler. Daha sonra aralarında geçen konuşmalarda dostluk-vefa değeri şu şekilde ön plana çıkarılır:

“-Peki masal kardeş öyle olsun. Aklıma bir fikir geldi. Yarını birlikte geçirsek... Ne dersin?’

-Belki... Bilemiyorum...” (EKM, s. 14)

Yine masalın ilerleyen bölümünde masal kardeş, minik kız çocuğuna Güneş Kız diye seslenir. Bunu duyan Güneş Kız gözlerini açar. Daha sonra masal kardeş, minik kızın adını sorar. Bu diyalogda dostluk-vefa değerine, şu şekilde değinilmiştir:

“-Günaydın masal kardeş.

-Günaydın dostum. Dün gece sana adını sormayı unutmuşum. Adın ne senin?

-Haydi, sen bana bir isim bul masal kardeş.” (EKM, s.14)

Aynı masalın devamında; minik kız, masal kardeşin kendisine Güneş Kız diye hitap etmesine çok sevinir. Bundan sonra Güneş Kızın, masal kardeş ile olan dostluğu tekrar şöyle vurgulanmıştır:

“Benimle arkadaşlık etmekten çok hoşlandığı her hâlimden belli oluyordu.” (EKM, s.15)

Yine masalın ilerleyen kısmında, minik kız kahvaltısını yapıp geldikten sonra masal kardeşi odasından çıkarır. Galaksiler ötesine gideceklerini söyleyen Güneş Kıza, masal kardeş inanmaz. Daha sonra masal kardeşin şu cümlesinde dostluk-vefa değeri şöyle ön plana çıkarılır:

“El ele tutuştuk, yola çıktık.” (EKM, s.15)

Aynı masalın devamında Güneş Kız ile konuşmaya dalan masal kardeş, çamların bol olduğu ormana ulaşır. Güneş Kız, masal kardeşin de bu toplantıya katılmasını ister. Masal kardeş, Güneş Kıza toplantıya katılanların buna nasıl tepki vereceğini sorar. Minik kızın verdiği cevapta, dostluk-vefa değeri bir kez daha vurgulanır:

“ -Hayır, kızmazlar. Yeni arkadaşları sever onlar. ” (EKM, s.17)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, minik kız ile masal kardeş toplantıya katılır. Dağ Cinleri'nin kralı, toplantıya katılanlarla konuşmasına başlar. Bu sırada minik kızın izlenimlerinde dostluk-vefa değeri şu şekilde ifade edilmiştir.

“Tanıdığım birçok masal kahramanı dostum da buradaydı. Kendimi yalnız hissetmiyordum. ” (EKM, s.19)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), o gece dolunay kütüphanenin her tarafını aydınlatır. Saat gece yarısı olduğunda her şeyin olabileceğinden örnekler verilirken, kitapların birbirlerine gösterdikleri dostluk-vefa değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Kütüphanedeki kitaplar da saatler gece yarısını vurunca, hep bir ağızdan konuşmaya başlamışlar. Bütün gün neler yaptıklarını birbirlerine anlatıyorlarmış. ” (YK, s.25)

Aynı masalın devamında çocuk, eve gelince annesine öğretmenin okumasını istediği kitabı bulduğunu söyler. Daha sonra çocuk ile kitap arasındaki dostluk-vefa değeri şu şekilde belirtilmiştir:

“Kitabın keyfine diyecek yokmuş. Çocuk, kitabı bütün gece elinden bırakmamış. Salona, mutfağa, tuvalete beraber gitmişler. Yaşlı kitap, çocuk uyuyuncaya kadar onunla arkadaşlık etmiş. ” (YK, s.30 ve s.32)

Yine masalın ilerleyen kısmında yaşlı kitap, garip nesnelere gelen gürültüyü duyar. İçlerinden birisinin konuşmasını duyan yaşlı kitabın, tanışmak amacıyla soru sormasında dostluk-vefa değeri okuyuculara şu şekilde sezdirilmiştir:

“ -Neler oluyor burada? Siz de kimsiniz? Niçin benimle böyle kaba konuşuyorsunuz? diye kekelemiş. ” (YK, s.32)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, yaşlı kitap ile nesnelere arasında tanışma ve birbirlerini tanıma amaçlı konuşmalar devam eder. Yaşlı kitap dostu olacak nesnelere isimlerini nihayet öğrenir:

“ -Bizler elektronik kitaplarız. Bilgisayara takıp çalıştırırlar bizi.’ demiş bir tanesi kasılarak.” (YK, s.33)

Yine masalın devamında yaşlı kitabın kafası karışıktır. Nesnelere kitaptan başka her şeye benzediklerini söyler. Daha sonra aralarından biri atılarak yaşlı kitapla tanışıp dost olmak ister:

“Merhaba, ben bir ansiklopediyim. Ciltler dolusu ansiklopedinin bilgisi benim içimde saklı.” (YK, s.34)

Aynı masalın ilerleyen kısmında yaşlı kitap, nesnelere oradan yarın ayrılacağını söyler. Yaşlı kitap nesnelere affettiğini söyleyince elektronik kitaplar yaptıklarından utanırlar. Ertesi gün ise yaşlı kitabın vefalı dostlarıyla buluşması şu şekilde anlatılır:

“Yaşlı kitap kütüphaneye kavuştuğu için çok mutlu olmuş. Arkadaşları da onu görünce bayram etmişler. Olup biteni dostlarına bir bir anlatmış.” (YK, s.41)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar) kız, arkadaşına doğum gününde ninesinin verdiği çorapları armağan eder. Ancak arkadaşı kıza teşekkür etmez ve çorapları sepete fırlatır. Daha sonra çorapların yeni dostlarıyla tanışmaları şu şekilde okuyuculara aktarılır:

“Oyuncaklar yeni arkadaşlarına çok ilgi göstermişler. Kolu kırık bebek;

-Hoş geldiniz arkadaşlar. Bu sepette aklınıza gelebilecek her şey bulunur, ama hepimiz kırık dökük durumdayız’ demiş.” (SÇ, s.48)

Aynı masalın devamında sihirli çoraplar ile tanıştıkları yeni dostlar arasında konuşmalar devam eder. Sihirli çorapların dostlukları ve sepette gösterdikleri vefa şu şekilde vurgulanmıştır:

“Sihirli çoraplar birbirlerine sarılıp kırk gün kırk gece bu sepetin içinde konaklamış, kırık dökük oyuncaklarla arkadaşlık etmişler.” (SÇ, s.48)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konusan Koltuk), minik kız eski eşyalarını bodruma indirince içeride kırmızı bir koltuk görür. Eski bir dergi alarak kırmızı koltuğa oturur. Kırmızı koltuktan bir ses gelir. Daha sonra minik kız ile kırmızı koltuğun dostluğu şu şekilde başlar:

“ *-Merhaba! Ben kırmızı koltuğum* ” diyen sesle irkilmiş.

Bu ses, az önce duyduğu sesin aynısıymış. Yüreği tıp tıp atmaya başlamış.” (KK, s.55)

Aynı masalın devamında kırmızı koltuk uzun hikâyesini, minik kıza anlatmaya başlar. Bu sırada kırmızı koltuk, minik kıza ninesiyle olan dostluğundan şu şekilde bahsetmiştir:

“*-O, benim yıllar boyunca tek dostum, tek arkadaşım olmuştu. Beni okşayan tek kişiydi o. Üzerimde oturup dantel ördüğü, dikiş diktiği günleri özliyorum.*” (KK, s.57)

Yine masalın ilerleyen bölümünde kırmızı koltuk, hüzünlü bir şekilde bodruma nasıl geldiğini minik kıza anlatır. Daha sonra kırmızı koltuk, dostuna olan vefasını minik kıza şöyle anlatır:

“*-O gündün bu yana eski dostum sandıkla beraber bodrumda oturur, konuşur dururuz eski günleri.*” (KK, s.61)

Aynı masalın devamında minik kız, kırmızı koltuğun anlattıklarına üzülür. Minik kızın yeni başlayan dostluğunu devam ettirmek istemesi şu şekilde ele alınır:

“*Onu odasına almak istemiş. Koltuk odasında durursa onunla her zaman arkadaşlık edebilirmiş.*” (KK, s.61)

Yine masalın ilerleyen kısmında kırmızı koltuk, minik kızla aynı fikirde değildir. Kırmızı koltuk bunun sebebini, dostluğa verdiği önemle şu şekilde belirtmiştir:

“*-İnsanlar eski eşyaların duygularını umursamıyorlar ve bizleri kırıyorlar. Ben burada arkadaşlarımla mutluym.*” (KK, s.61)

Bu ifadesinde kırmızı koltuk, eski dostlukların önemini vurgulayarak eski dostlarına gösterdiği vefayı bir kez daha gözler önüne sermiştir.

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), masalcı dede insanların ekmek fırını önünde kuyruğa girdiklerini görür. Fırıncı ekmek hamuru hazırlamaktadır. Daha sonra masalcı dedenin fırıncı ile tanışarak dost olması şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Masalcı Dede;

‘-Merhaba, ne yapıyorsunuz?’ diye sorup adamın omzunu sıvazlamış.

‘-Ekmek yapıyorum, ben fırıncıyım.’” (MDVF, s.9)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), masalcı dede oradan oraya koşuşturan Zologalı insanları görür. İçlerinden birine bunun sebebini sormak için yaklaşmasında dostluk değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Zologa insanı, mor sakallı kocaman adama şaşkınlıkla bakmış.

Sen de kimsin? Görmüyor musun, işimiz var.’” (ÖZ, s.12)

Aynı masalın devamında masalcı dedenin kalbi, Zologalı insanlara iyice ısınır. Masalcı dede, Zologalı insanlar kendilerini tanıtırlarsa onları Dünyalı çocuklarla tanıştırabileceğini söyler. Bunun üzerine masalcı dedenin Zologalı insanlarla gelişen dostluğu şu şekilde ifade edilmiştir:

“Bu sözler Zologa insanının hoşuna gitmiş. Kendini tanıtmış:

‘-Benim adım Logi.’

Nereden geldiği belli olmayan utangaç bir ses;

‘-Benimki de Mogi’ demiş usulca.’” (ÖZ, s.12)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), turist tırtıllar Masalcı Dede’nin mor sakalında gezer. İçlerinden en yaşlısı bir anda dedenin rüyasına atlar. Masalcı dede ile yaşlı tırtılın dostluklarının başlangıcına şu şekilde yer verilmiştir:

“‘-Merhaba ben uzay tırtılı, daha önce Dünyalı bir masalcıyla tanışmamıştım. Sizi merak ediyorduk, buraya taaa Düşka’dan geldik.’” (MUT, s.22)

Aynı masalın devamında, Masalcı Dede’nin kendisi için gelen bu tırtılları inceledikten sonra tırtılların dostluğunu sorgulamasına şu şekilde değinilmiştir:

“-Neden tanışmak istediniz benimle?” (MUT, s.23)

Yine masalın ilerleyen kısmında tırtılların, Masalcı Dede'nin bu sorusuna verdikleri cevapta dostluk değeri şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Duyduk ki çok yakınımıza bir masalcı gelmiş, onunla tanışmak istedik elbet.” (MUT, s.23)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Çabi bahçedeki evin içine usulca yaklaşır bakar. İçerideki adamın tuhaf hareketlerini görür. Ceketinin kolunu silkeleyince bir anda odada güvercinlerin uçtuğunu gözlemler. Çabi, gördüklerine şaşırınca çığlık atar. Çığlığı duyan adamın Çabi ile gelişen dostluğu şu şekilde belirtilmiştir:

“-Hoppalaaa... Sen de kimsin? Gecenin bu saatinde ne arıyorsun sokaklarda küçüğüm?’ diye sormuş.

‘-Şeyyy... Ben yolumu kaybettim... Adım Çabi.’” (HP, s.28)

Aynı masalın devamında Çabi, kendisini turuncu ceketli adama tanıttıktan sonra adam da kendisini Çabi'ye şu şekilde tanıtarak dostluğunu göstermiştir:

“-Ah, evet... Kendimi tanıtmayı unutmuşum. Ben sihirbaz Milyus.” (HP, s.30)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki altıncı masalda (Hortus'un Korkusu), Çabi, yeryüzündeki ilk gecesini sihirbaz Milyus'un evinde geçirir. Daha sonra Çabi'nin sihirbazın tavşanları ile dostluğu şu şekilde vurgulanmıştır:

“Başlangıçta sihirbazın tavşanlarından korkmuşmuş ama çok geçmeden Zıpzip, Tıptıp ve Ponpon'la iyi arkadaş olmuşlar.” (HK, s.33)

Aynı masalın ilerleyen kısmında tavşanlar, Çabi'yi de sirk çadırına götürürler. Turuncu pantolonlu, yeşil çoraplı palyaçonun Çabi ile tanışmalarında dostluk değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Çabi'ye gülümsemiş:

‘-Merhaba! Yoksa sen yeni palyaço musun?’

‘-Hayır, hayır... O benim arkadaşım’ demiş sihirbaz Milyus.” (HK, s.35)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), Zologa insanlarından Çabi, yetenek ve bilgelik yarışmasında Dünya’ya seyahat ödülü kazanır. Bu sırada Dünya’ya beraber gideceği kişi anlatılırken dostluk değeri de şu şekilde okuyuculara sezdirilir:

“Yolculuk sırasında, Çabi’ye eşlik eden astronotun adı Durti’ymiş. Aslında bu, Durti’nin ilk uzay gezisiymiş.” (EŞÜ, s.37)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık, Masalcı Dede’ye Dünya hakkında neden bilgi topladığını anlatırken dostluk değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Dünya’ya, uçabildiği bir günde giderse arkadaşlarını rahatlıkla arayabilirmiş.” (UK, s. 42)

Aynı masalın devamında Pırtık, Elma Şekeri Vadisi’ne gider ve Dünya’ya halata tutunarak iner. Daha sonra Pırtık, Dünya’nın altını üstüne getirip amacına ulaşır. Daha sonra Pırtık’ın dostlarıyla birlikteliği ve yaptıkları şu şekilde belirtilmiştir:

“Arkadaşlarını bulmuş ve Zologa gezegeninin en sevdikleri yerine, Elma Şekeri Ülkesi’ndeki Elma Şekeri Vadisi’ne hep birlikte geri dönmüşler.” (UK, s. 43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), Nebula en güzel kurabiyeyi kendisi yapacağı için sevinir. Daha sonra dostluk değerine şu şekilde değinilmiştir:

“-Olmaz, sen daha küçüksün! Yapamazsın! Annene yaptır!’ demiş arkadaşlarından biri.” (MKKB, s. 45)

Aynı masalın devamında Nebula, pikniğe gelenlerin hepsine yetecek kurabiyeler yapar. Daha sonra Nebula’nın dostlarıyla birlikte hareket etmesi şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Bir sonraki gün, Nebula ve arkadaşları sepetlerini hazırlayıp düşmüşler yola. Gide gide varmışlar mor dağın doruğuna.” (MKKB, s. 46)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Zologa gezegenindeki Tog çok tembel birisi olup gelen geçenle alay eder. Bu sırada Tog’un gördüklerinde dostluk değeri şu şekilde okuyucuya hissettirilmiştir:

“Herkesin Masalcı Dede’nin etrafını sarmasının nedenini merak etmiş.” (AT, s. 49)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede, şemsiyenin içinden çıkan pembe kâğıdı okur. Bu kâğıdın sonunda Şaşti ile Ziza arasındaki dostluk şu şekilde vurgulanmıştır:

“...Oradan aldıktan sonra hemen gel. Onlar bizi burada zengin edecek.

Can dostun Şaşti”

(ŞKYV, s. 56)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede ne yapacağını düşünürken bahçedeki kertenkeleyi seyrediyor. Daha sonra Masalcı Dede’nin komşularının dostluğu şu şekilde ifade edilmiştir:

“O sırada kapı komşusu Oka ve Raza evlerinden çıkmışlar.

‘Günaydın Masalcı Dede, nasılsın? Kaç masal yazdın?’ diye sormuş Oka.”
(ŞP, s. 58)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, sokakta pembe gölgeler görür. Daha sonra Raza ve Oka’nın dostluğundan şu şekilde belirtilmiştir:

“Raza ile Oka, gururlu ve mutluymuşlar.” (ŞP, s. 60)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Pırtık ve Masalcı Dede’yi saraya davet eder. Pırtık ve Leydi arasında gelişen dostluk şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Pırtık yeni bir arkadaşla tanışacağı için çok mutluymuş. Leydi’yi görür görmez patisini uzatıp;

‘Mirrrhabaaaa!’ demiş.” (LNİ, s. 62)

Aynı masalın devamında Leydi, Pırtık'ı duymazlıktan gelir. Daha sonra Leydi'nin, özgüveni yüksek bir şekilde Masalcı Dede'yi dostça karşılmasına şu şekilde değinilmiştir:

"...Bol tüylü iri yapı bedenini Masalcı Dede'nin ayaklarının arasına sokup oraya oturmuş;

'-Şeref verdiniz, hoş geldiniz' demiş." (LNI, s. 62)

"Elma Şekeri Ülkesi" adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Tiktak gezegenindeki soruna çözüm bulmaya çalışan bilim adamlarının dostluğu şu şekilde ele alınmıştır:

"Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamları bu sorunun çözümü için birlikte çalışmaya başlamışlar." (AG, s. 67)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde Masalcı Dede, Dudi, Lumi ve Reni'nin düş kırıklığını fark eder ve kapılarının ardından pulsuz mavi bir zarf atar. Zarftan çıkan kâğıtta Masalcı Dede, son cümlesinde dostluklarını şu şekilde vurgulamıştır:

"-Yola devam sevgili dostlarım..." (AG, s. 71)

"Elma Şekeri Ülkesi" adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), minik yeşil yaratıklar aralarında konuşurlar. Bu sırada Masalcı Dede'yi fark ederler. Minik yeşil yaratıklar ile Masalcı Dede arasında gelişen dostluk şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

"-Sen de kimsin?"

'-Merhaba, ben gezgin bir masalcıyım. Tiktak gezegeninden geliyorum, yürüyüşe çıktım da... Umarım sizi rahatsız etmedim.'" (KK, s. 72 ve s.73)

"Elma Şekeri Ülkesi" adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka'nın Masalı), Masalcı Dede masal aramak için tekrar yolculuğa çıkar. Geldiği gezegendeki ilk dostluğu şu şekilde okuyucuya anlatılmıştır:

"Kapı açılmış, iriyarı bir robot belirmiş. Robot, gıcırtilı sesler çıkartarak birkaç adım atmış, metalden elini Masalcı Dede'ye uzatmış." (KM, s. 75)

"Elma Şekeri Ülkesi" adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede'yi Kara Delik Masalcısı şatosuna buyur eder. Kara Delik

Masalıcısının Masalcı Dede'ye vefalı davranması ve gösterdiği dostluk, şu şekilde ifade edilmiştir:

“Kara Delik Masalcısı dostlukla elini uzatıp;

‘-Ben şimdi dinlendiririm konuğumu’ demiş.” (KM, s. 81)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede'nin karnı zil çalar. Konuğunun bu durumunu anlayan Kara Delik Masalcısının, Masalcı Dede ile olan dostluğu tekrar şu şekilde vurgulanmıştır:

“Kara Delik Masalcısı elini dostlukla konuğunun omuzuna koymuş:

‘-Sizi sabırsızlıkla bekliyordum. Hem karnımızı doyuralım hem de masalları konuşalım.’” (KM, s. 81)

Yine masalın ilerleyen bölümünde başına gelecekleri anlayan Kara Delik Masalcısı, herkesi kullanmaya alışık olduğundan dostu Masalcı Dede'ye haykırır. Masalcı Dede, dostluğu bozan sebebi de vurgulayarak ona şu şekilde öğüt vermiştir:

“‘-Hey dostum, nereye? Sana şaka yaptım, geri dön! Beni yalnız bırakma!’

Masalcı Dede elini boru gibi yapıp ona seslenmiş, sesi kara delikte yankılanmış:

‘-Bencillik dostluğun zehiridir unutmaaaa!’” (KM, s. 83)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Masalcı Dede, cebindeki haptan huptan bir kaleyi aynaya sokar ve fil dışarı atlar. Daha sonra fil, Masalcı Dede'nin dostluğunu ve vefalı bir dostunun olmamasını şu şekilde belirtmiştir:

“‘-Teşekkür ederim, çok yalnız ve çaresiz olduğum bir anda bana yardım ettiniz. Aslında Estekköstek Kenti'ndekiler burada olduğumu biliyorlardı. İyi dostum sandığım canlıların hepsi beni burada yalnız bırakıp gittiler. Yardıma gelmediler. Meğer bu kalabalık kentte ne kadar yalnızmışım, başıma bunlar gelince anladım’ demiş.’” (HHBK, s. 88)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Pupik'in yaşadığı evde kapılar kapanınca Pırtık, kapının önünde ayazda sabaha kadar bekler. Daha sonra Pupik ile Pırtık'ın birbirlerine vefayla bağlı oldukları dostlukları şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Sabah olup kapılar açılınca arkadaşına görkemli bir karşılama töreni yapmış. Kimi zaman geçici bir yalnızlık doldursa da yüreklerini asla yalnız olmadıklarını ikisi de biliyorlarmış.” (HHBK, s. 90)

Yine masalın devamında dostları yardım etmeyince Masalcı Dede'nin aynadan kurtardığı fil, çocuklara dostluğun önemini vurgulayan şu mesajı vermiştir:

“Kırmızı fil, hiç yalnızlık çekmeyen, pek çok dostu olan çocukların bu masalı okuyup gülümsemesini istiyormuş.” (HHBK, s. 90)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti'nin Utancı), Masalcı Dede Zologa gezegenine dönünce Zo insanları çok sevinir. Daha sonra Masalcı Dede'nin vefalı dostluğuna da şu şekilde örnek verilmiştir:

“En çok da eski dostları Logi ve Mogi sevinmiş bu işe.” (UU, s. 91)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Dünya'ya dönmesi gerektiğini söyleyince Logi ve Mogi isimli dostlarının ona gösterdikleri vefa şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Orada masalları boşaltınca yine gelirim' demiş Masalcı Dede.

Ama dostları Logi ve Mogi onu bırakmak istemiyorlarmış. ‘-Buna bir çözüm yolu bulalım’ demişler.” (UU, s. 92)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede'nin, Dünya'da masal sandığını alan Günbi ile dostluğuna şu şekilde değinilmiştir:

“Masalcı Dede'nin en yakın arkadaşımı.” (UU, s. 93)

2.5. HOŞGÖRÜ – SEVGİ - ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK - DUYARLILIK DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

2.5.1. Hoşgörü Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1112)'te hoşgörü; *“her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha, tolerans.”* şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 769)'te ise hoşgörü, *“1. Hoş görme, beğenme. 2. Aldırmamak. 3. Anlayışla karşılama, müsamaha.”* şeklinde ifade edilmektedir. Hoşgörü, kendimizde bulunmayan düşünce ve

davranışları, başkaları sergilediğinde anlayışla karşılayabilme yeteneğidir (Yılmaz, 2015: 182).

Bir hoşgörü timsali olan Yunus Emre ise *“Tehî görme kimseyi hiç kimse boş değil, Eksiklik ile nazar, erenlere hoş değil.”* diyerek hiç kimsenin boş ve değersiz görülmemesi gerektiğini belirtmiştir (Demirci, 1996: 183). İnsanlara kusurlu bile olsa hoşgörüyle yaklaşmanın ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.

“Hoşgörü, başkalarının kusurlarını görmezden gelmektir. İnsanlara karşı hep iyi duygular beslemektir. İnsanların kim olduğuna bakmaksızın sevebilmektir. Çevremize karşı hoşgörülü olursak herkes tarafından sevilen bir insan oluruz.” (Yılmaz, 2014: 17).

Özellikle de bulunduğumuz çağda farklı ırk, dil, dindeki insanların bir arada yaşaması için hoşgörünün çok önemli bir yeri vardır. Eğer insanlar birbirlerinin farklılıklarını, hatalarını hoşgörüyle karşılarsa, birlikte mutlu bir yaşam sürebilirler.

Mevlânâ da *“cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol, şefkat ve merhamette güneş gibi ol, başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol, hiddet ve asabiyette ölü gibi ol, tevazu ve alçakgönüllülükte toprak gibi ol, hoşgörülükte deniz gibi ol”* sözleriyle engin hoşgürüsünü dile getirmiştir (Özen, 2014: 69).

Mavisel Yener’in masal kitaplarında hoşgörü değerinin dağılımı aşağıda Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Mavisel Yener'in Masallarında Hoşgörü Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Hoşgörü
		Sayfa
1	Masalcının Mektubu	-
2	Tırtıl Teyze	-
3	Mavi Orman	-
4	Ödev Makinesi	15
5	Dedektif Birce	-
6	Düş Sandığı	-
7	Uçan Goril	6, 7, 10
8	Köpeğim Âşık Oldu	5, 9
9	Köpek Okulu	10
10	Dipsiz Göl	8
11	Evinden Kaçan Masal	12, 15, 22
12	Yaşlı Kitap	39
13	Sihirli Çoraplar	-
14	Konuşan Koltuk	62, 65
15	Masalçı Dede ve Fırıncı	9
16	Öfkeli Zo	11, 13
17	Kıskanç Mula	19
18	Mutlu Uzay Tırtılları	25
19	Hokus Pokus	28, 31
20	Hortus'un Korkusu	35
21	Elma Şekeri Ülkesi	38, 40
22	Uçan Kedi	42
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	47
24	Alaycı Tog	51
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26	Şeker Pembesi	58, 59
27	Leydi Ne İstiyor?	64, 65
28	Akrep Gazetesi	-
29	Kayıp Kitaplık	74
30	Kuka'nın Masalı	75, 76, 79
31	Kara Delik Masalcısı	81
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	85, 86
33	Haptan Huptan Bir Kale	-
34	Uti'nin Utancı	93

Mavisel Yener'in masallarında hoşgörü değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Ödev Makinesi” adlı masal kitabının son kısmında, okurlara şu soru yöneltilerek doğrudan empati kurma becerisi aktarılır ve böylece farklı düşüncelere hoşgörüsüyle yaklaşmaları sağlanır:

“Öyleyse söyleyin, böyle bir buluş yapılsa, en yakın arkadaşınız neler düşünürdü? Ya öğretmeniniz ne düşünürdü?” (ÖM, s.15)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında, Sezgin Bey’in gorillerle empati kurarak onların canlarının sıkılabileceğini düşünmesi ve ona göre davranması hoşgörü değerini yansıtır:

“-Canları sıkılmasın diye onlara tahta oyuncaklar yapmış, plastik toplar bile almış.” (UG, s.6)

Aynı masalın devamında Ali, babasına birbirine benzeyen gorilleri nasıl ayırt ettiğini sorar. Babasının oğluna verdiği cevapta, hoşgörü değerine şu şekilde yer verilir:

“-Çok kolay, bir süre yavru gorillerle birlikte yaşayınca sen de farklarını anlayabilirsin. Örneğin, en hareketli olanının adı, Kanatlı. Burnunun ucu gridir. Yerinde duramaz, yukarılara çıkıp atlamayı çok sever. Kanatları olsa uçacak.” (UG, s.7)

Sezgin Bey’in gorillerle empati kurarak her birinin özelliğini bilmesi ve farklarını anlayıp bunları kabullenerek hareket etmesi hoşgörü değerini yansıtır.

Yine masalın ilerleyen kısmında Şımarık, gözlerini kocaman açıp tepinmeye başlar. Bunun sebebini soran Ali’ye, babasının verdiği cevapta hoşgörü değerine şu şekilde değinilir:

“-Hepsine eşit sevgi göstermemi isterler. Kanatlı’yı sevdiğini diye böyle yapıyor. Bağırarak başkalarına beni şikâyet ediyor. Bu ötekilerden biraz daha şımarık, daha çok ilgi istiyor. Zaten adı da onun için Şımarık!” (UG, s.10)

Sezgin Bey kendini gorillerin yerine koyarak eşit davranması gerektiğini, böyle davranmadığında ve bunu da onların hissettiği durumda gorillerin davranışlarına yansıtacakları anlatarak hoşgörü değerini aktarır.

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında Toros, Fifi’yi görünce yüreğinin ısındığını söyler. Bunun üzerine Ihlara, Toros’un derdini hoşgörülü bir şekilde dinlemeye devam eder:

“-*Haklısın Toroscuğum, küsme bana. Bunu duyunca çok şaşırdım da... Peki o biliyor mu senin ona âşık olduğunu?*” (KAO, s. 5)

Yine masalın ilerleyen kısmında Ihlara, kendini hoşgörülü bir şekilde Altan Amca'nın köpeği Fifi'nin yerine koyarak empati kurar ve verdiği tepkide Fifi'nin ne anlatmak istediğini şöyle ifade eder:

“-*Bakın, o da sevindi bu işe galiba' demiş Ihlara.*” (KAO, s.9)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında Ihlara'nın, kendini köpeği Toros'un yerine koyup onun duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışması hoşgörü değerini şöyle yansıtır:

“*Tam bu sırada Ihlara eve gelmiş. O Toros'un duygu ve düşüncelerini çok iyi anlarmış.*” (KO, s.10)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında çocuk, babasıyla Mavi Yıldız'ı yakalar. Mavi Yıldız, çocuğa neslinin tükenmek üzere olduğunu ve ailesine kavuşamayacağını belirtir. Bunun üzerine çocuk, balığı dinledikten sonra ona hoşgörülü bir şekilde davranmıştır:

“*Çocuk, özgürlüğünü isteyen mavi göl yıldızını salıvermiş.*” (DG, s. 8)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal), masal minik kıza yazarından kaçtığını ve izin verirse bir geceliğine kalmak istediğini söyler. Evinden kaçan masalın zor durumunu küçük kız, hoşgörü ile karşılar:

“-*Senden korkmadım masal kardeş. İyi ki geldin. Biliyor musun, bu gece annem masalımı okumamıştı. Çok zor uyumuştum.*” (EKM, s.12)

Aynı masalın ilerleyen kısmında evinden kaçan masal gitmek ister fakat küçük kıza hoşgörülü davranıp onu üzmemek istemez ve teklifini kabul eder:

“*Güneş Kız, günü birlikte geçireceğimiz için öylesine sevinçliydi ki gitmem gerektiğini ona söyleyemedim.*” (EKM, s.15)

Yine masalın devamında evinden kaçan masal, Güneş Kıza hoşgörülü bir tavırla yaklaşır ve onu üzmemek için söylediği yere gider:

“Bana şaka yaptığını biliyordum. Çünkü galaksiler ötesi ancak masallarda olurdu. El ele tutuştuk, yola çıktık.” (EKM, s.15)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde Güneş Kız, evinden kaçan masala hoşgörülü bir şekilde davranarak farklı duygu ve düşüncelere saygılı olunmasını şu şekilde vurgulamıştır:

“-Bugün aramızda yarım kalmış bir masal var. Bu konuda onun da fikirlerini alalım’ dediğinde kalbim küt küt çarpmaya başladı.” (EKM, s.22)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), yaşlı kitap arkadaşlarına yarın ayrılacağını söyler. Daha sonra yaşlı kitabın arkadaşlarının önceki sözlerini hoşgörüyle karşılaması şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Benimle yaşlı ve eski bir kitap olduğum için alay ettiniz ama ben sizi affediyorum. Çünkü affetmek, karşısındakini anlamak demektir. Ben de sizleri anladım’ demiş.” (YK, s.39)

Aynı masalın devamında yaşlı kitabın konuşmasını duyan arkadaşları, hatalarını fark ederek aynı şekilde hoşgörüyle yaklaşılması gerektiğini anlarlar ve şu cevabı verirler:

“-Biz de seni anladık. Biz bilgisayar olmadan hiçbir işe yaramayız. Oysa çocuklar seni her yerde, her zaman okuyabilirler!’ diye bağırılmışlar.” (YK, s.39)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), babası minik kızına kırmızı koltuğu tamir edip odasına koyacağını söyler. Babası minik kızına karşı hoşgörülü davranır. Babası minik kıza eski yeni olsun eşyalara da hoşgörülü olmanın ve eşyaların kıymetini bilmenin değerini şöyle anlatır:

“-Evimize koyduğumuz yeni eşyaların yanında eskiler de yaşamını sürdürmeli. Eskiler anıları taşırlar üzerlerinde.” (KK, s.62)

Aynı masalın devamında annesi kırmızı koltuğu satmayı hemen kabul eder. Ancak kocası durup düşündükten sonra eşinin fikrine hoşgörüyle yaklaşmış ve anlayışlı bir şekilde cevap vermiştir:

“-Hanımcığım, geçmişin kıymetini bilmeyenler geleceği hak edemezler. Gel sen vazgeç bu koltuğu satmaktan’ demiş.” (KK, s.65)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), Masalcı Dede, ekmek fırını önünde insanların sırada beklediklerini görür. Fırıncı, Masalcı Dede’nin sorduğu sorulara hoşgörülü bir şekilde cevaplar vermiştir:

“-Evet ama neden herkes kuyruğa girmiş dükkanınızın önünde?’

‘-Mis gibi ekmekler almak için...’

‘-İyi ama sokağınızda iki fırın daha var. Çok tuhaf, anlayamadım, başka fırıncılardan farkınız ne?’

‘-Benim sırrım var!’” (MDVF, s.9)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), masalcı dede günlerden bir gün şafakla beraber yola düşer. Denizleri geçer, çok yer görür. Daha sonra gördüğü yerdeki canlıların birbirleriyle hoşgörülü bir şekilde yaşamaları, şu şekilde okuyucuya sezdirilir:

“Bir de bakmış ki bin gök altında çeşit çeşit canlı yaşıyormuş.” (ÖZ, s.11)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, ülkesinde insanların birbirlerine karşı hoşgörülü bir şekilde davrandığını ve sorunlarını bu şekilde hallettiklerini anlatarak kendi ülkesi ile Zologa insanların şöyle karşılaştırdı:

“Masalcı Dede şaşkınmış, rüzgârı iğneleyen bu kişioğluna bakakalmış, biraz da korkmuş. Kendi gölgesine yumruklar sallayan birini daha önce hiç görmemişmiş. Onun mavi ülkesinde sütünü taşıran, lokmasını aşırı bile olsa insanlar konuşarak anlaşmış.” (ÖZ, s.13)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), kurul üyeleri, genç Zologalı yarışmacıya hoşgörülü davranarak gösterisini gece yapması için izin verirler:

“Parlak giysili genç bir Zologalı elinde tuttuğu kocaman aynayla Samanyolu’nu yeryüzüne indirebileceğini iddia ediyormuş. Ne ki gündüzmüş, Samanyolu ortada yokmuş. Gösterisini gece yapmak istediğini söylemiş. Seçici kurul üyeleri bu isteği kabul etmişler.” (KM, s.19)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), masalcı dede yaşlı tırtılın konuşmalarını beğenir ve turist tırtılların sanki

hiç sorunları yokmuş gibi davrandıklarını belirtir. Bunun üzerine yaşlı tırtıl, her fikre hoşgörölü olmayı vurgular ve Masalcı Dede'ye hoşgörölü bir şekilde Şu yanıtı verir:

“-Mutlu olmak sorunsuz bir yaşam anmalına gelmez. Sorunların çözümü için yaratıcılığı kullanmak gerek. Her yaratıcı çözüm bizi mutlu eder. Mutluluk sevinç duygusu gibi geçici değildir. Sevinç ve mutluluklar paylaşıldıkça artar. Beni mutlu ettiniz, teşekkür ederim. Ben ve arkadaşlarım artık buradan gitmeliyiz. Kelebek olduğumda belki yine görüşürüz. Hoşça kalın... ” (MUT, s.25)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Sihirbaz Milyus, Çabi'yi görünce ona hoşgörölü bir şekilde yaklaşır ve onun sıkıntısını öğrenmeye çalışır:

“-Hoppalaaa... Sen de kimsin? Gecenin bu saatinde ne arıyorsun sokaklarda küçüğüm?” (HP, s.28)

Aynı masalın ilerleyen kısmında sihirbaz Milyus, başarısızlığa uğrayacağını hissettiğinde nasıl kaygılandığını ve neler gerçekleştirdiğini Çabi'ye anlatır. Daha sonra Çabi, sihirbazın söylediği tavşanlar üzerinden hoşgörölü değerini okuyuculara Şu şekilde aktarmıştır:

“-Tavşanlarla aranızda bir fark kalmıyor yani, siz titredikçe, onlar daha çok titriyor öyle mi?” (HP, s.31)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki altıncı masalda (Hortus'un Korkusu), turuncu pantolonlu palyaço, Çabi'ye yeni palyaço olup olmadığını sorar. Araya giren Sihirbaz Milyus, hoşgörölü bir şekilde palyaçoya Şu cevabı verir:

“-Hayır, hayır... O benim arkadaşım” (HK, s.35)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), Çabi, Durti'nin sakinleşmesi için hoşgörölü davranır ve Durti'ye sakin bir şekilde cevap verir:

“-Dünya'ya varmaya az kaldı, bekle biraz. Gidince doyururuz karnımızı.” (EŞÜ, s.38)

Aynı masalın devamında ressam, yaptığı tablodaki çilekleri yiyen Durti'ye aslında çok kızar fakat sebebini öğrenmek için sakinliğini korur ve ona hoşgörü ile yaklaşır:

“Tablosundaki çileklerin yenildiğini gören ressam öylesine üzülmüş ve kızmış ki, Durti'ye bağırıp çağırmak geçmiş içinden. Fakat kendini tutmuş, Durti ile konuşup resimdeki çilekleri neden yediğini öğrenmeliymiş.” (EŞÜ, s.40)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık, Durti ve Çabi'yi Dünya'dan dönmedikleri için merak eder ve onları aramak ister. Masalcı Dede, Dünya'ya inmenin kedi için zor bir şey olduğunu her seferinde söylese de Pırtık hoşgörülü ve sabırlı bir şekilde şu cevabı verir:

“-Vazgeç bu işten. Halatla Dünya'ya inmek bir kedi için zor iş!”

‘-Çok çalıştım, bunu başaracağım. Adım Pırtık ama yaptığım işler hiç de pırtık değil. Kediler Zo insanından bile daha dengelidir. Sen hiç yürüyen bir kedinin durup dururken düştüğünü gördün mü?’” (UK, s.42)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), arkadaşları, Nebula'dan iğrendiklerini ve kurabiyelerini yemek istemediklerini anlatırlar. Bunun üzerine Bilge Pofu, Nebula'nın arkadaşlarıyla hoşgörülü bir dille konuşur:

“-Eğer onun arkadaşısınız bunu anlatmalısınız. Tırnakları uzun olduğu ve fırçalamadığı için hamurlar tırnaklarının içinde kalmış. Ama kurabiyesi güzel görünüyor.” (MKKB, s.47)

Bilge Pofu, böyle durumlar karşısında insanları dışlamak yerine onlara durumu anlatıp biraz anlayışlı davranmak gerektiğini anlatır ve hoşgörüsünü gösterir.

Aynı masalın devamında Nebula, kirli tırnaklarından çok utanır ve evde temizliğe koyulur. Daha sonra da Masalcı Dede'den şu dilekte bulunur:

“-Masalcı Dede benim masalımı yazmasa bari... Ya da adımı değiştirerek yazsa!”

Masalcı Dede, onun dilediğini yapmış, masalındaki kıza ‘Nebula’ adını vermiş.” (MKKB, s.47)

Sonuç olarak Masalcı Dede, Nebula'nın durumunu hoşgörü ile karşılar ve onu mutlu eder.

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Masalcı Dede, başına elma fırlatan Tog'un yanına gider. Masalcı Dede, Tog'a zannettiği gibi sert ve öfkeli cevap vermez, hatta hoşgörü ile yaklaşır ve Tog'a kibar bir şekilde cevabını verir:

“-Sen her şeye burnunu sokma şişko adam! Ben isteyerek atladım yere!”

‘-Biliyorum... Biliyorum... Sizinle tanışmak için gelmiştim. Az önce bahçenizden doğru bir elma uçtu kafama. Size onu getirdim. Mavi elmaları yetiştirmek zor oluyordur!’” (AT, s.51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Oka, Miralıların duygularını gölge rengiyle anlattıklarını söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede'nin, Oka'yı hoşgörüyle dinlemesi okuyuculara şöyle aktarılmıştır:

“-Ne! Gölge mi? Nerede?” diye homurdanarak mor sakallarını çekiştirmiş Masalcı Dede.”” (ŞP, s.58)

Aynı masalın devamında Oka, Masalcı Dede'nin durumunu anlayışlı bir şekilde karşılayıp ona hoşgörüyle yaklaşır:

“-Sen göremiyorsun gölgelerimizi. İstersen görmeni sağlayabiliriz. Biz bu gezegenin, makinelerle ilgili konularında deneyimli ustalarız.”” (ŞP, s.59)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Pırtık'ı işaret ederek Masalcı Dede'ye soru sorar. Masalcı Dede, Leydi'nin aksi, sert tavrına karşılık hoşgörü ile cevap verir.

“-Ne görse zarar verir mi böyle?””

‘-Niye zarar versin, oyun oynuyordu yalnızca.’” (LNİ, s.64)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Leydi'nin sözünü hoşgörüyle karşılayarak konuşmasına şöyle devam eder:

“-Haydi anlat artık şu efsaneleri. Bu gece Tiktak gezegenine doğru yola çıkacağız. Az zamanımız kaldı.”” (LNİ, s.65)

Yine masalın ilerleyen kısmında Leydi, kırmızı kediyi kitaplardan çıkartıp kendisini koyarsa Masalcı Dede'ye efsaneleri anlatacağını söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede, Leydi'ye hoşgörüyü karşılık verir:

“-İkinizin de resmi olsa kitaplarda?..” (LNI, s.65)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Masalcı Dede'nin yardım talebini reddeden minik yeşil yaratıklar karşısında Masalcı Dede üzülür ve sitemli bir cümle söyler. Bunu yaratıklardan biri duyar ve Masalcı Dede'ye hoşgörü çerçevesinde, kırılmaması için bir cevap verir:

“-O gezegenin atmosferinde bizim yaşamamız için gereken Çozot gazı bulunmaz. Oraya ayak bastığımız an, nefessiz kalıp boğuluruz.’ demiş.” (KK, s.74)

Aynı masalın devamında bunları duyan Masalcı Dede de durumu anlayışla karşılar ve şu cevabı verir:

“-Şunu daha önce söyleseydiniz ya ... Durup dururken kırılacaktım size.” (KK, s.74)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka'nın Masalı), Masalcı Dede, gezegenin kapısındaki robotu hoşgörülü bir şekilde dinler ve robotun sorusuna itiraz etmeden yumuşak bir dille cevabını verir:

“-Bugüne kadar sorulan sorulara çocuklar dışında kimse doğru yanıt veremedi bip, soruyu duymak istediğinden emin misiniz? Bip, on saniye süreniz var, bip... bip... Hazır mısınız?”

Masalcı Dede, ‘Hazırım’ diye fısıldamış.” (KM, s.75 ve s.76)

Yine masalın ilerleyen kısmında Kuka, robotun sorusuna yanıt veremediği için gezegene giremez. Bunun üzerine akşama doğru arkadaşları Kuka'ya empatiyle yaklaşp hoşgörülü davranmışlardır:

“-Kuka, bilemedin mi sorunun yanıtını? Çok üzüldük senin için’ demişler.” (KM, s.79)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede masallarını anlatırken Kara Delik Masalcısı uyuklar. Bu

durum karşısında nezaketini hiç bozmayan Masalcı Dede, hoşgörülü tavrı ile Kara Delik Masalcısı'na sorusunu yöneltir:

“‘-Şeyyy... Biraz da sizin masallarınızı dinlesek.’ demiş.” (KM, s.81)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede'nin hoşgörülü bir şekilde Tingalı çocuğun duygusunu paylaşması şu şekilde ifade edilmiştir:

“Masalcı Dede, çocuğun üzüntüsünü yüreğinde duyumsamış.” (GDUM, s.85)

Masalcı Dede, çocukla empati kurarak üzüntüsünü hissediyor ve ona yardımcı olmak, onunla konuşmak istiyor. Bu nedenle Masalcı Dede, hoşgörülü davranmaktadır.

Aynı masalın devamında Masalcı Dede'nin, Tingalı çocuğa hoşgörüsüyle yaklaşarak duygusunu hissedebilmesi şu şekilde belirtilmiştir:

“‘-Sağ ol. Yardımına çok sevindim. Ama sanıyorum senin de bir üzüntün var... Düşünceli görünüyorsun’ demiş Masalcı Dede.” (GDUM, s.86)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti'nin Utancı), Günbi masalları birkaç kez daha sayar fakat her defasında eksik çıktığını görür. Bunun üzerine Günbi'nin, Uti'ye hoşgörülü bir tavırla yaklaşp ne olduğunu anlamaya çalışması şöyle ifade edilmiştir:

“Günbi, duyarlı biriymiş. Neler olduğunu anlamış, Uti'ye yardımcı olması gerektiğini düşünmüş.

‘-Gelirken sandığın kapağı açılmış, masal rüzgârla uçmuş olabilir. Bir baksanız, belki de üstünüzde bir yere takılmıştır’ demiş.” (UU, s.93)

2.5.2. Sevgi Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2081)'te sevgi; “İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu” şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1510)'te ise sevgi, “sevme hissi, aşk, muhabbet.” şeklinde ifade edilmektedir.

Sevgi, birçok farklı şekillerde ve sayısız tanımlarla ifade edilmiştir. Sevginin ‘bütün kötülükleri ortadan kaldırmada ilaç’, ‘ihtiyacımız olan tek şey’ ve ‘dünyayı döndüren güç’ gibi değişik şekillerde tanımlandığı görülmüştür (Yılmaz, 2015: 41). Bir sevgi aşığı olan Yunus Emre ise “*Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım, sevelim sevillelim bu dünya kimseye kalmaz (Kaya, 2009: 37)*” diyerek sevgi dolu bir dünyanın ne kadar güzel olacağını belirtmiştir.

Sevgi bazen yüzde beliren bir tebessümle bazen de karşısındakine sarılmakla kendini gösterir. Sevgi, bütün kötülükleri yok ederek, iyiliği yeryüzüne hâkim kılar. Ayrıca sevgi paylaştıkça çoğalır. Böylece sevgi gösteren bireylerin birbirlerine bağlılığı daha da güçlenmektedir.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında sevgi değerinin dağılımı aşağıda Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Mavisel Yener’in Masallarında Sevgi Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Sevgi Sayfa
1	Masalıcının Mektubu	8, 10, 14, 15
2	Tırtıl Teyze	11, 12, 15
3	Mavi Orman	10, 12, 15
4	Ödev Makinesi	8
5	Dedektif Birce	4, 15
6	Düş Sandığı	4, 5, 11, 12
7	Uçan Goril	3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13
8	Köpeğim Aşık Oldu	3, 4, 5, 9, 10, 12, 15
9	Köpek Okulu	3, 5, 9, 10
10	Dipsiz Göl	3, 8, 12, 15
11	Evinden Kaçan Masal	10, 12, 15, 16, 20, 22, 23, 24
12	Yaşlı Kitap	27, 28, 30, 34, 38, 41
13	Sihirli Çoraplar	44, 46, 50
14	Konuşan Koltuk	55, 57, 63, 64, 67
15	Masalıcı Dede ve Fırıncı	7, 9, 10
16	Öfkeli Zo	13, 16
17	Kıskaç Mula	21
18	Mutlu Uzay Tirtilları	23, 25, 26
19	Hokus Pokus	27, 28, 30, 31, 32
20	Hortus’un Korkusu	33, 35
21	Elma Şekeri Ülkesi	-
22	Uçan Kedi	42, 43
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46, 47, 48
24	Alaycı Tog	50
25	Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?	-
26	Şeker Pembesi	60
27	Leydi Ne İstiyor?	64
28	Akrep Gazetesi	67, 68, 69, 71
29	Kayıp Kitaplık	72
30	Kuka’nın Masalı	76, 79
31	Kara Delik Masalcısı	80
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	84, 86
33	Haptan Huptan Bir Kale	88, 90
34	Uti’nin Utancı	91, 92, 93

Mavisel Yener'in masallarında sevgi değerleri Şu Şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; ocuk nereden geldiği belli olmayan bir ses duyar. ocuk, bunu merak ederken kendisini bir kapının önünde bulur. Kapıyı açıp içeri girdikten sonra çocuğun izlenimlerinde, sevgi değerinden Şöyle bahsedilir:

“ocuk, merakla yoluna devam etmiş. Gökyüzünde bulutlar görmüş. Bulutların her biri bir yüz Őeklini almış ona gülümsüyormuş.” (MM, s.8)

Aynı masalın devamında ocuk, karıncaların l bir çekirgeyi taŐıdıklarını görür. Kendilerine göre çok büyük olduğunu söyleyen çocuğa, karıncalar cevap verirken sevgi değerine Şu Şekilde değinilir:

“Karıncalardan biri gülümsemiş: ‘Mektup taŐıyoruz insanlara aslında. Eh, bu arada çekirgeyi de evimize götürüyoruz...’” (MM, s.10)

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında; minik tırtıl kozanın içinde üç hafta kalmanın çok sıkıcı olduğunu söyler. Bunun zerine teyze tırtıl, kelebeğe kozanın iinin minik tırtılın söylediği gibi gerçekten sıkıcı olup olmadığını sorar. Kelebeğin verdiği cevapta sevgi değeri Şöyle vurgulanmıştır:

“-Hayır, hiç değil. Bol bol uyursun kozanın içinde. Uyanıkken de hep sevgiyi, barışı, güzellikleri düşünmeli bir tırtıl. O zaman, kanatlarının rengi çok parlak, bol desenli güzel bir kelebek olarak çıkar kozadan’ demiş kelebek.” (TT, s.11).

Yine masalın devamında minik tırtıl da kelebeğe kozanın içinde neler düşündüğünü sorar. Kelebeğin cevabında kitap sevgisine değinilerek sevgi değerinin ne kadar önemli olduğu Şöyle ifade edilir:

“-Ben kitapları düşündüm. Kitaplar gibi, kendi güzelliğimi başkalarına da katmayı istedim.” (TT, s.12).

Aynı masalın ilerleyen kısmında teyze tırtıl, sonsuza dek okunan bir kitap olmak istediğini söyler. Kelebek ise onları dinledikten sonra gülümseyerek sevgi dolu bir cevap verir.

“-Ben kitapsam, adım ‘sevgi’ olsun; kapağıma, ille de mavi bir kelebek konsun.” (TT, s.15).

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; Mavi Dede çocukları ormanın meşe dayısı ile tanıştırır. Daha sonra kestane ağacı da çocuklara kendini tanıtır. Arkasından kayın ağacı da kendisini kızgın şekilde tanıttınca Mavi Dede, kayın ağacının aslında ne kadar sevgi dolu biri olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

“Mavi Dede gülümsemiş:

‘-Bu da bizim muzip kayın ağacımız. Kızmış gibi yapıyor ama yüreği sevgi akıtıyor.’” (MO, s.10).

Aynı masalın devamında, ıhlamur çocuklara kendisini tanıtır. Bunun üzerine kızlardan biri, babaannesinin ıhlamuru çok sevdiğini söyler. Arkasından ceviz, kendisini çocuklara tanıtırken kavak ağacıyla sevgi bağlarının ne denli güçlü olduğunu şöyle anlatmıştır:

“-İşte ben de burdayım.

Çok kesildim azaldım.

Dağda bayırda bahçede yalnız kaldım.

Arkadaşım kavağı özledim.

Eskiler onunla süslerdi tarlasını,

çıkarırdı düğün parasını.

Onu görürseniz eğer, deyin:

Selamı var Ceviz’in.” (MO, s.12).

“Ödev Makinesi” adlı masal kitabında; Mavi Şaptiklerden olan küçük Ayşe’nin ilginç bir yeteneği vardır. Sınıftaki arkadaşlarının düşüncelerini okuyabilmektedir. Masalın devamında Ayşe’nin sınıftaki arkadaşlığı anlatılırken sevgi değerine şu şekilde yer verilir:

“ -Ayşe, sınıfın en uykuocu çocuğu ile yakın arkadaşmış. Hiç kimsenin oyuna almadığı bu çocuk, her fırsatta uyuklarmış.” (ÖM, s.8).

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; Birce’nin anneanesi çarşıda gördüğü Çim Adam’ın tıpkısını hazırlar. Sonra çim adamı, torununa armağan eder. Birce’nin bu anlamlı hediyeye vermiş olduğu tepkide, sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Bu armağan Birce’nin çok hoşuna gitmiş, her gün okula gitmeden önce onu sulamaya başlamış. Çim Adam’ın saçları büyüyormuş. Birce ona bakmaktan mutluluk duyuyormuş” (DB, s.4).

Yine masalın ilerleyen kısmında Birce, çim adamı ortalıkta göremez. Bunun üzerine Birce’nin vermiş olduğu tepkide, Çim Adam’a duyduğu sevgi değeri okuyuculara şu şekilde hissettirilir.

“Sonra neler mi olmuş? Çim Adam birdenbire ortadan kaybolmuş. Birce üzülmüş, onun nereye gittiğinin sırrını çözememiş. (DB, s.15)

Aynı masalın devamında belli bir süre sonra anneanesi, Birce’nin sevgisinin tekrar devam etmesi için yeni bir sürpriz yapar:

Günlerden bir gün, anneanesi Birce’ye saksı içinde, pembe menekşeler almış, ‘Çim Adam yerine bunları sularsın artık’ demiş.” (DB, s.15)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut’un fiziksel özelliklerinin betimlemesi yapılır. Umut’un sekiz yaşında olduğundan bahsedilir. Daha sonra Umut’un kitaplara göstermiş olduğu sevgi şu şekilde vurgulanmıştır:

“Umut omzundaki boya sandığını yere bırakmadan kitaplara dokundu. Kapkara elleri onları okşamaya başlamıştı.” (DS, s.4)

Aynı masalın devamında Umut, kitap fuarına gider. Umut, kitap fuarındaki kitapları incelemeye başlar. “Uçan Goril” adlı kitabı almaya karar verir. Umut’un yazara göstermiş olduğu sevgiden masalda şu şekilde bahsedilmiştir:

“Sonra gülümseyerek, sevinçle yazarın yanına geldi. İmzalaması için kitabı ona verdi.” (DS, s.5)

Yine masalın ilerleyen bölümünde okuyuculara, Umut’un düşlerinden, serüvenci ve meraklı olduğundan bahsedilir. Arkasından yazarın, bundan dolayı Umut’a göstermiş olduğu sevgi ise şu şekilde ifade edilir:

“Yazar, Umut’a gülümsedi:

‘-Düşler, gerçeğin yaratıcısıdır.’” (DS, s.11)

Aynı masalın devamında; yazarın bu konuşmasından sonra Umut’un göstermiş olduğu tepkide sevgi değeri şu şekilde ön plana çıkarılır:

“Gökkuşığı rengi çiçekler açtı Umut’un yüzünde. Bembeyaz inci dişlerini göstererek gülümsedi.” (DS, s.12)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; hayvanat bahçesindeki bir yuvada yavru goriller vardır. Ali’nin babası Sezgin Bey, burada çalışmaktadır. Sezgin Bey’in çalıştığı yerdeki gorillere göstermiş olduğu sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Ali’nin babası Sezgin Bey, bu gorillerin eğitmeni olmuş. Kimsesiz yavru gorillerin bakımını yapacak, onları hayata hazırlayacakmış.” (UG, s.3)

Aynı masalın devamında Ali; hayvanat bahçesine girince kocaman fili selamlar. Daha sonra Ali’nin file göstermiş olduğu sevgi, şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Merhaba minik şey, sen çok tatlısın. Ben gorilleri görmeye gidiyorum.” (UG, s.4)

Yine masalın ilerleyen kısmında Ali’nin gösterdiği sevgiye, Fil’in vermiş olduğu sevgi dolu tepki şu şekilde anlatılmıştır:

“Fil ona bakıp koca kulaklarını sallamış, sonra arkasını dönüp gitmiş.” (UG, s.4)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde minik beş goril, koşarak babasının yanına gelirler. Sezgin Bey, yavru gorillerin oğluyla tanışmalarını ister. Daha sonra yavru gorillerin Ali’ye sevgiyle yaklaşmaları şu şekilde belirtilmiştir:

“Yavru goriller eğitmenlerinin sözünü anlamış, Ali’nin ayaklarının dibinde zıplamaya başlamışlar.” (UG, s.5)

Yine masalın ilerleyen kısmında Sezgin Bey, her yavruya düzenli bir şekilde mama verir. Sezgin Bey, yavru gorillere çocuklara baktığı gibi ilgi gösterir. Sezgin Bey’in yavru gorillere duyduğu sevgiye şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Çocuk gibi bakım isteyen bu yavru gorillerle oyun oynamak da işinin bir parçasıymış. Canları sıkılmasın diye onlara tahta oyuncaklar yapmış, plastik toplar bile almış.” (UG, s.6)

Aynı masalın devamında Ali; babasına hayvanat bahçesindeki gorilleri nasıl ayırt ettiğini sorar. Babası onların farklarını nasıl anladığını oğluna söylemeye başlar. Yavru gorillerden birisi olan Kanatlı'yı anlatırken sevgi değeri okuyuculara şu şekilde sezdirilmiştir:

“-Örneğin, en hareketli olanının adı, Kanatlı. Burnunun ucu gridir. Yerinde duramaz, yukarılara çıkıp atlamayı çok sever. Kanatları olsa uçacak.” (UG, s.7)

Bunun üzerine aynı masalın ilerleyen kısmında Kanatlı'nın, Sezgin Bey'in konuşmalarına vermiş olduğu tepkide sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Kanatlı, kendinden söz edildiğini anlamış. Gülmeye başlamış. Gözleri parlıyor, açık ağızdan garip homurtular çıkıyormuş.” (UG, s.9)

Yine masalın ilerleyen kısmında Sezgin Bey, Ali'ye yavru gorilleri tanıtmaya devam eder. Sezgin Bey, yavru gorillerin gülümsemesinden bahsederken sevgi değeri şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Bak, bu onların gülüşü. Her goril, gün içinde en az bir kez gülmeli. Onlar da insan yavrusu gibi; sevgiye gereksinimleri var.” demiş Sezgin Bey.” (UG, s.9)

Aynı masalın devamında Sezgin Bey'in anlattıklarını duyan Şımarık, tepinerek bağırmaya başlar. Ali bunun sebebini merak eder. Bunun üzerine babası, yine sevgi değerine vurgu yaparak sebebini şöyle açıklar:

“-Hepsine eşit sevgi göstermemi isterler. Kanatlı'yı sevdik diye böyle yapıyor. Bağırarak başkalarına beni şikâyet ediyor. Bu ötekilerden biraz daha şımarık, daha çok ilgi istiyor. Zaten adı da onun için Şımarık!” (UG, s.10)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında; Ihlara Toros'a bir derdinin olup olmadığını sorar. Ihlara'nın köpeği Toros'un karşı cinse duyduğu sevgi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Çok merak ediyorsan söyleyeyim. Karşı evde yaşayan güzel köpek Fifi'ye âşık oldum.” (KAO, s.3)

Aynı masalın devamında Ihlara'nın iki farklı cins köpek arasındaki bu sevgi bağını fark etmesine şu şekilde değinilmiştir:

“Ihlara buna çok şaşırmış. Köpeklerin âşık olabileceği aklının ucundan bile geçmezmiş.” (KAO, s.3)

Yine masalın devamında Ihlara köpeklerin birbirlerine sevmesine çok şaşırır. Ihlara'nın âşık olmanın hayvanlarda gerçekleşmeyeceğini düşünmesi şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Şaka yapma Toros. Sevmek, âşık olmak, insanların işi. Hele erkekler, âşık olmazlar ki, yalnız kızlara olur bu!” (KAO, s.4)

Aynı masalın devamında Toros Ihlara'ya içini döker. Daha sonra Toros'un Ihlara'ya sevgi dolu duygularını paylaşmasına şu şekilde yer verilmiştir:

“-Kalbimi kırıyorsun ama; benim de duygularım olamaz mı? Fifi'yi görünce yüreğim ısınıyor. Onun havlamasını duymak için neler vermezdim.” (KAO, s.4 ve s.5)

Yine masalın ilerleyen kısmında Altan Amca, Ihlara'nın Fifi'yi gezdirmesine izin vermez. Ancak Fifi'nin vermiş olduğu tepkide sevgi değeri şu şekilde okuyucuya hissettirilmiştir:

“Fifi ‘isterim’ anlamında kuyruğunu sallamış, zıplamaya başlamış.” (KAO, s.9)

Aynı masalın devamında Ihlara, Fifi'nin kuyruğunu sallamasını sevgi değerine şu şekilde bağlamıştır:

“-Bakın, o da sevindi bu işe galiba’ demiş Ihlara.” (KAO, s.9)

Yine masalın ilerleyen bölümünde Ihlara ile Toros, Toros'un yaklaşık iki saat süren süslenmesinden sonra Altan Bey'in kapısına gelirler. Altan Bey'in Toros'u görünce duyduğu sevgi şu şekilde ifade edilmiştir:

Altan Bey onları içeri buyur etmiş. Toros'u sevmiş.” (KAO, s.10)

Aynı massalın ilerleyen kısmında Toros, heyecandan çatallaşan bir sesle havlar. Fifi de Toros'a yanıt verir. Daha sonra Toros'un Fifi'ye duyduğu sevgi şu şekilde ele alınmıştır:

“Havlarırken beyaz tüylerinin bukleleri kıpırdıyormuş. Toros bu güzelliğin karşısında donup kalmış.” (KAO, s.12)

Yine masalın ilerleyen kısmında Ihlara, Altan Bey'e bir başka gün tekrar geleceğini söyleyerek Toros'u oradan çıkarır. Toros'un eve vardığında yüreğindeki sevgisini kaleme dökmesi şu şekilde vurgulanmıştır:

“Eve vardığında, yaşamında ilk kez, şiir yazmak gelmiş içinden. Sözcükler ardı ardına gelmiş aklına:

-Kimse havlamaz senin gibi

Unutamam gözlerini

Çözüyorum aşkın gizlerini.’

O günden sonra her gün bir şiir düşmüş yüreğine Toros'un.” (KAO, s.15)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında; Toros, annesine okula gidince okumayı öğrenip öğrenemeyeceğini sorar. Bunun üzerine annesinin Toros'a duyduğu sevgi şöyle belirtilmiştir:

“‘-Olur mu hiç?’ diyerek gülümsemiş annesi.” (KO, s.3)

Aynı masalın devamında Toros'un annesi ilk derste tuvaletin nereye yapılacağını öğreteceğini söyler. Toros, tuvaletini oturma odasının halısından başka yere yapamayacağını söyler. Bunun üzerine Toros'un annesinin Toros'a sevgiyle yaklaşması şu şekilde okuyucuya hissettirilmiştir:

“Annesi Toros'u patisiyle okşamış.” (KO, s.5)

Yine masalın ilerleyen kısmında Ihlara, telefonu açınca köpeğinin havladığını duyar ve telefonu kapatmasını söyler. Toros'un bu yaptığına sevinmesi ve verdiği tepkide sevgi değeri şu şekilde ele alınmıştır:

“Toros, almaçtan Ihlara'nın sesi duyulunca çok sevinmiş, hoplayıp zıplamaya başlamış. Oyuncak kemiğini ağzına alıp salonda dört dönmüş. Annesi, Toros'un okula gideceği için sevindiğini sanmış.” (KO, s.9)

Aynı masalın devamında Toros, okula gitmek istemediğini söyler. Bunun üzerine okuyuculara Toros ile Ihlara arasındaki sevgi değeri şu şekilde aktarılmıştır:

“Tam bu sırada Ihlara eve gelmiş. O Toros'un duygu ve düşüncelerini çok iyi anlarmış.” (KO, s.10)

Yine masalın devamında Ihlara Toros’u okula gitmeye ikna etmeye çalışır. Bu sırada Ihlara, köpeğine duymuş olduğu sevgiyi şu şekilde dile getirmiştir:

“Canım köpeğim benim. Biliyorum, okula başlayacağın için heyecanlısın. İnan bana çok seveceksin orayı.” (KO, s.10)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; mavi vaktin birinde balıkçı ve oğlu Dipsiz Göl’de avlanmaya gider. Bu göldeki canlıların sevgi dolu yaşaması masalda şu şekilde ifade edilir:

“Alabalıklar, sazanlar oynaşp yüzermiş.” (DG, s.3)

Aynı masalın devamında çocuk babasıyla, gölden mor bir yaratık yakalar. Mor yaratık birden çocukla konuşmaya başlar. Kendisini tanıttıktan sonra özgürlüğünü ister. Mavi Yıldızın ailesine ve eşine duyduğu sevgiye ise şu şekilde değinilmiştir:

“-Beni de verirsen onlara, annem, babam yalnız kalır sonra. Eşimi arayamam sonsuzluğa uzanan sular da.” (DG, s.8)

Yine masalın ilerleyen kısmında çocuk dipsiz göle bakar, Mavi Yıldız gözlerinin önüne gelir. Mavi Yıldızın çocuğa söylediklerinde sevgi değeri şu şekilde belirtilmiştir:

“-Sevgili çocuk, iyi ki seni tanıdım.” (DG, s.12)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde çocuk, Mavi Yıldız’ın verdiği mavi inciye babasına verir. Sonra çocuk, sonsuzluğa sevgi dolu cümlelerle şu şekilde seslenir:

“-Ben sınırsız düş gücüyüm, ben sevgiyim!” (DG, s.15)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Eviden Kaçan Masal) yarım kalmış masal, geceyi geçirebileceği güvenli bir yer arar. Tam bu sırada bir pencere görür. Yarım kalmış masal, gördüklerini sevgi değeri ön planda olan şu cümlelerle okuyuculara aktarır:

“Yaklaşıp bakınca, içeride uyuyan minik bir kız çocuğu gördüm.” (EKM, s.10)

Aynı masalın devamında gördüklerinden sonra yarım kalmış masal, Alaaddin'in kendisine verdiği öğüdü hatırlar. Çocukların sevgisinin ne kadar önemli olduğunu anlatan bu öğütte sevgi değeri, şu cümlelerle vurgulanır:

“ ‘-Bak evladım, biz masalların güveneceği tek dostları çocuklardır. Bizleri onlar korur, onlar sever, onlar yaşatır’ derdi.” (EKM, s.10 ve s.12)

Yine masalın devamında, yarım kalmış masal minik kıza adını sormayı unuttuğunu söyler. Bunun üzerine minik kız, yarım kalmış masaldan kendisine bir isim bulmasını ister. Minik kızın, yarım kalmış masalın bulmuş olduğu ismi sevmesine şu şekilde değinilmiştir:

“ ‘-Sana Güneş Kız desem olur mu?’ deyince yatağından fırlayıp sevinçli bir çığlık attı. Bu adı çok sevmiştir.” (EKM, s.15)

Yine masalın ilerleyen bölümünde yarım kalmış masal, Güneş Kızın kendisini çok güzel bir yere götüreceğini okuyuculara anlatır. Arkasından yarım kalmış masal, Güneş Kızın bu duruma ne kadar çok mutlu olduğunu şöyle ifade eder.

“Güneş Kız, günü birlikte geçireceğimiz için öylesine sevinçliydi ki gitmem gerektiğini ona söyleyemedim.” (EKM, s.15)

Aynı masalın ilerleyen kısmında; yarım kalmış masal ile Güneş Kız, Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'ndaki toplantıya katılırlar. Konuşma sırası gelen parktaki çam ağacı, çocuklara duyduğu sevgi dolu cümleleri şu şekilde dile getirir:

“ ‘-Ormanlar, tek tek ağaçlardan daha güzeldir. Ama parkı terk edersem ne yapar çocuklar?’” (EKM, s.20)

Yine masalın devamında, toplantıya katılanların hepsi fikrini söyler. Güneş Kıza konuşma sırası gelir. Güneş Kızın konuşmasında sevgi değeri şu şekilde okuyuculara sezdirilir:

“ ‘-Ama şunu da unutmayın ki çocuklar çoğaldıkça kötülükler azalır.’” (EKM, s.22).

Aynı masalın ilerleyen kısmında, çocukların temsilcisi olan Güneş Kız da konuşmasını yapar. Güneş Kız, yarım kalmış masalın da toplantıya katıldığını söyler.

Daha sonra yarım kalmış masalın verdiği heyecan dolu tepkilerde, sevgi değeri şu şekilde ön plana çıkarılır:

“-Bugün aramızda yarım kalmış bir masal var. Bu konuda onun da fikirlerini alalım.’ dediğinde kalbim küt küt çarpmaya başladı.

Bana da söz verileceği doğrusu hiç aklıma gelmemişti.” (EKM, s.22 ve s.23).

Yine masalın ilerleyen bölümünde; Güneş Kızdan sonra yarım kalmış masal söze başlar. Konuşmasının devamında çocuklardaki sevginin gücünün ne kadar önemli olduğundan şu şekilde bahsedilir:

“-Güneş Kız’ın söylediği gibi çocuklar kötülükleri yeryüzünden silecekler.” (EKM, s.23).

Aynı masalın devamında yarım kalmış masal, Güneş Kız’a gökten düşmesi gereken üç elmanın nerede olduğunu sorar. Bunun üzerine Güneş Kız’ın verdiği cevapta sevgi değeri okuyuculara şu şekilde aktarılmıştır:

“-Sevmiyorum masalların sonunda gökten üç elma düşmesini. Çünkü benim elma vermek istediğim çok insan ve çok hayvan var.” (EKM, s.24).

Yine masalın ilerleyen kısmında yarım kalmış masal, kendisine masalçı ararken Güneş Kızın onu yazdığını anlatır. Daha sonra birbirlerine duydukları sevgi, yarım kalmış masal tarafından şu şekilde dile getirilmiştir:

“-El ele tutuştuk ve yol boyunca eğlenerek geri döndük. Öylesine yorgundu ki, hemen dişlerini fırçaladı, boynuma sarılıp beni öptü ve yatağına yattı.” (EKM, s.24).

Aynı masalın son kısımlarına Güneş Kız, yorgun olduğu için yatağına yatar. Daha sonra yarım kalmış masal, Güneş Kız’a okuması için sevgi dolu bir mesaj yazar:

“Güneş Kız uykuya daldığında yastığının altına şu notu bıraktım:

‘ÇOCUKLAR MASALSIZ UYUMASIN.’” (EKM, s.24)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), bakışları kederli yaşlı bir kitap, genç kitaba çocukların ilgisini çekemediğini anlatır. Daha sonra yaşlı kitap, çocuklara duyduğu sevgisini şu şekilde dile getirir:

“-Çok yalnızım. Sizler pırıl pırılısınız, gençsiniz. Sizleri okuyor artık çocuklar. Ah ah... Çocuklarla kucaklaşamadıktan sonra, bir kitap neye yarar’ diye yakınmış.” (YK, s.27)

Aynı masalın devamında kitap rafları, eski olmasına rağmen içindekilerinin çok güzel olduğunu söyleyerek yaşlı kitabı avutmuşlar. Daha sonra başka bir masal kitabı, çocukların kitap sevgisini tekrar şu şekilde vurgulamıştır:

“Masal kitaplarından biri kendini çok beğenirmiş. Dudaklarında müthiş bir gülümsemeye,

‘-Masalları seviyor çocuklar, boşuna kimse heveslenmesin. En çok benimle ilgileniyor çocuklar’ diye kasım kasım kasılmış.” (YK, s.27)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, masal kitaplarının bu konuşmasına hikâye kitapları itiraz eder. Kütüphanenin başka bir rafında bulunan gülmece kitapları ise çocukların kendilerine duydukları sevgiyi şu şekilde ifade etmiştir:

“-Tartışmayın arkadaşlar, çocuklar hepimizi seviyor ve okuyorlar.” (YK, s.28)

Aynı masalın devamında kütüphanedeki kitaplar arasında tartışma devam ederken kitap rafları, çocukların kitap sevgisini tekrar şu şekilde belirtmiştir:

“-Çocuklar gezi kitaplarını seviyorlar artık. Çünkü dünyayı öğrenmek istiyorlar. Biz çocukları sayfalarımıza bindirip uzak diyarlara götürüyoruz.” (YK, s.28)

Yine masalın devamında ertesi gün kütüphane açılır, kitapseverler bir bir içeriye girer. Zaman geçtikçe kütüphanede kitap okuyan çocuk, artmaya başlar. Bunları gören kitapların, çocukların yaptıklarına duydukları sevgi şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Kimi çocuk hangi kitabı aradığını çok iyi biliyormuş, kimileri ise ne aradığını bilmeden karıştırıyormuş kitapların sayfalarını. Ama kitaplar bundan da çok hoşlanıyorlarmış.” (YK, s.30)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, ilginç bir olay gerçekleşir. Bir çocuk, kütüphanede ihtiyacı olan kitabı arar. Yaşlı kitabın kendisini arayan bir çocuğu görmesi ile oluşan sevgi bağlarına şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Kitabı görür görmez;

‘İşte, aradığım kitap!’ diye çığlık atmış.

Kitap, kulaklarına inanamamış. Birinin onu aramasına çok sevinmiş.” (YK, s.30)

Yine masalın devamında çocuk, yolda giderken yaşlı kitabı okumaya başlar. Daha sonra çocuğun ve yaşlı kitabın birbirlerine duydukları sevgiye masalda şu şekilde değinilmiştir:

“Kütüphanenin bir köşesinde aylardır oturup duran kitap, sayfaları açıldıkça derin derin soluk alıyor, çocuğa gülümsüyormuş.

Çocuk eve gelince sevinçle;

‘-Anneeee, öğretmenimin okumamı önerdiği kitabı buldum!’ diye bağırmış.

Annesi de çocuğu sarılıp öpmüş.” (YK, s.30)

Aynı masalın ilerleyen kısmında yaşlı kitap, çocukların sayfaları olan kitapları okumak yerine elektronik kitapları okuyacakları için üzülür. Ancak bu duruma elektronik kitapların verdiği tepkide, sevgi değeri şu şekilde okuyuculara aktarılır:

“Elektronik kitaplardan biri kendi etrafında neşeyle dönüp;

‘-Benim için masallarla dolu, boncuk gözlü çocuk ne zaman masal dinlemek istese beni koyar bilgisayarına’ demiş.” (YK, s.34)

Yine masalın devamında, bilgisayar içindeki elektronik kitaplar masalı anlatmaya başlar. Ancak bir anda elektrikler kesilir. Bunun üzerine yaşlı kitabın göstermiş olduğu tepkide ise sevgi değeri, şu şekilde ifade edilmiştir:

“İşte o anda yaşlı kitabın mutluluğuna diyecek yokmuş.” (YK, s.38)

Aynı masalın ilerleyen kısmında yaşlı kitap, kütüphaneye tekrar geldiği için çok mutlu olur. Yaşlı kitabın kütüphanedeki arkadaşları arasında, güçlü sevgi bağları bulunduğu şu şekilde anlatılmıştır:

“O günden sonra kendi aralarında hiç tartışmamışlar. Gezi kitapları, masal kitapları, hikâye kitapları, gülmece kitapları, şiir kitapları ve diğerleri kardeş olduklarını bilip birbirlerini hiç üzmemişler.” (YK, s.41)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), nine iyilik perisinin anlattıklarına şaşırır. Ninenin işini bitirdikten sonra çoraplara duyduğu sevgi, şu şekilde belirtilmiştir:

“Bitirince bağrına basmış, sevip okşamış.” (SÇ, s.44)

Aynı masalın devamında nine, ördüğü çorapları pazara götürür. Ancak hiç kimse sihirli çorapları almaz. Sihirli çoraplar bu duruma çok üzülürler. Daha sonra sihirli çorapların kendi aralarındaki konuşmada, sevgi değeri okuyuculara şu şekilde sezdirilmiştir:

“Biz küçük bir çocuğun hem ayaklarını hem kalbini ısıtmak istiyoruz.” (SÇ, s.46)

Yine masalın ilerleyen bölümünde kutu en sonunda acılı insanlara ulaşır. İnsanlar kutunun içindekileri paylaşırken Eylül Kız’a da çoraplar düşer. Daha sonra Eylül Kız ve çoraplar arasındaki sevgiden şu şekilde bahsedilmiştir:

“Eylül Kız çorapları çok sevmiş. Sadece yıkanmaları gerektiğinde çıkarıyormuş.” (SÇ, s.50)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), minik kız bodrumdaki kırmızı koltuğa oturur ancak bir an bir şeyin ona sarıldığını duyumsar. Koltuğun konuştuğunu duyan minik kız heyecanla yerinden fırlar. Minik kız buna inanmaz. Kırmızı koltuk ise ona yanıldığını söyleyerek, sevgi değerinin kendisinde de olduğunu şu şekilde ispatlamıştır:

“-Yanıyorsun! Kim söyledi sana bu? Bütün eşyalar konuşur. Onların da duyguları vardır. Az önce sana sarıldım bile!” (KK, s.55)

Aynı masalın devamında konuşan koltuk, başından geçenleri minik kıza anlatır. Konuşan koltuğun minik kızın ninesi ile arasındaki sevgi değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Ben senin ninenin koltuğuydum. Ninenin ölüp gitmesine kadar onu ne kadar sevdiğimi anlayamamıştım... Beni okşayan tek kişiydi o.” (KK, s.57)

Yine masalın ilerleyen kısmında babası, konuşan koltuğa minik kızın istediği tamiri yapabileceğini söyler. Bu arada kırmızı koltuğun minik kıza duyduğu sevgiye ise şu şekilde değinilmiştir:

“Kırmızı koltuk aslında minik kızın odasına gitmek için can atıyormuş.” (KK, s.63)

Aynı masalın devamında babası, kırmızı koltuğun tamirini gece gündüz çalışıp yapar. Minik kızın odasına yerleştirilir. Kırmızı koltuğun minik kıza gittikçe artan sevgisi, bir kez daha okuyuculara şu şekilde aktarılır:

“Koltuk sevinçten neredeyse kanatlar takacakmış.” (KK, s.63)

Yine masalın ilerleyen kısmında minik kızın evine misafir geldiği için koltuk yetmez. Bunun üzerine minik kızın odasındaki kırmızı koltuk da oturmaları için misafirlere verilir. Misafirlerin de minik kız gibi koltuğa duydukları sevgiden şu şekilde bahsedilmiştir:

“Konukların gözü yeni gelen koltuğa kaymış. Yüzyıllar öncesinin koltuğuna bir kez olsun oturabilmek için sıraya girmişler. Kimisi oturup gözlerini yummuş, geçmişini düşünmüş. Kimisi de koltuğu okşayıp sevmiş.

Konuklardan biri koltuğu öyle çok sevmiş ki bir oturmuş bir daha da kalkmamış.” (KK, s.64)

Aynı masalın devamında minik kızın annesi, koltuğu satmayı kabul eder. Daha sonra kocası, bunu kabul etmeyince karısı sinirle koltuğa atlar. Yayları kopan koltuğun satılmayacağını söyler. Minik kızın kırmızı koltuğa sevgisi bir kat daha artar. Minik kızın bu sevgisi okuyuculara şu şekilde hissettirilir:

“Koltuğun kahkahalarını yalnızca minik kız duyabiliyormuş.” (KK, s.67)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), mavi vaktin birinde bin iki yaşında, mor sakallı, masalcı bir dedenin yaşadığından bahsedilir. Daha sonra masalcı dedenin çocuklara dağıttığı sevgi, şu şekilde okuyuculara sezdirilir:

“Kışı, yazı, güzü uçsuz bucaksız masal denizinde geçirir, çocukların yüreğine, diline bal koyarmış.” (MDVF, s.7)

Yine masalın ilerleyen kısmında masalcı dede, fırıncıya başka fırıncılardan farkını sorar. Fırıncı kendisinin bir sırrı olduğunu söyler. Masalcı dede bu sırrı öğrenmek ister. Fırıncı işinin sırrını anlatırken, sevginin ne kadar önemli olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

“ -Zoya, loya, gaa... Zoya, loya, gaaa...

Geldiğim yer Zologa!

Sırrımı vereceğim sanaa...

Sevgisiz fırıncıların ekmeğini istemez kimse,

Kim varsa yeryüzünde,

Gecesinde gündüzünde, bayırında düzünde,

Bulur beni, alır lezzetli ekmeğimi.

Pişirdiğim ekmeklere, katarım çünkü sevgimi.

Tıpkı annemin yemeklere kattığı gibi...

Sevmek ve sevgiyle yapmak her şeyi,

Ballandırır hem dilini, hem yüreğini... ” (MDVF, s.9 ve s.10)

Aynı masalın devamında masalcı dede, fırıncıya kendini tanıtır ve yapacaklarından bahseder. Masalcı dedenin Zologa’ya gideceğini söylemesiyle fırıncının memleketine duyduğu sevgiye şu şekilde değinilmiştir:

“Fırıncı, Zologa’yı özlediğini duyumsamış bir an.” (MDVF, s.10)

Yine masalın ilerleyen bölümünde masalcı dede, fırıncıya Zologa gezegenine gideceğini söyler. Bunun üzerine fırıncının, hayvanlara duyduğu sevgi de şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Selam söyle Zologa'ya! Pırtık kediyi görürsen sev benim için...”
(MDVF, s.10)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo); masalcı dede, gri elbiseli Zologa insanının kendi gölgesine yumruklar salladığını görür. Masalcı dede kendi ülkesiyle Zologa'yı karşılaştırırken sevgi değerinin önemi, şu şekilde okuyuculara sezdirilmiştir:

“Onun mavi ülkesinde sütünü taşıran, lokmasını aşırın bile olsa insanlar konuşarak anlaşmış.” (ÖZ, s.13)

Aynı masalın devamında Logi ve Mogi, masalcı dedenin şarkısı bitmeden Zologa insanlarını bir araya getirirler. Daha sonra hepsi derin bir nefes alır. Tüm canlıların yapacaklarıyla güneşin sevgisinin Zologa'yı sarmasından şu şekilde bahsedilmiştir:

“Hep beraber öyle büyük bir güçle üflemişler ki buluta, yeniden özgür olmuş mavi gökyüzü. Güneş gülümsemiş yeniden.” (ÖZ, s.16)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), seçici kurul üyeleri kararını verir ve mavi saçlı Çabi'nin birinciliği kazandığını duyurur. Bunun üzerine Zologalı insanların gösterdikleri sevgiye şu şekilde değinilmiştir:

“Diğer Zologalılar sevinçle Çabi'yi kutlamış.” (KM, s.21)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), turist tırtıllar Masalcı Dede ile dost olmak isterler. Bunun sebebini soran Masalcı Dede'ye tırtılların verdiği tepkide sevgi değeri şu şekilde ifade edilmiştir:

“Tırtıl gülümsemiş.” (MUT, s.23)

Aynı masalın devamında, dost olmak isteyen tırtılların Masalcı Dede'nin sorusuna verdikleri cevapta, sevgi değeri şu şekilde belirtilmiştir:

“-Bizim mutluluk kaynağımız düşünmek, merak etmek, paylaşmak, araştırmak, sevebilmektir. Duyduk ki çok yakınımıza bir masalcı gelmiş, onunla tanışmak istedik elbet.” (MUT, s.23)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, tırtılların ömürlerinin kısa olduğunu söyler. Daha sonra yaşlı tırtılın verdiği cevapta, fiziksel görünüşlerinin hatta hayatlarının değişiminde sevginin gücünün ne denli önemli olduğu şu şekilde vurgulanmıştır:

“ ‘İyi ya! Madem ki ömrümüz kısa, tembelliğe zaman yok! Kozamızı örüp içine girene kadar geçen kısa zamanı mutlu geçirmeliyiz. Mutluluğu yüreğimizde büyütürsek, kelebek olarak kozamızdan çıktığımızda güzelliği taşıyan kanatlarımız, bin çeşit desenimiz, göz alıcı renklerimiz olur. Yaşamımızın bundan sonraki bölümünü de uçarak yani mutlu olarak geçiririz.’ ” (MUT, s.23 ve s.25)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Düşka gezegenindeki bilge tırtılın diğer tırtıllara ne söylediğini merak eder. Bunun üzerine tırtıllar, içinde sevgi değerini barındıran bu sözleri Masalcı Dede’ye şu şekilde anlatmıştır:

“ ‘Mutlu olabilmek, sahip olduklarımızı gözden geçirebilmektir.’ demiş. ‘- Bu söz onun bize bıraktığı en değerli hazinedir.’

Masalcı duyduklarından hoşnutmuş.” (MUT, s.25)

Yine masalın ilerleyen bölümünde Masalcı Dede, tırtılların hiç sorunu olmadığını söyleyince tırtılların ona verdikleri cevapta nasıl mutlu oldukları ve sevgi değeri bir kez daha güçlü bir şekilde şu şekilde vurgulanmıştır:

“ ‘Mutlu olmak sorunsuz bir yaşam anlamına gelmez. Sorunların çözümünü için yaratıcılığı kullanmak gerek. Her yaratıcı çözüm bizi mutlu eder. Mutluluk, sevinç duygusu gibi geçici değildir. Sevinç ve mutluluklar paylaşıldıkça artar. Beni mutlu ettiniz, teşekkür ederim.’ ” (MUT, s.25)

Aynı masalın sonlarına doğru Masalcı Dede uyanır ve Mogi’ye yaşlı uzay tırtılından masalında bahsedeceğini söyler. Daha sonra Masalcı Dede, Mogi’ye Düşka gezegeninin uzak olup olmadığını sorunca Mogi’nin yaptığı davranışlarında sevgi değeri şu şekilde okuyuculara sezdirilmiştir:

“Mogi gülümseyerek yüreğini göstermiş.” (MUT, s.26)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Zologa gezegenindeki Çabi’nin kazanmış olduğu ödüle duyduğu sevgiden şu şekilde bahsedilmiştir:

“Zologa gezegeninde yapılan yetenek ve bilgelik yarışmasının birincisi Çabi, Dünya’ya gezi yapacağı için sevinçten kanatlar takınmış.” (HP, s.27)

Aynı masalın devamında Zologa gezegenindeki Çabi, gezegeninden sarkıttığı iple Dünya’ya iner. Fakat indiği yerde uçsuz bucaksız bir bahçe vardır. Daha sonra sevgi değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Pembe gözlerinden sevgi uzanıyormuş her yana. Kır çiçekleri, yabani otlar, havada ağaçların dalları birbiriyle sarmaş dolaşmış.” (HP, s.27)

Yine masalın ilerleyen kısmında, Zologa gezegeninden gelen Çabi’ye uçsuz bucaksız bahçedeki canlıların gösterdikleri sevgi şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Kırmızı bülbüller, mercan gözlü güvercinler, çılgınlı martılar, Çabi’nin gelişine sevinmişler. Çiçeklerin mis gibi kokusu doluvermiş soluğuna. Dünya’daki çiçeklerin, sevgilerini koku salarak gösterdiklerini hemen anlamış.” (HP, s.28)

Aynı masalın devamında Zologa gezegeninden Dünya’ya gelen Çabi, bahçedeki evin içine girince sihirbaz Milyus ile karşılaşır. Milyus’un yaptığı numarayı Çabi de yapmak ister. Ancak sihirbaz bu numarayı yapmanın kolay olmadığını söyler. Bunun üzerine Çabi’nin sihirbazla konuşmasında sevgi değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“-Bunu söylerken neden hüznünlendiniz? Yoksa sevmiyor musunuz işinizi?’

‘-İşimi seviyorum ama bugünlerde terslikler oluyor hep.’” (HP, s.30)

Yine masalın ilerleyen bölümünde sihirbaz Milyus, Çabi’ye numaralarını yaparken kaygılarını ve telaşlandığını anlatır. Konuşma bitince sihirbaz Milyus, Çabi’nin sevgi göstereceği bir şey yapacağını söylemiştir:

“Sihirbaz, ‘-Sana tavşanlarımı getireyim, çok seveceksin!’ diyerek yan odaya gitmiş.

O sırada Çabi’nin yüreğine ılık bir şeyler akmış, titremeye başlamış.” (HP, s.31 ve s.32)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki altıncı masalda (Hortus’un Korkusu), tavşanlar Çabi’ye sirk çadırındaki tavşan terbiyecisinin yeni numaralar

öğreteceğini söylerler. Daha sonra tavşanların Çabi'ye duydukları sevgi şu şekilde okuyuculara hissettirilmiştir:

“‘-Sen de bizimle gel, hadi n'olur' diyerek onu da sirk çadırına götürmüşler.” (HK, s.33)

Aynı masalın devamında, sirk çadırında şarkı söyleyip keman çalan turuncu pantolonlu, koca burunlu palyaçonun Çabi'ye gösterdiği sevgi şu şekilde belirtilmiştir:

“Çabi'ye gülümsemiş:

‘-Merhaba!’” (HK, s.35)

Yine masalın ilerleyen kısmında palyaço, eğilip sihirbazın kulağına bir şeyler fısıldar ve oradan uzaklaşır. Daha sonra sihirbaz Milyus'un tavşanlarına duyduğu sevgi, şu şekilde vurgulanmıştır:

“Tavşanlarını elindeki sepetten çıkarıp;

‘-Hadi güzellerim, yeni çalıştırıcı sizi bekliyormuş sahnede' demiş.” (HK, s.35)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), Pırtık'ın Masalcı Dede'nin kimin masalını yazdığını öğrendiği andaki mutluluğu ve Masalcı Dede'nin Pırtık'a gösterdiği sevgi, şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“‘-Neee! Yaşasın, demek beni yazıyorsun! Yaşasın, artık masal kahramanı oldum.’

‘-Sabırla bekle, hak ettin bunu. Ama Dünya'ya gitmek yok!’ diyerek gülümsemiş Masalcı Dede.” (UK, s.42)

Yine masalın ilerleyen kısmında Pırtık, en sonunda hedefine ulaşır ve Dünya'ya iner. Pırtık'ın arkadaşlarını bulduktan sonra beraber Zologa'ya dönmeleri ve arkadaşlarının yaşadıkları özlem dolu sevgiye, mutluluğa şu şekilde değinilmiştir:

“...Astronot Durti çok özlediği ev yemeklerine kavuşmanın, Çabi de yepyeni bilgilerle gezegenine dönmüş olmanın mutluluğunu yaşıyormuş.” (UK, s.43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), Çabi, Durti ve Pırtık'ın Zologa gezegenine dönüşlerini

kutlamak için mor dağda piknik düzenlenir. Daha sonra Zologa'daki tüm camlıların bu duruma sevinmeleri ve Nebula'nın mutluluğu şu şekilde ifade edilmiştir:

“Yayla çiçekleri, kurt, kuş bile sevinçli bir telaşa düşmüş.

Bu coşkuyu yaşayanlardan biri de sekiz yaşındaki Nebula adlı kızmış. ‘-En güzel kurabiyeyi ben yapacağım’ diye seviniyormuş.” (MKKB, s.45)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde pikniğe gidenler, yiyecekleri sofraya dizmeye başlarlar. Arkadaşları, Nebula'dan gizli bir şeyler fısıldaşırlar. Daha sonra Nebula'nın yaptığı keklerle duyduğu sevgi şu şekilde belirtilmiştir:

“Nebula öylesine neşeliymiş ki buna aldurmamış.” (MKKB, s.46)

Yine masalın devamında Nebula'nın çaba göstererek yapmış olduğu kekleri piknik sofrasına bırakırken sevinmesine şu şekilde değinilmiştir:

“-Haydi, tadın bakalım kurabiyemden!’ diyerek kurabiye sepetini sevinçle uzatmış onlara.” (MKKB, s.46)

Aynı masalın ilerleyen kısmında tırnaklarının temizliğine dikkat etmeyen Nebula, Masalcı Dede'nin adını yazmasından çekinir. Nebula, Masalcı Dede'nin adını değiştirerek yazmasını diler. Bunu yapan Masalcı Dede'ye Nebula'nın verdiği tepkide sevgi değeri şöyle anlatılmıştır:

“Bizim kız buna çok sevinmiş, başından geçenleri hiç unutmamış.” (MKKB, s.47)

Yine masalın devamında Masalcı Dede, yazdığı masala sevgi dolu şu cümleyle nokta koymuştur:

“-Yeryüzündeki nefis ve temiz meyveli kurabiyelerin tümü çocuklara...” (MKKB, s.48)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Masalcı Dede kafasına elma atanı bulmak için Tog'un bahçesine gider. Bu sırada Tog'un mutluluğundan şu şekilde bahsedilmiştir:

“Tog, dikkat çektiği için mutluymuş. Kıs kıs gülüyormuş.” (AT, s.50)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Raza, aklına gelen fikri Masalcı Dede’ye söyleyince Masalcı Dede’nin verdiği tepkide sevgi değeri şu şekilde anlatılmıştır:

“Masalcı Dede gülümsemiş. Bu öneriyi kabul ettiğini belirtircesine gözlerini yumup, başını sallamış.” (ŞP, s.60)

Aynı masalın devamında, Raza’nın gölgesindeki renklerin dansı devam eder. Masalcı Dede’nin pencereden baktığında işlerini sevgiyle yapan Raza ve Oka’nın mutluluğunu görmesi şu şekilde belirtilmiştir:

“Raza ile Oka, gururlu ve mutluymuşlar. Gölgeleeri şeker pembesi renginde parıldıyormuş.” (ŞP, s.60)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Pırtık’ın konuşmasını duymazdan gelir. Leydi, kendinden emin bir şekilde Masalcı Dede’yi dostça karşılar. Bunun üzerine Masalcı Dede’nin Leydi’ye gösterdiği sevgi ise şu şekilde vurgulanmıştır:

“Masalcı Dede elini uzatıp onun pırıl pırıl tüylerini okşamış. Leydi, ayaklarının üstünde doğrulmuş.” (LNİ, s.64)

Aynı masalın devamında Leydi, Masalcı Dede’ye büyük babalarından dinlediği efsaneleri anlatabileceğini söyler. Masalcı Dede, Leydi’nin efsanelerini çocuklar için yazacağını söyleyince Leydi’nin bu duruma sevinmesi ve Masalcı Dede’ye gösterdiği sevgi şu şekilde ifade edilmiştir:

“Leydi, çimenlerin üstünde taklalar atmış.

‘-Başka gezegenlerde de beni tanıyacıklar artık, yaşasın!’ diye sevinmiş.” (LNİ, s.64)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Dudi, Lumi ve Reni Tiktak gezegeninin sorununu çözmek için birlikte çalışırlar ve araştırma yaparlar. Daha sonra Dudi ve Lumi’nin, yaptıkları buluşa olan sevgileri şu şekilde okuyucuya yansıtılmıştır:

“Buluşu yaptıkları gün, kocaman gözlüklü, beyaz önlüklü, göbekli Dudi, sevinçten yerinde duramıyor, zıp zıp zıplıyormuş. Lumi ise heyecandan sürekli tuvalete gidiyormuş.” (AG, s.67)

Aynı masalın devamında Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını açıklamak için gezegenin her yerine haber salarlar. Daha sonra Dudi, Lumi ve Reni'nin buluşlarını paylaşmaktan duydukları mutluluğa şu şekilde değinilmiştir:

“Bu buluşu herkesle paylaşacakları için seviniyorlarmış.” (AG, s.67)

Yine masalın ilerleyen kısmında Dudi, buluşlarını anlatmak için kürsüye çıkar. Arkadaşlarıyla geliştirdikleri Şulub aletini Tiktaklılara tanıtır. Daha sonra Dudi'nin bu duruma sevinmesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Sayın izleyenler, Şulub'u size tanıtmak benim için büyük mutluluk.” (AG, s.68)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını anlatmak için gösterilerini yaparlar. Gösteriyi izledikten sonra Tiktaklıların tepkisinde sevgi değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“İzleyenlerin hepsi şaşkın ama sevinçliymiş. ‘-Gezegelimizde kimse uzay boşluğuna düşmeyecek artık’ diyerek seviniyorlarmış.” (AG, s.68)

Yine masalın devamında bu durumu gören Dudi, Lumi ve Reni'nin, sorunu çözmek için gece gündüz demeden çalışmaları sonucunda yaptıkları buluşa duydukları sevgi bir kat daha artmıştır:

“Uzun zamandır üstünde çalıştıkları buluş ilgi gördüğü için sevinçliymişler.” (AG, s.69)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, Masalcı Dede'nin yazdığı kağıdın sonunda Dudi, Lumi ve Reni'ye duyduğu sevgi şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-...Yola devam sevgili dostlarım...” (AG, s.71)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Tiktak gezegeninin uydusu anlatılırken sevgi değerinden de şu şekilde yararlanılmıştır:

“Tiktak gezegeninin, saçsız bir insan başına benzeyen uydusu Pat, gökyüzünde neşeyle pırlıdıyormuş.” (KK, s.72)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Masalcı Dede’nin Tars gezegenine geldiğini gören çocukların gösterdikleri sevgi şu şekilde belirtilmiştir:

“-Aaaa... Masallarını okuduğumuz kırmızı saçlı dede gelmiş. Yaşasuuun!”
(KM, s.76)

Aynı masalın devamında Kuka, robotun sorusuna yanıt veremediği için üzülür. Daha sonra Kuka’nın arkadaşlarının, Tars gezegenine duydukları sevgi şu şekilde dile getirilmiştir:

“Arkadaşları akşama doğru, güle oynaya geri dönmüşler. Bir masal kitabından fırlayıp gelmiş gibi neşeliymişler.” (KM, s.79)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede’yi Kara Delik Masalcısı kapıda karşılar. Kara Delik Masalcısı’nın Masalcı Dede’ye göstermiş olduğu sevgi, şu şekilde okuyucuya hissettirilmiştir:

“Gülümseyince, buruşuk yüzü daha da buruşmuş.” (KM, s.80)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede meydana bir kaplumbağa ailesi heykelinin açılışını görür. Sanatçının izleyicisine verdiği tepkide sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir:

“Yaptığı eseri hayranlıkla izleyen sanatçı, bir çift mavi gözün kendine dikkatle baktığını görmüş. Bu gözlerin sahibi olan Tingalı çocuğa gülümsemiş.”
(GDUM, s.84)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede’nin sandığı yer düşünce masallar yere dağılır. Bunu gören Tingalı çocuğun, yardım etmekten duyduğu sevgi şu şekilde dile getirilmiştir:

“Tingalı çocuk kâğıtları çabucak toplayıp sandığa geri koymuş. Yüzüne minik bir tebessüm yerleşmiş.” (GDUM, s.86)

Yine masalın devamında Masalcı Dede'nin Tingalı çocuğun yardımına duymuş olduğu sevgi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Sağ ol. Yardımına çok sevindim.” (GDUM, s.86)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, Tingalı çocuğun üzüntüsünü içine atmasının ona yardımcı olmayacağını söyler. Bunun üzerine çocuk, sanat eserine duyduğu sevgiyi Masalcı Dede'ye ve okuyuculara şu şekilde yansıtmıştır:

“-Hayır içime atmadım, anneme söyledim. Burada biraz daha kalıp kaplumbağalara bakmak istiyordum ama şimdi gitmemiz gerek. Bu üzüntümü yaşamım boyunca unutmayacağım.” (GDUM, s.86)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), aynanın içindeki fili Masalcı Dede, cebindeki haptan huptan bir kaleyi kullanarak kurtarır. Bunun üzerine filin Masalcı Dede'ye duyduğu sevgi şu şekilde okuyuculara yansıtılmıştır:

“Gelincik kırmızısı yavru fil, hortumu ile Masalcı Dede'ye sarılmış.” (HHBK, s. 88)

Yine masalın ilerleyen bölümünde aynadan kendisini Masalcı Dede'nin kurtardığı gelincik kırmızısı fil, çocuklara sevgi dolu şu mesajı vermiştir:

“Kırmızı fil, hiç yalnızlık çekmeyen, pek çok dostu olan çocukların bu masalı okuyup gülümsemesini istiyormuş.” (HHBK, s. 90)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti'nin Utancı), Masalcı Dede, gümüş mavisi ayakkabılarını giyer giymez kendini Zologa gezegeninde bulur. Zologalıların Masalcı Dede'yi görünce duydukları sevgi, şu şekilde vurgulanmıştır:

“Onu çok seven Zo insanları düğün bayram etmiş, her yanı balonlarla süslemişler. En çok da eski dostları Logi ve Mogi sevinmiş bu işe.” (UU, s. 91)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Uti, masal sandığını Dünya'ya götürmeyi kabul eder. Uti'nin bu duruma neden çok sevindiği şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Dünya’da yaşayan su samuru arkadaşlarını görebileceğini düşününce daha da çok sevinmiş.” (UU, s. 92)

Yine masalın devamında Uti, masal sandığını Dünya’ya getirir. Günbi’nin kapısını çalar. Daha sonra Günbi’nin sevgi dolu karakteri şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Günbi, yüreği gibi yüzü de gülen biriymiş.” (UU, s. 93)

Aynı masalın devamında Günbi, Uti’yi buyur eder, yolculuğunun nasıl geçtiğini sorar. Daha sonra Günbi’nin Uti’ye gösterdiği sevgi şu şekilde belirtilmiştir:

“Uti gitmek üzereyken, Günbi gülümsemiş.” (UU, s. 93)

Mavisel Yener’in masallarında doğa sevgisi değerleri ise şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; çocuk dipsiz gölün yanındaki kayalığa dönüp haykırır. Daha sonra gerçekleşen olaylarda çocuğun doğa sevgisi okuyuculara sezdirilir.

“Yerde çiçekler, ağaçlarda meyveler, kim olduklarını, nereden geldiklerini çocuğa anlatmaya başlamışlar. Hepsini dinlemiş, düşünmüş, mektuplarını okumuş çocuk.” (MM, s. 14)

Aynı masalın son kısımlarında; nine, çocuğa dalıp gittiğini söyler. Arkasından çocuğun doğaya göstermiş olduğu ilginin, ne denli büyük olduğu vurgulanarak masal bitirilir.

“Çocuk elinde tuttuğu mor taşı bırakmamış. Onu başucuna koyacak, mor taşın ışıktaki kırılıp dağılan renklerine bakıp, doğanın mektuplarını okuyacaktı.” (MM, s. 15)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; kayın ağacı ormanda kaybolan çocuklara kendini tanıtır. Daha sonra ormandaki çocukların doğa sevgisi, şu ifadelerle ön plana çıkarılır.

“Ormanın kokusunu yüreklerine doldurarak meşe ağacının söylediği yönde ilerlemişler.” (MO, s. 10)

Aynı masalın devamında; fare, çocuklara köknarın öteki ağaçlardan farkını söyler. Bunun üzerine çocuklardan birisinin söyledikleriyle doğa sevgisi değeri, okuyuculara şu cümlelerle sezdirilir.

“ ‘-Bunu hemen dayıma söyleyeceğim. Kilerinin dolaplarını Köknar ağacından yaptırısın. Fareler yemeklere dadanmasın.’ demiş çocuklardan biri. ”
(MO, s. 15)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Ali’nin babası Sezgin Bey, hayvanat bahçesinde çalışır. Masalın ilerleyen kısmında, Ali’nin doğa sevgisinden şöyle bahsedilir.

“Ali, babasının çalıştığı hayvanat bahçesini ve gorilleri çok merak ediyormuş.” (UG, s. 3)

Yine masalın ilerleyen bölümünde; Ali ve babası işe birlikte giderler. Hayvanat bahçesine yaklaştıklarında Ali’nin doğa sevgisi, bir kez daha okuyuculara şöyle aktarılır:

“Hayvanat bahçesine girer girmez ilkin, kocaman fili selamlamış Ali.” (UG, s. 3)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) yarım kalmış masal ile Güneş Kız, Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’ndaki toplantıya katılmak için yola çıkarlar. Yarım kalmış masal, bu sırada ormandan geçtiklerini fark eder. Arkasından yarım kalmış masalın doğa sevgisine şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Yerlerdeki rengârenk çiçekler sanki ağaçların dalları ile sarmaş dolaş olmuştur. İkimiz de derin derin nefes alıp ormanın kokusunu ciğerlerimize doldurduk.” (EKM, s. 16)

Aynı masalın devamında Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’ndaki toplantıda ilk olarak karınca konuşur. Sarımsak prensesi karıncanın fikrine katılmaz. Arkasından Anka kuşu, bu sorunun çözümünde doğa sevgisinin ne kadar önemli olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

“ ‘-Doğanın, bütün kötülükleri bağışlayacağına inanıyorum arkadaşlar.’ ”
(EKM, s. 20)

Yine masalın ilerleyen kısmında; konuşma sırası Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'ndaki çevre bakanına gelir. Çevre bakanının konuşması bitince toplantıya katılan herkesten doğanın ne kadar önemli olduğunun anlaşılması noktasında doğa sevgisine yönelik şu cümleler söylenmiştir:

“ ‘-Uzayı da kirlettiler!’

‘-Denizleri de kirlettiler!’

‘-Renkleri de kirlettiler!’

‘-Kendilerini de kirlettiler!’” (EKM, s. 22)

2.5.3. Alçakgönüllülük Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 86)'te alçakgönüllü insanlar, “*Kendi değerini olduğundan aşağı gösteren, başkalarını küçük görmeyen, büyüklenmeyen kimse, engin gönüllü, mütevazı, tevazulu.*” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 50)'te ise alçakgönüllü, “*mütevazı, kibirli olmayan.*” şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 50)'te alçakgönüllülük ise “*alçakgönüllüye yakışan, tevazu.*” şeklinde ifade edilmektedir.

Alçakgönüllü insanlar, insanlarla ilişkilerinde samimidirler. Ayrıca hiçbir zaman kendilerini bir başkasından üstün görmezler ve büyüklük göstermezler. Alçakgönüllü insana, toplum içerisinde de ayrı bir değer verilir.

Empati; bir başkasının içinde bulunduğu durum ya da davranışları anlamak ve içselleştirmek anlamlarını da taşımaktadır. Buradan yola çıkacak olursak “vakar” sözcüğünün anlamları arasında “ağırbaşlılık, deneyim sahibi olmanın verdiği heybet, saygınlık, yumuşaklık...” anlamları vardır.

İnsan, vakar sahibi olmak için kibirden kendini uzak tutmalıdır. İnsan aşırı olmaktan, kendini büyük görmekten ne zaman uzaklaşır, işte o zaman karşındakinin duygu ve davranışlarını hissedip içten bir şekilde davranır ve huzurlu bir insan olur. “ ‘Kibir’ değil ‘vakar’ sahibi olan, başka bir deyişle bulunduğu konumun, mensubiyetinin gereğinin yapan insan huzurludur. (Uçan, 2018: 156)”

İnsan kendini tanımalı ve alçakgönüllü olmalıdır. İnsanın içi önemlidir. Eğer içten bir hastalık olursa kendini olabildiğinden farklı görür. Ne karşısındakini

anlayarak onunla empati kurar ne de kendini anlayabilir, anlatabilir. İnsan kendini tanımazsa kibir ve çıkar sahibi olur. Vakar sahibi olan insan zaten alçakgönüllüdür.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında alçakgönüllülük değerinin dağılımı aşağıda Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Mavisel Yener'in Masallarında Alçakgönüllülük Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Alçakgönüllülük	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	9	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	9	
7	Uçan Goril	-	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	-	
11	Evinden Kaçan Masal	-	
12	Yaşlı Kitap	27, 39	
13	Sihirli Çoraplar	-	
14	Konuşan Koltuk	-	
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	-	
16	Öfkeli Zo	-	
17	Kıskanç Mula	-	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	-	
20	Hortus'un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	-	
22	Uçan Kedi	-	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-	
24	Alaycı Tog	-	
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-	
26	Şeker Pembesi	58	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	-	
29	Kayıp Kitaplık	-	
30	Kuka'nın Masalı	75	
31	Kara Delik Masalcısı	-	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-	
33	Haptan Huptan Bir Kale	-	
34	Uti'nin Utancı	-	

Mavisel Yener'in masallarında alçakgönüllülük değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Mavi Orman” adlı masal kitabında, çocuklar ormanda ilerlerken ağaçlar konuşarak kendilerini çocuklara tanıtır. Kestane ağacından sonra kayın ağacı, kendisini alçakgönüllü bir şekilde çocuklara şu cümlelerle anlatır:

“- Çok gururlanmayın ormanların bayanları beyleri,
Ben de yaparım yaptığınız işleri.” (MO, s. 9)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında, Umut kitap alabilmek için günlerce ayakkabı boyar. Para biriktirip aldığı kitabı yazara imzalatan Umut, masalın devamında alçakgönüllülük değerini ön plana çıkaran şu cümlelerle ifade edilir:

“Biriktirdikleriyle düşünüyü gerçekleştirmiş bir düş ustasıydı. Şimdi de yazara ‘Düşlerle ne yapabiliriz?’ sorusunu soruyordu.” (DS, s. 9)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), yaşlı bir kitap çocuklar okumazsa kendisinin ne işe yarayacağını sorar. Bunun üzerine kütüphanedeki kitap raflarının yaşlı kitapla konuşmasında, alçakgönüllülük değerine şu şekilde değinilmiştir:

“- Hiç olur mu? Sen eski bir kitap olabilirsin ama içindekiler çok güzel’ diye avutmaya çalışmışlar onu.” (YK, s. 27)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde elektronik kitaplar, yaşlı kitaba alay ederler ancak yaşlı kitap buna rağmen onları affeder. Daha sonra elektronik kitaplar, yaşlı kitabın alçakgönüllülüğünü de vurgulayarak şunları söylemiştir:

“-Biz de seni anladık. Biz bilgisayar olmadan hiçbir işe yaramayız. Oysa çocuklar seni her yerde, her zaman okuyabilirler!’ diye bağırılmışlar.” (YK, s. 39)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede, Mira gezegeninde hiç masal yazamadığını ve burada çalışmanın zevkli olmadığını söyler. Bunun üzerine Oka ile Raza'nın alçakgönüllülüğü şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Olur mu hiç, bizler duygularımızı gölgemizin rengiyle belli ederiz.” (ŞP, s. 58)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Masalcı Dede yeni masallar aramak için yine yolculuğa çıkar. Masalcı Dede’nin gittiği yerde alçakgönüllü olması şu şekilde belirtilmiştir:

“-Oraya varınca, çekinerek gezegenin kapısını çalmış.” (KM, s. 75)

2.5.4. Duyarlılık Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 729)’te duyarlılık; “*duyarlı olma durumu, duygunluk, duyarlık, hassaslık*” şeklinde ifade edilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 431)’te duyarlılık ise “*duyarlı olma hâli, duyarlık.*” şeklinde tanımlanmaktadır.

Duyarlı insanlar, her durum karşısında hassas davranırlar. Bulunduğu toplumdaki her insanın çevreye, doğaya, canlılara ve kültürel mirasa duyarlı olması gerekir. Duyarlı bireylerin katkısıyla büyük bir hatadan dönülebilir, sorunlara yönelik daha iyi çözümler üretilebilir. Ayrıca toplumdaki herkes, duyarlı davranan herkesi takdirle karşılar. Mavisel Yener’in incelenen masallarında, duyarlı kahramanlara yer verilmiştir.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında duyarlılık değerinin dağılımı aşağıda Tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15. Mavisel Yener'in Masallarında Duyarlılık Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Duyarlılık
		Sayfa
1	Masalcının Mektubu	14, 15
2	Tırtıl Teyze	7, 15
3	Mavi Orman	8, 9, 11, 12, 15
4	Ödev Makinesi	-
5	Dedektif Birce	-
6	Düş Sandığı	14
7	Uçan Goril	3, 7, 9
8	Köpeğim Âşık Oldu	-
9	Köpek Okulu	-
10	Dipsiz Göl	-
11	Evinden Kaçan Masal	20, 22
12	Yaşlı Kitap	-
13	Sihirli Çoraplar	-
14	Konuşan Koltuk	65
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	-
16	Öfkeli Zo	-
17	Kıskanç Mula	-
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-
19	Hokus Pokus	-
20	Hortus'un Korkusu	-
21	Elma Şekeri Ülkesi	-
22	Uçan Kedi	-
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-
24	Alaycı Tog	-
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26	Şeker Pembesi	-
27	Leydi Ne İstiyor?	-
28	Akrep Gazetesi	-
29	Kayıp Kitaplık	-
30	Kuka'nın Masalı	-
31	Kara Delik Masalcısı	-
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33	Haptan Huptan Bir Kale	-
34	Uti'nin Utancı	93

Mavisel Yener'in masallarında duyarlılık değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; ağaç, çocuğun hasta olduğunu söyler. Daha sonra ağaç, çocuğu şifalı çiçekleriyle iyileştirebileceğini anlatır. Bunun üzerine

Mavi Dede, çocuklara bu ağacın kim olduğunu sorar. Ağacın göstermiş olduğu duyarlılık, çocuklara verdiği ipucunda şu şekilde vurgulanır.

“-Çiçeklerim, ağrıyan boğazların derdine deva, tarçınla kaynatılmışı güzel oluyor elmanın yanı sıra...’ ” (MO, s.11)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut, yazara düşlerle ne yapabileceğini sorar. Yazar, Umut’a gülümseyerek cevap verir. Yazarın, kitap okumayı seven bu çocuğa karşı göstermiş olduğu duyarlılık, masalda şu şekilde ön plana çıkarılmıştır.

“Yazar ona başka kitaplarından armağan edecekti, hemen anladı Umut. Yazarın bir şey söylemesine izin vermeden... yel gibi uzaklaşıp gitti.” (DS, s.14)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Ali, babasına yavru gorillerin hepsini birbirinden nasıl ayırt edebildiğini sorar. Bunun üzerine Sezgin Bey’in oğluna verdiği cevap, Sezgin Bey’in işindeki duyarlılığını şu şekilde ortaya koyar.

“ ‘Çok kolay, bir süre yavru gorillerle birlikte yaşayınca sen de farklarını anlayabilirsin.’ ” (UG, s.7)

Aynı masalın devamında; Ali ile babası arasındaki konuşmalardan sonra yavru gorillerden birisinin göstermiş olduğu tepkide, duyarlılık değerine şu şekilde yer verilmiştir.

“ ‘Kanatlı, kendinden söz edildiğini anlamış. Gülmeye başlamış. Gözleri parlıyor, açık ağzından garip homurtular çıkıyormuş.’ ” (UG, s.9)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Uti, masal sandığını Dünya’ya götürmeden önce masalın birisini alır. Uti’nin getirmiş olduğu masalları Günbi sayar, her defasında bir masalın eksik çıktığını görür. Daha sonra Günbi’nin bu konudaki hassasiyeti ve duyarlılığı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Günbi, duyarlı biriymiş. Neler olduğunu anlamış.” (UU, s.93)

Canlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri, temiz ve doğal çevreye bağlıdır. İnsanlar, doğal çevreyi bilinçsiz bir şekilde yok etmekle beraber büyük zararlara da yol açmaktadır. Hâlbuki yaşadığımız çevreye karşı duyarlı olmak gerekir. Böylece gelecek nesillere daha güzel ve temiz bir dünya bırakmış oluruz.

İlkokuldan itibaren başlayan doğal çevreye duyarlılık tüm eğitim kurumlarında anlatılmaktadır. Bununla birlikte edebî eserlerde de çevre bilincine değinilmektedir.

Mavisel Yener'in masallarında doğal çevreye duyarlılık değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; çocuk uçup gitmek üzere olan serçeye neden burada her şeyin mektup olduğunu sorar. Daha sonra serçenin çocuğa verdiği cevapta doğal çevreye duyarlılık okuyuculara sezdirilir.

“-Doğadaki her canlı bir mektuptur. Karıncalarda çalışkanlığı, kırlangıçlarda sabrı, yapraklarda umudu, dipsiz gölde sonsuzluğu görmüyor musun?’ ” (MM, s. 14)

Aynı masalın devamında; ninesinin sesini duyan çocuk, irkilerek yerinden zıplar. Arkasından kendine gelen çocuğun, doğal çevreye göstermiş olduğu duyarlılık şu cümlelerle vurgulanır.

“Çocuk elinde tuttuğu mor taşı bırakmamış. Onu başucuna koyacak, mor taşın ışıktaki kırılıp dağılan renklerine bakıp, doğanın mektuplarını okuyacaktı.” (MM, s. 15)

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında; şişleri, yünleri nereden bildiğini soran kelebeğe minik tırtıl cevap verir. Minik tırtılın verdiği cevap, teyze tırtıl ile mavi kelebeği gülümsetir. Buna hitaben tombul tırtıl teyzenin açıklayıcı konuşmasında, doğal çevreye duyarlılık şu cümlelerle ön plana çıkarılır.

“-Evet ama koza öyle örülmez. Koza örmek için ağzımızda bir sıvı oluşur. Bu yapışkan sıvı ile bedenimizin her yanını kaplar, içine gireriz.’ ” (TT, s. 7)

Yine masalın devamında; kelebek, orada bulunan arkadaşlarına bir kitap olsa ne kitabı olacağını çok düşündüğünü söyler. Teyze tırtılın bu soruya verdiği cevapla doğal çevreye duyarlılığın da ne denli önemli olduğu okuyuculara şöyle aktarılır.

“-Ben ne kitabı olursam olayım, sonsuza dek okunan bir kitap olmak isterdim. Ezgileri, renkleri, çiçekleri, çocukları anlatsın’ demiş teyze tırtıl.” (TT, s. 15)

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; ormandaki çocuklar yanında durdukları ağacın meşe olduğunun farkına varır. Meşe ağacının çocuklarla konuşmasında, doğal çevreye duyarlılık değeri şu cümlelerle okuyuculara sezdirilir.

“ ‘-Benim cinsim uludur,

Tarihte yerim çoktur.

...

Başımı göklere erdiririm.’ ” (MO, s.8)

Aynı masalın devamında; meşe ağacının sözlerine bir başka ses karışır. Bu ağacın, çocuklarla konuşmasında doğal çevreye duyarlılık değerine şu şekilde yer verilir.

“ ‘-Kulak misafiri oldum sözlerinize.

Tanısmak isterim sizle

Benim yaşım bin

Mavi Orman’dır evim.

...

Kestane’dır adım.” (MO, s.9)

Yine masalın ilerleyen kısmında; çocuklardan birisi ıhlamur diye bağırır. Daha sonra kızlardan birinin aklına babaannesi gelir. Bu kız, arkadaşlarına ninesinin ıhlamurla cevizi çok sevdiğini söylerken sevinçli bir ses duyulur. Bu ağacın çocuklarla konuşmasında, doğal çevreye duyarlı olmanın ne kadar önemli olduğu şöyle ifade edilmiştir.

“ ‘-İşte ben de buradayım.

Çok kesildim azaldım.

Dağda bayırda bahçede yalnız kaldım.

...

Onu görürseniz eğer, deyin:

Selamı var Ceviz’in.” (MO, s.12)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde; fare köknar ağacına dişlerini geçirmedigini söyler. Fareye cevap veren çocuklardan birinin konuşmasında, doğal çevreye duyarlı bir şekilde kullanılan ağacın, günlük yaşamda insanlara nasıl fayda sağlayacağı şu şekilde vurgulanır.

“-Bunu hemen dayıma söyleyeceğim. Kilerinin dolaplarını Köknar ağacından yaptırın. Fareler yemeklere dadanmasın.’ ” (MO, s.15)

“Uçan Goril” adlı masal kitabının giriş bölümünde; hayvanat bahçesinde çalışan Sezgin Bey’in doğal çevreye göstermiş olduğu duyarlılık okuyuculara şöyle aktarılmıştır.

“-Kimsesiz yavru gorillerin bakımını yapacak, onları hayata hazırlayacakmış.’ ” (UG, s.3).

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) yarım kalmış masal ile Güneş Kız, Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’ndaki toplantısına katılır. Söz sırası, Dağ Cinleri Çikolata Krallığı’nın çevre bakanına gelir. Çevre Bakanı’nın konuşmasında doğal çevreye göstermiş olduğu duyarlılığa şu şekilde değinilmiştir:

“-Arkadaşlar, ülkemizde sular iyice azaldı. Bulutlar yolunu şaşırıp buraya gelince de su altında kalıyor her yer. Bunun sorumlusu insanlardır.Onlar doğaya zarar veriyor. Hepiniz onları bırakın, bizim ülkemize gelin.’ ” (EKM, s.20 ve s.22).

Tarihi eserler, insanlığın ortak mirasıdır. Tarihi eserlere ve tarihsel mirasa duyarlılık, insanlığın dikkat etmesi gereken sorumlulukları arasında yer alır. Mavisel Yener’in masallarında tarihsel mirasa duyarlılık değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; Mavi Dede çocukları ormanın meşe dayısı ile tanıştırır. Meşenin sesini duyan çocuklar, şaşkınlık içindedir. Meşe, konuşmasında kendisinden örnekler vererek tarihsel mirasın ve tarihsel mirasa olan duyarlılığın ne kadar önemli olduğunu, çocuklara şöyle anlatır:

“Meşe konuşmasını sürdürmüştü:

‘-Benim cinsim uludur,

Tarihte yerim çoktur.

Kıtalarda gezerim.’’ (MO, s.8).

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), minik kız babasına annesinin kırmızı koltuğu satacağını söyler. Minik kızın babası bu duruma çok üzülür. Minik kızın babası, karısına kırmızı koltuğun tarihsel mirasına duyarlılığın ne kadar önemli olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

“-Hanımcığım, geçmişin kıymetini bilmeyenler geleceği hak edemezler. Gel sen vazgeç bu koltuğu satmaktan’ demiş.” (KK, s.65).

2.6. SORUMLULUK DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2142)’te sorumluluk; *“Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet”* şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1546)’te sorumluluk ise *“yüklendiği işten ötürü gerektiğinde hesaba çekilme durumu, mesuliyet.”* şeklinde ifade edilmektedir.

Civelek (2006: 21) ise sorumluluğu; *“Kurallara uyma, kavrama gücünü kullanma, başkalarına ve onların mülklerine saygı ve özen gösterme”* olarak ifade etmiştir. Sorumluluk sahibi bireyler, yapacaklarının farkında olup kendi davranışlarını kabullenebilirler. Ayrıca sorumlu bireyler, kendi sorunlarıyla beraber çevresindeki sorunlara da çözüm üretmek için çabalarlar. Böylece bireyler topluma iyi bir şekilde uyum sağlamış olurlar.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında sorumluluk değerinin dağılımı aşağıda Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Mavisel Yener'in Masallarında Sorumluluk Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Sorumluluk	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	14, 15	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	4, 7, 8, 15	
6	Düş Sandığı	7, 9, 15	
7	Uçan Goril	6, 13	
8	Köpeğim Aşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	13, 14	
10	Dipsiz Göl	4, 6, 11	
11	Eviden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	15, 19, 23
12		Yaşlı Kitap	30
13		Sihirli Çoraplar	46
14		Konuşan Koltuk	62
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalcı Dedede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	-
17		Kıskanç Mula	-
18		Mutlu Uzay Tırtılları	-
19		Hokus Pokus	-
20		Hortus'un Korkusu	-
21		Elma Şekeri Ülkesi	-
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45
24		Alaycı Tog	-
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26		Şeker Pembesi	-
27		Leydi Ne İstiyor?	-
28		Akrep Gazetesi	-
29		Kayıp Kitaplık	-
30		Kuka'nın Masalı	75, 78
31		Kara Delik Masalcısı	81
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	85, 86
33		Haptan Huptan Bir Kale	87
34		Uti'nin Utancı	92

Mavisel Yener'in masallarında sorumluluk değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; çocuk, dipsiz gölün yanında doğanın kendisini anlayıp anlamadığını sorar. Çocuğun sorusu, yankılanarak

kendisine geri döner. Daha sonra masalda çocuğun doğaya gösterdiği sorumluluk, okuyuculara şu şekilde aktarılır:

“Yerde çiçekler, ağaçlarda meyveler, kim olduklarını, nereden geldiklerini çocuğa anlatmaya başlamışlar. Hepsini dinlemiş, düşünmüş, mektuplarını okumuş çocuk.” (MM, s.14).

Aynı masalın devamında çocuğun ninesi, elmaları topladığını söyler. Bunun üzerine çocuk irkilerek kendine gelir. Masalın sonunda, çocuğun mor taşa ve doğanın mektuplarına yönelik sorumluluğuna şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Çocuk elinde tuttuğu mor taşı bırakmamış. Onu başucuna koyacak, mor taşın ışıktan kırılıp dağılan renklerine bakıp, doğanın mektuplarını okuyacaktı.” (MM, s.15).

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; bir gün Birce’nin anneannesi çarşıda Çim Adam görür. Bunun üzerine Çim Adam’ın tıpkısını hazırlamaya karar verir. Sonra bin bir emekle hazırladığı Çim Adam’ı torununa armağan eder. Birce’nin anneannesi’nin, Birce’ye vermiş olduğu sorumluluk şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“ ‘-Bunu bir kabin içine koy, her gün sula. On güne kalmaz Çim Adam’ın saçları çıkar. ’ demiş.” (DB, s.4)

Yine masalın ilerleyen kısmında, Birce odasını dağınık görünce, kaşlarını çatarak sinirlenir. Annesine, bunu kimin yaptığını sorar. Bunun üzerine annesi, Birce’ye sorumluluğunu tekrar şu şekilde hatırlatır:

“ ‘-Odanı dağınık bırakıp çıkmışsındır. Bundan sonra yayıntılarını ben toplamıyorum, senin sorumluluğunda demiştin, biliyorsun.’” (DB, s.7)

Aynı masalın devamında, Birce annesine geçerli bir cevap vermeye çalışır. Fakat annesinin, Birce’ye tekrar sorumluluğunu hatırlatmasından şu şekilde bahsedilir:

“ ‘-Ama anne, okula giderken böyle değildi burası’ demiş; fakat annesi oralı olmamış.

‘-Odanı toplu’ deyip gitmiş.” (DB, s.8)

Yine masalın devamında; Çim Adam birdenbire ortadan kaybolur. Birce buna çok üzülür. Onun nereye gittiğini çözemez. Anneanesi, Birce'nin tekrar sorumluluk alması için şunları gerçekleştirir:

“Günlerden bir gün, anneanesi Birce'ye saksı içinde, pembe menekşeler almış, ‘Çim Adam yerine bunları sularsın artık’ demiş.” (DB, s.15)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut sevinçle yazarın yanına gelir. Aldığı kitabı imzalaması için yazara verir. Sonra Umut'un yazarla konuşmasında, sorumluluk değerine şu şekilde vurgu yapılır:

“ ‘Öğretmenimizle birlikte üç gün önce gelmiştik. Ama kitap alamamıştım, param yoktu. Üç gündür para biriktiriyordum. İmzalar mısınız?’ diye sordu.” (DS, s.7)

Aynı masalın devamında, yazar Umut'un seçtiği masal kitabını imzalayıp ona uzatır. Daha sonra Umut'un kitap almak için göstermiş olduğu sorumluluk, masalda şu şekilde ifade edilir:

“Umut, kitap satın alabilmek için günlerce ayakkabı boyamıştı.” (DS, s.9)

Yine masalın ilerleyen kısmında yazar; Umut'a başka kitaplarından armağan etmek ister. Bunun üzerine Umut, yazara kendi sorumluluğunun bilincinde bir cevap verir:

“‘Belki birkaç ayakkabı daha boyar yine gelirim.’ diyerek yel gibi uzaklaşıp gitti.” (DS, s.15)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Sezgin Bey yavru gorillere Ali'ye ‘merhaba’ demelerini ister. Bunu duyan yavru goriller Ali'nin yanında zıplamaya başlarlar. Daha sonra Ali, hayvanat bahçesinde göstereceği sorumluluğu okuyuculara şöyle aktarmıştır:

“‘Hepinizden söz etti babam bana. Bugün size ben bakacağım!’ demiş.” (UG, s.6)

Aynı masalın devamında, yavru goriller bardaklardan suları içerler. Şımarık hariç hepsi bardağı Sezgin Bey'e verirler. Ali, babasına Şımarık'ın bardağı yere

atmamasını nasıl bileceğini sorar. Babası, Ali'ye verdiği cevapta gorillerin sorumluluklarını nasıl öğreneceklerini şu şekilde açıklamıştır:

“-Şımarık, masadakilerin yere atılmayacağını öğrenecek. Söylediklerime uymazsa onunla bir süre ilgilenmeyerek ceza veriyorum. O da hatasını anlıyor. Böylece öğrenmiş oluyor. ' demiş Sezgin Bey.” (UG, s.13)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında; Toros haliya tuvaletini yapıverir. Bunun üzerine Toros'un annesi, Toros'a sorumluluğunu niye yerine getirmediğini şöyle ifade eder:

“-Neden yine haliya yaptın? Çişinin geldiğini söyleseydin ya!” (KO, s.13)

Aynı masalın devamında, Ihlara'nın annesi komşu gezmesinden dönünce olanları görür ve kızgınlıkla Ihlara'nın sorumluluğunu niye yapmadığını şu şekilde hatırlatır:

“-Toros'un haliya çiş yapmasına niçin izin verdin Ihlara?” (KO, s.14)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; balıkçı ve oğlu Dipsiz Göl'de avlanmaya gider. Balıkçı ve oğlu serdikleri ağı çekerken ilginç bir balık yakaladıklarını görürler. Bunun üzerine babasının, oğluna verdiği sorumluluk şu şekilde belirtilir:

“-Oğlum, ilginç bir balık tuttuk. Sen buna iyi bak, kaçırma, koy kovaya. Kıyıya varınca bilenlere danışırız' demiş baba.” (DG, s.4)

Aynı masalın devamında balıkçı ile oğlu kıyıya gidip kayığı kenara çekerler. Daha sonra çocuğun babası gittikten sonra başlayan sorumluluğu, tekrar şu şekilde ifade edilmiştir:

“Oğlan yaratığın başını beklemiş.” (DG, s.6)

Yine masalın ilerleyen kısmında babası, iki adamla geldiğinde mor yaratığın ağda olmadığını görürler. Bunun üzerine balıkçının, oğlunun sorumluluğunu yerine getiremediğine yakınması şu şekilde ele alınmıştır:

“-Vah vah vah... İlginç bir balıktı... Çok para edecekti. Bizim oğlan haylazlık ederken kaçırmıştır onu göle' demiş.” (DG, s.11)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) Güneş Kız, yarım kalmış masalla günü birlikte geçireceği için çok

sevinir. Arkasından yarım kalmış masalın kendi sorumluluğunun farkına varmasına ise şu şekilde değinilmiştir:

“Bütün gün onunla dolaşamazdım. Başiboş bir masal olmamalıydım. En kısa zamanda biri beni yazmalıydı.” (EKM, s.15)

Aynı masalın devamında Güneş Kız, yarım kalmış masalla Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'ndaki toplantıya katılır. Kral, toplantıya katılanlara teşekkür eder. Daha sonra kral, toplantıya katılanların neden sorumlu davrandıklarını şu şekilde vurgular:

“-Bugün burada, parktaki gölgeli koca ağacın kesilmesi nedeni ile toplandık. İnsanlar doğaya istedikleri gibi zarar veriyorlar.” (EKM, s.19)

Yine masalın ilerleyen bölümünde Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'ndaki toplantısı karara bağlanır. Ancak, yarım kalmış masalın Güneş Kıza veda etme zamanı gelir. Yarım kalmış masalın sorumluluğuna tekrar şu şekilde yer verilir:

“En kısa zamanda kendime bir masalcı bulmalıydım. Güneş Kız da evine dönmeliydi.” (EKM, s.23)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), kütüphaneden yaşlı kitabı ödünç alan çocuk evine gider. Annesine sorumluluğunu yerine getirdiğini sevinçle şu şekilde ifade eder:

“-Anneeee, öğretmenimin okumamı önerdiği kitabı buldum!’ diye bağırması.” (YK, s.30)

Aynı masalın devamında annesi de çocuğun aradığı kitabı bulmasına mutlu olur. Daha sonra annesi, çocuğa yeni bir sorumluluğu olduğunu şu şekilde hatırlatır:

“-Bu kitabı çabucak okuyup bitirirsin, çünkü onu bulmayı çok istiyordun’ demiş.” (YK, s.30)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), nine ördüğü çorapları pazara götürür. Ancak sihirli çorapları kimse almaz. Sihirli çoraplar, kendilerine düşen sorumluluğu okuyuculara şu şekilde anlatırlar:

“-Biz küçük bir çocuğun hem ayaklarını hem kalbini ısıtmak istiyoruz.’ diye konuşmuşlar kendi aralarında.” (SÇ, s.46)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), babası minik kıza kırmızı koltuğu tamir edebileceğini söyler. Annesi de kırmızı koltuğun tamir edilmesine razı olur. Daha sonra minik kızın üzerine düşen sorumluluğu yapacağı şu şekilde belirtilir:

“Işıl ışıl bakan gözleri daha da ışıldamış. Odasını toplu tutmaya söz vermiş.” (KK, s.62)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), Dünya’dan dönen Çabi, Pırtık, Durti’nin dönüşlerini kutlamak için piknik düzenlenir. Daha sonra Nebula’nın da pikniğe gidebilmek için aldığı sorumluluk şu şekilde ifade edilmiştir:

“Annesi piknik kurabiyesini yapması için izin vermişmiş.” (MKKB, s.45)

Aynı masalın devamında Nebula, küçük olduğunu ve kurabiye yapamayacağını söyleyen arkadaşlarına aldığı sorumluluğu gerçekleştirebileceğini şu şekilde anlatmıştır:

“ -Neden yapamayacaktım, bal gibi de yaparım! ” demiş.” (MKKB, s.45)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), yeni masallar aramak için Masalcı Dede yolculuğa çıkar. Masalcı Dede’nin geldiği gezegende yüklendiği sorumluluk şu şekilde ifade edilmiştir:

“Birkaç günlüğüne de olsa bu gezegende kalıp masal toplamak istiyormuş.” (KM, s.75)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede’yi gören çocuklar çok sevinir. Daha sonra Masalcı Dede’nin Tars gezegenindeki sorumluluğunu yerine getirmesine şu şekilde değinilmiştir:

“Onlarla birlikte kıyıda oturup, dağlardan yelin getirdiği ezginin eşliğinde masallar anlatmaya başlamış.” (KM, s.78)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede’yi Kara Delik Masalcısı, kendisine yaraşır bir şekilde ağırlar. Kara Delik Masalcısı, Masalcı Dede’nin masallarını merak ettiğini söyler. Daha sonra Masalcı Dede, sorumluluğunu şu şekilde yerine getirmiştir:

“Masalcı Dede başlamış masallarını anlatmaya. Bir yemiş bin anlatmış, bin anlatmış bir yemiş.” (KM, s. 81)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede, Tingalı çocuğun üzüntüsünü yüreğinde hisseder ve sorumluluğunun farkında olarak şunu yapmak ister:

“Ona en güzel masallarından birini anlatmanın bir yolunu bulmalıymış.” (GDUM, s. 85)

Aynı masalın devamında çocuğun, üzüntüsünü içine atmasının kendine yardımcı olmayacağını söyler. Daha sonra Masalcı Dede, Tingalı çocuğa verdiği mesajla sorumluluğunu yerine getirmiştir:

“-Masallarımın biri şöyle biter: Çok iyi biliyorum ki, güneş doğmayı, çiçekler açmayı, üzüntü zaman içinde azalmayı unutmaz!” (GDUM, s. 86)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Masalcı Dede’nin masal toplama sorumluluğunu yerine getirmek için başka bir yere seyahate çıkması şu şekilde ifade edilmiştir:

“Masalcı Dede, Tinga gezegenindeki Estekköstek Kenti’ne gidebilmek için binmiş rüzgârın sırtına.” (HHBK, s. 87)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Logi ve Mogi, Uti’ye masal sandığını götürüp götürmeyeceğini sorarlar. Bunun üzerine Uti’nin sorumluluk alması okuyuculara şu şekilde anlatılmıştır:

“Uti bunu sevinerek kabul etmiş.” (UU, s. 92)

2.7. DÜRÜSTLÜK – GÜVENİLİRLİK – SAYGI - ADALET DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

2.7.1. Dürüstlük Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 738-739)’te dürüst; *“1. Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru kimse. 2.Kurallara uygun, yanlışsız.”* Şeklinde belirtilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 739)’te dürüstlük ise *“doğruluk”* şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan,

2014: 438)’te dürüstlük ise “*dürüst olma hâli, doğruluk; sahilik, dürüstî*” şeklinde ifade edilmektedir. Yunus Emre ise “*Cümleler doğrudur sen doğru isen, doğruluk bulunmaz sen eğri isen.*” diyerek doğruluğun ne kadar önemli bir değer olduğunu belirtmiştir (Fındıkoğlu, 2013: 255).

Bütün kötülüklerin temeli olan yalanı bırakmak dürüstlüktür. Dürüstlük insanın şerefini yükseltir. Ayrıca dürüstlük tüm güzelliklerin ve iyiliklerin kaynağıdır. Dürüstlük değeri insan onurunu yükseltir. İnsanların birbirleriyle olan ilişkileri ancak dürüstlikle iyileşebilir. (Izgar, 2014: 142).

Doğruluk; doğru olana yakışır davranışların tamamı olarak belirtilebilmektedir. Ayrıca doğruluk; yalandan ve ikiyüzlü davranışlardan uzak durma, namusluluk, dürüstlük şeklinde de tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2015: 120).

“Doğruluk ve dürüstlük insan olduğumuzu bize hatırlatan en büyük değerdir. İnsan bu değerlerini kaybederse, kendisini kaybetmiş olur. Etrafında seilmeyen biri olup çıkar. Dünyada seven ve sevilen biri olmak için insanlara karşı dürüst olmalıyız. Doğruluktan taviz vermemeliyiz (Kaya, 2015:8).”

Mavisel Yener’in masal kitaplarında dürüstlük değerinin dağılımı aşağıda Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Mavisel Yener’in Masallarında Dürüstlük Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Dürüstlük	
		Sayfa	
1	Masalıcının Mektubu	4	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	14	
6	Düş Sandığı	7	
7	Uçan Goril	3	
8	Köpeğim Âşık Oldu	5, 9, 12, 13	
9	Köpek Okulu	4, 5, 6, 11	
10	Dipsiz Göl	15	
11	Evinden Kaçan Masal	9, 12, 16, 17, 19	
12	Yaşlı Kitap	39	
13	Sihirli Çoraplar	-	
14	Konuşan Koltuk	-	
15	Masalıcı Dede ve Fırıncı	-	
16	Öfkeli Zo	12, 15, 16	
17	Kıskanç Mula	20	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	-	
20	Hortus’un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	-	
22	Uçan Kedi	-	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46, 47	
24	Alaycı Tog	50, 51	
25	Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?	57	
26	Şeker Pembesi	58, 59, 60	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	-	
29	Kayıp Kitaplık	73	
30	Kuka’nın Masalı	-	
31	Kara Delik Masalcısı	80, 82	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	86	
33	Haptan Huptan Bir Kale	-	
34	Uti’nin Utancı	-	

Mavisel Yener’in masallarında dürüstlük değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalıcının Mektubu” adlı masal kitabında; bir sabah nine elma toplarken torunu yanına gelir. Torun, ninesine neden elmaların hepsini topladığını sorar. Daha

sonra ninesiyle torunu arasında geçen konuşmada, dürüstlük değeri okuyuculara şöyle sezdirilir.

“-Çok mu acıktın? Hemen kahvaltıyı hazırlayayım diye mi böyle söylüyorsun?’

‘-Hayır, ondan değil.’ ” (MM, s. 4)

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; sarı kafalı, yeşil tüylü muhabbet kuşu Boncuk, Birce’nin odasını darmadağın eder. Perdenin aralığından odasını izleyen Birce, gördüklerine inanamaz ve dayanamayıp eve koşar. Annesi, Birce’nin çabucak gelmesine çok şaşırır. Birce annesiyle konuştuğundan sonra masalda dürüstlük değeri şu şekilde vurgulanır.

“Birce sırrı çözmek için yaptığı planı anlatınca annesi biraz yumuşamış.” (DB, s. 14)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; sekiz yaşındaki çocuk, cebindeki buruşmuş paraları çıkarıp kasadaki gence uzatır. Sonra, sevinçle yazarın yanına gelir. Yazarla konuşmasında, çocuğun dürüstlüğü şu şekilde ön plana çıkarılmıştır.

“ ‘-Öğretmenimizle birlikte üç gün önce gelmiştik. Ama kitap alamamıştım, param yoktu.’ ” (DS, s. 7)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Ali’nin babası Sezgin Bey, hayvanat bahçesinde yavru gorillerin bakımını yapar. Ali, babasının çalıştığı yeri merak eder ve buraya gitmek ister. Ali’nin merakını gidermek isteyen babasının dürüstlüğünden, masalda şu şekilde bahsedilmiştir.

“Babası bir gün onu da yanına alıp işe götürmeye söz vermiş. Sonunda, beklenen gün gelmiş. Ali ve babası işe birlikte gitmişler. (UG, s. 3)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında; Ihlara ile köpeği Toros arasında geçen konuşmadan sonra dürüstlük değerine şu şekilde dikkat çekilmiştir.

“Toros, Ihlara’ya yalan söyleyemezmiş. Başlamış anlatmaya.” (KÂO, s. 5)

Aynı masalın devamında; Ihlara, Altan Amca’nın evine gider. Fifi’yi gezdirmesine izin vermesini ister. Daha sonra Altan Bey’e karşı Fifi’nin gösterdiği dürüstlük, okuyuculara şu şekilde aktarılmıştır.

“Altan Bey kaşlarını çatmış:

‘-Fifi bunu istemez!’

Fifi ‘isterim’ anlamında kuyruğunu sallamış, zıplamaya başlamış.” (KÂO, s.9)

Yine masalın ilerleyen kısmında; Toros’un tuvaleti gelir ve hoplayıp zıplamaya başlar. Ihlara’nın bacaklarına dolanır. Daha sonra Altan Bey’in, Ihlara’ya bu durumun sebebini anlatmasında dürüstlük değeri şu şekilde sezdirilmiştir.

“ ‘-Köpeğin bizde huzursuz oldu galiba, haydi al götür, bir başka zaman gelirsiniz’ demiş Altan Bey.” (KÂO, s.12)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde; Altan Bey’in konuşmasından sonra bu durumu Toros, Ihlara’ya dürüstçe şu şekilde ifade etmiştir.

“ ‘-Çok tuvaletim geldi, çabuk beni buradan çıkar! Ama sakın nedenini söyleme, Fifi’ye rezil olmak istemiyorum!’ ” (KÂO, s.13)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında; Toros annesine okulda ne yapacağını sorar. Toros’un annesi, bu soruyu güzelce cevaplar. Toros’un, annesine vermiş olduğu tepkide dürüstlük değerinden şu şekilde bahsedilmiştir.

“ ‘-Temel eğitim dersi mi?Ayyy, hiç sevmedim bu adı.’ ” (KO, s.4)

Aynı masalın devamında; annesi Toros’a okulda tuvaletin nereye yapılacağını da öğretileceğini söyler. Toros’un annesine verdiği cevapta, dürüstlük değerine şu şekilde değinilmiştir.

“ ‘-Oturma odasının halısı bunun için en güzel yer. Tuvaletimi başka yere yapamam!’ ” (KO, s.5)

Yine masalın ilerleyen kısmında; annesi Toros’a okulda ısırmanın, tırmalamasının da öğretileceğini söyler. Dişleri kaşındığı için her yanı dişlemeyi çok seven Toros’un, annesiyle konuşurken göstermiş olduğu dürüstlük şu şekilde vurgulanmıştır.

“ ‘-Uslu olmak her ne demekse ondan olmak istemiyorum, ben görünmez olup canımın istediğini yapmayı istiyorum, hav hav...’ diye zıplamaya başlamış.” (KO, s.6)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde; Toros mızızlanırken, tam bu sırada İhlara eve gelir. İhlara, köpeğine okula başlayacağı için heyecanlı olduğunu ve okulu çok seveceğini söyler. Bunun üzerine Toros'un konuşmasında dürüstlük değerine şu şekilde yer verilmiştir.

“ ‘Okula gitmek istemiyorum! Orada uslu olmayı öğreteceklermiş, ben yaramaz bir köpek olmak istiyorum!’ ” (KO, s.11)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; çocuğun aklına Mavi Yıldız'ın verdiği mavi inci gelir. Çocuk, babasına para ederse bunu satmasını söyler. Ancak babası, kızgınlıkla onu orada bırakıp eve gider. Daha sonra masalda dürüstlük değeri, şöyle ön plana çıkarılmıştır.

“Ertesi gün, babası, oğlundan incinin hikâyesini dinlemiş, çocuğunun yüreğinin güzelliğini anlamış. İnciyi satmayıp yaşamları boyunca saklamışlar.” (DG, s.15)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal), yarım kalmış masal okuyuculara Masalcı Amca'nın yaptıklarından bahseder. Daha sonra okuyuculara, dürüst bir şekilde masal konusundaki düşüncelerini anlatır:

“‘Kafdağı'nın ardında...’ diye başlayan masalları hiç sevmem. Çocuklar artık Kafdağı'nın önünde bulunan ülkelerin masallarını öğrensinler istiyordum. Öteki masallara benzememeliydim.” (EKM, s.9)

Aynı masalın devamında; minik kız, gözlerini açtığı anda karşısında yarım kalmış masalı görür. Kim olduğunu soran minik kıza, yarım kalmış masal dürüstçe cevap verir:

“ ‘Şşşt sessiz ol! Sana zarar vermem. Ben bir masalıyım. Yazarımdan kaçtım.’ ” (EKM, s.12)

Yine masalın ilerleyen kısmında; minik kız da aldığı bu cevaptan sonra yarım kalmış masala kendisini dürüstçe anlatır. Minik kızın yarım kalmış masalla konuşmasında dürüstlük değerine şöyle yer verilir:

“‘-Biliyor musun, bu gece annem masalımı okumamıştı. Çok zor uyumuştum.’ ”

'Neden okumadı annen masalını?'

'Çok yorgunmuş. Hem... Hep aynı masalları okuyor bana. Sıkıldım artık onlardan...' (EKM, s.12)

Yine masalın ilerleyen kısmında Güneş Kız, dolunaydan masal istediğini söyler. Bunu duyan yarım kalmış masal, böyle bir şeyin ancak masalarda olabileceğini söyler. Bunun üzerine Güneş Kız, dürüst bir şekilde yarım kalmış masal ile şu şekilde konuşur:

"-Başkaları ile alay etmek ayıptır masal kardeş. Benimle alay etme. Bana inan. Ben ne düşünürsem, o gerçek olur her zaman." (EKM, s.16)

Aynı masalın devamında Güneş Kız, Dağ Cinleri'nin Çikolata Krallığı'ndaki toplantıya yarım kalmış masalın da katılmasını çok ister. Daha sonra yarım kalmış masal, Güneş Kız'a fikrini dürüstçe açıklar:

"-Umarım, yanında yarım kalmış bir masal getirdiğin için toplantıya katılanlar kızmazlar." (EKM, s.17)

Yine masalın ilerleyen bölümünde yarım kalmış masal, toplantıda tanıdığı birçok masal kahramanını görür. Daha sonra yarım kalmış masal, toplantıya katılanların ne kadar dürüst davrandığını şu şekilde vurgular:

"Toplantıya katılanlar birbirlerinin düşüncelerini okuyorlardı. Bu, harika bir olaydı. En azından kimse birbirinden bir şey saklamıyordu." (EKM, s.19)

"Evinden Kaçan Masal" adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), elektronik kitaplar yaşlı kitaba yaptıklarından utanırlar. Daha sonra aklındakileri yaşlı kitaba dürüstçe şu şekilde anlatırlar:

"-Biz de seni anladık. Biz bilgisayar olmadan hiçbir işe yaramayız. Oysa çocuklar seni her yerde, her zaman okuyabilirler!" diye bağırmişler." (YK, s.39)

"Elma Şekeri Ülkesi" adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), masalcı dede Zologalı insanların aceleyle koştuklarını görür. Masalcı dede, bunun sebebini sorduğunda bilgelik yarışmasına hazırlandıklarını söylerler. Bunun üzerine masalcı dedenin Zologalı insanla tanışmadan önce dürüstçe davranarak anlaşmak istemesi şu şekilde belirtilmiştir:

“-Bana kendinden söz edersen, masalımda gezegeninizi ve yarışmanızı anlatırım. Böylece Dünyalı çocuklar sizinle tanışmış olur’ demiş Masalcı Dede.” (ÖZ, s.12)

Aynı masalın ilerleyen kısmında, masalcı dedenin Zologalı insanlara söylediği gibi masalında Zologa gezegenine ve gerçekleşen olaylara yer vermesi yani sözünde durarak dürüst davranması şu şekilde ön plana çıkarılır:

“O sırada Masalcı Dede şarkısına başlamış, herkes kulak kesilmiş:

‘-Az gittim uz gittim

Bir zorbaya rastladım

Saldı kara bulutlarını

Yiğitlerin, anaların,

Çocukların üstüne.

... ’” (ÖZ, s.15)

Yine masalın devamında masalcı dede, Zologalı insanlara kendilerini tanıtırırsa onları masalında anlatacağına söyler. Bunun üzerine Logi ve Mogi kendilerini tanıtır. Masalcı dede Logi ve Mogi’yi de masalında yer vererek sözünde durmuş ve dürüstlüğünü şu şekilde göstermiştir:

“-Logi, Mogi

Haber verin herkese,

Toplanıp birlik olun,

Üfleyin bulutlara tezin tezinde

Dağılsın öfke, gülsün bu ülke... ’” (ÖZ, s.16)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), diğer gösteriler devam ederken Mula planını yapar ve rakibinin aynasını saklar. Başka bir yarışmacının bu hileye göz yummayıp dürüstçe davranması şu şekilde vurgulanmıştır:

“Yarışmacılardan Çabi, Mula’nın aynayı sakladığını görmüş. Aynayı oradan usulca alarak genç Zologalıya geri vermiş.” (KM, s. 20)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), babasından püf noktaları öğrenen Nebula, kurabiyelerini yapar ve arkasından kurabiyelerin güzelliği anlatılır. Daha sonra dürüstlük değerine şöyle yer verilmiştir:

“Kurabiyelerin mis kokusu mahalleyi sarmış, herkesin ağzı sulanmış.”
(MKKB, s.45)

Aynı masalın devamında Nebula’nın arkadaşları, kurabiyelere ellerini sürmezler. Nebula, arkadaşlarına neden yemediklerini sorduğunda anlatmak istemezler. Bilge Pofu, Nebula’nın arkadaşları ile konuşurken dürüstlük değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“-Neden arkadaşınıza doğruyu söylemediniz? Keşke söyleseydiniz!” demiş.

‘-Ondan öğreniyoruz, görmediniz mi tırnaklarının arasında kalmış olan kurabiye hamurlarını!’” (MKKB, s.46)

Yine masalın ilerleyen kısmında Bilge Pofu, arkadaşlığın gereği olarak gerçekleri Nebula’ya anlatmaları gerektiğini söyler. Daha sonra Nebula’nın arkadaşlarının, fikirlerini dürüstçe Bilge Pofu’ya söylemeleri şu şekilde anlatılmıştır:

“-Öööö... Asla yemeyiz onun kurabiyesinden! Mikroplar dans ediyordur içinde’ diye bağırmışlar.” (MKKB, s.47)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Masalcı Dede kafasına elma atan kişiyi bulmak ve onunla konuşmak ister. Masalcı Dede’nin bunu gerçekleştirmek için sözünde durarak aramaya koyulması şu şekilde ifade edilmiştir:

“Zaman yitirmeksizin Tog’un bahçesine gitmiş.” (AT, s.50)

Aynı masalın devamında Tog’un başına elma düşer. Bunu gören Masalcı Dede, Tog’a yardım eder. Daha sonra Masalcı Dede’nin dürüstlüğü okuyuculara şu şekilde aktarılmıştır:

“-Az önce bahçenizden doğru bir elma uçtu kafama. Size onu getirdim.”
(AT, s.51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede, Masal Akademisi öğrencisi olan Şaşti’nin böyle bir şey yapabileceğine inanmaz. Masalcı Dede’nin, Şaşti’nin dürüstlüğünü sorgulaması şu şekilde vurgulanmıştır:

“Mektubu birkaç kez okumuş. ‘-Şaşti’nin bana göstermediği kaç yüzü var?’ diye düşünmüş.” (ŞKYV, s.57)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede ne yapacağını düşünür. Bu sırada Oka ve Raza, Masalcı Dede’ye kaç masal yazdığını sorar. Masalcı Dede’nin cevap verirken dürüst davranması şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Hiç yazamadım, burada çalışmak zevkli değil, duygularınızı bilmeden neye yarar yazdıklarım?” (ŞP, s.58)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Oka ile Raza, duygularını gölgelerinin renkleriyle belli ettiklerini söylerler. Masalcı Dede, gölgenin nerede olduğunu sorunca Oka ile Raza’nın dürüstlüğü şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“-Sen göremiyorsun gölgelerimizi. İstersen görmeni sağlayabiliriz.” (ŞP, s.59)

Yine masalın ilerleyen kısmında Raza, ekranın başına geçip son ayarlamaları yapar. Oka ile Raza’nın, Masalcı Dede’ye dürüst davranarak isteğini gerçekleştirdikleri okuyuculara şöyle anlatılmıştır:

“Masalcı Dede gölgeleri renk değiştiren bu canlıların duygularını anlayabilecekmiş artık.” (ŞP, s.60)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), minik yeşil yaratıklar, kayıp kitaplığın sırrının peşinde olduklarını ve Masalcı Dede’nin kendilerini oyalamamasını isterler. Bunun üzerine Masalcı Dede’nin dürüstçe fikrini söylemesi şu şekilde belirtilmiştir:

“-Kayıp kitaplığın hangi gezegende olduğunu ben biliyorum.” (KK, s.73)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede, şatonun kapısını çalar. Kapıda karşılayan Kara Delik

Masalcısı, gülümseyerek onun yorgun göründüğünü söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede'nin dürüstçe fikrini söylemesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Evet haklısınız, kara delik içindeki bu yolculukta sanki akıntıya karşı savaşmış gibi yorulduğum' demiş Masalcı Dede.” (KM, s.80)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, masallarını anlatmaya başlar. Belli bir zaman sonra biraz da Kara Delik Masalcısının masallarını anlatmasını ister. Bunun üzerine Kara Delik Masalcısı, dürüst bir şekilde cevap vermiştir:

“-Kara delik aslında bir bilgi kaybıdır. Burada masallar da kaybolur. Benim hiç masalım yok ki.' demiş.” (KM, s.82)

Yine masalın ilerleyen kısmında Kara Delik Masalcısının hiç masalı olmadığını öğrenen Masalcı Dede, onun yalan söyleyip masalcıları buraya çağırdığını anlar. Masalcı Dede, masalları öğrenmek için Kara Delik Masalcısının kendisinin gelmesini söyler. Bunun üzerine Kara Delik Masalcısı, neden gelemediğini dürüstçe şöyle açıklamıştır:

“-Gelemem, kara delik beni yutarsa kaybolurum.” (KM, s.82)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, kara delik kendisini yutarsa ne olacağını sorar. Bunun üzerine Kara Delik Masalcısının dürüstçe fikrini söylemesi şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Bana ne, ben nasıl olsa senden öğreneceklerimi öğrendim. Kaybolursan kaybol!” (KM, s.82)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Masalcı Dede, Tingalı çocuğa üzüntüsünü içine atmamasını söyler. Bunun üzerine Tingalı çocuk Masalcı Dede'ye dürüstçe cevap vermiştir:

“-Hayır içime atmadım, anneme söyledim.” (GDUM, s.86)

2.7.2. Güvenilirlik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1012)'te güvenilir; “ *Güven duygusu veren, güvenilen, itimatlı.*” şeklinde belirtilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1012)'te güvenilirlik; “ *Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlama duygusu*” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 656)'te

güven; “1. Bir şeye, kişiye ve kendine karşı duyulan bel bağlama hissi, itimat. 2. Emniyet hissi, emniyet. 3. Cesaret” şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 656)’te güvenilir ise “güven hissi uyandıran, güvenilen, itimat edilen” şeklinde ifade edilmektedir.

Bireyi huzura kavuşturan duygulardan birisi de güven duymasıdır. İnsan karşısındakine ne kadar çok güvenirse kendisini o kadar çok rahat hisseder. Güvenilirlik, toplumun temel yapıtaşlarından birisidir. Güvenilirlik olmazsa toplumdaki diğer değerler de olumsuz etkilenebilir. Cüceloğlu (2001) ise “*insanların birbirine güvenmediği yerde, insana ve topluma dair olumlu sonuçların alınamayacağı*” belirtir (Cüceloğlu, 2001: 165).

“Bir genelleme yaparak; toplumu ve toplumu oluşturan bütün kurumları ayakta tutan, onların uzun süreli olmalarını ve yıkılmamalarını sağlayan temel unsurun ‘güven ortamı’ olduğunu söylemek mümkündür (Müftüoğlu, 2005: 144).”

Mavisel Yener’in masal kitaplarında güvenilirlik değerinin dağılımı aşağıda Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Mavisel Yener'in Masallarında Güvenilirlik Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Güvenilirlik	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	5	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	-	
8	Köpeğim Aşık Oldu	7	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	-	
11	Evinden Kaçan Masal	10, 12, 15	
12	Yaşlı Kitap	-	
13	Sihirli Çoraplar	-	
14	Konuşan Koltuk	-	
15	Masalçı Dede ve Fırıncı	-	
16	Öfkeli Zo	-	
17	Kıskanç Mula	-	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	28	
20	Hortus'un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	-	
22	Uçan Kedi	-	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-	
24	Alaycı Tog	-	
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	56, 57	
26	Şeker Pembesi	58	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	69	
29	Kayıp Kitaplık	-	
30	Kuka'nın Masalı	-	
31	Kara Delik Masalcısı	-	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-	
33	Haptan Huptan Bir Kale	-	
34	Uti'nin Utancı	92	

Mavisel Yener'in masallarında güvenilirlik değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Mavi Orman” adlı masal kitabında; ormanda kaybolan çocuklara, yolu nasıl bulacaklarını anlatan Mavi Dede'nin verdiği güven şu şekilde ön plana çıkarılmıştır.

“ ‘-Üzülmezin çocuklar. Mavi Orman 'in ağaçlarıyla konuşurum birer birer. Sorarız, kısa yolu bize gösterirler.’ ” (MO, s.5)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında; Fifi'ye âşık olan Toros, Ihlara'ya bu durumu yalan söylemeden anlatır. Sahibinin Fifi'yi, balkona bile bırakmadığını söyler. Ihlara'ya iç geçirerek anlatmayı sürdüren Toros'un, Altan Bey'e duyduğu güven şu şekilde vurgulanmıştır.

“‘-Sahibi, başka cins köpeklerle arkadaşlık etmesine asla izin vermiyormuş. Bunu da biliyorum...’ ” (KÂO, s. 7).

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) yarım kalmış masal Masalcı Amca'nın evinden kaçır. Geceyi geçirebileceği güvenli bir yer arar. Daha sonra aklına Alaaddin'in verdiği öğüt gelir. Bu öğütte güvenilirlik değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“‘-Bak evladım, biz masalların güveneceği tek dostları çocuklardır. Bizleri onlar korur, onlar sever, onlar yaşatır.’ ” (EKM, s.10 ve s.12)

Aynı masalın devamında Güneş Kız, yarım kalmış masalın odasına kendi kendine geldiğini sanıp sanmadığını sorar. Daha sonra yarım kalmış masalın bu soruya verdiği cevapta güvenilirlik değerine şu şekilde değinilmiştir:

“‘-Evet, Masalcı Amca'dan kaçarken senin odana sığındım.’ ” (EKM, s.15)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Çabi turuncu ceketli adamın yaptığı numaraya şaşırınca çılgılık atar. Çılgılığı duyan adam, pencereden Çabi'yi görür. Daha sonra sihirbazın konuşmasında güvenilirlik değeri şu şekilde okuyuculara sezdirilmiştir:

“‘-Hoppalaaa... Sen de kimsin? Gecenin bu saatinde ne arıyorsun sokaklarda küçüğüm?’ diye sormuş.’ ” (HP, s.28)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede'nin açtığı şemsiyeden zarf düşer. Masalcı Dede, içindeki kâğıdı okumaya başlar. İçindeki pembe kâğıtta Şaşti'nin, Masalcı Dede'nin güvenini kazanması şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Kendimizle övünebiliriz. Onun bize güvenmesini sağlamamız çok iyi oldu.” (ŞKYV, s.56)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Şaşti'nin Ziza'ya yazdığı pembe kâğıdı okuyan Masalcı Dede, çok şaşırır. Daha sonra Masalcı Dede'nin öğrencisine olan güvenilirliğinin azalmasından şu şekilde bahsedilmiştir:

“Zologa Masal Akademisi öğrencisi olan Şaşti adındaki bu gence öylesine güveniyormuş ki, onun böyle bir iş yapabileceğine inanamıyormuş.” (ŞKYV, s.57)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Masalcı Dede, Oka ile Raza'ya hiç masal yazmadığını ve Miralılarının duygularının olmadığını söyler. Daha sonra Oka ile Raza, duygularını gölgelerinin renkleriyle belli ettiklerini söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede'nin Oka ve Raza ile konuşmasında güvenilirlik değerine şu şekilde değinilmiştir:

“-Ne! Gölge mi? Nerede?’ diye homurdanarak mor sakallarını çekiştirmiş Masalcı Dede.” (ŞP, s.58)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Dudi, Lumi ve Reni buluşlarını Tiktaklılara çok iyi bir şekilde anlatırlar. Ertesi gün Akrep Gazetesi Dudi, Lumi ve Reni'yi yalancılıkla suçlar. Bunun üzerine Dudi, Lumi ve Reni hayal kırıklığına uğrar. Daha sonra güvenilirlik değerine şu şekilde yer verilmiştir:

“Üstelik bu güzel haberi gezegene yayacak Akrep Gazetesine de çok güveniyorlarmış.” (AG, s.69)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti'nin Utancı), Logi ve Mogi, dostlarını yalnız bırakmak istemedikleri için bir çözüm yolu ararlar. Bunun için Zologa'nın en güçlü sporcusu Uti'ye giderler. Logi ve Mogi'nin Uti'ye güvenip güvenmemeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

“Masalcı Dede'nin ulaşı olarak, sandıkla beraber Dünya'ya gidip gidemeyeceğini sormuşlar. Uti bunu sevinerek kabul etmiş.” (UU, s.92)

2.7.3. Saygı Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2047)'te saygı; *“1. Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram 2.Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu”* şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1485)'te ise saygı *“1. Büyük, değerli ve önemli kişilere karşı hissedilen sevgi ve bağlılık karışımı duygu; sayındı, hürmet, ihtiram. 2. Hatır, hatır gözetme, riayet.”* şeklinde ifade edilmektedir.

Günümüzde teknoloji sayesinde hızlanan bilgi alışverişiyle, dünyadaki insanların birbirine yaklaşması daha da artmaktadır. Bu ilerleme, toplumlarda farklı kültüre sahip insanların bereber yaşamasına ve iletişim kurmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda da iletişimsel farklılıklara duyulan saygı gittikçe önem kazanmaktadır.

Saygı, küçük yaştan itibaren ailede kazanılmaya başlar. İnsan küçük yaştan itibaren doğaya saygıyı, büyüklerine hürmet göstermeyi öğrenir. Ailesine saygılı davranan kişiler, çevrelerindeki insanlara da saygı gösterirler. Saygı değeri, toplumun birbirine olan bağlılıklarını kuvvetlendirir. Böylece saygılı bireyin toplumdaki yeri ve önemi artar. Toplumsal problemler de saygı değeri sayesinde azaltılmış olur. Bu nedenle saygı değeri vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında saygı değerinin dağılımı aşağıda Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19. Mavisel Yener'in Masallarında Saygı Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Saygı	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	9	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	11	
8	Köpeğim Aşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	15	
11	Evinden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	19
12		Yaşlı Kitap	-
13		Sihirli Çoraplar	-
14		Konuşan Koltuk	-
15		Masalçı Dede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	13
17		Kıskanç Mula	19
18		Mutlu Uzay Tırtılları	-
19		Hokus Pokus	28
20		Hortus'un Korkusu	-
21	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Elma Şekeri Ülkesi	-
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-
24		Alaycı Tog	-
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26		Şeker Pembesi	-
27		Leydi Ne İstiyor?	-
28		Akrep Gazetesi	-
29		Kayıp Kitaplık	73
30		Kuka'nın Masalı	-
31		Kara Delik Masalcısı	81
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33		Haptan Huptan Bir Kale	-
34		Uti'nin Utancı	-

Mavisel Yener'in masallarında saygı değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Ödev Makinesi” adlı masal kitabında; Ayşe sınıfın en uykucu çocuğuyla yakın arkadaştır. Hiç kimse uykucu çocuğu oyuna almazmış. Ayşe, uykucu çocuğu

diğer arkadaşlarına farklı bir şekilde tanıtırken saygı değeri, okuyuculara şu şekilde aktarılır:

“Ayşe onunla arkadaşlık eder, sınıftaki arkadaşlarına dermiş ki:

‘-Siz göremiyorsunuz. Aslında o çok akıllı!’

‘-Hi ho ho... Gülelim bari!.. Akıllıya bak! Her dersin sonunda uyuyakalıyor!’ diye alay edermiş diğer arkadaşları.” (ÖM, s.9)

Ayşe’nin diğer arkadaşlarından farklı olarak uykucu çocuğa ne kadar saygılı olduğu yukarıdaki ifadelerle vurgulanmıştır.

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Ali, kucığına tırmanan Kanatlı’yı çok sever. Daha sonra Ali’nin babasına yavru gorillerin göstermiş olduğu saygı, şu şekilde vurgulanmıştır:

“ ‘-Haydi masaya!’ demiş Sezgin Bey.

Hepsi yerlerinden fırlayıp yuvadaki tahta masanın çevresine dizilivermişler. Ali şaşkınlıkla izliyormuş.” (UG, s.11)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; çocuk elindeki Mavi Yıldız’ı babasına verir ve para ederse onu satmasını ister. Bunun üzerine babası kızgınlıkla oğlunu orada bırakıp eve gider ancak gerçeği oğlundan sonra öğrenir. Daha sonra balıkçı ve oğlunun Mavi Yıldız’a gösterdikleri saygıya şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“İnciyi satmayıp yaşamları boyunca saklamışlar. İnci hep uğur getirmiş onlara.” (DG, s.15)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) yarım kalmış masal ile Güneş Kız, Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’ndaki toplantısına katılırlar. Toplantıya katılanların, Dağ Cinleri’nin kralına gösterdikleri saygı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Tam o sırada Dağ Cinleri’nin kralı, gökkuşağının üzerinden kayarak alana indi. Herkes yerlere kadar eğildi.” (EKM, s.19)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo); masalcı dede, gri elbiseli Zologa insanının kendi gölgesine yumruk attığını görür.

Arkasından masalcı dede, bu duruma şaşırır. Daha sonra masalcı dedenin ülkesindeki insanların birbirlerine gösterdikleri saygı ise şu şekilde belirtilmiştir:

“Onun mavi ülkesinde sütünü taşıran, lokmasını aşırın bile olsa insanlar konuşarak anlaşmış.” (ÖZ, s.13)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), yetenek ve bilgelik yarışmasına katılan parlak giysili genç bir Zologalı’nın isteğine seçici kurulun saygı göstermesi şu şekilde ele alınmıştır:

“Gösterisini gece yapmak istediğini söylemiş. Seçici kurul üyeleri bu isteği kabul etmişler.” (KM, s.19)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), turuncu ceketli adam dışarıda gördüğü Çabi’yi içeri çağırır. Çabi ile tanışmadan önce adamın göstermiş olduğu saygıya şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Adam, kırmızı şapkasını çıkartıp yerlere kadar eğilmiş.” (HP, s.28)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Masalcı Dede, minik yeşil yaratıklara hangi sırrın peşinde olduklarını sorar. Tıknaz, kızıl saçlı yeşil yaratığın Masalcı Dede’ye olan saygısı şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Bakın sayın masalcı, biz burada kayıp olan bir kitaplığın sırrını çözmeye çalışıyoruz.” (KK, s.73)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede’yi şatoda karşıladıktan sonra Kara Delik Masalcısı’nın gösterdiği saygı ve hürmet, şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Kara Delik Masalcısı dostlukla elini uzatıp;

‘-Ben şimdi dinlendiririm konuğumu.’ demiş.” (KM, s.81)

2.7.4. Adalet Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 24)’te adalet, “1.Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe. 2. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme. 3. Bu işi uygulayan, yerine getiren devlet kuruluşları. 4.Herkese

kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk.” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 13)’te ise adalet “1.herkesin hakkına riayet etme, hakkını verme, zulüm ve eziyet etmeyip herkes hakkında doğru hüküm vererek hakkı yerine getirme, adillik. 2.Haksızlıktan uzaklaşma. 3.Düzenli ve dengeli davranma. 4. Hakkaniyet” şeklinde ifade edilmektedir.

Adalet kavramı, temelde hukuka uygunluğu içerdiğinden hukuk kuralları ile ilişkilendirilir. Diğer taraftan, adalet kavramı insanların toplum içindeki davranışlarıyla ilgili olduğundan ahlak kurallarıyla da ilişkilidir (Izgar, 2014: 234).

İnsanlarla olan ilişkilerimizde ve yaşamımızın her bir kesitinde adaletli olmamız gerekir. Adalet, bir yoksulla ekmeğimizin yarısını bölüşmek, dertli bir kişinin derdine ortak olmak; güzel olan her şeyin güzelliğini, yanlış olan her şeyin yanlışlığını vurgulamaktır (Yılmaz, 2015: 138).

Adaletli insan her zaman tarafsız ve eşit şekilde davranan insandır. Önyargılarına kapılmadan işlerini dosdoğru yapar. Herkesin hakkını gözetir.

“Hak ve hakkı gözeten adaletli davranır fakat hak yiyen kişi ise ataletle davranır. Adalet olan yerde gülen yüzler olur. Gülen yüzler olan yerde, iyilik olur. İyilik olan yerde, huzur olur. (Sarıkaya, 2015: 27).”

Mavisel Yener’in masal kitaplarında adalet değerinin dağılımı aşağıda Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Mavisel Yener'in Masallarında Adalet Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Adalet	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	10, 11	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	-	
11	Evinden Kaçan Masal	-	
12	Yaşlı Kitap	-	
13	Sihirli Çoraplar	-	
14	Konuşan Koltuk	-	
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	-	
16	Öfkeli Zo	-	
17	Kıskanç Mula	-	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	-	
20	Hortus'un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	-	
22	Uçan Kedi	-	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-	
24	Alaycı Tog	-	
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-	
26	Şeker Pembesi	-	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	-	
29	Kayıp Kitaplık	-	
30	Kuka'nın Masalı	78	
31	Kara Delik Masalcısı	81	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-	
33	Haptan Huptan Bir Kale	-	
34	Uti'nin Utancı	-	

Mavisel Yener'in masallarında adaletli olma değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Uçan Goril” adlı masal kitabında Sezgin Bey, hayvanat bahçesindeki goriller hakkında oğlu Ali'ye bilgi verir. Şımarık'ın tepinmeye başladığını gören Ali,

babasına ne olduğunu sorar. Sezgin Bey, bunun sebebini adil davranışa vurgu yaparak masalda şu cümlelerle ifade eder:

“-Hepsine eşit sevgi göstermemi isterler. Kanatlı’yı sevdik diye böyle yapıyor.” (UG, s. 10)

Yine masalın ilerleyen bölümünde Ali’nin aklına kardeşi Arzu gelir. Ali ailesi tarafından sevildiğinde, Arzu’nun da böyle tepinip tepinmeyeceğini babasına sorar. Sezgin Bey, Ali’ye verdiği cevapta adaletli olma değerini ön plana çıkarmaktadır.

“-İkinizi de çok sevdiğimi bilerseniz, böyle bir şey olmaz!” (UG, s. 11).

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Tars gezegenine uzay kaykayıyla gelen konukların, adaletle nasıl içeri alındıkları şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“İnen konuklar bir bir gezegenin kapısında robotun sorusunu yanıtlayıp içeri girmiş.” (KM, s. 78).

Aynı masalın devamında sıra, en sona kalan Kuka’ya gelir. Robot, gezegene girebilmesi için cevaplaması gereken soruyu Kuka’ya da sorar. Kuka, yanıtı bildiği hâlde söylemekten çekinir. Bunun üzerine robotun Kuka’ya verdiği adaletli cevabı şu şekilde belirtilmiştir:

“-Bip... bip... bip... Sorumuzu size verilen on saniye içinde yanıtlanmadığınız için gezegenimize giremezsiniz.” (KM, s. 78).

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede Kara Delik Masalcısı’na masalları bir yer bin anlatır. Daha sonra Masalcı Dede, Kara Delik Masalcısının da adaletli bir şekilde masallarını anlatmasını istemiştir:

“-Şeyyy... Biraz da sizin masallarınızı dinlesek’ demiş.” (KM, s. 81).

2.8. CESARET DEĞERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Cesaret değeri; insanı güçlendirerek farklı noktalara taşıyan, arkasından olanak ve başarı sağlayıp onu yükselten kuvvet şeklinde açıklanabilir. Cesaretli olan insanların her zaman kendine güvenleri tamdır.

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 455-456)'te cesaret, “1. Güç veya tehlikeli bir işe girişirken, kişinin kendinde bulunduğu güven 2.Yüreklilik, yiğitlik, yürek ve göz pekliği 3.Cüret 4.Atılganlık” olarak tanımlanmaktadır.

Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 260)'te ise cesaret, “1.Cesur olma hâli, tehlikeli işe girmekten korkmama, cesurluk, korkusuzluk, yüreklilik, yiğitlik. 2.Atılganlık, gözü peklik. 3.Yüreklendirme sözü.” şeklinde ifade edilmiştir.

Cesaretli bireyler, zorluklar karşısında asla vazgeçmezler ve kararlı bir şekilde hedeflerini gerçekleştirmek için gayret ederler. Cesaret, insanın başarısında rol oynayan en büyük ve en önemli güçtür. Hiçbir engel karşısında pes etmezler ve bu engellerle mücadele etmeyi sürdürürler.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında cesaret değerinin dağılımı aşağıda Tablo 21'de gösterilmiştir.

Tablo 21. Mavisel Yener’in Masallarında Cesaret Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Cesaret	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	5	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	7, 9, 11	
7	Uçan Goril	3, 6	
8	Köpeğim Aşık Oldu	5, 9, 10, 12, 15	
9	Köpek Okulu	3, 5, 6, 7, 11, 15	
10	Dipsiz Göl	6, 15	
11	Evinden Kaçan Masal	9, 12, 17, 23, 24	
12	Yaşlı Kitap	-	
13	Sihirli Çoraplar	-	
14	Konuşan Koltuk	62	
15	Masalıcı Dede ve Fırıncı	-	
16	Öfkeli Zo	12, 13, 15	
17	Kıskanç Mula	20	
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-	
19	Hokus Pokus	27, 28	
20	Hortus’un Korkusu	-	
21	Elma Şekeri Ülkesi	38, 40	
22	Uçan Kedi	41, 42, 43	
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45	
24	Alaycı Tog	49, 50	
25	Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?	56	
26	Şeker Pembesi	58	
27	Leydi Ne İstiyor?	-	
28	Akrep Gazetesi	-	
29	Kayıp Kitaplık	72, 74	
30	Kuka’nın Masalı	75, 76, 78	
31	Kara Delik Masalcısı	80	
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-	
33	Haptan Huptan Bir Kale	-	
34	Uti’nin Utancı	91, 92, 93	

Mavisel Yener’in masallarında cesaret değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Mavi Orman” adlı masal kitabında, ormanda kaybolan çocuklar Mavi Dede’yi görürler. Kızlardan birisi bunca yolu nasıl döneceğini sorgularken, Mavi Dede’nin çocuklara verdiği cevap masaldaki cesaret değerini ön plana çıkarır.

“ ‘Üzülmeysin çocuklar, bu ormanda yoktur bilmediğim yer.’ ” (MO, s. 5)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında, ayakkabı boyacılığı yapan Umut, kitap fuarında beğenmiş olduğu kitabı yazara imzalatmak için verir. Masalın devamında, cesaret değeri Umut’un yazarla konuşmasında şöyle aktarılır:

“ ‘Öğretmenimizle birlikte üç gün önce gelmiştik. Ama kitap alamamıştım, param yoktu.’ ” (DS, s. 7)

Aynı masalın devamında, yazar Umut’un seçtiği masal kitabını imzalar. Daha sonra Umut’un davranışlarını anlatırken masalda kullanılan cümlelerde cesaret değerine tekrar değinilir.

“ Umut, zeytin gözlerini yazarın gözlerine dikti, bir soru sordu:

‘- Düşlerle ne yapabiliriz?’ ” (DS, s. 9)

Yine masalın ilerleyen aşamasında, Umut’un boya sandığının içindekilere yer veren yazar daha sonra Umut’un özelliklerini bahsederken cesaret değerini de ihmal etmez ve okuyuculara masal tadında hissettirir.

“ O serüvenciydi, meraklıydı... Asla yalın ve korkak değildi. ” (DS, s. 11)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında, hayvanat bahçesine Ali ile babasının birlikte gittikleri anlatılır. Masalın devamında, hayvanat bahçesinde Ali’nin göstermiş olduğu davranışla cesaret değerine de vurgu yapılır.

“ Hayvanat bahçesine girer girmez ilkin, kocaman fili selamlamış Ali. ” (UG, s. 3)

Aynı masalın devamında, Sezgin Bey yavru gorilleri Ali ile tanışır. Yavru goriller, Ali’nin ayaklarının dibinde zıplamaya başlar. Daha sonra Ali’nin yavru gorillere yaptığı davranışta, cesaret değeri okuyuculara şöyle aktarılır:

“Ali, hiç korkmadan onları okşamış. ” (UG, s. 6)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında, Ihlara’nın köpeği Toros yemeklerini yemez, suyunu az içer. Ihlara Toros’un derdini merak eder. Masalın devamında cesaret değerine şu şekilde yer verilir:

“Toros, Ihlara’ya yalan söyleyemezmiş. Başlamış anlatmaya:” (KÂO, s. 5)

Yine masalın ilerleyen aşamasında, Toros Ihlara'yı derdini anlatır. Karşı evde yaşayan Fifi'yi anlatır. Toros'u dinleyen Ihlara'nın vereceği kararla cesaret değeri tekrar ön plana çıkarılır.

“Ihlara, Fifi'nin sahibini tanıyormuş, gidip onunla konuşmaya karar vermiş.” (KÂO, s. 9)

Aynı masalın devamında, Altan Bey köpeği Fifi'yi dışarı bırakmak istemez. Ihlara'ya köpeği Toros'u evine getirebileceğini söyler. Daha sonra Ihlara'nın sergilediği örnek davranışla cesaret değerine de vurgu yapılır.

“Yaklaşık iki saat süren süslenmeden sonra Altan Bey'in kapısındaymişlar.” (KÂO, s. 10)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Toros ile Fifi birbirlerine havlar. Daha sonra Toros, Ihlara'nın bacaklarına dolanır. Altan Bey'in bu sebepten dolayı Ihlara ile konuşmasında cesaret değerine şu şekilde değinilir:

“ ‘-Köpeğin bizde huzursuz oldu galiba, haydi al götür.’ demiş Altan Bey” (KÂO, s. 12)

Daha sonra aynı masalın son kısımlarında, eve vardığında Toros'un şiir yazdığı anlatılır. Toros'un yazdığı şiir, örnek olarak verildikten sonra masalın bitiminde cesaret değeri tekrar ön plana çıkarılır.

“O şiirleri belki bir gün Fifi'ye okurmuş.” (KÂO, s. 15)

“Köpek Okulu” adlı masal kitabında, Toros köpek okuluna gideceğini duyunca çok sevinir. Toros'un annesiyle konuşmadan önce cesaret değerine şu şekilde yer verilir:

“Kocaman, parlak tüylü bir köpek olan annesine sormuş:

‘-Okula gidince okumayı öğrenebilecek miyim?’” (KO, s. 3)

Aynı masalın devamında, annesi Toros'a temel eğitim dersinde neyi öğreneceğini anlatır. Toros'un annesine verdiği cevapta yine cesaret değeri ön plana çıkar.

“Oturma odasının halısı bunun için en güzel yer.” (KO, s. 5)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Toros uslu olmak istemediğini söyler. Daha sonra Toros farklı tepkilerde bulunur. Toros'un yaptığı yaramazlıklarda göstermiş olduğu cesaret, masalda şu şekilde anlatılır:

“Masa örtüsünü püsküllerinden tutup aşağıya çekmiş.” (KO, s. 6)

“Bu sırada yanlışlıkla tuşlardan birine basmış.” (KO, s. 7)

Aynı masalın devamında, Ihlara eve gelir. Ihlara, köpeğine okulu çok seveceğini söyler. Buna karşılık Toros'un, Ihlara'ya verdiği cevapta cesaret değeri tekrar vurgulanır.

“ ‘-Orada uslu olmayı öğreteceklermiş, ben yaramaz bir köpek olmak istiyorum.’ ” (KO, s. 11)

Daha sonra aynı masalın son kısımlarında, Toros'un halıya çiş yapmasından dolayı annesi, Ihlara'ya kızar. Ihlara'nın üzüldüğünü gören Toros da üzülür. Masalın devamında cesaret değerine şu şekilde yer verilir:

“O gün kararını vermiş. Köpek okuluna gidecekti.” (KO, s. 15)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında, balıkçı ve oğlu Dipsiz Göl'de ilginç bir balık tutar. Babasının oğluna verdiği görevde, cesaret değeri ön plana çıkar.

“Oğlan yaratığın başını beklemiş.” (DG, s. 6)

Aynı masalın son kısımlarında, çocuk gözlerini sımsıkı kapar ve sonsuzluğa seslenir. Daha sonra, babasının oğluna gösterdiği ilgide cesaret değerine şu şekilde yer verilir:

“Ertesi gün, babası, oğlundan incinin hikâyesini dinlemiş.” (DG, s. 15)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal), yarım kalmış masalın Masalcı Amca'dan kaçmak için gösterdiği cesaret şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır.

“Sekizinci geceydi; canımı dişime takıp hiç ses çıkarmadan, yavaşça kaçtım Masalcı Amca'nın evinden.” (EKM, s. 9 ve s.10)

Daha sonra aynı masalın devamında, yarım kalmış masal geceyi minik kızla birlikte geçirmek ister. Yarım kalmış masalın bunun için yaptığı davranışta cesaret değeri şu şekilde ifade edilmiştir:

“Yavaşça içeri süzıldüm.” (EKM, s. 12)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, yarım kalmış masal minik kızın yanına uzanır. Bunun üzerine minik kız gözlerini açar ve uyanır. Minik kızın, yarım kalmış masala soru sorarken gösterdiği cesaret, şu şekilde ön plana çıkarılır:

“ ‘-Sen de kimsin? Nereden çıktın?’ diye sordu.

‘-Şşşt sessiz ol! Sana zarar vermem. Ben bir masalım.’” (EKM, s. 12)

Aynı masalın devamında, Güneş Kız ile yarım kalmış masal ormanda konuşmaya dalar. Güneş Kız, yarım kalmış masalın da toplantıya katılmasını ister. Güneş Kızın bu konuda göstermiş olduğu cesaret, masalda şu şekilde vurgulanmıştır:

“ ‘-Umarım, yanında yarım kalmış bir masal getirdiğin için toplantıya katılanlar kızmazlar’ dedim.

‘Hayır kızmazlar. Yeni arkadaşları sever onlar’ diye beni yüreklendirdi.’” (EKM, s. 17)

Yine masalın ilerleyen kısmında, toplantıya katılanlar bir bir düşüncelerini söylerler. Ancak, yarım kalmış masal, kendisine toplantıda söz verileceğini düşünmemektedir. Yarım kalmış masalın okuyuculara yansıttığı kendi düşüncesinde, cesaret değeri şöyle aktarılmıştır:

“Bir masala akıl danışmak işte ancak bir çocuğun yapacağı işti.” (EKM, s. 23)

Aynı masalın devamında yarım kalmış masal, Güneş Kıza gökten düşmesi gereken üç elmanın nerede olduğunu sorar. Minik kızın, yarım kalmış masala verdiği cevapta cesaret değerine şöyle değinilmiştir.

“ ‘-Sevmiyorum masalların sonunda gökten üç elma düşmesini.’” (EKM, s. 24)

Yine masalın son kısımlarında, yarım kalmış masal Güneş Kızın yastığının altına not bırakır. Daha sonra yarım kalmış masalın göstermiş olduğu cesaret şu şekilde ifade edilir:

“ Kanatlarımı masalsız kalmış çocuklara doğru çırptım.” (EKM, s. 24)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), minik kız bodruma eşyaları yerleştirirken kırmızı koltuğu görür. Minik kız kırmızı koltuğa ilgi gösterir. Daha sonra koltuğu götürmek için annesine gösterdiği cesaret şu şekilde okuyuculara aktarılır:

“Minik kız, bodrumdaki kırmızı koltuğu odasına koymak istediğini söylediğinde annesi karşı çıkmış.” (KK, s. 62)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), Logi ve Mogi masalcı dede ile tanışır. Daha sonra Logi ve Moginin diğer Zologa insanıyla konuşmalarında cesaret değeri şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Heyy gelsene, bırak gölgenle kavga etmeyi, bak bir masalın kahramanları oluyoruz!” (ÖZ, s. 12)

Aynı masalın devamında gri elbiseli Zologa insanı, gölgesine basmaya çalışır ancak bir türlü başaramaz. Gölgesinin onu izlemesine çok öfkelenir ve kendinde bulunduğu cesaretle onu şu şekilde tehdit eder:

“-Benden ne istiyorsun, söyle! Beni izlediğin yetmezmiş gibi, bir de taklit ediyorsun! Bunun hesabını vereceksin!” (ÖZ, s. 13)

Yine masalın ilerleyen kısmında masalcı dede, rüzgârı iğneleyen gri elbiseli Zologa insanına bakabilir, biraz da onun bu cesaretiyle yapmış olduklarından korkar ve izlenimlerini şu şekilde anlatır:

“Kendi gölgesine yumruklar sallayan birini daha önce hiç görmemişmiş.” (ÖZ, s. 13)

Aynı masalın devamında, masalcı dedenin şaşkınlığı ve izlenimleri okuyuculara aktarılır. Daha sonra öfkeli Zologa insanı ile gölgesinin birbirlerine gösterdikleri cesarete tekrar şu şekilde yer verilmiştir:

“Öfkeli Zologa insanı bu defa taşlar atmaya başlamış gölgesine, gölgesi de ona... Kuşlar korkup kaçmış dört bir yana.” (ÖZ, s. 13)

Yine masalın ilerleyen bölümünde gri elbiseli Zologa insanı, bilgelik yarışmasının başvuru süresinin sona erdiğini fark eder ve yarışmaya adını yazmayı

unutur. Gri elbiseli Zologa insanı, bunun sebebini güneşe bağlar ve kendinden bulduğu cesaretle güneşe şu şekilde karşı çıkar:

“-Sana yapacağımı bilirim ben. Senin yüzünden kaybettim yarışma hakkımı. Senin yüzünden oldu bu gölge. Ben kimim sen biliyor musun? Bunu ödeyeceksin! Seni yok etmeli!” (ÖZ, s. 15)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), kıskanç Mula hazırladığı ‘Sinirli Kuş Projesi’nin ödül almasını çok ister. Bu yüzden rakibinin aynasını saklar. Bunun üzerine başka bir yarışmacının rakibine yardım etmek için gösterdiği cesaret, şu şekilde ele alınmıştır:

“Yarışmacılardan Çabi, Mula’nın aynayı sakladığını görmüş. Aynayı oradan usulca alarak genç Zologaliya geri vermiş.” (KM, s. 20)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Zo insanların zaman zaman Dünya’ya misafir olarak geldikleri, bazen insan bazen de hayvan kılığına girdikleri anlatılır. Daha sonra Çabi’nin Dünya’ya giderken yaptığı seçimde gösterdiği cesaret şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“Çabi, Dünya’yı çocuk kılığında gezmek istemiş. Böylece dikkat çekmeyecek, rahatça dolaşabilecekmiş.” (HP, s. 27)

Aynı masalın devamında Çabi, bahçedeki eve yaklaşır. Çabi, daha sonra tuhaf hareketler yapan bir adamın eve girdiğini görür. Bu adamın kolunu silkelemesi ile güvercinlerin uçtuğunu gören Çabi’nin gösterdiği cesarete şu şekilde değinilmiştir:

“Çabi şaşkınlıktan, ‘Aaaaa... Bu nasıl oldu?’ diye çığlık atmış. Adam dışarıdan gelen sesi duymuş.” (HP, s. 28)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), Durti acıktığı için Çabi’yi dinlemez ve ağlamaya başlar. Daha sonra Durti’nin aklına gelen fikri uygularken cesaretli olması şu şekilde belirtilmiştir:

“Bir anda kendini merdivenlerden aşağı bırakıp Dünya’ya hızla uçmaya başlamış. Kıpkırmızı olgun çileklerin yetiştiği bir bahçeye ‘gümMMM...’ diye düşmüş.” (EŞÜ, s. 38 ve s.40)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), mor sakallı Masalcı Dede, masalını yazmaya devam ederken tam bu sırada Pırtık oradan geçer. Masalcı Dede, Pırtık’ın nereye gittiğini sorunca Pırtık’ın gösterdiği cesaret şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Elma Şekeri Vadisi’ne gidiyorum. Uzun zaman geçti, Durti ve Çabi Dünya’dan dönmediler, merak ediyorum. Onları aramaya gideceğim.” (UK, s. 41)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Pırtık, halatla dünyaya inmek istediğini söyler. Masalcı Dede, uzay yolculuğunun zor olduğunu söyleyince Pırtık’ın cesareti ile yaptıklarına tekrar şu şekilde yer verilmiştir:

“-Pırtık, zor bir işe kalkıştığını biliyormuş fakat bunu sonuçlandırmaya kararlıymış. Elma Şekeri Vadisi’ne gidip halatı sıkıca bağlamış. Patilerini, kursta öğrendiği gibi, halata dolamış ve inmek için ilk hareketi yapmış.” (UK, s. 42 ve s.43)

Yine masalın devamında Pırtık’ın Dünya’ya inmek için çabalarken gösterdiği cesarete tekrar şu şekilde değinilmiştir:

“-Halata tutunmayı onlarca kere denemiş.” (UK, s.43)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), kurabiyelerini yapamayacağını söyleyen arkadaşlarına Nebula’nın cevabında gösterdiği cesaret şu şekilde okuyuculara sezdirilmiştir:

“-Neden yapamayacakmışım, bal gibi de yaparım!’ demiş.” (MKKB, s.45)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), mantar kulübesinde yaşayan Tog bütün gününü tembellikle geçirir. Daha sonra Masalcı Dede’yi gören Tog’un gösterdiği cesaret şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Bahçesindeki elma ağacına uzanıp mavi bir elma kopartmış. Elmayı Masalcı Dede’nin kafasına fırlatıvermiş.” (AT, s.49)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, kafasına elma atan yaramazı bulmak ister. Flog, yaramazı Masalcı Dede’ye anlatırken onun cesaretinden de şöyle bahsetmiştir:

“-Şeyyy... Onun adı Tog. Bahçesinin önünden geçen herkese bir şeyler atar, sonra da alay eder... İsterseniz hiç gitmeyin yanına!” (AT, s.50)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede’nin açtığı şemsiyenin içinden zarf düşer. Masalcı Dede, içindeki pembe kâğıdı okurken Şaşti’nin gösterdiği cesarete şu şekilde değinilmiştir:

“-Masalcı Dede denilen o ‘önemsiz’ adamın masal sandığında sakladığı tüm masalları kaşla göz arasında aldım.” (ŞKYV, s.56)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Oka ile Raza evlerinden çıktıktan sonra Masalcı Dede’ye kaç masal yazdığını sorarlar. Masalcı Dede’nin Mira gezegeni hakkında cesaretli bir şekilde düşüncelerini söylemesi şöyle ifade edilmiştir:

“-Hiç yazamadım, burada çalışmak zevkli değil, duygularınızı bilmeden neye yarar yazdıklarım? Miralılar robot gibi, duyguları yok’ diye gürlemiş Masalcı Dede.” (ŞP, s.58)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Tiktak gezegenindeki masallarını kaleme alan Masalcı Dede’nin, daha sonra masal yazmak için yaptığı gezintide gösterdiği cesaret şu şekilde ifade edilmiştir:

“Masalcı Dede limonatasını ağır ağır içip bitirmiş, canı gece yürüyüşüne çıkmak istemiş. Bu gümüşsü pırlıtya sıkıca sarılmış, kendini hızla yukarı çekip gökyüzünün sonsuzluğunda yol almış. Pat’a varınca onun ıssız yüzeyine ‘pat’ diye atlamış.” (KK, s.72)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, merakla etrafa bakınır ve nerede olduğunu anlamaya çalışır. Daha sonra Masalcı Dede’nin korkmadan gözlem yapması ve cesaretle etrafını dinlemesi şu şekilde belirtilmiştir:

“Alacakaranlıkta ürpertici sessizliği delen fısıltılar duymuş. O zamana kadar hiç görmediği minik yeşil yaratıklar, bulutlara astıkları salıncaklarda sallanıp, aralarında konuşuyorlarmış.” (KK, s.72)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, önerisi reddedildiği için kendini kötü hisseder. Gece yürüyüşünün berbat geçtiğini düşünür. Daha sonra Masalcı Dede'nin Tiktak gezegenine dönüşünde gösterdiği cesaret şu şekilde vurgulanmıştır:

“Tiktak gezegenine dönmek için gümüştü pırlıtya yeniden tutunmuş, giderken incinmiş bir ses tonuyla fısıldamış.” (KK, s.74)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka'nın Masalı), giriş kısmında Masalcı Dede'nin masal aramaktaki cesaretine şu şekilde değinilmiştir:

“Masalcı Dede yeni masallar aramak için yolculuğa çıkmış yine.” (KM, s.75)

Aynı masalın devamında robot, Masalcı Dede'ye Tars gezegenine geldiğini söyler. Tars gezegenine girebilmesi için soruyu doğru cevaplama gerektğini anlatır. Bunun üzerine Masalcı Dede'nin kendinde bulduğu cesaret şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Evet demek istercesine başını sallamış.” (KM, s.75)

Yine masalın ilerleyen kısmında robot, Masalcı Dede'ye soruyu cevaplamak için on saniye süresi olduğunu söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede, cesaretini toplayarak soruyu cevaplayacağını şu şekilde ifade etmiştir:

“Masalcı Dede ‘Hazırım’ diye fısıldamış.” (KM, s.76)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde Tars gezegenine inen konuklar, robotun sorduğu soruyu cevaplayarak içeri girerler. En sona kalan Kuka'nın cesareti hakkında okuyuculara şu şekilde bilgilendirme yapılmıştır:

“Kuka, yanıtı bildiği hâlde söylemekten çekinmiş. Aslında yanıtın yanlış olabileceğinden korkuyor, kendine güvenmiyormuş. Cesaretini bir türlü toplayamamış.” (KM, s.78)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on yedinci masalda (Kara Delik Masalcısı), Masalcı Dede yeni masallar toplamak için seyahat eder. Ancak bu kez

Masalcı Dede'nin cesaretini toplayarak düşündeki yere gitmek istemesine şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Masalcı Dede, düşünde karşılaştığı Kara Delik Masalcısı'nın çağrısı ile oraya gitmeye karar vermiş.” (KM, s.80)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Kara Delik Masalcısının şatosuna gider. Kara Delik Masalcısı, Masalcı Dede'yi karşılar. Masalcı Dede, şatoya gelirken gösterdiği cesarete değinerek Kara Delik Masalcısı ile şöyle konuşmuştur:

“-Evet, haklısınız, kara delik içindeki bu yolculukta sanki akıntıya karşı savaşmış gibi yoruludum.’ demiş Masalcı Dede.” (KM, s.80)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti'nin Utancı), Masalcı Dede gül dağında oturup tekerleme mırıldanır. Masalcı Dede'nin gümüş mavisi ayakkabılarını giydikten sonra yeni bir seyahate çıkarken gösterdiği cesaret şu şekilde belirtilmiştir:

“Onları ayağına geçirir geçirmez zaman ırmağından geçivermiş.” (UU, s.91)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Uti, Masalcı Dede'nin ulağı olarak Dünya'ya masal sandığını götürmek üzereyken aklına bir şey gelir. Sandığın içinden masalın birisini alırsa kimsenin fark etmeyeceğini düşünür. Düşündüğünü yaparken cesaretli davranması şu şekilde ifade edilmiştir:

“Sandığı açıp elini içine daldırmış. Masallardan birini alıp kemeriyle vücudunun arasına sıkıştırmış.” (UU, s.92)

Yine masalın devamında Günbi, masallardan birinin eksik olduğunu fark eder. Günbi, eksik masalın seyahat sırasında belki rüzgârdan uçuşup Uti'nin üstüne takılabileceğini söyler. Bunun üzerine Uti'nin gösterdiği cesaret şöyle anlatılmıştır:

“Uti, onun sözlerinden cesaret alarak kemerine sıkıştırdığı kâğıdı çıkarmış. O yaşına kadar bu kadar utandığını anımsamıyormuş.” (UU, s.93)

2.9. İYİLİK – YARDIMSEVERLİK – PAYLAŞMA - MERHAMET DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

2.9.1. İyilik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1237)'te iyilik; “1. İyi olma durumu, salah. 2. Karşılık beklenilmeden yapılan yardım, kayra, lütuf, kerem, ihsan, inayet” şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 893)'te ise iyilik, “1.İyi olma hâli, hoşluk, salah. 2. İyi olanın hâli. 3.Hayır, karşılık beklemeden yapılan yardım. 4.Lütuf, kerem, nimet, inayet. 5.Fayda, yarar.6.Sihhatli olma, sağlık.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Yusuf Has Hacib Kutagu Bilig adlı eserinde;

“kişi yası kolma özünğ kılma yas

neçe edgülık kıl hava arzu bas” beyitiyle kişinin başkasına zarar vermemesini ve hep iyilik yapmasını vurgular (Ölmez, 1997: 26).

İyilik sahibi bireyler hayata her zaman olumlu bakarlar. İyilik yapanlar, hayatta her zaman güçlü olurlar. Her türlü kötü duruma karşı iyilikle yaklaşırlar. Böylece hem kendi huzurlarını hem de toplumun mutluluğunu sağlamış olurlar.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında iyilik değerinin dağılımı aşağıda Tablo 22'de gösterilmiştir

Tablo 22. Mavisel Yener'in Masallarında İyilik Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: İyilik
		Sayfa
1	Masalcının Mektubu	-
2	Tırtıl Teyze	-
3	Mavi Orman	-
4	Ödev Makinesi	-
5	Dedektif Birce	-
6	Düş Sandığı	-
7	Uçan Goril	6, 9, 13
8	Köpeğim Aşık Oldu	9, 15
9	Köpek Okulu	-
10	Dipsiz Göl	15
11	Evinden Kaçan Masal	16, 17, 19, 20, 22, 23, 24
12	Yaşlı Kitap	39
13	Sihirli Çoraplar	46, 47
14	Konuşan Koltuk	-
15	Masalcı Dede ve Fırıncı	10
16	Öfkeli Zo	-
17	Kıskanç Mula	-
18	Mutlu Uzay Tırtılları	-
19	Hokus Pokus	28
20	Hortus'un Korkusu	-
21	Elma Şekeri Ülkesi	-
22	Uçan Kedi	41
23	Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-
24	Alaycı Tog	-
25	Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	54
26	Şeker Pembesi	59
27	Leydi Ne İstiyor?	-
28	Akrep Gazetesi	69
29	Kayıp Kitaplık	73, 74
30	Kuka'nın Masalı	-
31	Kara Delik Masalcısı	-
32	Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33	Haptan Huptan Bir Kale	88
34	Uti'nin Utancı	93

Mavisel Yener'in masallarında iyilik değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Ali'nin babası Sezgin Bey, hayvanat bahçesindeki yavru gorillerin bakımını yapar. Sezgin Bey'in yavru gorillerle ilgilenirken onlara gösterdiği iyilik şu şekilde ön plana çıkarılmıştır.

“Canları sıkılmasın diye onlara tahta oyuncaklar yapmış, plastik toplar bile almış.” (UG, s. 6)

Aynı masalın devamında; Kanatlı, kendinden söz edildiğini anlar ve gülmeye başlar. Sezgin Bey, bu durumun nedenini oğluna anlatırken iyilik değerine şöyle vurgu yapılır.

“Bak, bu onların gülüşü. Her goril, gün içinde en az bir kez gülmeli. Onlar da insan yavrusu gibi...”(UG, s. 9)

“Köpeğim Âşık Oldu” adlı masal kitabında; Ihlara, Fifi’nin sahibini tanımaktadır. Ihlara, gidip onunla konuşmaya karar verir. Daha sonra masalda Altan Bey’den bahsedilirken iyilik değerine şu şekilde yer verilir.

“İyi kalpli fakat biraz sert görünümlü olan Altan Bey’in kapısını çalarken yüreği güm güm atıyormuş.” (KÂO, s.9)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Toros, Ihlara’ya çok tuvaletinin geldiğini söyler. Bunun üzerine Ihlara’nın, Altan Amca ile konuşmasında iyilik değerine şu şekilde değinilmiştir.

“ ‘Evet Altan Amca, haklısınız. Bir başka gün yine geliriz’ demiş ve apar topar Toros’u oradan çıkarmış.” (KÂO, s.15)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; çocuğun gözleri uzun süre kapalı kalır. Babası kızgınlıkla onu orada bırakıp eve gider. Masalın devamında balıkçının, oğlunun yapmış olduğu iyiliği anlamasına şu şekilde dikkat çekilmiştir.

“Ertesi gün, babası, oğlundan incinin hikâyesini dinlemiş, çocuğunun yüreğinin güzelliğini anlamış.” (DG, s.15).

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Eviden Kaçan Masal) Güneş Kız dün gece odasına gelen yarım kalmış masalın kendi kendine geldiğini sanıp sanmadığını sorar. Yarım kalmış masal bu soruyu cevaplar. Ancak Güneş Kız durumun böyle olmadığını anlatırken dolunaydan istediği iyiliğe de şu şekilde yer verilmiştir:

“-Sen öyle düşün bakalım! Aslında ben çağırmıştım seni odama. Annem masal okumayınca pencereden aydedeyi seyretmeye başladım. Sevgili dolunaydan bana güzel bir masal göndermesini istedim.” (EKM, s.16)

Aynı masalın devamında Güneş Kız, toplantıya yarım kalmış masalın da katılmasını ister. Fakat yarım kalmış masal, toplantıya katılanların buna kızabileceğini söyler. Bunun üzerine Güneş Kız, toplantıya katılanların ne kadar iyi birisi olduklarını şu şekilde ifade etmiştir:

“-Hayır kızmazlar. Yeni arkadaşları sever onlar.’ diye beni yüreklendirdi.” (EKM, s.17)

Yine masalın ilerleyen bölümünde; Dağ Cinleri’nin Çikolata Krallığı’ndaki toplantı başlar. Yarım kalmış masal, burada birçok masal kahramanını da görür. Yarım kalmış masalın kahramanların konuşmalarını anlamamasına rağmen onlara iyi bir amaçla baktığında anlaşabilmesi şu şekilde vurgulanmıştır:

“Bir anda fark ettim ki konuşmadan anlaşıyorduk. Demek onları anlamak istediğim için bu düşüncem gerçekleşmişti.” (EKM, s.19)

Yine masalın ilerleyen kısmında, toplantıya katılanlar fikirlerini söylerler. Karınca ve sarımsak prensesi fikrini söyledikten sonra sıra Anka kuşuna gelir. Anka kuşunun sorunun çözümünde arkadaşlarının da iyimser olmasını istemesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Doğanın, bütün kötülükleri bağışlayacağına inanıyorum arkadaşlar. Kötümser olmayalım.” (EKM, s.20)

Aynı masalın devamında Anka kuşunun konuşmasından sonra çam ağacı, çocuklara yaptığı iyiliğin öneminden toplantıya katılanlara şu şekilde bahseder:

“-Ormanlar, tek tek ağaçlardan daha güzeldir. Ama parkı terk edersem ne yapar çocuklar?” (EKM, s.20)

Yine masalın devamında, toplantıya katılanların hepsi fikirlerini söyler. Sıra çocukların temsilcisi olan Güneş Kıza gelir. Güneş Kız konuşmasında iyiliğin nasıl çoğalacağını şu şekilde belirtir:

“-Hepinizi dinledim. Hepinize de hak veriyorum. Unutmayın ki kötülükler hiçbir zaman cezasız kalmaz. Ama şunu da unutmayın ki çocuklar çoğaldıkça kötülükler azalır.” (EKM, s.22)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Güneş Kız da fikrini söyledikten sonra sıra yarım kalmış masala gelir. Yarım kalmış masal, iyiliğin artmasında çocukların ne denli önemli olduğunu tekrar şu şekilde vurgular:

“-Güneş Kız'ın söylediği gibi çocuklar kötülükleri yeryüzünden silecekler. Bunu yapabilmek için çabucak büyümeli çocuklar. Yeterince yiyip çokça uyumalı çocuklar.” (EKM, s.23)

Aynı masalın devamında yarım kalmış masal, iyimser dileği ile anlatımına şu şekilde son verir:

“-Ben erdim muradıma, bu masalı okuyanlar da ersinler muratlarına.” (EKM, s.24)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), yaşlı kitap elektronik kitaplara çocuğun kendisini okuduğunu söyler. Daha sonra yaşlı kitabın elektronik kitaplara yapmış olduğu iyilik, şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“-Benimle yaşlı ve eski bir kitap olduğum için alay ettiniz ama ben sizi affediyorum. Çünkü affetmek, karşısındakini anlamak demektir. Ben de sizleri anladım.’ demiş.” (YK, s.39)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), çoraplar kendilerini kimselerin almayacağını düşünürler. Daha sonra sihirli çorapların çocuklara yapmak istedikleri iyilik şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Biz küçük bir çocuğun hem ayaklarını hem kalbini ısıtmak istiyoruz.’ diye konuşmuşlar kendi aralarında.” (SÇ, s.46)

Aynı masalın devamında akça bir hanım, sihirli çorapları alır. Daha sonra hanım Pazar çantasında çorapları da eve götürür. Hanımın kızı, arkadaşına doğum gününde armağan edecek bir şeyi olmadığını anlatınca hanımın yapmış olduğu iyiliğe masalda şu şekilde değinilmiştir:

“Annesinin aklına, pazar çantasının dibinde unuttuğu çoraplar gelivermiş.

‘-Üzülme, ondan kolay ne var! İsteddiğin bu olsun!’ demiş.” (SÇ, s.47)

Yine masalın devamında çorapları ninesinden alan kızın, arkadaşına doğum gününde yapmış olduğu iyilikten ise şu şekilde bahsedilmiştir:

“Kız, yel olup gitmiş arkadaşının evine. Vermiş armağanını sevinçle.” (SÇ, s.47)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Masalcı Dede ve Fırıncı), fırıncı işini bırakmadan masalcı dedeye şarkısını söylemeye devam eder. Fırıncı, şarkısının içerisinde yaptığı iyiliği ise şu şekilde ifade etmiştir:

“ ‘-Serçeler de yesin diye,

Her gün bir fazla ekmek yaparım.

Zoya, loya, gaa... Zoya, loya, gaaa... ’” (MDVF, s.10)

Aynı masalın devamında masalcı dede, fırıncıya kendini tanıttıktan sonra yapacaklarından bahsederken iyilik değeri de şu şekilde okuyuculara sezdirilmiştir:

“‘-Ben Masalcı Dede’yim. Evreni dolaşır, masallar toplarım. Masallar çoğaldıkça kötülükler azalır çünkü.’” (MDVF, s.10)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), dışarıdan çığlık duyan sihirbaz Milyus, pencerenin kenarında Çabi’yi görür. Sihirbazın dışarıdaki Çabi’nin iyiliğini düşünmesi şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“‘-Hoppalaaa... Sen de kimsin? Gecenin bu saatinde ne arıyorsun sokaklarda küçüğüm?’ diye sormuş.” (HP, s.28)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki sekizinci masalda (Uçan Kedi), mor sakallı Masalcı Dede, masalını yazarken Pırtık oradan geçer. Nereye gittiğini soran Masalcı Dede’ye Pırtık, iyilik değeri ağır basan şu cevabı vermiştir:

“‘-Elma Şekeri Vadisi’ne gidiyorum. Uzun zaman geçti, Durti ve Çabi Dünya’dan dönmediler, merak ediyorum. Onları aramaya gideceğim.’” (UK, s. 41)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede dışarıda bardaktan boşanırcasına yağmur yağdığını görür. Bunun üzerine Masalcı Dede’nin Zologa’ya yapacağı iyilikten şu şekilde bahsedilmiştir:

“‘-En iyisi güneşli bir günde yola çıkmak’ deyip Zologa’da bir gün daha geçirmeye karar vermiş.’” (ŞKYV, s. 54)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Oka ile Raza, Masalcı Dede isterse Miralıların gölgelerini görebileceğini söyler. Oka ile Raza, Masalcı Dede’yi bir odaya götürür. Raza, Masalcı Dede’ye yaptığı iyiliği şu şekilde ifade etmiştir:

“‘-Bu odada, gölgelerin renklerine duyarlı olabilmeni sağlayacağız... Çünkü duygularımızı anlamazsan, gezegenimizi anlatan masalları yazamayacaksın.’” (ŞP, s. 59)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Dudi, Lumi ve Reni’nin emek vererek yaptıkları çalışmalar hakkında Akrep gazetesinin yalancı olduklarını söylemesi, onları düş kırıklığına uğratar. Aslında Dudi, Lumi ve Reni’nin yaptıkları iyilikten beklentileri şu şekilde belirtilmiştir:

“Oysa beklentileri çok farklıymış. Herkesin bu çalışmayı önemseydiğini düşünüyorlarmış.” (AG, s. 69)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), minik yeşil yaratıklara, kayıp kitaplığı bulmada Masalcı Dede’nin iyilik yapmak istemesi şu şekilde belirtilmiştir:

“‘-İsterseniz biriniz benimle gelsin’ demiş Masalcı Dede.” (KK, s. 73)

Aynı masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, minik yeşil yaratıklara yapacağı yardımı neden kabul etmediklerini sorar. Onlar, Tiktak gezegeninde Çozot gazı bulunmadığı için boğulacaklarını söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede’nin iyi davranmasına şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“‘-Şunu daha önce söyleseydiniz ya... Durup dururken kırılacaktım size.’” (KK, s. 74)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), Masalcı Dede’nin aynanın içinde mahsur kalan gelincik kırmızısı fili kurtarmak için yaptığı iyilik, şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“-Beni buradan kurtarmanız çok zor. Birisi haptan huptan virane bir kaleyi bu aynanın içine sokarsa, ancak o zaman kurtulabilirim buradan.’

‘-Bundan kolay ne var?’ diyen Masalcı Dede, cebindeki kaleyi çıkarıvermiş. Ayna, kalenin görüntüsünü yansıtmaya başlayınca, içeride yer kalmamış ve fil dışarı atlamış.” (HHBK, s. 88)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Günbi masalları sayarken birisinin eksik olduğunu fark eder. Bunun üzerine Günbi’nin masalın bulunması için Uti’den istediği iyilik şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Gelirken sandığın kapağı açılmış, masal rüzgârla uçmuş olabilir. Bir baksanız, belki de üstünüzde bir yere takılmıştır’ demiş.” (UU, s. 93)

2.9.2. Yardımseverlik Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2535)’te yardım, “1.Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet.” şeklinde ifade edilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2536)’te yardımseverlik, “hayırseverlik” şeklinde belirtilmektedir. Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1815)’te ise yardımseverlik, “yardımsever olma hâli, hayırseverlik.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Aktepe (2010) yardımseverliği, “toplumdaki bireyler arasında bağlılığı güçlendiren, eksiklikleri gideren, boşlukları dolduran duygu” olarak ifade eder (Aktepe, 2010: 65). Mevlana’nın “Yardım etmede akarsu gibi ol.” sözünden yola çıkarak sahip olunan imkânlar dâhilinde, muhtaç olanlara yardım edilirse, üstün bir ahlak kuralı gerçekleştirilmiş olur (Yılmaz, 2015: 169). Toplumdaki insanların işlerinde omuz omuza vererek birbirlerine yardımcı olmaları ve dertlerini paylaşmaları dünyadaki en güzel değerlerdendir.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında yardımseverlik değerinin dağılımı aşağıda Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 23. Mavisel Yener'in Masallarında Yardımseverlik Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Yardımseverlik	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	-	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	8, 12	
11	Evinden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	-
12		Yaşlı Kitap	-
13		Sihirli Çoraplar	50
14		Konuşan Koltuk	53, 54
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalcı Dede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	16
17		Kıskanç Mula	18, 21
18		Mutlu Uzay Tırtılları	-
19		Hokus Pokus	27
20		Hortus'un Korkusu	-
21		Elma Şekeri Ülkesi	37, 38
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	45, 46
24		Alaycı Tog	51
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26		Şeker Pembesi	59
27		Leydi Ne İstiyor?	-
28		Akrep Gazetesi	67, 68, 69
29		Kayıp Kitaplık	73, 74
30		Kuka'nın Masalı	-
31		Kara Delik Masalcısı	-
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	85, 86
33		Haptan Huptan Bir Kale	88
34		Uti'nin Utancı	92, 93

Mavisel Yener'in masallarında yardımseverlik değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; balıkçının oğlu yakaladıkları mor yaratığın konuştuğunu duyar. Kendisini tanıtan Mavi Yıldız’ın çocuktan yardım istemesi ve çocuğun yardımseverliği masalda şu şekilde ele alınmıştır:

“Çocuk, özgürlüğünü isteyen mavi göl yıldızını salıvermiş.

‘Yolun açık olsun güzel yıldız. Soyunu devam ettir, geçme insanların eline.’” (DG, s.8)

Aynı masalın devamında çocuk gözlerini Dipsiz Göle yönelterek Mavi Yıldız’ı düşünür. Daha sonra Mavi Yıldız’ın sesinden çocuğun yardımseverliği şu şekilde ön plana çıkarılır:

“-Ağlınıza takıldığım anda hayal etmeyi seçtim. Gözlerimi kapatıp beni sizlere özgür bıraktığımı düşledim.” (DG, s.12)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), günlerden bir gün yerler sarsılır ve denizler yükselir. Ülkenin bir kısmı yıkıntıya döner. Daha sonra insanların yardımseverliği masalda şu şekilde vurgulanmıştır:

“Evsiz barksız kalmış insanlar. Evi barkı olanlar, tezin tezinde koşup yardım etmişler onlara. Giysiler, yiyecekler göndermişler.” (SÇ, s.50)

Aynı masalın devamında evi barkı olan bir yeni gelin, çaresiz insanlara yardım edebilmek için elinden neler gelebileceğini düşünür. Yeni gelinin yardımsever tavrı, şu şekilde okuyuculara aktarılır:

“Ülkede yaşanan bu acı, yeni gelinin yüreğine işlemiş. Açmış sandığını başlamış karıştırmaya. Ördüğü bereleri, atkılarını, eldivenleri sandıktan çıkarıp doldurmuş bir kutuya. Sihirli çorapları da evirip çevirmiş sonra koyuvermiş diğerlerinin yanına. Kutuyu göndermiş evsiz barksız çocuklara.” (SÇ, s.50)

“Eviden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Konuşan Koltuk), günlerden bir gün minik kızın annesi, kızının küçük kıyafetlerini ve ayakkabılarını torbalara doldurur. Bunu gören minik kızın annesine gösterdiği yardımseverlik, şu şekilde ifade edilmiştir:

“Minik kız bunu fırsat bilip,

‘-Anne sana yardım edebilir miyim?’ diye sormuş. Annesinin bu yardıma pek gönlü yokmuş. Kızının bodruma inip toz içinde kalmasını istemiyormuş; ama yine de yardım önerisini kabul etmiş.’ (KK, s.53 ve s.54)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Öfkeli Zo), masalcı dedenin şarkısı bitmeden Logi ve Mogi ne yapılacağını anlar ve tüm insanları bir araya getirir. Daha sonra Zologa’da yaşayan tüm canlıların gezegenleri için yaptıkları yardımseverlik, şu şekilde ifade edilmiştir:

“Yalnız insanlar mı? Kurtlar, karıncalar, dere balıkları, çamlar, çiçekler de toparlanıverip derin bir nefes almışlar aynı anda. Hep beraber öyle büyük bir güçle üflemişler ki buluta, yeniden özgür olmuş mavi gökyüzü.” (ÖZ, s.16)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Kıskanç Mula), yetenek ve bilgelik yarışmasına katılan herkes hünelerini sergilemek için sabırsızlanır. Daha sonra Masalcı Dede’nin yardımseverliğine şu şekilde değinilmiştir:

“Seçici kurulda olan Logi ve Mogi, Masalcı Dede’yi de aralarına almışlar.” (KM, s.18)

Yine masalın devamında yarışma bittikten sonra seçici kurul değerlendirme yapmak için harıl harıl çalışır. Yarışma sonucunda, yardımseverliğiyle ön plana çıkan kişiye birinciliğin verilmesine şu şekilde vurgu yapılmıştır:

“-Yarışma boyunca diğer yarışmacılara destek olan, mavi saçlı Çabi, bilgelik yarışmasında birinciliği kazanmıştır.’” (KM, s.21)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki beşinci masalda (Hokus Pokus), Çabi Dünya’ya gezi yapacağı için çok sevinçlidir. Masalcı Dede’nin Çabi’ye göstermiş olduğu yardımseverlik şu şekilde belirtilmiştir:

“Masalcı Dede onun hazırlıklarına yardım etmiş. Dünya ile ilgili bilgiler vermiş.” (HP, s.27)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yedinci masalda (Elma Şekeri Ülkesi), Zologa insanlarından Çabi ve Durti, birlikte Elma Şekeri Ülkesi’ne giderler. Dünya’ya gidebilmek için Elma Şekeri Vadisi’nde birbirlerine yaptıkları yardımseverlik şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

“Vadiden Dünya’ya uzatacakları ip merdiven onları yeryüzüne ulaştıracakmış. Hemen çalışmaya başlamışlar.” (EŞÜ, s.37)

Aynı masalın devamında Çabi, ipi Durti’den alıp merdiveni hazırlamaya başlar. Daha sonra Çabi ile Durti’nin birbirlerine yardım etmelerine tekrar şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Sonunda, yuvarlana, dolana merdivenin ucunu vadiye bağlayıp Dünya’ya sarkıtılmışlar. Sıkıca tutunarak ip basamaklardan inmeye başlamışlar.” (EŞÜ, s.38)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropları Koruma Kolu Başkanı), arkadaşları Nebula’nın kurabiye yapamayacağını söyleyince Nebula bal gibi de yapabileceğini anlatır. Daha sonra hedefini gerçekleştirmek için Nebula’ya, babasının yardım etmesine şu şekilde değinilmiştir:

“Annesi değil ama babası kurabiye yapmayı iyi bilirmiş. Nebula’ya kurabiye yapmanın püf noktalarını öğretmiş.” (MKKB, s.45)

Aynı masalın devamında Nebula ve arkadaşları, sepetlerini hazırladıktan sonra piknik yapmak için yola düşerler. Daha sonra Nebula ve arkadaşlarının birbirlerine yardım etmesi şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“Başlamışlar yiyecekleri sofraya dizmeye.” (MKKB, s.46)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki onuncu masalda (Alaycı Tog), Tog’un kafasına ağaçtan elma düşer. Çimenlerin üzerine yığılan Tog’a, Masalcı Dede’nin gösterdiği yardımseverlik şu şekilde vurgulanmıştır:

“Masalcı Dede kaşla göz arasında Tog’un yanına gitmiş, onu yerden kaldırmaya çalışmış.” (AT, s. 51)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on ikinci masalda (Şeker Pembesi), Oka ile Raza, Masalcı Dede’nin Miraluların gölgelerini göremediklerini söyler. Masalcı Dede’ye Oka ile Raza yardım eder. Fakat onlardan başka bulutun yardımseverliği ise şu şekilde ifade edilmiştir:

“Aynı anda pembe bir bulut, gökyüzünden süzölmüş, üçünü birden alıp değişim odasının kapısının önüne usulca bırakmış.” (ŞP, s. 59)

Aynı masalın devamında Raza ile Oka'nın, Masalcı Dede'ye Miralılarının gölgelerini görebilmesi için yardım etmesine şu şekilde değinilmiştir:

“-Bu odada, gölgelerin renklerine duyarlı olabilmeni sağlayacağız. Yaptığın işten zevk alman için bu ayarlamayı yapmamız şart. Çünkü, duygularımızı anlamazsan, gezegenimizi anlatan masalları yazamayacaksın.” (ŞP, s. 59)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Tiktak gezegenindeki sorunu çözmek için Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamlarının birbirlerine gösterdikleri yardımseverlik şu şekilde ele alınmıştır:

“Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamları bu sorunun çözümü için birlikte çalışmaya başlamış, günlerce, gecelerce araştırma yapmışlar.” (AG, s. 67)

Aynı masalın devamında Dudi, konuşmaya başlar ve aylarca çalıştıktan sonra icat ettikleri Şulub aletini tanıttığını söyler. Daha sonra Dudi'nin arkadaşlarından göreceği yardımseverlik şöyle açıklanmıştır:

“-Şimdi size arkadaşlarımla birlikte küçük bir gösteri yapacağız.’ demiş.” (AG, s. 68)

Yine masalın ilerleyen kısmında Dudi, Lumi ve Reni, buluşları Şulub aletiyle gösterilerini yapınca izleyenlerin hepsi şaşırır. Daha sonra Dudi ve arkadaşlarının, buluşlarını açıklamada birbirlerine yardım etmelerine şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Dudi ve arkadaşları, gösterinin sonunda sorulan soruları canla başla yanıtlamışlar.” (AG, s. 68 ve s.69)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), Tıknaç, hangi sırrın peşinde olduklarını soran Masalcı Dede'ye, arkadaşlarının yardımseverliğine de değinerek şöyle cevap vermiştir:

“-Bakın sayın masalcı, biz burada kayıp olan bir kitaplığın sırrını çözmeye çalışıyoruz.” (KK, s. 73)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, Tiktak gezegenine dönmek için gümüşü pırlıya yeniden tutunur. Masalcı Dede, oradan ayrılırken minik yeşil yaratıklara yardımseverliğini de şu şekilde vurgulamıştır:

“-Size yardım etmek istiyordum. Neden kabul etmediniz önerimi?” (KK, s. 74)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on sekizinci masalda (Güneş Doğmayı Unutur Mu?), Tingalı çocuğun üzüntüsünü Masalcı Dede hisseder. Ona en güzel masallarından birini anlatmak ister fakat düşünüp kaşınırken masal sandığı yere düşer. Bu esnada Tingalı çocuğun yardımseverliğine şu şekilde yer verilmiştir:

“Mavi gözlü çocuk annesinin elinden kurtulup koşarak Masalcı Dede’ye yardıma gelmiş. Eğilip yerdeki kâğıtları toplamaya başlamış.” (GDUM, s. 85)

Aynı masalın devamında Tingalı çocuk, kâğıtları çabucak toplayıp sandığa geri koyar. Bunun üzerine Masalcı Dede, Tingalı çocuğun yardımını tekrar şu şekilde dile getirmiştir:

“-Sağ ol. Yardımına çok sevindim.” (GDUM, s. 86)

Yine masalın ilerleyen kısmında Masalcı Dede, Tingalı çocuğun düşünceli görüldüğünü ve bir derdinin olduğunu söyler. Fakat çok bir derdi olmadığını belirtir. Bunun üzerine Masalcı Dede, Tingalı çocuğa yardım edebilmek için şöyle yanıt vermiştir:

“-Üzüntüünü içine atarsan kimse sana yardımcı olamaz ki’ demiş Masalcı Dede.” (GDUM, s. 86)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Haptan Bir Kale), Masalcı Dede’nin gelincik kırmızısı fili, aynanın içinde görünce gösterdiği yardımseverlik şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Senin için ne yapabilirim?’ diye sormuş file.” (HHBK, s. 88)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, cebindeki haptan haptan bir kaleyi filin içinde bulunduğu aynaya sokunca fil dışarı atlar. Daha sonra fil, Masalcı Dede’nin yardımseverliğini şu şekilde ön plana çıkarmıştır:

“-Teşekkür ederim, çok yalnız ve çaresiz olduğum bir anda bana yardım ettiniz.” (HHBK, s. 88)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Masalcı Dede masalları boşaltıp geleceğini söyleyince Logi ve Mogi

ayrılmak istemezler. Bunun üzerine Logi ve Mogi'nin bu sorunu çözmek için yardımlaşmalarına şu şekilde değinilmiştir:

“Buna bir çözüm yolu bulalım demişler. Zologa gezegeninin en güçlü kuvvetli sporcusu, gezegenlerarası üne sahip, uzay samuru Uti'ye gitmişler.” (UU, s. 92)

Aynı masalın devamında Logi ve Mogi, Uti'ye Dünya'ya gidip gidemeyeceğini sorarlar. Zologa gezegeninin en güçlü sporcusu Uti, yardımseverliğini göstererek şu şekilde yanıt vermiştir:

“Uti bunu sevinerek kabul etmiş. Bu sandığı Dünya'ya indirmek bir bardak suyu taşımak kadar kolaymış onun için.” (UU, s. 92)

Yine masalın ilerleyen kısmında, Günbi masalları sayar ve birinin eksik olduğunu fark eder. Günbi neler olduğunu anlayınca Uti'ye gösterdiği yardımseverlik şu şekilde vurgulanmıştır:

“Günbi, duyarlı biriymiş. Neler olduğunu anlamış, Uti'ye yardımcı olması gerektiğini düşünmüş.” (UU, s. 93)

2.9.3. Paylaşma Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1903)'te paylaşma; *“paylaşmak işi”* şeklinde ifade edilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1903)'te paylaşmak ise *“aralarında bölüşmek, pay etmek, üleşmek”* şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1384)'te ise paylaşma, *“paylaşmak fiili, bölüşme, üleşme.”* şeklinde tanımlanmaktadır.

İnsanlar, sosyal bir varlık olduğu için paylaşma değeri de en önemli değerlerden birisidir. İnsanlar birbirleriyle birçok şeyi paylaşırlar. Paylaşmayı seven bireyler, bencil değildirler. Aynı zamanda yardımseverliklerini de göstermiş olurlar. Ayrıca birbirleriyle birçok şeyini paylaşan insanın sosyal ilişkileri de gelişir.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında paylaşma değerinin dağılımı aşağıda Tablo 24'te gösterilmiştir.

Tablo 24. Mavisel Yener'in Masallarında Paylaşma Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Paylaşma	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	12	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	-	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	10	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	15	
11	Evinden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	14, 24
12		Yaşlı Kitap	25, 41
13		Sihirli Çoraplar	49, 50
14		Konuşan Koltuk	-
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalcı Dede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	-
17		Kıskanç Mula	-
18		Mutlu Uzay Tırtılları	23, 25
19		Hokus Pokus	-
20		Hortus'un Korkusu	-
21		Elma Şekeri Ülkesi	-
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropların Koruma Kolu Başkanı	46
24		Alaycı Tog	-
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	56
26		Şeker Pembesi	-
27		Leydi Ne İstiyor?	-
28		Akrep Gazetesi	67
29	Kayıp Kitaplık	73	
30		Kuka'nın Masalı	78
31		Kara Delik Masalcısı	-
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33		Haptan Huptan Bir Kale	-
34		Uti'nin Utancı	94

Mavisel Yener'in masallarında paylaşma değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Tırtıl Teyze” adlı masal kitabında; teyze tırtıl, kelebeğin kozasında neler düşündüklerini sorarak öğrenir. Bunun üzerine minik tırtıl da kelebeğe, kozanın

içinde neler düşündüğünü sorar. Kelebeğin vermiş olduğu cevapta paylaşmanın ne kadar önemli bir değer olduğu şöyle vurgulanmıştır:

“‘- Ben kitapları düşündüm. Kitaplar gibi, kendi güzelliğimi başkalarına da katmayı istedim.’” (TT, s.12)

“Uçan Goril” adlı masal kitabında; Sezgin Bey her yavruya mamalarını düzenli olarak verir. Daha sonra Ali, yavru gorillerden birisi olan Şımarık’ın tepinmeye başladığını görür. Sezgin Bey, bunun nedenini paylaşımcı olma değerine vurgu yaparak şu şekilde açıklar:

“‘-Hepsine eşit sevgi göstermemi isterler. Kanatlı’yı sevdik diye böyle yapıyor.’” (UG, s.10)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında balıkçı, oğlunun Mavi Yıldız’ı elinden kaçırmaya üzülür. Babası dara düştüğünü söyler. Bunun üzerine kendine gelen çocuğun paylaşmaya verdiği önem şu şekilde ön plana çıkarılmıştır:

“‘Çocuğun aklına Mavi Yıldız’ın verdiği mavi inci gelmiş. Onu cebinden çıkarıp babasına uzatmış.

‘-Babacığım, para ederse al bunu sat!’” (DG, s.15)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki birinci masalda (Evinden Kaçan Masal) Güneş Kız, yarım kalmış masaldan bütün masal kahramanlarını anlatmasını ister. Ancak yarım kalmış masal, yorgun olduğunu ve yarın konuşabileceklerini söyler. Bunun üzerine Güneş Kız’ın yarım kalmış masalla konuşmasında paylaşma değerine şu şekilde değinilmiştir:

“‘-Peki masal kardeş öyle olsun. Aklıma bir fikir geldi. Yarını birlikte geçiresek... Ne dersin?’

‘-Belki... Bilemiyorum...’

‘-Sen şimdi yastığın altına saklan. Annem odaya girince görmesin seni. Sabah görüşürüz. Ama lütfen yarın benimle kal!’

‘-İyi uykular minik kız. Mışıl mışıl uyu artık.’” (EKM, s.14)

Aynı masalın devamında yarım kalmış masal, hemen kendisini yazacak birisini bulması gerektiğini söyler. Bunun üzerine Güneş Kız, yarım kalmış masalı

kendisinin yazdığını söyler. Daha sonra yarım kalmış masalın sorduğu soruya, Güneş Kız'ın verdiği cevapta paylaşma değeri şu şekilde belirtilmiştir:

“-Sevmiyorum masalların sonunda gökten üç elma düşmesini. Çünkü benim elma vermek istediğim çok insan ve çok hayvan var.’ dedi.” (EKM, s.24)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki ikinci masalda (Yaşlı Kitap), saat gece yarısını geçince her şeyin olabileceğinden bahsedilir. Kütüphanedeki kitaplar arasında gerçekleşen olaylar anlatılırken de paylaşma değeri şu şekilde ifade edilmiştir:

“Kütüphanedeki kitaplar da saatler gece yarısını vurunca, hep bir ağızdan konuşmaya başlamışlar. Bütün gün neler yaptıklarını birbirlerine anlatıyorlarmış.” (YK, s.25)

Aynı masalın ilerleyen kısmında yaşlı kitap, elektronik kitaplara oradan yarın ayrılacağını söyler. Fakat elektronik kitaplar, yaşlı kitaptan üstün olamadıkları için pöfleme devam ederler. Ertesi gün ise yaşlı kitabın vefalı dostlarıyla buluşmasında paylaşma değerine şu şekilde yer verilir:

“Yaşlı kitap kütüphaneye kavuştuğu için çok mutlu olmuş. Arkadaşları da onu görünce bayram etmişler. Olup biteni dostlarına bir bir anlatmış.” (YK, s.41)

“Evinden Kaçan Masal” adlı masal kitabındaki üçüncü masalda (Sihirli Çoraplar), çocuğun annesi sepetteki çorapları bulur. Kızına giymesini söyler ancak kızı sihirli çorapları giymek istemez. Bunun üzerine kızın annesinin, elindeki sihirli çorapları başkasıyla paylaşmasına şu şekilde değinilmiştir:

“-Gelin hanım, gelin hanım! Bir gün çocukların olur giydirirsin. Al bu çoraplar senin olsun.’ deyip çorapları verivermiş.” (SÇ, s.49)

Aynı masalın devamında, gelin ördüğü her şeyi bir kutuya koyup acılı insanlara gönderir. Kutuyu gören insanlar, çok sevinirler. Daha sonra masalda paylaşma değeri şu şekilde ele alınmıştır:

“Hemencecik hepsini bölüşmüşler.” (SÇ, s.50)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dördüncü masalda (Mutlu Uzay Tırtılları), uzaydan gelen turist tırtılların Masalcı Dede’nin sorusunu cevaplarken paylaşmaya verdikleri önem şu şekilde vurgulanmıştır:

“-Bizim mutluluk kaynağımız düşünmek, merak etmek, paylaşmak, araştırmak, sevebilmektir.” (MUT, s. 23)

Aynı masalın devamında Masalcı Dede, tırtılların ömürlerinin kısa olduğundan bahseder. Bunun üzerine yaşlı tırtıl Masalcı Dede ile konuşmasında, paylaşma değerinden şu şekilde bahsetmiştir:

“-Yaşamımızın bundan sonraki bölümünü de uçarak, araştırarak, güzellikleri çiçek özleriyle paylaşarak, yani mutlu olarak geçiririz.” (MUT, s. 23 ve s.25)

Yine masalın ilerleyen bölümünde, Masalcı Dede cıvıltılı konuşan tırtılların hiç sorunu olmadıklarını söyler. Bunun üzerine yaşlı tırtılın bu soruya verdiği cevapta, paylaşmanın önemi bir kez daha şu şekilde belirtilmiştir:

“-Mutluluk, sevinç duygusu gibi geçici değildir. Sevinç ve mutluluklar paylaşıldıkça artar.” (MUT, s.25)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki dokuzuncu masalda (Mikropların Koruma Kolu Başkanı), Nebula babasından dinlediği püf noktalara dikkat ederek kurabiyeleri yapar. Daha sonra paylaşma değeri okuyuculara şu şekilde hissettirilir:

“Kurabiyeler öylesine çokmuş ki, pikniğe gelenlerin hepsine yetmiş.” (MKKB, s.46)

Aynı masalın devamında Nebula ile arkadaşları, piknik için sepetlerindeki yiyecekleri sofraya dizerler. Daha sonra Nebula’nın paylaşmaya verdiği önem şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Haydi, tadın bakalım kurabiyemden!’ diyerek kurabiye sepetini sevinçle uzatmış onlara.” (MKKB, s.46)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on birinci masalda (Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?), Masalcı Dede, Şaşti’nin Ziza’ya yazdığı pembe kâğıdı okur. Pembe kâğıtta Şaşti, Masalcı Dede’nin paylaşmaya verdiği önemden şu şekilde bahsetmiştir:

“-Bütün geceyi onun yanında geçirdim. Beraber yemek yedik, bana masallarıyla ilgili püf noktalarını anlattı.” (ŞKYV, s.56)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dördüncü masalda (Akrep Gazetesi), Tiktak gezegeni kalabalıklaşınca insanlar, kenarlardan taşıp uzay boşluğuna düşerler. Dudi, Lumi ve Reni adlı bilim adamları bu sorunun çözümüne yönelik buluş yaparlar. Dudi, Lumi ve Reni’nin paylaşımcı yönleri şu şekilde vurgulanmıştır:

“Tiktak gezegeninin tek gazetesi olan Akrep gazetesini ve Yelkovan televizyonunu açıklama yapacakları alana davet etmeyi unutmamışlar. Bu buluşu herkesle paylaşacakları için seviniyorlarmış.” (AG, s.67)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on beşinci masalda (Kayıp Kitaplık), minik yeşil yaratıklar, Masalcı Dede’ye kayıp kitaplığın sırrının peşinde olduklarını söylerler. Bunun üzerine Masalcı Dede’nin, minik yeşil yaratıklara yardım edip bildiklerini paylaşmak istemesi şu şekilde okuyucuya aktarılmıştır:

“-Kayıp kitaplığın hangi gezegende olduğunu ben biliyorum. Tiktak gezegeninde kalan defterimdeki haritaya gidip bakarsam, onun yerini size söyleyebilirim. İsterseniz biriniz benimle gelsin’ demiş Masalcı Dede.” (KK, s.73)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on altıncı masalda (Kuka’nın Masalı), Tars gezegenindeki çocuklar Masalcı Dede’yi görünce çok sevinirler. Daha sonra Masalcı Dede’nin masallarını çocuklarla paylaşmasına şu şekilde değinilmiştir:

“Onlarla birlikte kıyıda oturup, dağlardan yelin getirdiği ezginin eşliğinde masallar anlatmaya başlamış.” (KM, s.78)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki yirminci masalda (Uti’nin Utancı), Uti, masalın son kısmında paylaşma değeri okuyuculara şu şekilde hissettirilmiştir:

“Uti masal sandığının kapağını kapatırken gökten mavi elmalar düşmüş. Hepsi de çocuklara.” (UU, s.94)

2.9.4. Merhamet Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1657)'te merhamet; *“Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma”* şeklinde belirtilmektedir. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1185)'te ise merhamet, *“1.Başkalarının durumu karşısında duyulan şefkat hissi, acıma. 2.Gönül yufkalığı.”* şeklinde tanımlanmaktadır.

Toplumun rahata kavuşabilmesi için merhamet değeri çok önemli bir yere sahiptir. Merhamet duygusu olmayan toplumlarda canlılara olan duyarlılık azalır, bencillik görülmeye başlar. Merhamet duygusu geliştikçe sevgiler çoğalmaya başlar, insanların dayanışmaları artar. İnsanların merhamet sayesinde yardımseverlik duyguları da pekişmiş olur.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında merhamet değeri dağılımı aşağıda Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 25. Mavisel Yener'in Masallarında Merhamet Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı	Değerin Adı: Merhamet	
		Sayfa	
1	Masalcının Mektubu	-	
2	Tırtıl Teyze	-	
3	Mavi Orman	-	
4	Ödev Makinesi	-	
5	Dedektif Birce	14	
6	Düş Sandığı	-	
7	Uçan Goril	-	
8	Köpeğim Âşık Oldu	-	
9	Köpek Okulu	-	
10	Dipsiz Göl	8	
11	Eviden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	-
12		Yaşlı Kitap	-
13		Sihirli Çoraplar	-
14		Konuşan Koltuk	-
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalcı Dede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	-
17		Kıskanç Mula	-
18		Mutlu Uzay Tırtılları	-
19		Hokus Pokus	-
20		Hortus'un Korkusu	-
21		Elma Şekeri Ülkesi	-
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-
24		Alaycı Tog	-
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26		Şeker Pembesi	-
27		Leydi Ne İstiyor?	-
28		Akrep Gazetesi	-
29		Kayıp Kitaplık	-
30		Kuka'nın Masalı	-
31		Kara Delik Masalcısı	-
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33		Haptan Huptan Bir Kale	87
34		Uti'nin Utancı	-

Mavisel Yener'in masallarında merhamet değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Dedektif Birce” adlı masal kitabında; Birce odasını karıştıranı bulmak ister. Birce sırrını çözmek için yaptığı planı annesine anlatır. Bunun üzerine annesinin kızına verdiği cevapta merhamet değeri, okuyuculara şu şekilde sezdirilmiştir.

“-Kuşumuz, Çim Adam’ın saçlarını ot sanmış, demek o yüzden senin odana dadanmış’ diyerek başlamış gülmeye.” (DB, s.14)

“Dipsiz Göl” adlı masal kitabında; baba ile oğul göle serdikleri ağı çekince mor bir yaratık yakaladıklarını görürler. Mor yaratık dillence, çocuk birden şaşırır. Mavi yaratık, çocuğa özgürlüğünü istediğini söyler. Bunun üzerine çocuk, balığı salıverir. Daha sonra çocuğun konuşmasında merhamet değeri şu şekilde vurgulanır.

“-Yolun açık olsun güzel yıldız. Soyunu devam ettir, geçme insanların eline.” (DG, s.8)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on dokuzuncu masalda (Haptan Huptan Bir Kale), karınca Masalcı Dede’nin mor sakalından çekip giderken tarağını unutur. Masalcı Dede, tarağın üstündeki aynanın içinde gelincik kırmızısı bir fil görür. Masalcı Dede’nin file merhamet göstermesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“-Ne arıyorsun burada?’ diye sormuş.” (HHBK, s.87)

2.10. TUTUMLULUK VE KANAATKÂRLIK DEĞERLERİYLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1293)’te kanaatkâr; “Azla yetinen, elindeki ile yetinen, kanık, kanaatli, yetingen” şeklinde belirtilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 1293)’te kanaatkârlık ise “Kanaatkâr olma durumu, kanaatlilik, kanıklık, yetingenlik” şeklinde tanımlanmaktadır.

Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2393)’te tutumlu; “aşırı harcamalardan kaçınan, idareli, muktesit” şeklinde ifade edilmektedir. Türkçe Sözlük (TDK, 2011: 2393)’te tutumluluk ise “tutumlu olma durumu” şeklinde ifade edilmektedir.

Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 939)’te ise kanaatkâr, “Kanaât sahibi, azla yetinen, elinde bulunanla iktifa eden, kısmetine düşene razı olan, gözü tok, tamahkâr olmayan; tutumlu.” şeklinde tanımlanmaktadır. Doğan Büyük Türkçe Sözlük (Doğan, 2014: 1726)’te tutumluluk; “tutumlu olma hâli, müsrif olmama.” şeklinde ifade edilmektedir.

Tutumlu bireyler, parasını, malını, eşyalarını, zamanını ve sağlığını gerektiği gibi kullanır ve kanaatkârdır. Kanaatkâr birey, dengeli ve duyarlı davranarak israf

etmemeye özen gösterir. Kendi ihtiyaçlarından fazlasını israf olarak gören bireyler, hayatlarını boyunca mutlu olurlar.

Mavisel Yener'in masal kitaplarında tutumluluk ve kanaatkârlık değerinin dağılımı aşağıda Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26. Mavisel Yener'in Masallarında Tutumluluk ve Kanaatkârlık Değerinin Dağılımı

No	Masalın Adı		Değerin Adı: Tutumluluk ve Kanaatkârlık
			Sayfa
1	Masalcının Mektubu		4
2	Tırtıl Teyze		-
3	Mavi Orman		-
4	Ödev Makinesi		-
5	Dedektif Birce		-
6	Düş Sandığı		5, 15
7	Uçan Goril		-
8	Köpeğim Âşık Oldu		-
9	Köpek Okulu		-
10	Dipsiz Göl		-
11	Evinden Kaçan Masal Kitabı	Evinden Kaçan Masal	-
12		Yaşlı Kitap	-
13		Sihirli Çoraplar	-
14		Konuşan Koltuk	-
15	Elma Şekeri Ülkesi Kitabı	Masalıcı Dede ve Fırıncı	-
16		Öfkeli Zo	-
17		Kıskanç Mula	-
18		Mutlu Uzay Tırtılları	-
19		Hokus Pokus	-
20		Hortus'un Korkusu	-
21		Elma Şekeri Ülkesi	-
22		Uçan Kedi	-
23		Mikropları Koruma Kolu Başkanı	-
24		Alaycı Tog	-
25		Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?	-
26		Şeker Pembesi	-
27		Leydi Ne İstiyor?	65
28		Akrep Gazetesi	-
29		Kayıp Kitaplık	-
30		Kuka'nın Masalı	-
31		Kara Delik Masalcısı	-
32		Güneş Doğmayı Unutur Mu?	-
33		Haptan Huptan Bir Kale	-
34		Uti'nin Utancı	-

Mavisel Yener'in masallarında kanaatkârlık değerleri şu şekilde geçmektedir:

“Masalcının Mektubu” adlı masal kitabında; nine bir sabah, ağaçlardan elma toplar. Bunu gören torunu, neden elmaların hepsini topladığını sorar. Daha sonra nine ile torunu arasında geçen diyalogda, kanaatkârlık değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Ninesi gülümsemiş:

‘Çok mu acıktın? Hemen kahvaltıyı hazırlayayım diye mi böyle söylüyorsun?’

‘Hayır, ondan değil. Her gün yiyeceğimiz kadar toplasak, daha iyi olmaz mı?’ ” (MM, s.4)

“Düş Sandığı” adlı masal kitabında; Umut, kitap fuarına gider. Kitapları inceledikten sonra alacağı kitaba karar verir. Masalın devamında kanaatkârlık değeri okuyuculara şöyle sezdirilmiştir.

“Cebinden buruş buruş olmuş paraları çıkardı, özenle sayıp kasadaki gence uzattı.” (DS, s.5)

Aynı masalın ilerleyen bölümünde, yazar, Umut’a başka kitaplarından armağan etmek ister. Umut, yazarın bir şey söylemesine izin vermez. Daha sonra Umut’un yazara verdiği cevapta, kanaatkârlık değerine şu şekilde değinilmiştir.

“‘-Belki birkaç ayakkabı daha boyar yine gelirim’ diyerek yel gibi uzaklaşıp gitti.” (DS, s.15)

“Elma Şekeri Ülkesi” adlı masal kitabındaki on üçüncü masalda (Leydi Ne İstiyor?), Leydi, Masalcı Dede’ye kırmızı kediyi çıkarıp kendi resmini kitaplara koyarsa efsaneleri o zaman anlatacağını söyler. Bunun üzerine Masalcı Dede, kitaplarda ikisinin de resminin olmasını söyleyince Leydi kabul etmez. Daha sonra Masalcı Dede, hırsın ve açgözlülüğün mutsuzluğa sebep olduğunu onun yerine kanaatkâr olmayı şu şekilde vurgulamıştır:

“‘-Hırs, bir geminin yelkenini şişiren rüzgâra benzer; fazlası gemiyi batırır. Sen de gemini batırdın Leydi. Efsanelerin senin olsun.’ demiş.” (LNİ, s.65)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Mavisel Yener tarafından yazılmış otuz dört masal, belirlenen on dokuz değer doğrultusunda incelenerek detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Masalarda belirlenen bu değerler şunlardır: Sabır–kararlılık–inanç, zgven, özdisiplin– çalışkanlık– zamanı verimli kullanma, dostluk–vefa, hoşgörü, sevgi, alçakgönüllülük, duyarlılık, sorumluluk, dürüstlük, güvenilirlik, saygı, adalet, cesaret, iyilik, yardımseverlik, paylaşma, merhamet, tutumluluk–kanaatkârlık. İnceleme sonucunda yukarıda belirtilen değerlerden her birine masalarda yer verildiği görülmüştür.

Değerlerin aktarılması açısından edebî eserlerin önemli bir araç olduğu göz önüne alındığında Mavisel Yener’in incelenen masallarının, değerlerin içselleştirilmesi bakımından önemli bir kaynak teşkil edeceği ifade edilebilir.

Mavisel Yener’in masal kitaplarında Millî Eğitim Bakanlığı’nın hedefleri çerçevesinde ilkokul ve ortaokul ğrencilerinin kazanması gereken ve öğrencilerin olumlu yönde gelişimini sağlayan değerler tespit edilmiştir. Masalarda 21. yüzyıl konularına (dev Makinesi, Kara Delik Masalcısı, Mutlu Uzak Tırtılları vb.) değinilmiş ve ilgi çekici karakterlere (Evinden Kaçan Masal, Elektronik Kitaplar, astronot Durti, Uçan Kedi, Nebula, Tars gezegenindeki robot vb.) yer verilmiştir.

21. yüzyıl konularından kara delik, uzayda yaşam, uzay boşluğu, doğa kirliliği, yapay zekâ, robot tasarımları, teknolojik buluşlar gibi güncel konularda çocuk okurları bilimsel gelişme ve değişmelerde teşvik edecek günümüz şartlarına (21.yy) zgn kurgular üzerinden masallar yazılarak okurlara satır aralarından iletiler verilmiştir.

Günümüzde çocukların en basit sorumlulukları bile almak istemediği görülmektedir. Buna rnek verecek olursak; dev yapma, günlük yazma, anı biriktirme gibi eylem ve durumlardan çocukların genel olarak kaçındıkları gözlenmektedir. 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze görüşmede Mavisel Yener; bir örnek vererek çocukların anı defteri tutmadıklarını hatta elektronik ortamda günlük programlarını bile kullanmaktan şendiklerini belirtmiştir (Bkz., Ek-3). Yazarın eserlerinde bu konu satır aralarında inceden inceye işlenmiş ve

“sorumluluk bilinci” okurlara ögüt vererek değil de dolaylı olarak satır aralarından aktarılmaya çalışılmıştır.

İnsanların sorumsuzca doğayı ve uzayı kirletmesi, teknoloji bağımlılığından dolayı çocuklarımızın kitap okuma alışkanlığının azalması, kişisel temizliğe dikkat etmeme gibi sorunlara değinilerek ebeveynlere ve çocuklara satır aralarından iletiler gönderilmiştir.

Ayrıca incelenen kitaplarında Mavisel Yener; 21.yüzyıl teknolojisindeki gelişmeleri kurgularda kullanarak öğrencilerde teknolojik terimler üzerine merak uyandırmış, onları girişimci ve araştırmacı ynden teşvik etmeye çalışmış böylece ocuk okurların yapay zekâ, tasarım, makine, robot, teknolojik terim konularında farkındalık sağlamayı hedeflemiştir.

Hedef kitlede değerler eğitimini kazandırabilme açısından masalarda yer alan değerlerin oldukça etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca Mavisel Yener’in incelenen masallarının ilkokul ve ortaokul ders kitaplarında yer alabileceği saptanmıştır.

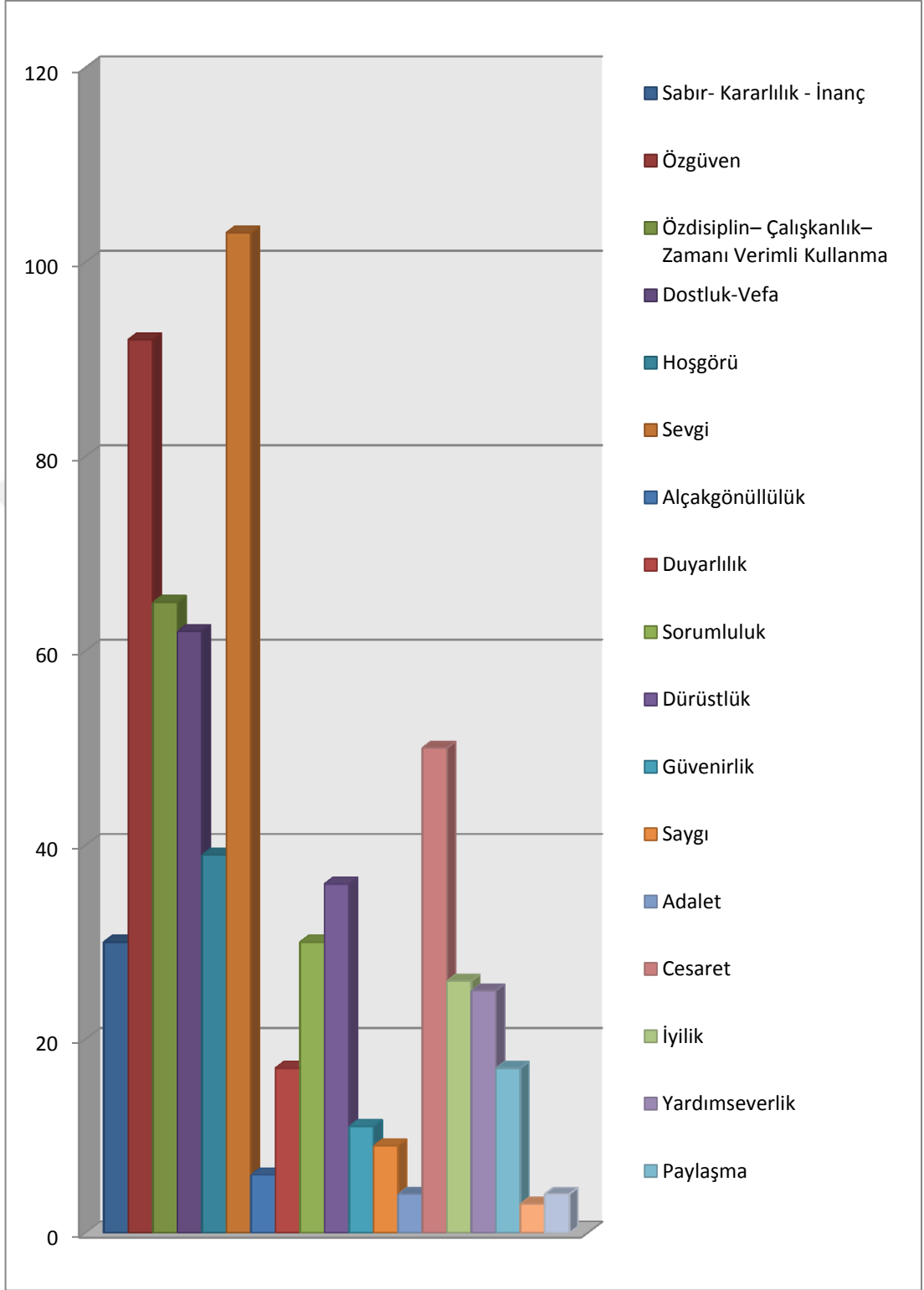
Yazarın satır arasından okurlarına gönderdiği iletiler arasında elektronik kitapların basılı kitapların yerini tutamayacağı, basılı kitapların okurda bıraktığı etkinin ayrı bir yeri olduğu da vurgulanmıştır. Hatta 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze görüşmede Mavisel Yener; elektronik kitabın, basılı kitabın yerini tutamayacağını belirtmiş ve basılı kitabın kokusunun, altını çizmenin çok değerli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca basılı kitabın her zaman ön planda ve farklı olacağını ifade etmiştir (Bkz., Ek-3).

Yine incelenen kitaplarında Mavisel Yener; meslek grupları üzerine olaylar ve durumlar vererek ocuk okurlarda merak uyandırmış, onların meslekler konusunda sorular sorması ve küçük çaplı araştırmalar yapmasını sağlayarak kendilerini tanıma fırsatı bulabilecekleri ortamlar yaratmıştır.

Mavisel Yener, masal kitaplarında okurlara hayvanlar ve bitkiler arasındaki iletişimden bahsetmiştir. Canlılar arasındaki bu iletişim üzerinden çocuklara canlıların yaşam döngüleri hakkında bilgi aktarmıştır. Böylece çocukları hem ileride grecekleleri hayvan ve bitkiler hakkında aydınlatmış hem de canlılar vasıtasıyla ocuk okurlara evre bilincini kazandırmıştır.

İncelenen masalarda en çok rastlanılan değer “sevgi” değeridir. Sevgi değerini işlenme sıklığına göre sırasıyla zgven, özdisiplin-alışkanlık-zamanı verimli kullanma, dostluk-vefa, cesaret, hoşgörü, dürüstlük, sabır, sorumluluk, iyilik, yardımseverlik, paylaşma, duyarlılık, güvenilirlik, saygı, alçakgönüllülük, adalet, tutumluluk- kanaatkarlık, merhamet değerleri takip eder. Değerlerin Mavisel Yener’in masalarına göre toplam işlenme sıklığı aşağıdaki Grafik 1’de gösterilmiştir.

Grafik 1. Değerlerin Mavisel Yener'in Masallarına Göre Toplam İşlenme Sıklığı

Tablo 27. Mavisel Yener'in Masallarında Geçen Değerlerin Toplam İşlenme Sıklığı

No	Değer Adı	Masallarda Geçen Değerlerin Toplam İşlenme Sıklığı	No	Değer Adı	Masallarda Geçen Değerlerin Toplam İşlenme Sıklığı
1	Sabır – Kararlılık - İnanç	30	11	Güvenilirlik	11
2	Özgüven	92	12	Saygı	9
3	Özdisiplin– Çalışkanlık– Zamani Verimli Kullanma	65	13	Adalet	4
4	Dostluk-Vefa	62	14	Cesaret	50
5	Hoşgörü	39	15	İyilik	26
6	Sevgi	103	16	Yardımseverlik	25
7	Alçakgönüllülük	6	17	Paylaşma	17
8	Duyarlılık	17	18	Merhamet	3
9	Sorumluluk	30	19	Tutumluluk – Kanaatkârlık	4
10	Dürüstlük	36			

Mavisel Yener'in masallarında geçen on dokuz değer toplam işlenme sıklığı yukarıdaki Tablo 27'de gösterilmiştir. Mavisel Yener'in masallarında işlenme sıklığı en çok olan değerler sırasıyla sevgi, özgüven, özdisiplin–çalışkanlık– zamani verimli kullanma, dostluk-vefa, cesaret, hoşgördür.

Dürüstlük, sabır, sorumluluk, iyilik, yardımseverlik, paylaşma, duyarlılık, güvenilirlik, saygı, alçakgönüllülük, adalet, tutumluluk–kanaatkârlık, merhamet değerleri ise masallarda işlenme sıklığı daha az olan değerlerdir.

Mavisel Yener'in masallarında geçen on dokuz değer otuz dört masalda geçme sıklığı aşağıdaki tablo 28'de ve tablo 29'da gösterilmiştir:

Tablo 28. Değerlerin Mavisel Yener'in Masallarına Göre İşlenme Sıklığı

DEĞER ADI	Masalcının Mektubu	Tırtıl Teyze	Mavi Orman	Ödev Makinesi	Dedektif Birce	Düş Sandığı	Uçan Goril	Köpeğim Âşık Oldu	Köpek Okulu	Dipsiz Göl	Evinden Kaçan Masal	Yaşlı Kitap	Sihirli Çoraplar	Konuşan Koltuk
1.Sabır- Kararlılık - İnanç	1	2	-	-	1	3	1	-	3	-	4	-	3	-
2.Özgüven	5	5	3	2	3	3	5	2	2	3	11	4	1	5
3.Özdisiplin-Çalışkanlık-Zamanı Verimli Kullanma	4	2	1	1	1	4	1	-	1	1	5	3	2	2
4.Dostluk-Vefa	-	1	5	2	-	-	4	3	2	-	5	6	1	3
5.Hoşgörü	-	-	-	1	-	-	3	2	1	1	3	1	-	2
6.Sevgi	4	3	3	1	2	4	9	7	4	4	8	6	3	5
7.Alçakgönüllülük	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
8.Duyarlılık	2	2	5	-	-	1	3	-	-	-	2	-	-	1
9.Sorumluluk	2	-	-	-	4	3	2	-	2	3	3	1	1	1
10.Dürüstlük	1	-	-	-	1	1	1	4	4	1	5	1	-	-
11.Güvenilirlik	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-
12.Saygı	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-
13.Adalet	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
14.Cesaret	-	-	1	-	-	3	2	5	6	2	5	-	-	1
15.İyilik	-	-	-	-	-	-	3	2	-	1	7	1	2	-
16.Yardıms severlik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	2
17.Paylaşma	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	2	2	2	-
18.Merhamet	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
19.Tutumluluk – Kanaatkârlık	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 29. Değerlerin Mavisel Yener'in Masallarına Göre İşlenme Sıklığı

ELMA ŞEKERİ ÜLKESİ MASAL KİTABI DEĞER ADI	Masalı Dede ve Fırıncı	Öfkeli Zo	Kıskanç Mula	Mutlu Uzay Tırtılları	Hokus Pokus	Hortus'un Korkusu	Elma Şekeri Ülkesi	Uçan Kedi	Mikropları Koruma KoluBaşkani	Alaycı Tog	Şaşı'nın Kaç Yüzü Var?	Şeker Pembesi	Leydi Ne İstiyor?	Akrep Gazetesi	Kayıp Kitaplık	Kuka'nın Masalı	Kara Delik Masalcısı	Güneş Doğmayı Unutur mu?	Haptan Huptan Bir Kale	Üti'nin Utancı
	1.Sabır- Kararlılık - İnanç	1	-	-	-	1	-	1	2	-	1	-	-	-	1	-	1	-	2	2
2.Özgüven	3	3	2	2	3	2	2	3	2	2	1	2	1	1	3	2	-	1	2	1
3.Özdisiplin-Çalışkanlık- Zamanı Verimli Kullanma	3	3	3	2	1	2	1	2	2	2	1	3	1	3	1	2	-	3	1	1
4.Dostluk-Vefa	1	1	-	2	2	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	-	2	3
5.Hoşgörü	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	-	2	2	-	1	3	1	2	-	1
6.Sevgi	3	2	1	3	5	2	-	2	4	1	-	1	1	4	1	2	1	2	2	3
7.Alçakgönüllülük	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
8.Duyarlılık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
9.Sorumluluk	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1	1
10.Dürüstlük	-	3	1	-	-	-	-	-	3	2	1	3	-	-	1	-	2	1	-	-
11.Güvenilirlik	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1
12.Saygı	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
13.Adalet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
14.Cesaret	-	3	1	-	2	-	2	3	1	2	1	1	-	-	2	3	1	-	-	3
15.İyilik	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	1	2	-	-	-	1	1
16.Yardımseverlik	-	1	2	-	1	-	2	-	2	1	-	1	-	3	2	-	-	2	1	2
17.Paylaşma	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1
18.Merhamet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
19.Tutumluluk – Kanaatkârlık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Değerlerin bulunduğu masallar ve bu değerlerin işlenme sıklığı incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılr:

Sabır-kararlılık-inanç değeri otuz dört masalın on yedisinde işlenmiştir. Zorluklara dayanma, olacakları telaşa kapılmadan izleme, istikrarlı olma, bir fikre içten bağlılık gösterme gibi durumlara yer verilmiştir. Sabır değeri, “Masalcının

Mektubu”, “Tırtıl Teyze”, “Dedektif Birce”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpek Okulu”, “Evinden Kaçan Masal”, “Sihirli Çoraplar”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “Hokus Pokus”, “Elma Şekeri Ülkesi”, “Uçan Kedi”, “Alaycı Tog”, “Akrep Gazetesi”, “Kuka’nın Masalı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?” ve “Haptan Huptan Bir Kale” masallarında yer almaktadır.

Özgüven değeri sevgi değerinden sonra en çok işlenen değerdir. Her durumda kendine güvenmenin önemi, bir şeyi öğrenirken kendinde hissettiği güven gibi durumlara değinilmiştir. Özgüven değeri otuz üç masalda yer almaktadır. Bu değer “Masalcının Mektubu”, “Tırtıl Teyze”, “Mavi Orman”, “Ödev Makinesi”, “Dedektif Birce”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Âşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli Çoraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Hokus Pokus”, “Hortus’un Korkusu”, “Elma Şekeri Ülkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Leydi Ne İstiyor?”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka’nın Masalı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti’nin Utancı” masallarında karşımıza çıkmaktadır.

Özdisiplin–çalışkanlık–zamanı verimli kullanma değeri otuz iki masalda tespit edilmiştir. Hedefine ulaşabilmek için çaba gösterme, her durumda zamanı verimli kullanma, çalışma yaparken özdisiplinini koruma gibi durumlar özellikle vurgulanmıştır. Özdisiplin–çalışkanlık–zamanı verimli kullanma değeri özgüven değerinden sonra en çok işlenen değerdir. Bu değere “Masalcının Mektubu”, “Tırtıl Teyze”, “Mavi Orman”, “Ödev Makinesi”, “Dedektif Birce”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli Çoraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Hokus Pokus”, “Hortus’un Korkusu”, “Elma Şekeri Ülkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Leydi Ne İstiyor?”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka’nın Masalı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti’nin Utancı” masallarında rastlanmıştır.

Dostluk-vefa değeri, alışkanlık değerinden sonra en çok işlenen değerdir. Farklı canlıların dostluğu, dostluğun önemi ve dostların birbirine vefalı davranması gibi durumlar ön plana çıkarılmıştır. Dostluk-vefa değeri yirmi sekiz masalda karşımıza çıkar. Dostluk-vefa değerinin bulunduğu masallar şunlardır: “Tırtıl Teyze”, “Mavi Orman”, “dev Makinesi”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Aşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli oraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “fkeli Zo”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Hokus Pokus”, “Hortus’un Korkusu”, “Elma şekeri lkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “şaştı’nin Kaç Yüzü Var?”, “şeker Pembesi”, “Leydi Ne İstiyor?”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka’nın Masalı”, “Kara Delik Masalcısı”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti’nin Utancı”.

Hoşgörü değeri yirmi beş masalda yer almaktadır. Karşısındakinin hatasını hoş görme, farklı fikir, düşünce ve davranışları anlayışla karşılama gibi durumlara yer verilmiştir. Bu değer “dev Makinesi”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Aşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Gl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Konuşan Koltuk”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “fkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Hokus Pokus”, “Hortus’un Korkusu”, “Elma şekeri lkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “şeker Pembesi”, “Leydi Ne İstiyor?”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka’nın Masalı”, “Kara Delik Masalcısı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?” ve “Uti’nin Utancı” masallarında işlenmiştir.

Sevgi değeri en çok tespit edilen değerdir. Mavisel Yener’in otuz dört masalının hepsinde sevgi değerine yer verilmiştir. Tüm canlılara sevgiyle bağlanma, sevginin gücü ve önemi, doğa sevgisi, canlıların sevgi dolu yaşaması, hayvan sevgisi, bitki sevgisi, kitap sevgisi, aşk gibi durumlara değinilmiştir. Sevgi değerinin bulunduğu masallar şunlardır: “Masalcının Mektubu”, “Tırtıl Teyze”, “Mavi Orman”, “dev Makinesi”, “Dedektif Birce”, “Dş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Aşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Gl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli oraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “fkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Hokus Pokus”, “Hortus’un Korkusu”, “Elma şekeri lkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “şaştı’nin Kaç Yüzü Var?”, “şeker Pembesi”, “Leydi Ne İstiyor?”, “Akrep

Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka’nın Masalı”, “Kara Delik Masalcısı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti’nin Utancı”.

Alçakgönüllülük değeri otuz dört masalın beşinde yer almaktadır. Başkalarına büyükmeme ve başkalarını küçük görmeme, karşısındakine kibirlenmeme ve vakar sahibi olma gibi durumlar özellikle vurgulanmıştır. Alçakgönüllülük değeri, “Mavi Orman”, “Düş Sandığı”, “Yaşlı Kitap”, “Şeker Pembesi” ve Kuka’nın Masalı” masallarında tespit edilmiştir.

Duyarlılık değeri sekiz masalda işlenmiştir. Canlılara (bitkiler, hayvanlar) karşı duyarlı olma, doğal çevreye duyarlılık, tarihsel mirasa duyarlılık gibi durumlar yer almaktadır. Duyarlılık değeri, “Masalcının Mektubu”, “Tırtıl Teyze”, “Mavi Orman”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Evinden Kaçan Masal”, “Konuşan Koltuk” ve “Uti’nin Utancı” masallarında karşımıza çıkmıştır.

Sorumluluk değeri on altı masalda bulunmaktadır. İnsanların doğaya karşı sorumlulukları, çocukların sorumlu davranmaları, ailelerin sorumluluk bilinci gibi durumlar ön plana çıkarılmıştır. Masalarda bireylerin kendilerine, çevrelerine ve tüm insanlığa karşı sorumlu davranmaları gerektiği vurgulanmıştır. Bu değer, “Masalcının Mektubu”, “Dedektif Birce”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli Çoraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Kuka’nın Masalı”, “Kara Delik Masalcısı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti’nin Utancı” masallarında yer almaktadır.

Dürüstlük değeri on sekiz masalda karşımıza çıkar. Yalan söylememenin ve dürüst olmanın önemi, çocukların anne ve babalarına karşı dürüst olması, ebeveynlerin de çocuklarına dürüst olması gibi durumlara yer verilmiştir. Dürüstlük değerinin bulunduğu masallar şunlardır: “Masalcının Mektubu”, “Dedektif Birce”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Aşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “Şaşti’nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kara Delik Masalcısı”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”.

Güvenilirlik değeri ile ilgili bulgulara sekiz masalda rastlanmıştır. Birine veya bir kişiye güvenmenin önemi, bir kişinin güvenini kazanmak gibi durumlara değinilmiştir. Güvenilirlik değeri “Mavi Orman”, “Köpeğim Âşık Oldu”, “Evinden Kaçan Masal”, “Hokus Pokus”, “Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Akrep Gazetesi” ve “Uti'nin Utancı” masallarında yer almaktadır.

Saygı değeri otuz dört masalın dokuzunda yer almaktadır. Büyüklere, yaşlılara saygı ve hürmet gösterme, bir kimsenin farklılıklarına saygı ve insanların birbirlerine saygı göstermesi gibi durumlar işlenmiştir. Herkesin birbirlerine karşı saygılı olması, kendinden büyüklere saygı, dostuna hürmet gösterme, gibi durumlar özellikle vurgulanmıştır. Saygı değeri, “Ödev Makinesi”, “Uçan Goril”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Hokus Pokus”, “Kayıp Kitaplık” ve “Kara Delik Masalcısı” masallarında bulunmaktadır.

Adalet değeri üç masalda tespit edilmiştir. Hakka riayet etme, kimsenin hakkına göz dikmeme, herkese adaletli davranma gibi durumlar yer almaktadır. Adalet değeri en az işlenen değerler arasındadır. Adalet değeri “Uçan Goril”, “Kuka'nın Masalı” ve “Kara Delik Masalcısı” masallarında karşımıza çıkmaktadır.

Cesaret değeri yirmi bir masalda bulunmaktadır. Zor durumlarda kişinin gözü pek olması, tehlikeli bir durumda cesaretle davranması gibi durumlar ön plana çıkarılmıştır. Cesaret değeri “Mavi Orman”, “Düş Sandığı”, “Uçan Goril”, “Köpeğim Âşık Oldu”, “Köpek Okulu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Konuşan Koltuk”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Hokus Pokus”, “Elma Şekeri Ülkesi”, “Uçan Kedi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka'nın Masalı”, “Kara Delik Masalcısı” ve “Uti'nin Utancı” masallarında yer almaktadır.

İyilik değeri on beş masalda işlenmiştir. Bitkilerin iyilik yapması, insanların hayvanlara gösterdiği iyilik, iyiliğin çoğalmasında çocukların ne kadar önemli bir yeri olduğu gibi durumlar özellikle vurgulanmıştır. İyilik değerinin bulunduğu masallar şunlardır: “Uçan Goril”, “Köpeğim Âşık Oldu”, “Dipsiz Göl”, “Evinden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli Çoraplar”, “Masalcı Dede ve Fırıncı”, “Hokus Pokus”, “Uçan Kedi”, “Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?”, “Şeker Pembesi”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti'nin Utancı”.

Yardıms severlik değeri ile ilgili bulgular on beş masalda yer almaktadır. Bireyin kendi imkânlarını başkalarının iyiliği için kullanması, bir işin ucundan tutma, dostların birbirlerine yardım etmesi, insanların doğadaki canlılara yardım etmesi gibi durumlara değinilmiştir. Yardıms severlik değeri, “Dipsiz Göl”, “Sihirli Çoraplar”, “Konuşan Koltuk”, “Öfkeli Zo”, “Kıskanç Mula”, “Hokus Pokus”, “Elma Şekeri Ülkesi”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Alaycı Tog”, “Şeker Pembesi”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Güneş Doğmayı Unutur mu?”, “Haptan Huptan Bir Kale” ve “Uti'nin Utancı” masallarında bulunmaktadır.

Paylaşma değeri on üç masalda bulunmaktadır. Güzel şeyleri paylaşmanın önemi, duyguları eşit şekilde paylaşma, eşyaları eşit bir şekilde paylaşma gibi durumlar işlenmiştir. Bu değer “Tırtıl Teyze”, “Uçan Goril”, “Dipsiz Göl”, “Eviden Kaçan Masal”, “Yaşlı Kitap”, “Sihirli Çoraplar”, “Mutlu Uzay Tırtılları”, “Mikropları Koruma Kolu Başkanı”, “Şaşti'nin Kaç Yüzü Var?”, “Akrep Gazetesi”, “Kayıp Kitaplık”, “Kuka'nın Masalı” ve “Uti'nin Utancı” masallarında işlenmiştir.

Merhamet değeri, incelenen otuz dört masalın üçünde rastlanmıştır. İnsanların hayvanlara gösterdiği merhamet, bir canlının karşılaştığı kötü duruma üzüntü duyma gibi durumlara yer verilmiştir. Merhamet değeri en az işlenen değerdir. Bu değer, “Dedektif Birce”, “Dipsiz Göl” ve “Haptan Huptan Bir Kale” masallarında yer almaktadır.

Tutumluluk – Kanaatkârlık değeri üç masalda işlenmiştir. Elinde bulunanlarla yetinme, tutumlu davranma gibi durumlar ele alınmıştır. Tutumluluk – Kanaatkârlık değeri en az işlenen değerler arasındadır. Tutumluluk – Kanaatkârlık değeri “Masalcının Mektubu”, “Düş Sandığı” ve “Leydi Ne İstiyor?” masallarında karşımıza çıkmaktadır.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda ebeveynlere, yazarlara, öğretmenlere, yayınevlerine ve araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

Ebeveynlere yönelik öneriler

Günümüz şartları gereği çocukların en çok muhatap olduğu iletişim araçları televizyon, telefon ve internet olarak gözlemlenmektedir. Ancak bu iletişim araçlarının kullanımı noktasında ebeveynlerin bilgileri yetersiz kalmakta bunun sonucu olarak çocuklar da gerek evrensel gerek ulusal değerlerden yoksun olarak yetişmektedirler. Bunun önüne geçmenin en önemli yollarından biri ebeveynlerin bilinçlendirilmesi olarak görülür. Eğer ebeveynler bu konuda bilgilendirilir ve aileler de çocukları doğru bir şekilde yönlendirirse iletişim araçlarının kullanımı doğrultusunda daha çok verim alınacaktır. Böylece geleceğimizin temel taşı çocuklar değerlerimizle yetişip geleceğe hazırlanacaktır. Bu yüzden Mavisel Yener'in incelenen masal kitapları, eserlerde yer alan değerler doğrultusunda bu değerleri çocuklara aşlamayı hedefleyen ebeveynler tarafından kullanılabilir.

Ayrıca ebeveynler, kitap seçiminde çocuklarının yaş düzeylerini ve gelişimsel özelliklerini dikkate almalıdırlar. 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze görüşmede ise Mavisel Yener; ebeveynlerin kurgusuyla, diliyle, anlatımıyla çocuğun yaş grubuna uygun kitapları seçmeleri gerektiğini belirtmiştir (Bkz., Ek-3). Bu nedenle Mavisel Yener'in masal kitapları ebeveynlere ilkökul ve ortaokul düzeyi çocuklar için önerilebilir.

Çocuklarda okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi nitelikli eserler aracılığıyla kazandırılabilir. 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze görüşmede ise Mavisel Yener; çocuklara kitap sevgisini verirken ebeveynlerin zorlayıcı değil de onların daha çok yanında olarak, onu hissettirerek bunu çocuklara yapmalarını önerir. Çocukların kitap seçimlerinde, ebeveynlerin baskı değil de rehberlik görevi yapmalarını tavsiye eder (Bkz., Ek-3). Bu açıdan Mavisel Yener'in masalları, çocukta edebî zevk oluşturacak nitelikte yapıtlar olup çocuğun okuma kültürünü geliştirerek kendi perspektifinden olayları anlamasına yardımcı olacağı için ebeveynler tarafından çocuklarına tavsiye edilebilir.

Eğitimcilere yönelik öneriler:

Değer aktarımı konusunda rol oynayan yazınsal yapıtlar büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle öğrencilerin değer aktarımı konusunda yazınsal yapıtlarla iletişim hâlinde olmaları sağlanmalıdır. 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze

görüşmede Mavisel Yener; bu noktada öğretmenlerin görevlerinin çok büyük olduğunu belirtmiş ve çocuğu sevebileceği kitaplarla buluştururlarsa, o iletileri saklı olan kitaplarla çocuğu daha çok karşılaştırırlarsa öğretmenlerin okumayı da sevdirebileceklerini belirtmiştir (Bkz., Ek-3). Bu açıdan bakıldığında okul kütüphaneleri ve sınıf kitaplıkları geliştirilerek Mavisel Yener'in masal kitaplarına da yer verilmelidir.

Öğrenciler okuma kültürünü geliştirmek, kitap sevgisini artırmak için okullarda okuma saatleri düzenlenmektedir. Bu sırada öğretmenler tarafından öğrencilere, okullarda belirlenen okuma saatlerinde ulusal ve evrensel değerler içeren Mavisel Yener'in masal kitapları okutulabilir.

Öğretmenler, öğrencileri için her zaman rol modeli olurlar. Bu sebepten öğretmenlerin değerlerimizi içselleştirip bu değerleri yaşayarak, öğrencilere örnek olmaları gerekir. Bu nedenle öğretmenlere değerler eğitimi konusunda hizmet içi eğitimler, kurslar ve seminerler verilerek öğrencilere daha iyi rehberlik yapmaları sağlanabilir.

Öğretmenlerin de burada çok önemli bir görevi vardır. Öğretmenler, çocukları sevebileceği kitaplarla buluşturup satır aralarında gizli olan değerlerle karşılaşmalarını sağlarsa okuma sevgilerini artırmış olacaktır.

Mavisel Yener'in masal kitapları 2018 Türkçe öğretim programındaki erdemler, birey ve toplum, okuma kültürü, iletişim, hak ve özgürlükler, kişisel gelişim, sağlık ve spor, zaman ve mekân, duygular, doğa ve evren temalarında yer alan değerleri içerdiğinden bu temalarda belirlenecek olan metinler, Mavisel Yener'in masal kitaplarından alınabilir.

Mavisel Yener'in incelenen masallarında, farklı ve ilginç karakterlerden yararlandığı, güncel örneklerle değer aktarımına fayda sağladığı göz önünde bulundurulduğunda özellikle ilkökul ve ortaokul kitaplarında bu tür masallar kullanılabilir.

Yazarlara yönelik öneriler:

Yazarlarımız öğrenmeye ve öğretmeye hazırlıklı olmalı, özellikle öğrenme isteklerini her daim diri tutmalıdırlar. H. Jackson Brown "Öğretmek, yeniden

öğrenmektir.” der (Brown, 1991 ‘den akt. Sarı, 2016: 73). Kitaplarında doğrudan öğretici- eğitici amaç değil de satır aralarında dolaylı yünden aktarım yapan yazarımız Mavisel Yener; okurları sıkmadan, öğüt vermeden, satır aralarından onlara ulaşmaktadır. Girişimci, araştırmacı bir karaktere sahip olan yazarımız kitap yazarken aynı zamanda yeni bilgiler öğrenmeye açık olduğunu, tereddütleri varsa bunları düzeltmeye çaba gösterdiğini 07/04/2019 tarihinde yaptığımız yüz yüze görüşmede Mavisel Yener şu şekilde ifade eder: “*Size bir küçücük örnek vereyim isterseniz. Ağaca, ben çıkaracaktım tavşanı fakat bir an duraksadım; ‘Acaba dedim çıkar mı çıkmaz mı gerçek yaşamda, turmanır mı turmanmaz mı?’ Ben de bunu araştırdım, veteriner arkadaşlarımdan da sorduğurdum, turmanmazmış. Şimdi bu yaşıma geldim, belki çok minik bir ayrıntı ama yeni bir bilgi bunu biliyorum ve bunu tabii ki bilerek o masala devam ettim. Çocuklara doğru bilgi aktarmak açısından çok önemli. O nedenle ben her kitabımda bildiğim bilgilere yeni bilgiler ekliyorum.*” (Bkz., Ek-3).

Mavisel Yener’in masallarındaki konular güncel hayattan yararlanılarak ele alınmış ve değer aktarımı daha güncel konular üzerinden yapılmıştır. Bu yaklaşım diğer yazarlara da önerilebilir.

Çocuk edebiyatında eserler ortaya koyan yazarların yapıtlarında ele alacakları konuları, karakterleri, özellikle de değerleri seçerken duyarlı ve çok dikkatli olmaları önerilebilir.

Ayrıca incelenen kitaplarda yazım ve noktalama işaretleri hususunda yanlışlar tespit edilmiştir. Yazım ve noktalama işaretlerindeki yanlışların bir kez daha yazar tarafından gözden geçirilerek yeni kitap baskılarında düzeltilmesi önerilebilir.

Yayınevlerine yönelik öneriler:

Nitelikli çocuk edebiyatı kitaplarında önemli özelliklerinden birisi de dil unsurudur. Dil, okurlarla kitap arasında iletişimi sağlayan ve onlara satır aralarından uzanan en önemli öğedir. Dilin özellikleri okurlara hem aktarılmalı hem de hissettirilmelidir. Okuduğu bu masal kitaplarıyla çocuk okur, kelime dağarcığını geliştirerek duygu ve düşüncelerini en iyi şekilde ifade edecektir. Ancak Mavisel Yener’in incelenen kitaplarında, çocukların kelime haznesini zorlayabilecek sözcükler yer almıştır. Bu yüzden çocukların yaş grupları dikkate alınarak kitapların

sonlarında sözlük kullanılması, çocuk okurların kelime haznelerine büyük yarar sağlayacaktır.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

Bu çalışmadan sonra yapılacak diğer araştırmalarda Mavisel Yener'in masal kitapları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen değerler yanında yeni değerler ve farklı değer sınıflandırmaları kullanılarak ele alınabilir.

Çocuk edebiyatı alanında nitelikli eserler veren Mavisel Yener'in; roman, hikâye, masal ve şiir türünde pek çok eseri bulunmaktadır. Bu tezde Mavisel Yener'in masalları değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Mavisel Yener'in kaleme aldığı diğer türleri de evrensel ve millî değerlerin aktarımı ve değerler eğitimi konusunda incelenebilir.

Bu çalışmanın çocuk edebiyatı alanındaki araştırmacılara kaynak olması ve Mavisel Yener'in kaleme aldığı diğer yazınsal türdeki eserlerinin de daha geniş kitlelere ulaşarak eğitim içerisinde çocuklar için kullanılması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbaba Altun, S. (2003). Eğitim Yönetimi ve Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 7-18.
- Akbaş, O. (2004). *Türk Millî Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akın, A. (2007). Öz güven Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(7), 165- 175.
- Aksan, D. (1995). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersine “yardımseverlik” etkinlik temelli öğretimi ve öğrencilerin tutumlarına etkisi*. (Doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Allport, G. W., Vernon P. E. ve Lindzey, G. (1960). *Study of Values*, Boston: Houghton Mifflin. akt. E. Güngör (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar: Ahlak Psikolojisi, Ahlaki Değerler ve Ahlaki Gelişme*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Ana Britannica (1989). Masal Maddesi. (Cilt: 15), İstanbul: Ana Yayıncılık.
- Aral, D. (2008). *Millî Eğitim Bakanlığının Hazırladığı 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Değerler Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Arıcı, A. F. (2016). *Çocuk Edebiyatı ve Kültürü*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arıcı, A. F. (2016). Estetik Değer Oluşturmada Masalların Rolü: Türk Masalları Örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 1017-1035.
- Aydın, M. Z. (2008) *Okulda Ahlak Eğitimi ve Ahlak Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. ve Gürler, Ş. A.(2014). *Okulda Değerler Eğitimi (Yöntemler, Etkinlikler, Kaynaklar)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Bacanlı, H. (1999). *Duyuşsal Davranış Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Barrick, M.R. & Mount, M.K. (1991). The Big Five Personality Dimensions and Job Performance: A Meta Analysis. *Personnel Psychology*, 44, 1-26. akt. C. H. Meydan ve M. Polat (2013). Bir Örgüt Formu Olarak Okul ile Özdeşleşmede Akademik Başarı ve Özdisiplinin Rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38 (167), 27-40.
- Baş, B. (2014), Çocuk Edebiyatı. A. Güzel ve H. Karatay, (Ed.). (2014). *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2.baskı) içinde (469-520). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bilkan, A. F. (2009). *Masal Estetiği*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Boratav, P. N. (1987). *Masal*. Çocuk Edebiyatı Yıllığı, İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Boratav, P. N. (2007). *Zaman Zaman İçinde*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Brown, H. J. (1991). *Life is Little Instruction Book*, Thomas Nelson Publisher, Nashville. akt. E. Sarı (2016). *Başarı Hikâyeleri*. (1.baskı). Antalya: Noktaekitap Yayınevi.
- Brown-Lynch, C., Tomlinson, C. M., Short, K. G. (2011). *Essentials of Children's Literature*. 7.baskı, Pearson: Boston. akt. M. Gönen ve M. Veziroğlu (2017). Çocuk Edebiyatının Genel Hedefleri. M. Gönen, (Ed.), *Çocuk Edebiyatı* (4.baskı) içinde (1-13). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ciravoğlu, Ö. (1998). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Civelek, B. (2006). Çocuklara Sorumluluk Bilinci Kazandırmak. *Çocuk Çocuk Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi*, 58, 20-22.
- Cüceloğlu, D. (2001). *Anlamlı ve Coşkulu bir Yaşam İçin Savaşçı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çetin, D. (2015), Kardelen Çiçeği. M. A. Sarıkaya, ve V. Kaya, (Ed.). (2015). *Sabır* içinde (20-21). *Konya Çocuk Dergisi*, Sayı:10, 1-36.

- Dedeoğlu, B. O. (2014). Estetik Kavramı çerçevesinde ocuk Edebiyatı. *Türk Dili Dergisi*, 756: 602-607.
- Demiray, M. G. (1986). Halk Masalları Üzerine Bazı Görüş ve Düşünceler. *Türk Folkloru Dergisi*, 86: 10-13.
- Demirbaş, M. (2014). Bilimsel Araştırma ve Özellikleri. M. Metin, (Ed.). (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (1.baskı) içinde (3-19). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirci, M. (1996). Hoş Gör Yâ Hû. *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 8(22), 173-188.
- Deveci, H. ve Ay, T. S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (6), 167-181.
- Dilmaç, B. (2002). *İnsanca Değerler Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Doğan, İ. (2007) *Modern Toplumda Vatandaşlık, Demokrasi ve İnsan Haklarının Kültürel Temelleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğan, M. (2014). *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*. (Genişletilmiş 25.basım). Ankara: Yazar Yayınları.
- Dökmen, Ü. (2000). *İletişim atışmaları ve Empati*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Elçin, Ş. (1993). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 55-72.
- Fındıkoğlu, Z. F. (2013). Yunus Emre. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (51), 227-270.
- Fichter, J. (1996). *Sosyoloji Nedir?* (3.Baskı), (N. Çelebi ev.). Ankara: Atilla Kitabevi.
- Filiz, Ş. (1998). *Ahlakın Akli ve İnsani Temeli*. Konya: izgi Kitabevi.
- Gökşen, E. N. (1985). *Örnekleriyle ocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gönen, M. (Ed.). (2017). *ocuk Edebiyatı* (4.baskı) Ankara: Eğitim Kitap Yayıncılık.

- Gönen, M. ve Veziroğlu, M. (2017), Çocuk Edebiyatının Genel Hedefleri. M. Gönen, (Ed.), (2017) *Çocuk Edebiyatı* (4.baskı) içinde (1-13). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Güder, S. Y. (Ed.). (2015). *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Güleç, H. (2002). *Halk Edebiyatı*. Konya: Çizgi Yayınevi.
- Günay, U. (1987). *Türk Masallarının Hususiyetleri. Çocuk Edebiyatı Yıllığı*. İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Güngör, E. (1993). *Değerler Psikolojisi*. Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birliği.
- Güngör, E. (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar: Ahlak Psikolojisi, Ahlaki Değerler ve Ahlaki Gelişme*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Güzel, A. ve Karatay, H. (Ed.). (2014). *Türkçe Öğretimi El Kitabı* (2.baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Hacıkadıroğlu, V. (2002). *Bilgi ve Değer*. Bilgi ve Değer Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Vadi Yayınları.
- Helimoğlu, Y. M. (2002). *Masallar ve Eğitimsel İşlevleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hökelekli, H. (2009). *Çocuk, Genç, Aile Psikolojisi ve Din*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Hökelekli, H. (2010). Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma: Değerler Eğitimi. *Eğitime Bakış Dergisi*, 6 (18), 4-9.
- Hökelekli, H. (2011). *Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Izgar, G. (2014), Adaletin Simgesi Hz. Ömer. M. A. Orak, (Ed.). (2014). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı 2* içinde (229-238). Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Izgar, G. (2014), Doğru İnsan Dürüst İnsan. M. A. Orak, (Ed.). (2014). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı 1* içinde (138-145). Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.

- Johson, B. and Christensen, L. (2014). *Eğitim Araştırmaları (Nicel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar)*. 4.Baskıdan Çeviri. (S.B.Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap Yayını.
- Karagöz, İ. (2002). Kur'an ve Hadislerin Işığında Sabır ve İnsan. *Diyanet İlmî Dergi*, 38(1). 5-6.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 463-475.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kaya, D. (2009). *Yunus Emre ve Seçme Beyitler*. Sivas: Vilâyet Kitabevi.
- Kaya, V. (2015), Doğruluk, Dürüstlük Güneşi Ol İki Gözüm. M. A. Sarıkaya, ve V. Kaya, (Ed.).(2015) *Dürüstlük* içinde (8). *Konya Çocuk Dergisi*, Sayı:7, 1-34.
- Kaymakcan, R., Kenan, S., Hökelekli, H., Arslan, Ş., Zengin, M. (Ed.). (2007). *Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri Kitabı* İstanbul: DEM Yayınları.
- Keskin, Y. (2016), Değerlere Genel Bir Bakış: Tanımı, Özellikleri, İşlevi ve Sınıflandırılması. M. Köylü, (Ed.). (2016). *Teoriden Pratiğe Değerler Eğitimi* içinde (19-52). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kıbrıs, İ. (2000). *Uygulamalı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Kılınç, F. E. (2015), Değer Eğitiminin Tanımı, Önemi ve Kapsamı. S. Y. Güder, (Ed.). (2015). *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi* içinde (1-20). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Kirschenbaum, H. (1994). *100 Ways to Enhance Values and Morality in Schools and Youth Settings*, Allyn and Bacon, Old Tappan, New Jersey. akt. K. Ulusoy ve B.Dilmaç (2018). *Değerler Eğitimi*. (5.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kirschenbaum, H. (1995). *Enhance Values and Morality in Schools and Youth Settings*, Allyn and Bacon Company, Massachusetts. akt. O. Akbaş (2004). *Türk Millî Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki*

- Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köylü, M. (Ed.). (2016). *Teoriden Pratiğe Değerler Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kuçuradi, İ. (1998). *İnsan ve Değerleri*. Ankara: Türk Felsefe Kurumu Yayınevi.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- Leland, J. (1955). Curriculum Letter, No:20, (A. F. Oğuzkan Çev.). akt. A. F. Oğuzkan (2013). *Çocuk Edebiyatı*. (10.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Lickona, T. (1991). *Educating for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility*, New York: Bantam Books akt. Y. Keskin (2016), Değerlere Genel Bir Bakış: Tanımı, Özellikleri, İşlevi ve Sınıflandırılması. M. Köylü, (Ed.). *Teoriden Pratiğe Değerler Eğitimi* içinde (19-52). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- McMillan, J. H. (2000). *Educational Research: Fundamentals For the Consumer* (3.baskı). New York: Longman. akt. Ş. Büyüköztürk, E. K. Çakmak, Ö. E. Akgün, Ş. Karadeniz, F. Demirel (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Meriç, C. (1980). *Kırk Ambar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Metin, M. (Ed.). (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (1.baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Meydan, C. H. ve Polat, M. (2013). Bir Örgüt Formu Olarak Okul ile Özdeşleşmede Akademik Başarı ve Özdisiplinin Rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38 (167), 27-40.
- Müftüoğlu, Ö. (2005). Güven Ortamının Bir Toplum İçin Önemi ve Bunu Engelleyen Faktörler. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 5 (3), 143-159.
- Nesbitt, E. ve Henderson, A. (2003). Religious Organisations in the UK and Values Education Programmes for Schools. *Journal of Beliefs and Values*, 24 (1), 75-88. akt. F. E. Kılınç (2015). Değer Eğitiminin Tanımı, Önemi ve Kapsamı. S. Y. Güder, (Ed.). (2015). *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi* içinde (1-20). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

- Oğuzkan, A. F. (2013). *Çocuk Edebiyatı*. (10.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Onur, B. (2005). *Türkiye’de Çocukluğun Tarihi*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Orak, M. A. (Ed.). (2014). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı 1*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Orak, M. A. (Ed.).(2014). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı 2*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Ölmez, Z. K. (1997). Kutadgu Bilig’de İkilemeler. *Türk Dilleri Araştırmaları Dergisi*, 7, 19-40.
- Önal, M. (1999) *En Uzun Asrın Hikâyesi (Yeni Türk Edebiyatına Teorik Bir Yaklaşım)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Özcan, V. (2011). *Hikâyelerle Karakter Eğitimi*. İstanbul: Moralite Yayıncılık.
- Özen, Y. (2014). Türk Millî Kültüründe Değerler Ve Değerlerin Milletleşmeye Etkisi. *Düşünce – Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7 (14), 59-87.
- Özensel, E. (2003). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 217-239.
- Özgen, S. (2005). *İlköğretim 1. Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Değerlerin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Poyraz, H. (2011). Değerler Nasıl Oluşur? *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 61 – 71.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature Of Human Values*, New York: The Free Press. akt. N. Bilgin (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Sakaoğlu, S. (1999). *Masal Araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sami, Ş. (1992). *Kâmus-ı Türki*. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri Giresun Eğitim Fakültesi Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 73-88.

- Sarı, E. (2016). *Başarı Hikâyeleri*. (1.baskı). Antalya: Noktaekitap Yayınevi.
- Sarıkaya, M. A. (2015), Adaleti Savunanlar. M. A. Sarıkaya, ve V. Kaya, (Ed.). (2015). *Adalet içinde (27)*. *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:7*, 1-36.
- Sarıkaya, M. A. ve Kaya, V. (Ed.). (2014). Hoşgörü içinde (17). *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:6*, 1-19.
- Sarıkaya, M. A. ve Kaya, V. (Ed.). (2015). Adalet. *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:7*, 1-36.
- Sarıkaya, M. A. ve Kaya, V. (Ed.). (2015). Sabır. *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:10*, 1-36.
- Sarıkaya, M. A. ve Kaya, V. (Ed.).(2015) Dürüstlük. *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:7*, 1-34.
- Schwartz, H. Shaloom. (1992). “Universals in the Content and Structure of Values: Theory and Empirical Tests in 20 countries”. In M. Zanna Ed. *Advances in Experimental Social Psychology*, New York: Academic Press, Sayı:25, 1-65. akt. M. E. Kuşdil ve Ç. Kağıtçıbaşı (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi, 15(45)*, 59-76.
- Sever, S. (2015). *Çocuk ve Edebiyat*. (8.baskı). İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Seyidoğlu, B. (1985). “Masal”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi C.6*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Seyidoğlu, B. (1987). *Masalların Kaynakları*. Çocuk Edebiyatı Yıllığı, İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Sezer, Ö. (2005). *İlköğretim 1. Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Değerlerin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Soner, O. (2000). Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğilim Bilimleri Dergisi, 12*, 249-260.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2005 Yılında Tavsiye Ettiği 100 Temel Eser Yoluyla Türkçe Eğitimde Değerler Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Şimşek, T. (Ed.). (2016). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* (4.baskı) Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şimşek, T. ve Yakar, Y. M. (2016), Çocuk ve Edebiyat. T. Şimşek, (Ed.). (2016). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* (4.baskı) içinde (13-44). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2000), Çocuk Edebiyatı Nedir? M.R. Şirin, (Ed.). (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* içinde (9). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M.R. (2012). *Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyat Ders Notları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü (2008-2012).
- Şirin, M.R. (2016). *Çocuk, Çocukluk ve Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Şirin, M.R. (Ed.). (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. (11.baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- TDK (2018). *Yazım Kılavuzu*. (27. Baskının Tıpkıbasımı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, M. (2005). Çocuk Edebiyatı. *Hece Dergisi (Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı)*, 104-105 (10), 469-471.
- Temizyürek, F. (2003). *Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi*. Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, 13 (161-167).
- Temizyürek, F., Şahbaz, N. K. ve Gürel, Z. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tokdemir, M. A. (2007). *Tarih Öğretmenlerinin Değerler ve Değer Eğitimi Hakkındaki Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Tozlu, N. ve Topsakal, C. (2007). Avrupa Birliği'ne Uyum Çerçevesinde Değerler Eğitimi. R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Ş. Arslan, M. Zengin, (Ed.), (2007). *Değerler ve Eğitimi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri Kitabı* içinde (177-202). İstanbul: DEM Yayınları.

- Uçan, H. (2005). “Çocuk Kadar Saf, Temiz Olabilmek / Kalabilmek.” *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 18-23.
- Uçan, H. (2015). *Dilbilim, Göstergebilim ve Edebiyat Eğitimi*. İstanbul: İz Yayınları.
- Uçan, H. (2015). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim (Kuram-Uygulama, Çözümleme Örnekçeleri)*. İstanbul: İz Yayınları.
- Uçan, H. (2018). Bir Değer Yargısı Olarak ‘Vakar’ ve ‘Kibir’ Bağlamında Güray Süngü’nün ‘Kibir’ Adlı Öyküsünün Göstergebilimsel Çözümlemesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 155-164.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2018). *Değerler Eğitimi*. (5.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ülken, H. Z. (1957). *Sosyolojiye Giriş*. İstanbul: Ülken Yayıncılık.
- Ülken, H. Z. (1965). *Değerler, Kültür ve Sanat*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlük Konferansı Sergisi.
- Ülken, H. Z. (2001). *Bilgi ve Değer*. (2.baskı). İstanbul: Ülken Yayıncılık.
- Varışoğlu, B., Şeref, İ., ve Yılmaz, İ. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Algılarına Yönelik Bir İçerik Analizi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (2), 377-394.
- Yakar, Y. M. (2014). Keloğlan’dan Bir Süper Kahraman Yaratılabilir mi? *Türk Dili Dergisi Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Özel Sayısı*, 756: 246-247.
- Yalar, T. Ve Yanpar Yelken, T. (2011). Değerler Eğitiminin İyileştirilmesi ile İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi ve Bir Program Modülü Örneğinin Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (38), 79-98.
- Yener, M. (2017). *Dedektif Birce*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Dipsiz Göl*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Düş Sandığı*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Elma Şekeri Ülkesi*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Evinden Kaçan Masal*. (8.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Köpeğim Âşık Oldu*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.

- Yener, M. (2017). *Köpek Okulu*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Masalcının Mektubu*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Mavi Orman*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Ödev Makinesi*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Tırtıl Teyze* (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yener, M. (2017). *Uçan Goril*. (4.baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D. (2014), Sabırsız Olmanın Sonu. M. A. Orak, (Ed.). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı 2* içinde (98-107). Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Yılmaz, E. (2014), Haydi Yazalım. M. A. Sarıkaya, ve V. Kaya, (Ed.). (2014). *Hoşgörü* içinde (17). *Konya Çocuk Dergisi, Sayı:6*, 1-19.
- Yılmaz, E. (2015). *Her Şey Ailede Başlar Uygulamalı Aile Değerler Eğitimi Kitabı*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI:

- Mavisel Yener'in Hayatı, http://maviselyener.com/site/?page_id=2024 (21.06.2018).
- Mavisel Yener'in Eserleri http://maviselyener.com/site/?page_id=406 (19.07.2018).
- Mavisel Yener Röportajı / Parents Dergisi, <http://www.maviselyener.com/site/?p=2108> (01.07.2018-12.08.2018).
- Çocuk Şiiri Bir Sinema Perdesi Gibidir, <http://www.artfulliving.com.tr/edebiyat/cocuk-siiri-bir-sinema-perdesi-gibidir-i-12082> (16.06.2017-20.09.2018).
- Batı Radyo'da Mavisel Yener Söyleşisi, <http://maviselyener.com/site/?p=2215> (22.04.2019-23.04.2019).
- UNİCEF, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. http://www.unicef.org/turkey/crc/cr_23c.html/(20.11.1989-03.12.2018).

EKLER

EKLER DİZİNİ

EK.1: Mavisel Yener İle Elektronik Ortamda Yapılan Röportaj.....	278
EK 2: Mavisel Yener İle Yüz Yüze Yapılan Röportajdan Fotoğraflar.....	286
EK 3: Mavisel Yener İle Yüz Yüze Yapılan Röportaj.....	287
EK 4: Turnitin Orijinallik Raporu.....	297

EK.1: MAVİSEL YENER İLE ELEKTRONİK ORTAMDA YAPILAN RÖPORTAJ

Saygıdeğer yazarımız;

1- Öz yaşam hikâyenizde dikkatimi çeken bir diğer nokta ile ilgili soru sormak istiyorum. 1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun olmuşsunuz. Çocuk edebiyatı alanında saygın bir konumda eserler vermek için “eğitimci” olmak şart mı, bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Diş Hekimliği ile yazarlığı birlikte sürdürdüm çünkü ikisini birbirine çok benzetiyorum. Birisi dişlerin, diğeri düşlerin sağlığına hizmet ediyor. Çocuk edebiyatı alanında nitelikli eserler vermek için “eğitimci” olmak şart değil, iyi bir “yazar” olmak gerekir. Çocuk edebiyatı önce edebiyattır. İncelikli bir yazarlık biçimidir. İyi bir çocuk edebiyatı yazarı dilini başarıyla kullanabilen, dil evreni geniş, hayal kurabilen, çocuk gerçekliğini bilen, çocukların duyarlıklarının farkında, okuru yeni arayışlara yönelten duygu ve düşüncelere sahip bir sanat insanıdır.

2-1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun olup sizi çocuk edebiyatı alanında seçkin yapıtlar vermeye yönelten veya teşvik eden noktalar nelerdir? Yazar olmak hayaliniz miydi?

Diş Hekimi olmadan önce de yazıyordum, pek çok ödül almıştım. İlkokul yıllarımdan itibaren üç hayalim vardı: Diş Hekimliği, yazarlık, astronotluk. Üçüncüsü henüz olmadı ama bakarsınız bir gün uzaya da gitmişim! Yazar olmayı istememde en büyük etken çocukken okuduğum kitaplardı. Ben de öyle güzel kitaplar yazma isteği ile dolup taşmıştım. O iyi kitaplar olmasaydı ben yazar olmazdım!

3- Farklı türlerde eserler veren bir yazar olarak “masal yazarı” penceresinden baktığınızda; size ‘çocuk’ ve ‘çocuk edebiyatı’ neler çağırıyor?

Çocuk, geleceğimizdir. Yaşamının ilk yıllarında atılacak olan temeller, ileriki yaşantısını mutlaka etkileyecektir. İşte bu nedenle, çocukların iyi birer okur olabilmeleri için çocuk yaşlarda iyi edebiyatla buluşturulmalarını, okuma kültürü alabilmelerini önemsiyorum. Onların hayal kurabilmesi, okudukları kitaplardan zevk alması, eğlenmesi, sevmesi çok önemli. Masal türü, bunu başarabilen bir tür. Masallar geçmişten günümüze gelen kültür hazineleridir. İlk masalı kimin anlattığını

bilmiyoruz. İnsanoğlu var olduğundan bu yana masallar anlatılmıştır. Fakat tarihte rastlanılan ilk masallar, milattan önce Hindistan’da yazılmaya başlanmış Pançatantra masallarıdır. Pançatantra masalları, bir bilgin kralın üç çocuğuna anlattığı masallardan oluşur. MÖ 1. yüzyılda, “Âlimlerin Başı” anlamına gelen “Beydaba” adıyla anılan bir Hint filozofu tarafından Sanskrit diliyle kaleme alınmış olan Kelile ile Dimne, ilk masal örneklerindedir. Bunların çoğu çocuklar için yazılmamıştır. İşte tam da bu noktada, çağdaş çocuk edebiyatının çocuklar için anlatılmış/yazılmış masallara ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Yeryüzüne masallar bırakabildiysem ne mutlu bana!

4-Masallarınızın kurgu ve yazım aşamasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir? Sizi bu aşamalarda en çok etkileyen olay nedir?

Masalın her aşaması bana heyecan verir. Masalın ne hakkında olacağına karar verdikten sonra masaldaki kahramanların kimler olacağına karar veririm. Kahramanların olumlu, olumsuz davranışları üzerine düşünürüm, hangi sorunları yaşayacaklar (düğüm noktası) bu önemlidir, sorunlarını nasıl çözdüklerini keşfetmeyi severim. Masal türü, kahramanların sonunda bir şey öğrendiği bir türdür, o nedenle kahramanların ne öğrendiğini bulurum. Sonrasında betimlemeler yaparak anlatırım. Masalın adını en son koyarım. Bunları yaparken çocuk okurun yaş grubuna uygun bir dil ve anlatım kullanmaya özen gösteririm. Hayal dünyasını tetikleyecek hangi dilsel, kurgusal uyarılar kullanacağıma dikkat ederim. Kurguda pedagojik olarak bir yanlışlık olmaması, şiddet içeren anlatımların bulunmaması gerekir. Kısacası, çocuğun hem sevebileceği bir masal olmasını hem de onun dilsel, bilişsel, toplumsal, kişisel gelişimine katkıda bulunmasını isterim. Örneğin tekerleme, atasözü, deyim gibi söz varlıklarımızı kullanmaya özen gösteririm.

5- Masallarınızda farklı karakterlerin yanında özellikle uzaylı karakterlerden de yararlanmışsınız. Peki neden uzaylı karakterlere de yer verdiniz?

Kahramanları ve konusuna göre masal türleri vardır. Hayvan masalları, olağanüstü varlıkların yer aldığı masallar, komik masallar, zincirleme masallar. Uzaylı karakterlerin yer aldığı masallarım, çocukların da çok sevdiği, hayal güçlerini harekete geçiren, eğlendiren “olağanüstü varlıkların yer aldığı masal” türüne girer.

Olağanüstü varlıkların masallarında olağan varlıkların yanı sıra cin, peri, dev, ejderha gibi olağanüstü varlıklara da yer verilir. Gerçekçi masalların başlıca kahramanları ise padişahlar, vezirler, prens ve prensesler, zenginler, hırsızlar ya da haydutlar gibi gerçek hayattaki kişilerdir. Çocuklar dev masallarını nasıl çok seviyorlarsa uzaylı masallarını da seviyorlar. Özellikle 21.yüzyıl çocuklarının ilgilendiği bir konu uzay.

6- Yazdığınız masalları, okurlara “değerler eğitimi” kazandırma açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Masal türünün bir özelliği de değerler üzerine düşündürmesidir. Masallar, çocuk tarafından değerlerin keşfedilmesi açısından çok önemli araçlardır. Masal kahramanları aracılığı ile çocuklar değerleri öğrenip yaşantılarına katarlar. Masallar, değerler eğitimi için iyi malzemelerdir. Ancak, piyasada sadece “değerler eğitimi” amacıyla yazılmış, çocuğa okuma heyecanı katmayan, hayal gücünü tetiklemeyen, çocuğa parmak sallayan metinlerle dolu masal kitapları görüyorum. Bu, çocuğu okumaktan da soğutur. Çocuğun sevebileceği, eğlenebileceği masalların içine, oya işler gibi, işlemek gerekir değerlerimizi.

7-Ders kitaplarında metin paylaşmanız istenseydi “değer aktarımı” konusunda hangi tür veya eserinize yer verirdiniz?

Pek çok kitabımda evrensel değerleri, yerel değerleri satır arasında çocuklara anlatırım. Masal kitaplarımda hemen hepsinde değerler ele alınmıştır. Ancak, birebir, değerler eğitiminde öğretmenlerin kullandığı masal kitaplarımda isimleri: Elma Şekeri Ülkesi (Bilgi Yayınevi) Burada her bir masal farklı bir değer üzerine kurgulanmıştır. Diğer de Evinden Kaçan Masal (Bilgi Yayınevi).

8-Eserlerinizden ders kitaplarına göndermiş olduğunuz metinler oldu mu? Eğer olduysa bizimle paylaşmak ister misiniz?

Ders kitaplarına yazarlar metin göndermez. Ders kitabı hazırlayanlar yazarların metinlerini seçip kitaba koyarlar. Benim metinlerimden pek çoğu ders kitaplarında yer alıyor. Şiirler, hikâyeler, masallar... Örneğin, bir Türkçe kitabında “Karamelli Akide Şekeri” adlı hikâyem yer almıştı ve o hikâyeyi okuyan çocuklar bana mektuplar yazmışlardı. Bir anda Türkiye’nin her yanından binlerce mektup gelmeye başlayınca ben de çok şaşırılmış, mutlu olmuştum.

9- “TRT İzmir Radyosu’nda iki yıl süreyle ‘Mavi Mektuplar’ isimli yazın köşesini hazırladı, sundu. 2007’de TRT İzmir Radyosu’nda ‘Mavi Sözcükler’ isimli köşeyi hazırlayıp sundu.”

Özyaşam hikâyenizden aldığım bu bölüm ve kitaplardan sunduğum; Ödev Makinesi masal kitabında ‘Mavi zaman içinde...(sayfa 3)’, Masalcının Mektubu masal kitabında ‘Mavi vaktin birinde...(sayfa 3)’, Mavi Orman masal kitabında ‘Mavi zaman içinde, mavi vaktin birinde bir Mavi Dede varmış.(sayfa 3)’ kesitler göz önünde bulundurulursa “Mavi” kelimesini bu kadar ön plana çıkarmanızda yazar olarak kendinizi hatırlatmak ve iz bırakmak mı istiyorsunuz yoksa bunun arka planında farklı bir düşünceniz var mı? Varsa öğrenebilir miyiz?

İz bırakabilmek için kitaplarımda “mavi” sözcüğünü kullanmam yetmez diye düşünüyorum, siz ne dersiniz? Mavi sözcüğü bende farklı çağrışımlar yaratıyor; özgürlük, sonsuzluk, annemin gözleri... Bu üç çağrışım beni hep maviye gönderiyor.

10- Eserlerinizin İngilizce, Macarca, Arapça, Almanca gibi yabancı dillere çevrilmesi okurlara “değer aktarımı” nda nasıl katkı sağlar? Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Eserlerim çevrildiğinde, o ülkelere gidip oradaki çocuklarla da buluşma olanağı buldum. Dünyanın neresinde olursa olsun evrensel değerler hiç değişmiyor. Örneğin, Evinden Kaçan Masal adlı kitabımda yer alan “Konuşan Koltuk” masalını Almanya’daki çocuklarla paylaştığımda, Türkiye’deki çocuk değerler anlamında masalda ne bulduysa, Almanya’daki çocuk da aynısını buldu. Kardeşlik, adalet, sevgi, saygı, hoşgörü, dostluk, dayanışma, saygı gibi değerler evrenseldir, insanı insan yapar. Bu nedenle masallarımın evrensel olduğunu düşünüyor ve gözlemliyorum.

11- Çocuk edebiyatının Nobeli sayılan *H. C. Andersen Ödülü*’nün 2018 yılı Türkiye adayı olarak gösterilmeniz sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir?

Bu büyük bir ödül oldu benim için, çok mutlu oldum. Mutluluğun ardından ülkemi çok iyi temsil etme sorumluluğum olduğunu fark ettim. Gerçekten de Türkiye

adına gönderdiğimiz dosyam çok kapsamlı, özenli oldu. Ülkemi en iyi biçimde temsil ettiğimi düşünüyorum.

12- Eserlerinizde Aytül Akal ile beraber yaptığımız başarılı çalışmalar da dikkat çekiyor. Aytül Akal ile sadece edebiyat bağınız mı var yoksa sizi buluşturan, bu alanda başarılı eserler vermeye adım attıran olay nedir? Anlatmak ister misiniz?

Aytül Akal ile edebiyat aracılığı ile tanıştık. Birbirimizin kitaplarını okuyup beğenirken tanıştık. Sonrasında bu bir yol arkadaşlığına dönüştü, başlangıçta “kitap yazalım” fikri yoktu. Bir oyun oynar gibi şiirleşiyorduk. Şiirleşmelerimiz tamamen iki sanatçının duyarlılığı, şiir evrenini paylaşması sonucu doğal olarak ortaya çıkan bir süreçti. Birlikte şiirler yazalım da ille de ortak imzalı kitaplarımız olsun, gibi bir yaklaşımımız yoktu. Bu doğal süreç ilerledikçe, şiirlerimiz biriktikçe, “bunlar niçin kitaplaşsın?” sorusunu sorduk ve böylece başladı. İlk ortak kitabımız olan Mavi Ay’dan sonrası için de belli bir planımız yoktu. Şiir hiçbir kısıtlamayı, projeyi, sınırlamayı kaldırmayacak bir tür. Belki de bu nedenle bir proje gibi bakmadık hiç. Ben bir şiir dosyası hazırlığındaydım, okuması için Aytül Akal’a birkaç şiirimi e-posta ile gönderdim. Kısa sürede şiirime şiirle karşılık verdi. Bu defa ben de onun şiirini şiirle yanıtladım, oyun böylece başladı. Önce şiir kitapları yazdık, sonrasında hikâye, roman, resimli kitap derken bir de baktık beraber yirmi beş kitap yazmışız. Onun İstanbul’da, benim İzmir’de oturduğumuzu düşünürseniz, çalışmalarımızı bilgisayar aracılığı ile yaptığımızı tahmin edersiniz.

13- Okuyuculara; gerek öğretmen, gerek öğrenci, gerekse velilere mesaj vermeyi amaç ediniyor musunuz?

Bazı güdümlü çocuk edebiyatı ürünlerinin okura çok didaktik yaklaştığı ve onları sıktığı bir gerçek. Bu durumdan kaçınmak için edebî metinlerdeki mesajların öğreten değil sezdirenen bir yöntemle kaleme alınmasından yanayım. Dogmatik, didaktik, otoriter anlayışın egemen olduğu metinleri yazanlara “yazar” değil de “yazıcı” diyorum ben. Yazmayı bir ödev duygusuyla yapıyor onlar. Ben, yazmayı bir görev, ödev olarak kabul etmiyorum. Canım istediği için yazıyorum. Didaktik yaklaşımdan kaçınmak için edebiyata ve sanata öncelik vermek yetiyor. İlk amaç

mesaj vermek olduğunda edebiyattan çok uzaklaşırsınız. Fakat elbette her kitabın verecek birçok mesajı vardır.

14-Geleceğimiz olan, değerli çocuklarımız olan okurlara “değer aktarımı” konusunda eserlerde ağırlık verdiğiniz bir tür var mı? En güzel “değer aktarımı” hangi tür veya türlerle yapılır, hiç karşılaştırma yaptığınız oldu mu?

Bu sorunuzda yaş grubu belirtmiş olsaydınız, örneğin 4-8 yaş grubu çocuklar deseydiniz en iyi aktarım yolu masallar ya da şiirli masallar derdim. Fakat “ocuk okur” dediğimizde çok farklı yaş gruplarından söz ediyoruz. Örneğin 12 yaşında bir çocuğa masalla değil de hikyeyle böyle bir aktarım daha kolay yapılabilir çünkü o artık kendini masal okuyacak yaşta görmemektedir. Sonuç olarak; değerler aktarımında aslında her türden yararlanılabileceğini düşünüyorum; burada çocuğun yaş grubu ve metnin nasıl yazıldığı önemlidir.

15- “Bilgi ağı” veya “Dijital ağ” olarak bilinen teknoloji bağımlılığının arttığı 21. Yüzyılda, kitapla olan ilgileri azalan ve deyim yerindeyse ‘Armut piş, ağzıma dş’ mantığıyla hareket eden nesillerin ailelerine bir mesajınız var mı? Çocuklara kitap sevgisi ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmak için neler yapabiliriz?

Okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili iki dönem olan çocukluk ve gençlik döneminde okurlarımızı iyi kitaplarla buluşturmak hepimizin görevidir. Eğitim kurumlarımıza düşen görev büyük. Bireyin okuma sevgisi kazanmasında aileye düşen görevler de var elbette. Yazar, yayıncıya, ressama düşen görevler de... ocuk okura heyecan veremezseniz kitap okumayı nasıl sevdireceksiniz? Okuru heyecana sürükleyen “bilinmeyen”dir. Bu kavramı smrrseniz, okuru düş kırıklığına uğratırsanız, o zaman bir daha sizin hiçbir kitabınızla iletişim kurmaz; kendini aldatılmış hisseder. O nedenle ocuk yazınında “doz” çok önemli. Ben onların okuması için heyecanlı, zevkle okunabilen kitaplar yazıyorum.

Anne-baba ve öğretmenin önyargılı olmaması ve çocuklara/öğrencilere rol model olması önemli. Aile okumuyorsa ocuk da okumaz. Ailelerden ricam, çocuklarına iyi örnek olmaları. Öğretmenlerden ricam, öğrencilerini ağdaş ocuk edebiyatı yazarlarıyla tanıştırmaları. Bunun yanı sıra şu nerileri getiriyorum:

- Çocuğunuz için iyi bir kitap dostu bulun. Bykanneler bu iş için idealdir.

- Çocuğunuzun arkadaşına armağan edeceği kitabı kitapçıdan kendisinin seçmesine izin verin.
- Alışveriş için çarşıya çıktığınızda kitap almasanız bile bir kitapçıya uğramayı, kitapçı vitrinlerine bakmayı alışkanlık hâline getirmeye çalışın. Unutmayın, çocuğunuzun ilgi alanlarını ve alışkanlıklarını belirleyecek olan, sizin ilgi alanlarınız ve alışkanlıklarınızdır.
- Çocuğunuzun sevdiği bir kitabın yazarına, çizerine ulaşım kurabilme olanağınız varsa, değerlendirin. Bu, çocuğunuzun kitaba ve yazara olan ilgisini arttırabilir.
- Kitap fuarları yaşı kaç olursa olsun, çocuğunuzla kitap arasında güçlü bir bağ kurmanın etkili yollarından biridir. Eğer olanağınız varsa, çocuğunuzla birlikte kitap fuarlarına gidin ve tüm günü orada geçirin.
- Kütüphaneler de çocuğunuzla vakit geçirebileceğiniz, onu kitapla tanıştırebileceğiniz özel ortamlardır.
- Kitap alırken, fuarlarda, evinizdeki kitaplıkta ya da sadece “kitapçı gezisine” çıktığınızda, çocuğunuzun kitaplara dokunmasına izin verin. Resimlerine baksın, sayfaları karıştırsın, kitabı hissetsin.

16- Hikâye, şiir, masal gibi çocuk edebiyatı ürünlerinin “değerler eğitimi” kazandırması konusunda okur, öğretmen ve ailelere önerileriniz nelerdir?

Üzerinde “Değerler Eğitimi” ibaresi olan, piyasanın dayatması olan, sırf ticaret için basılmış, kötü resimli, niteliksiz “değerler eğitimi” kitaplarını çocuklarına dayatmasınlar. Unutmasınlar ki iyi edebiyat, nitelikli yazar, değerler eğitimini satır arasında çocuğa zaten verecektir, hem de yanısıra okuma heyecanını yaşatacaktır. Bu nedenle edebiyatımızı, yazarlarımızı araştırıp çocukları doğru kitaplarla buluştursunlar.

Mavisel Hanım, bana değerli zamanınızı ayırdığınız için en içten dileklerle teşekkür eder, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Sevgili Tuğba, öğretmenlik hayatınızda size başarılar diliyor, çocuk edebiyatını bilen bir öğretmen olduğunuz için öğrencilerinizin çok şanslı olduğunu

şimdiden söylüyorum. Tez danışmanınız olan Prof Dr. M. Hilmi Uçan'ın bu emekleri, nice çocuğa okuma sevgisi verecektir, kendisine teşekkür ederim.

Sevgimle, mavilikle...

Tuğba KAVAKLI

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencisi

Not: Yazarla bu görüşme 21/08/2018 tarihinde elektronik ortamda yapılmıştır.

EK 2: MAVİSEL YENER İLE YÜZ YÜZE YAPILAN RÖPORTAJDAN FOTOĞRAFLAR

Not: Yazarla bu görüşme 07/04/2019 tarihinde yüz yüze yapılmıştır.

EK 3: MAVİSEL YENER İLE YÜZ YÜZE YAPILAN RÖPORTAJ

Merhaba, nasılsınız?

Merhaba, çok teşekkür ederim. Zahmet ettiniz geldiniz İzmir'e kadar çok teşekkür ederim.

Sağ olun, siz bizi ağırladığınız için biz çok teşekkür ederiz. Bu değerli ve yoğun gününüzde.. Takipçiniz olarak görüyoruz ki baya enerjik ve araştırmacısınız.

Ben de çok teşekkür ederim.

İzninizle sorulara başlıyorum hocam.

Buyrun ...

Kendi isminizin hikâyesini kısaca anlatır mısınız?

Evet, Türkçe'de –sel eki aitlik ekidir. Örneğin “Göksel” gökyüzüne ait, “Mavisel” de maviye ait demek. Annemin çok güzel mavi gözleri olduğu için maviden olma maviye ait anlamında babam bana “Mavisel” ismini koymuş, böyle bir hikâyesi var.

Gözleriniz doldu, duygulandınız. Annenizin de sevgi ve selamla ellerinden öpüyoruz.

Çok teşekkür ederim. Başüstüne.

Çağımız genç yazarları hakkında ne düşünüyorsunuz? Genç yazarlar konusunda projeleriniz var mı?

Genç yazarlar gümbür gümbür geliyorlar öyle söyleyeyim. Gerçekten çok başarılı genç yazarlarımız var. Ben genç yazarları yetiştirmek adına da yani şu anda ortaokulda olan, lisede olan genç yazar adaylarına diyelim yetiştirmek adına da birçok atölye kitabı hazırladım. Onları da incelemiştiniz, sağ olun. “Şiir Atölyesi, Öykü Atölyesi, Masal Atölyesi” aslında işte bu atölye kitaplarımın amacı ilerinin iyi yazarlarını da yetiştirebilmek, kendini çocuğun ya da gencin fark etmesini sağlamak. Bu anlamda eğer benim de bir katkı olabilirse ilerideki yazarlara çok mutlu olacağım elbette.

İnşallah hocam biz de Yüksek Lisans yapan öğrenciler olarak takip ediyoruz, kitaplarınızı okuyoruz, projelerinizi de takip ediyoruz. Ben, hocalarım ve arkadaşlarım adına bu soruları yöneltiyorum size. Onlar da burada olmak isterlerdi ama onların adına buradayım.

Hepsine de çok selamlar, çok sevgiler.

E-kitap, bir kitabın sayısal ortamdaki kopyasına ya da doğrudan elektronik ortamda kitap olarak yazılmış içeriğine elektronik kitap (e-kitap) denilir. E-kitap hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? “E-kitap basılı kitabın sonunu getirir mi?” tartışması başlamıştır. Bu konudaki düşüncelerinizi paylaşmak ister misiniz?

E-kitap... Ben pek zannetmiyorum açıkçası, basılı kitabın yerini tutacağını. Bugüne kadar da bunu gördük bunu gözlemledik. O kitabın kokusu, o kitabı karıştırarak okumak, ne biliyim altını çizerek okumak.. Bunlar çok değerli bana göre, yani bizim jenerasyonumuza göre çok değerli. Ama tabi yine de hiçbir şey kesin konuşmamak lazım, zamana biraz bırakmak lazım. Bana sorarsanız yine de basılı kitap her zaman ön planda olacaktır, farklı olacaktır, diye düşünüyorum.

Çok Teşekkür ederiz.

Hayat devam eden bir derstir ve sürekli bir şeyler öğreniriz. Nerede, ne zaman, kimden ne öğreneceğimizi bilemeyiz. Ben de size, sizin kitaplarınız hakkında şunu sormak istiyorum: “ Kendi kitaplarınızdan ne öğrendiniz?”

Çok teşekkür ederim, çok güzel bir soru bu. Gerçekten de bir yazar, kitaplarından çok şey öğreniyor. Bir kere kitabı yazarken çocuğu daha yakından, kime yazıyorsanız çocuğa mı gence mi kime yazıyorsanız onu daha yakından tanımak zorundasınız bu birincisi. Bir de ben araştırma yapmayı çok seven bir yazarım yani bir kitabımı yazacağım zaman onunla ilgili derin araştırmalar yapmam gerekir. Sadece hayal gücümü kullanarak yazarsam eğer hani o zaman bir yanı eksik kalır o yazdığımın. O nedenle yaptığım araştırmalardan çok şey öğreniyorum. Size bir küçücük örnek vereyim isterseniz. En son bir masalı yazıyordum ve o masalda tavşanların ağaca çıkıp çıkmaması gibi bir konu vardı. Ağaca, ben çıkaracaktım tavşanı fakat bir an duraksadım; “Acaba dedim çıkar mı çıkmaz mı gerçek yaşamda, tırmanır mı tırmanmaz mı. Sizce?”

Normalde sincap tırmanıyor, bence tavşan tırmanmaz ağaca ama korku anında bu durum belki değişebilir.

Evet, ben de bunu araştırdım, veteriner arkadaşlarımdan da sordurdum, tırmanmazmış. Şimdi bu yaşıma geldim, belki çok minik bir ayrıntı ama yeni bir bilgi bunu biliyorum ve bunu tabii ki bilerek o masala devam ettim. Ve çocuklara doğru bilgi aktarmak açısından çok önemli o nedenle ben her kitabımda bildiğim bilgilere yeni bilgiler ekliyorum.

Tereddütle yazılırsa sonucu belki başka şeylere sebep olabilir.

Olabilir, çocuklara yanlış mesajlar verebiliriz bu da bir yazar için yine yanlış bir tutumdur.

Evet hocam, çok haklısınız. Diğer soruma geçiyorum.

Biraz basmakalıp bir soru olacak ama araştırmacı ve gezgin bir karakteriniz olduğu için bu soru hakkında düşüncelerinizi merak ediyorum. “Çok gezen mi çok okuyan mı bilir hocam?”

Evet, yani bana göre kesinlikle çok okuyan bilir çünkü Dünya'nın her yerini gezmek için ya da Dünya'yı bırakın evrenin her yerini gezmek için, denizlerin altını bilebilmek için, uzayı bilebilmek için ne paramız yeter ne zamanımız yeter ne de bilimsel olanaklar buna yetiyor. Ama okuyarak birçok yere gidebiliyoruz, gidemediğimiz birçok yere gidebiliriz, para harcamadan gidebiliriz. Tabi ki gezmek de çok güzel. Gezmek, gözlem yapmak çok değerli ama ikisini karşılaştırdığımız zaman; her zaman için kitap ağır basar.

Evet hocam, haklısınız. Çok teşekkür ediyoruz.

Eserlerinizin bazılarını şiirsel masal türünde yazdığınız göze çarpıyor. Bunun sebebini tahminim benim gibi birçok okur da merak ediyor, nedenini öğrenebilir miyiz?

Şimdi dikkat ettiğiniz zaman, şiirsel masallar belli yaş grubuna yazılmış olanlardır. Yani daha çok ilkokul birinci, ikinci sınıf ilköğretimin ilk basamağı hatta ve anasınıfları için. Çünkü onlar siz de öğretmensiniz biliyorsunuz; ritmik saymaları severler, o sayışmacaları, tekerlemeleri severler o masalsı dili ama masalsı dilin şiirli olmasını çok severler, kafiyeleri çok severler. Çok komik gelir onlara bu tür

söylemler. O nedenle özellikle bu yaş grubu için yazarken bazı kitaplarımda şiirsel anlatım kullandım. Çocuklar hem daha rahat okusunlar hem eğlenerek okusunlar diye.

Çok doğru, teşekkür ediyoruz hocam.

Eserlerinizde öğretici-eğitici bir amaç gütmmediğiniz, okuyucu tarafından bakıldığında çocukların düş dünyalarının sınırlarını genişletmek gibi bir amacınız olduğu gözlenir. Sizle de böyle bir görüşme fırsatı yakalamışken izninizle şu soruyu yöneltmek isterim: “Doğrudan çocuklara, öğretmenlere, ailelere bir ileti vermek isterseniz neler söylersiniz şu anda değerli yazarımız?”

Öncelikle saptamanız için çok teşekkür ederim. Tabi ki bir şeyi öğretmek amacıyla yazmıyoruz biz kitapları. Çünkü öğretmek amacıyla öğretmenlerimiz var, ders kitaplarımız var zaten yeterince materyal var elimizde. Ama bizim amacımız edebiyatı çocuğa sevdirmek, kitabın ne kadar eğlenceli bir şey olduğunu aktarabilmek. Bu da demek değildir ki yanlış anlaşılmasın, benim yazdığım kitaplardan çocuk bir şey öğrenmiyor. Böyle bir şey yok. Dolaylı yünden öğrenmesi önemli tabii ki öğrenecek, elbette öğrenecek; satır aralarında verilecek, çok böyle hani doğrudan “Git ellerini yıka, sabah yüzünü yıka, yatağımı düzelt gibi doğrudan iletiler değil ama onu satır arasına gizleyerek vermeyi tercih eden birisiyim ben. Anne, babalara da önerim: Çocuklara kitap sevgisini verirken zorlayıcı değil de onların daha çok yanında olarak, onu hissettirerek bunu çocuklara yapmaları. Onların seçimlerinde onlarla el ele olmaları, onlara rehberlik görevi, baskı değil de rehberlik görevi yapmaları.

Yetişkinler için de kitaplarınız olduğunu biliyoruz ama daha çok çocuklar için yazıyorsunuz bunun sebebi nedir değerli yazarımız?

Evet. Aslında çok basit bir nedeni var çocuklar ve gençler için yazmayı çok seviyorum ve bir de geleceğin okurunu yetiştirmek istiyorum, geleceğin iyi okurunu belki de iyi yazarını yetiştirmek istiyorum. Sanırım o nedenle çocuk ve genç kitapları ağırlıklı ve öyle olmaya da devam edecek.

Ellerinize sağlık, başarılarınızın devamını diliyoruz hocam.

Deęerli yazarımız, masallarınızda evrensel dūřuncenin gelişimini destekleme amacınız oldu mu? Eęer olduysa buna başka hangi türlerde ağırlık verdiniz?

Tabi, evrensel yoğunluğu çocuklara vermemiz lazım. Yani herkesin her dinden, her dilden, herkesin doğru kabul ettiği şeyler vardır. Bunun başında da ahlaki değerler yer alır. Bu ahlaki değerlerimizi tabi ki çocuklara vermemiz önemli ve ben şöyle diyorum; benim kitaplarım başka dillere de çevriliyor ve o dillere çevrildiği zaman başka ülkenin çocukları da okudukları zaman bu kitapları, aynı keyfi alabiliyorlar ve aynı değerleri onlar ve onların eğiticileri de onaylayabiliyorlar. Bir yazar için güzel bir şey bu ve aslında olması gereken de bu. Hem masal türünde hem hikāye türünde yazdığım kitaplarda buna özellikle önem veriyorum. Evrensel değerlerimizi ön plana çıkarıyorum.

Çok güzel hocam.

Masallarınızda yer alan eğitsel ilkeleri belli bir aktarım şekliniz var mı? Bunu nasıl anlatırsınız değerli yazarımız?

şimdi aslında biraz önce konuştuğumuz gibi o eğitsel yanı çok ortaya çıkarmadan, satır arasına gizleyerek vermeye çalışıyorum, çocuğu dūřündürmeye çalışıyorum, dūřünerek kendisi doğruyu bulsun istiyorum. Bu çok önemli. Didaktik olduğunuz zaman çocuğu sıkabilirsiniz ve sıkılan çocuk, bir kitaptan sıkılan çocuk kitap okumaktan vazgeçebilir. Öğretmenlerin de burada görevi çok büyük, öğretmenlerin çocuğun sevebileceği kitapla eęer onu buluşturursa, o iletileri saklı olan kitaplarla daha çok karşılaştırırsa o çocuk okumayı da daha çok sevecektir. Ben hep diyorum ki didaktik olmadan öğretelim, öğretelim ama didaktik olmadan. Sevgiyle...

Teşekkür ediyoruz.

Gerek öğretmenlerin gerekse ebeveynlerin çocuk okurlara kitap seçiminde özellikle dikkat etmeleri gerektiği noktaları bizimle paylaşabilir misiniz?

Bu çok önemli ebeveynin ya da öğretmenin çocuğu kitapla buluştururken dikkat edeceği çok önemli bir şey var: yaş grubu. Şimdi şu anda fuardayız, İzmir Kitap Fuarı'ndayız ben fuarlarda da bunu sık sık gözlemliyorum; veli geliyor diyor ki: “ Benim çocuğum diyelim ki ilkokul birinci ya da ikinci sınıfta, benim çocuğum çok kalın kitaplar okuyor.” Onun yaş grubuna göre kitaplar önerdiğiniz zaman “Aaa bu çok ince ben bu kitabı okutmam çocuğuma!” Şimdi bir kitabın inceliğiyle kalınlığıyla ölçülemez bir kere yaş grubuna olan, hangi yaş grubuna yönelik olduğu. Çok kalın bir masal kitabı da olabilir, kalındır ama... çok ince bir kitap olabilir ama yetişkin kitabı olabilir. Sayfa sayısı ile ölçebileceğimiz bir şey değil bu, bunu belki velilere anlatmamız lazım. Kurgusuyla, diliyle, anlatımıyla çocuğun yaş grubuna uygun kitaplar seçilmesi lazım. Aslında çocuk zaten kendi yaş grubuna uygun kitaplara yöneliyor, biz onu engellemezsek o kendisi buluyor biraz da doğruyu ama biz nedense yetişkinler olarak “ Yok onu okuma o sana göre değil! ,Gel şuna bakalım.” diyerek onun hevesini kırıyoruz. Fuarlarda da özellikle ben bunu çok görüyorum ve hevesi kırılan çocuk, başka hiçbir kitaba bakmak istemiyor. Azıcık onları heveslendirmemiz lazım. Haaa yanlış seçimler yapmayacak mıdır? Tabi ki yapacaktır ama hayatta hangimizin yanlış seçimi olmadı? Yanlış seçimler de bize bir şeyler öğretir, o nedenle bırakın yanlış seçim yapsın. Tabii ki siz gözlem yapacaksınız; şiddet içerikli olmamasına, yine iyi bir dille yazılmış olmasına, bütün bunlara dikkat etmesi lazım. Bütün kitapları okuması mümkün olmadığına göre velinin belki şu önerilebilir: yayınevi seçin, yazar seçin belli güvenilir yazarlar olur öncelikle onlarla buluşturun çocukları, öğretmenlerinize danışın gibi önerilerde bulunulabilir velilere.

Teşekkür ediyoruz, çok güzel bir şekilde aydınlattınız hocam.

Şimdi çok güzel bir sorumuz var sırada. İlk kitabınız hakkında tohum aklınıza ne zaman ve nasıl düştü değerli yazarımız?

Aslında şöyle ben ilk kitabımı daha henüz yazmadan önce birçok ödül almıştım; hikâye ödülü, masal ödülü, şiir ödülü hep ödüller vardı. Ve bir gazetenin çocuk kitapları sayfasını hazırlıyordum. Bir gün ödül törenlerinden birinde bir editör bana geldi dedi ki: “ Mavisel Hanım, sizin isminizi her yerde görüyoruz; ödül alıyorsunuz. Tek tek hikâyelerinizde şiirlerinizde ödül alıyorsunuz, gazetede isminizi görüyoruz, edebiyat dergilerinde hikâyelerinizi görüyoruz, okuyoruz ama sizin kitabınız yok. Biz sizin kitabınızı basmak istiyoruz.” Bana yaynevinden gelen teklifti bu. Tabi çok şaşırdım ve çok mutlu oldum. Henüz daha pişmedim gibi geliyordu bana açıkçası. Ama zamanı gelmişti tabii ki ve o editörün o önerisiyle benim ilk kitabım ‘Mavi Elma’ dır, ‘Mavi Elma’yı kaleme aldım. İyi ki de böyle bir teklif yaptılar bana. Çünkü sonrasında ‘Mavi Elma’yı çocuklar çok sevdi, çocuk okurlar ve hemen arkasından ikinci kitabım geldi. Sonrasında devam etti. Buradan aslında gençlere çok önemli bir mesaj var, yine satır arasında bir mesaj var; istiyorlar ki hemen böyle bir kitap yazdım basılsın, çıksın, okurla buluşsun ve çok satsın. Böyle bir şey değil yazmak. Edebiyat, bir yolculuktur. Bu yolculukta sağlam adımlar atmalı, sağlam adımlar atmanız gerekir, yavaş yavaş yerleşir taşlar yerine. Okumalar yaparsınız, önce küçük küçük hikâyeler yazıp kendinizi denersiniz edebiyat dergilerinde, gazetelerde yahut da yarışmalarda. Ondan sonrasında zaten bir biçimde olgunlaşır ve kitaba doğrulurlar. Ama şimdi gençler fazla heyecanlılar ve bütün bunları yapmadan hemen atlayıp hemen bir romanım çıksın ve hemen ünlü olayım diye düşünüyorlar . Bunun yanlış olduğunu onlara anlatmak da yine öğretmenlerin görevi, size çok görev yüklüyoruz ama bunlar hep öğretmenlerimizin görevi.

Yok estağfirullah olur mu hem öğretmenlerimiz hem yazarlarımız el birliği ile...

Evet, el birliği ile bunu anlatmaya çalışıyoruz.

Çok güzel bir konuya değindiniz, teşekkür ediyoruz değerli yazarımız.

Yazım serüveninizde sizi etkileyen ve unutamadığınız olay, kişi veya durum oldu mu? Olduysa bizimle paylaşır mısınız değerli yazarımız?

Yazım serüvenimde beni çok etkileyen kişiler var yani annem, babam başta olmak üzere. Hepimiz çok kitap okunan bir evde, aynı zamanda benim annem de öğretmen İngilizce öğretmeni. Bir kere tabii ki onlara çok şey borçluyum, kitap sevgisi açısından ama daha da büyük borcum öğretmenime. Çünkü ilkokul ikinci sınıftayken öğretmenim bana “Sen büyüyünce yazar olacaksın Mavisel. Çünkü senin kalemin çok iyi deyip benim ilk şiirimi, yazmış olduğum şiiri yarışmaya benden habersiz, gizli gönderen bana sürpriz yapan kişidir. Ve o yarışmadan Türkiye birinciliğini aldığım zaman öğretmenim bana “Sen büyüyünce yazar olacaksın” demişti. O nedenle öğretmenimin bu katkısını hiçbir zaman unutamam. Biliyorsunuz benim bir mesleğim daha var, diş doktoruyum aynı zamanda. Hem diş hekimliğini hem yazarlığı birlikte yaptım yıllarca. Ama öğretmenimin bu katkısını unutmam mümkün değil ve o nedenle sizin gibi değerli öğretmenlerle ve öğretmen adaylarıyla konuşurken çok heyecanlanıyorum. Çünkü inanın bütün yazarlar, sizin elinizden yetişecek.

Biz de sizinle konuşurken ve tecrübelerinizi paylaşırken heyecanlanıyoruz hocam. Siz de araştırmacı ve gezgin bir ruhlusunuz zaten. Sizin bilgilerinizden faydalanmak bizim için bir onur.

Sağ olun.

Filmi veya dizisi yapılan birçok kitap oldu hatta günümüzde de devam ediyor. Bu konudaki düşünceleriniz neler? Kitaplarınızdan birinin filmi veya dizisi yapılmak istenseydi buna nasıl tepki verirdiniz? Kitaplarınızdan hangisini önerirdiniz hocam?

Aslında şimdiye kadar Dolunay Dedektifleri ve Mavi Zamanlar kitaplarımın dizi ya da film olması konusunda yine sinema bölümü öğrencilerinin çalışmaları olmuştu. Fakat şöyle bir şey var. Bir yazar olarak senaryoya müdahale etmek istiyorsunuz fakat müdahale ettiğiniz zaman da bu sefer senaristin işine karışmış oluyorsunuz. Dolayısıyla orada çok iyi organize olarak, karşılıklı empati kurarak çalışmak lazım. Yani alın da şu kitabımı yapın, istediğinizi yapın diyemiyorsunuz, çocuğunuz gibi çünkü sizin. Müdahale etmek istiyorsunuz ama senarist de çok fazla

müdahaleyi istemiyor. Ama orası öyle olmaz böyle olur gibi. O nedenle hani evet, isterim yapılmasını ama çok iyi birlikte organize olarak, birlikte çalışarak ancak böyle bir şey gerçekleşebilir. Bana ama film mi kitap mı dersiniz; ben tabî ki her zaman için kitabı öncelerim. Çünkü genellikle her ikisini de okuyanlar ya da izleyenler kitaptan yana oluyorlar. Çünkü film bir buçuk saate sıkışmış bir şey. Ve bir de hayal gücüne çok fazla olanak bırakmıyor. Biz kitaplarımızı isteriz ki biraz da çocuklar hayal kursunlar, o karakterleri kendi hayalleriyle geliştirsinler ama filmde o karakteri alıp önüne koyuyorsunuz; işte karakter budur diyorsunuz ona hayal fırsatı vermiyorsunuz. O nedenle kitap bir adım daha önde hatta birkaç adım daha önde bence.

Çok güzel, çok teşekkür ediyoruz size.

Sorularımız bitti değerli yazarımız. Son kez şunu sormak istiyorum; ufukta yeni bir plan veya projeniz var mı? Ekleme istediğiniz duygu düşünceleriniz nelerdir?

Sağ olun. Yani ufukta tabi her zaman planlar var, düşünceler var. Allah izin verirse, inşallah bunları yapabiliriz; ömrümüz olursa, sağlığımız olursa. Yine bir atölye kitabı yapmak istiyorum. Çocuklar anı türünü çok iyi bilemiyorlar, bizler anı defteri tutardık belki sizin yaş grubunuz da tutardı.

Evet, evet tutuyorduk.

Ama artık çok fazla yok.

Günlük de tutmuyorlar hocam.

Evet evet. Anı defteri, günlük tutmuyorlar çocuklar. İnternette yani ekranda bile tutmuyorlar. Öyle programlar var, günlüklerini yazabilecekleri programlar. İnanın ona bile üşeniyorlar çocuklar. “Aman ne olur bana yazdırmayın!” psikolojisine giriyorlar. Ben birazcık onun ne kadar değerli bir şey olduğunu çocuklara gösterebilmek, anı türünü biraz daha sevmelerini sağlamak için bir çalışma yapmak istiyorum. Yine didaktik olmadan onları eğlendirerek. İşte “Ben bunu yazdım siz de bunları yazın.” gibi eğlenceli güzel bir kitap yapmayı planlıyorum. Önümüzde var birkaç proje daha. Allah izin verirse hepsini gerçekleştirmek istiyoruz.

Biz de merakla bekliyoruz değerli yazarımızın projelerinizi.

Sağ olun, tabi öğretmenlerle el ele çalışmak burada çok önemli. Ve siz de sağ olun. Sizin de eğitimcileriniz sağ olsunlar. Üniversitenizin değerli eğitimcileri her zaman çocuk edebiyatına büyük değer veriyorlar, çok güzel öğrenciler yetiştiriyorlar. Ben de sizin şahsınızda onlara çok teşekkür etmek istiyorum.

Çok sağ olun hocam. Biz de çok teşekkür ederiz, zamanınızı ayırdığınız için.

Not: Yazarla bu görüşme 07/04/2019 tarihinde 24. İzmir Kitap Fuarı'nda yüz yüze yapılmıştır.

EK 4: TURNİTİN ORİJİNALLİK RAPORU

Tuğba Kavaklı_Mavisel Yener'in masal kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi

ORIJİNALLİK RAPORU

% 1	% 1	% 0	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.osmanakbasak.com İnternet Kaynağı	% 1
2	www.cogeyb.org İnternet Kaynağı	% 1

Alıntıları çıkart üzerinde Eşleşmeleri çıkar < %1
Bibliyografayı Çıkart üzerinde